

**MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
KORMÁNYA**

**T/15267. számú
törvényjavaslat
a felsőoktatásról**

**Előadó: Dr. Magyar Bálint
oktatási miniszter**

Budapest, 2005. március

**2005. évi
t ö r v é n y**

a felsőoktatásról

Az Országgyűlés annak érdekében, hogy a Magyar Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozásával a magyar felsőoktatás az Európai Gazdasági Térség felsőoktatási rendszerének részeként a megváltozott körülmények között úgy legyen képes ellátni a korszerű ismeretek létrehozásában, közvetítésében és átadásában, a társadalmi kohézió, a fenntartható fejlődés erősítésében, a nemzetközi versenyképesség, a technológiai innováció kívánatos mértékének fenntartásában kijelölt feladatait, hogy – hagyományai és az európai egyetemek Magna Chartájában rögzített szellemi értékek megőrzése mellett – javuljon versenyképessége, erősödjék az oktatással, a kutatással és a gazdasággal való együttműködésének hatékonysága, a képzés minősége, a társadalom, a gazdaság és a környezeti fenntarthatóság igényeihez, a költségvetés feltételeihez való alkalmazkodás képessége, megvalósuljon a hallgatói és oktatói mobilitás, növekedjék a hallgatói esélyegyenlőség, továbbá, hogy a felsőoktatási rendszer és az egyes intézmények működésében a tanulás, tanítás, tudományos kutatás szabadsága, valamint a minőségre való törekvés folyamatosan és egyre fokozottabban érvényesüljön, a következő törvényt alkotja:

ELSŐ RÉSZ

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A törvény célja

1. §

(1) E törvény célja a tanítás és a tanulás alkotmányos jogának érvényesüléséhez szükséges jogi garanciák megteremtése. A tanuláshoz való jog alapján a Magyar Köztársaság minden állampolgárának joga, hogy igénybe vegye a felsőoktatás által nyújtott szolgáltatásokat, feltéve, hogy képességei alkalmassá teszik a felsőfokú tanulmányokra. A tanítás, a kutatás és a művészeti élet szabadsága a felsőoktatásban a felsőoktatási intézmények autonómiáján keresztül valósul meg.

(2) E törvény célja megteremteni a jogi feltételeket ahhoz, hogy a felsőoktatási intézmény az e törvényben biztosított autonómia szerint működhessen, azzal élhessen, továbbá biztosítsa az autonómia gyakorlásában való részvételt az oktatók, a kutatók és a hallgatók számára. Az autonómia (3) bekezdésben felsorolt elemeit a törvények által meghatározott keretben lehet gyakorolni. Az autonómiát érintő rendelkezéseket csak törvényben vagy törvény felhatalmazása alapján lehet szabályozni. Az autonómia gyakorlásánál figyelembe kell venni a felsőoktatási intézmény szabályzataiban foglaltakat is.

(3) A felsőoktatási intézmény – oktatási, kutatási, szervezeti és működési, gazdálkodási – autonómiája

a) jelenti az intézményre és személyekre bízott szellemi és anyagi javakkal való gazdálkodás lehetőségét és felelősségét,

b) magában foglalja azt a jogot, hogy a felsőoktatási intézmény meghatározza képzési rendszerét, kialakítsa szervezetét, továbbá megalkossa szabályzatait, valamint döntsön a hallgatói ügyekben, a foglalkoztatás kérdéseiben és a feladatai ellátásához kapcsolódó gazdasági kérdésekben,

c) kiterjed az oktatásban, kutatás-fejlesztésben, a művészi alkotómunkában – a rendelkezésre álló feltételek mellett – a téma és az alkalmazott oktatási, kutatási módszer kiválasztására az oktató, kutató és az intézmény vonatkozásában egyaránt,

d) magában foglalja az intézményben alkalmazottak szabad megválasztását, munkaköri feladatainak meghatározását az intézményi követelményrendszer, a teljesítmény és minőségelv alapján,

e) tartalmazza az intézmény belső szervezeti rendjének és működésének kialakítását, beleértve a különböző (oktatási, kutatási, szolgáltató, gazdálkodási és más) egységek létrehozásának, átalakításának és megszüntetésének, továbbá a szervezeti és működési szabályzat megalkotásának jogát,

f) kiterjed az intézmény vezetőinek pályázati rendszerben történő kiválasztására, demokratikus megválasztására,

g) biztosítja az önálló gazdálkodás lehetőségét a fenntartó által rendelkezésre bocsátott és saját tevékenység révén szerzett forrásokkal, eszközökkel és vagyonnal,

h) garantálja a hallgatói egyéni és közösségi jogok érvényesülését.

(4) Az oktató a felsőoktatási intézmény oktatási autonómiájának megvalósításában azzal a kötelezettséggel vesz részt, hogy feladatait magas színvonalon, korszerűen, tárgyilagosan végzi.

(5) A kutató a felsőoktatási intézmény kutatási autonómiájának megvalósításában azzal a kötelezettséggel vesz részt, hogy a munkájához szükséges tudományos eredmények és módszerek rendszeres megismerése mellett – a tudományos etika szabályai szerint – új eredmények elérésére törekszik, azokat szakmájának szabályai szerinti közzéteszi, és az oktatói tevékenységében alkalmazza, továbbadja.

(6) A felsőoktatási intézmény szervezeti és működési autonómiáját e törvényben és szabályzataiban előírt demokratikus eljárási és döntési rend szerint valósítja meg.

(7) A felsőoktatási intézmény a gazdálkodási autonómiáját a törvényesség, a hatékonyság, az átláthatóság, az elszámoltathatóság és a személyi felelősség biztosításával együttesen érvényesíti, e körben biztosítja a jogszabályok megtartását, az ellenőrzési feladatok megtartását és a mulasztás jogkövetkezményeinek érvényesítését.

(8) A hallgatók és a hallgatói közösség autonómiája az eredményes és a sikeres szakember- és értelmiségképzést szolgálja.

(9) A felsőoktatási intézménynek az autonómia gyakorlása során meg kell teremtenie az oktatás, a tudományos, a művészeti élet szabadsága és a hallgatók tanuláshoz való joga gyakorlásának összhangját.

(10) A felsőoktatási intézmény oktatási és tudományos kutatási autonómiájának megvalósítását – az e törvényben meghatározottak szerint – segíti a Magyar Akkreditációs Bizottság, valamint a Felsőoktatási és Tudományos Tanács.

2. §

(1) E törvény célja továbbá

a) a magyar felsőoktatás Európai Felsőoktatási Térségbe, valamint az Európai Kutatási Térségbe történő beilleszkedése keretfeltételeinek megteremtése, regionális dimenziójának erősítése,

b) a felsőoktatásban végzett kutatás támogatása, feltételeinek biztosítása; megteremteni az oktatás és a kutatás egységét, erősíteni a magyar felsőoktatás és a nemzetközi kutatás kapcsolatát, biztosítani, hogy a felsőoktatási intézmények a kutatás-fejlesztés egyik legjelentősebb bázisát képezzék,

c) a magyar felsőoktatás társadalmi-gazdasági beágyazottságának erősítése, valamint programjaiban és működésében a fenntartható fejlődés biztosítása, egészségtudatos, környezettudatos szemlélet és értékek közvetítése,

d) az egész életen át tartó tanulás feltételeinek megteremtése, ennek keretei között a felsőoktatáshoz való hozzáférés lehetőségének szélesítése, a kiemelkedő képességgel rendelkezők tudományos szintű felkészítése, hogy a korszerű ismeretek átadása járuljon hozzá a tudásalapú társadalom létrejöttéhez,

e) a hallgatók felkészítése a nemzeti, az európai és az egyetemes értékek megismerésére, vállalására, az általános műveltség megszerzésére, az autonóm gondolkodásra, a szociális és morális kérdések iránt nyitott gondolkodásra, a civil társadalommal való együttműködésre, a szakmai és értelmiségi hivatás iránti elkötelezettségre,

f) a hallgatók és az oktatók jogainak, valamint kötelességeinek meghatározása,

g) az egyenlő bánásmód követelményének és az esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítése a felsőoktatásban,

h) a felsőoktatás képzési szerkezetének átalakításával lehetővé tenni a – hallgató munkaerő-piaci megjelenését biztosító – szakképzettség rövid képzési idő alatt történő megszerzését, a kimagasló képességűek részére a magasabb szintű tanulmányok folytatását, további végzettség, újabb szakképzettség megszerzését,

i) a felsőoktatás rendszerének, az egyes felsőoktatási intézmények szakszerű, hatékony, törvényes működéséhez, gazdasági önállóságához szükséges jogi feltételek meghatározása, a társadalom és a gazdaság, valamint a környezeti fenntarthatóság igényeihez való alkalmazkodási, együttműködési képességének erősítése,

j) a felsőoktatás finanszírozási rendszerének kialakítása oly módon, hogy az elősegítse az intézményrendszer és az egyes intézmények ésszerű, a leghatékonyabb működést biztosító, finanszírozható átalakulását, a versenyképesebb, magasabb színvonalú képzést folytató felsőoktatási intézmények hatékony működését, az állami költségvetés mellett külső források bevonását,

k) a felsőoktatási intézmény minőségbiztosítási és minőségitelesítési rendszerének fejlesztésével annak biztosítása, hogy a felsőoktatási intézmények a hazai és a nemzetközi munkaerőpiacon hasznosítható, magas színvonalú és továbbfejleszhető ismereteket közvetítsenek hallgatóik részére.

(2) A magyar felsőoktatás – az intézményeiben folyó kutató-, alkotó művészeti munka, az új tudományos eredmények és alkotások létrehozása, a korszerű ismeretek átvétele és továbbadása, továbbá a kiemelkedő képességű tehetségek tudományos szintű felkészítése révén – hozzájárul az egyetemes tudomány fejlődéséhez.

A törvény hatálya

3. §

E törvény hatálya kiterjed a Magyar Köztársaság területén folytatott felsőoktatási, a felsőoktatással összefüggő szolgáltató és igazgatási tevékenységre, a feladatellátásban közreműködő szervezetekre, intézményekre, azok alapítóira és fenntartóira, a felsőoktatás feladataiban közreműködő oktatókra, tudományos kutatókra és más, a felsőoktatásban alkalmazottakra, a felsőoktatásba jelentkezőkre és a hallgatókra, továbbá a felsőoktatás támogatóira, arra a felsőoktatási tevékenységre, amelyet a magyar felsőoktatási intézmények a Magyar Köztársaság területén kívül folytatnak.

A törvény alapelvei

4. §

(1) A felsőoktatási intézmény alaptevékenysége az oktatás, a tudományos kutatás, a művészeti alkotó tevékenység.

(2) A felsőoktatás oktatási alaptevékenysége magában foglalja az alapképzést, a mesterképzést, a doktori képzést, a felsőfokú szakképzést és a szakirányú továbbképzést. A felsőoktatás feladatait – e törvényben meghatározottak szerint – a felsőoktatási intézmények látják el, együttműködve egymással, illetőleg a társadalom, a gazdaság, a tudományos kutatás és a művészeti élet további szereplőivel. A felsőoktatási intézmény e törvényben, a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvényben (a továbbiakban: szakképzésről szóló törvény), a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvényben (a továbbiakban: közoktatásról szóló törvény) és a felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. törvényben (a továbbiakban: felnőttképzésről szóló törvény) foglaltak szerint részt vehet a közoktatási, továbbá a felsőoktatásnak nem minősülő szakképzési és az ágazati törvényekben meghatározott egyéb képzési feladatok megvalósításában.

5. §

(1) A felsőoktatás kutatási alaptevékenysége magában foglalja az alap-, alkalmazott és kísérleti kutatásokat és fejlesztéseket, a technológiai innovációt, valamint az oktatást támogató egyéb kutatásokat.

(2) A felsőoktatási intézmények e törvény rendelkezései szerint gondoskodnak a tehetséggondozásról, a kutatói utánpótlás neveléséről. A képzés során fejlesztik a hallgatók jártasságát a kutatási-fejlesztési munkában, a megszerzett ismeretek gyakorlati hasznosításának készségét, a vállalkozási készséget, a szellemi tulajdon védelmével és hasznosításával kapcsolatos ismereteket.

(3) A felsőoktatási intézmény kutatási-fejlesztési-innovációs stratégiát készít, amelyben meg kell tervezni különösen a kutatási programokat, a pályázati eljárási rendet, tudományos rendezvényeket, hazai és nemzetközi tudományos kapcsolatokat, tudományos művek kiadását, a kutatási tevékenység folytatásának feltételeit, a tudományos eredmények hasznosításának módját.

(4) A felsőoktatási intézmény kutatási-fejlesztési-innovációs stratégiájának kialakítását és megvalósítását tudományos tanács irányítja, amelyben a főiskolai, egyetemi tanárok, a főiskolai, egyetemi docensek, továbbá a tudományos fokozattal rendelkező kutatók és a doktori képzésben részt vevő hallgatók (a továbbiakban: doktorandusz) képviselői vesznek részt.

(5) A felsőoktatási intézményekben folytatott kutatásokhoz – pályázati rendszerben – hozzájárul az Országos Tudományos Kutatási Alapprogram és a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap is.

(6) A tudományos életben kiemelkedő és elismert, az Európai Kutatási Térség kutatási tevékenységéhez kapcsolódó egyetem – a Kormány által meghatározott feltételekkel – „kutatóegyetem” minősítést kaphat.

(7) A felsőoktatási intézmény a kutatási-fejlesztési feladatainak ellátása során együttműködhet a Magyar Tudományos Akadémiával és annak intézményeivel. Ennek keretei között különösen támogatott kutatócsoportot hozhatnak létre és tarthatnak fenn, az akadémiai intézet felsőoktatási intézménybe kihelyezett szervezeti egysége tanszékként működhet, továbbá részt vehet a doktori képzésben.

6. §

(1) A felsőoktatási intézménynek biztosítani kell az ismeretek, információk tárgyilagos és többoldalú közvetítését. Az állami, a helyi és az országos kisebbségi önkormányzati felsőoktatási intézmény nem lehet elkötelezett egyetlen vallás, vagy világnézet mellett sem. Az állami, a helyi és az országos kisebbségi önkormányzati felsőoktatási intézményben biztosítani kell az ismeretek, a vallási, illetve világnézeti információk tárgyilagos és többoldalú közvetítését. Az állami, a helyi és az országos kisebbségi önkormányzati felsőoktatási intézmény működése, tevékenysége és irányítása vallási és világnézeti tanítások igazságáról nem foglalhat állást, vallási és világnézeti kérdésekben semlegesnek kell maradnia.

(2) A felsőoktatási intézmény szervezete és működése pártoktól független, azoknak anyagi támogatást nem nyújthat. A felsőoktatási intézmény helyiségeit politikai célú szervezet, mozgalom vagy ezekhez kötődő szervezet részére működési célra nem engedheti át.

(3) A felsőoktatási intézmények nyilvánossá teszik, a honlapjukon bemutatják oktatási, kutatási, fejlesztési és innovációs tevékenységüket, azok legfontosabb területeit, az aktuális eredményeket.

7. §

(1) Felsőoktatási intézményt önállóan vagy más jogosulttal együttesen

a) a magyar állam, helyi önkormányzat, országos kisebbségi önkormányzat,

b) a Magyar Köztársaságban nyilvántartásba vett egyházi jogi személy, beleértve a jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységét is (a továbbiakban: egyházi jogi személy),

c) a Magyar Köztársaság területén székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet [a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 685. § c) pont],

d) a Magyar Köztársaságban nyilvántartásba vett alapítvány vagy közalapítvány

alapíthat.

(2) Az alapítói jogok gyakorlásának joga az e törvényben meghatározottak szerint átruházható. Az, aki az alapítói jogot gyakorolja, ellátja a felsőoktatási intézmény fenntartásával kapcsolatos feladatokat (a továbbiakban: fenntartó; az államon kívül minden más fenntartó: nem állami intézmény fenntartója). Ha a fenntartói jogot közösen gyakorolják, szerződésben kell rögzíteni a joggyakorlás és a kötelezettségek teljesítésének kérdéseit.

(3) Költségvetési szervként működik a felsőoktatási intézmény, ha az (1) bekezdés a) pontjában meghatározottak tartják fenn. Az (1) bekezdés a) pontjában felsoroltak közösen, illetve az (1) bekezdés b)–d) pontjában meghatározottak közösen is gyakorolhatják a fenntartói jogokat.

(4) Az állam nevében a fenntartói jogokat – ha e törvény másként nem rendelkezik – az oktatási miniszter gyakorolja.

(5) A felsőoktatás rendszerének működtetése az állam, a felsőoktatási intézmény működtetése a fenntartó feladata.

(6) Az állam a nem állami intézmény fenntartója részére – az e törvényben meghatározottak szerint – költségvetési támogatást nyújt.

(7) A fenntartó felelőssége, hogy – az e törvényben meghatározottak szerint, költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény fenntartója az államháztartás működésének követelményeit érvényesítve – biztosítsa az intézmény autonóm működésének tárgyi, pénzügyi, személyi feltételeit.

(8) A fenntartó az e törvényben meghatározott jogosítványainak gyakorlását állami felsőoktatási intézmények esetén – az e törvényben meghatározott körben – az irányító testületre átruházza, nem állami intézmény esetén az irányító testületre vagy a felsőoktatási intézményre átruházhatja.

8. §

(1) A felsőoktatás által nyújtott képzésbe állampolgárságára való tekintet nélkül mindenki bekapcsolódhat. A hallgató szabadon választhatja meg azt a felsőoktatási intézményt, amelyben tanulmányokat kíván folytatni.

(2) A felsőoktatásban folyó képzés nyelve a magyar. A nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozó hallgató – az e törvényben meghatározottak szerint – anyanyelvén, illetőleg anyanyelvén és magyarul vagy magyar nyelven folytathatja tanulmányait. A felsőoktatásban a képzés – részben vagy egészben – nem magyar nyelven is folyhat.

9. §

(1) A felsőoktatás szervezésében, irányításában, működtetésében, feladatainak végrehajtásában közreműködők a hallgatókkal, az oktatókkal és a felsőoktatásban dolgozókkal kapcsolatos döntéseik, intézkedéseik meghozatalakor az egyenlő bánásmód követelményét kötelesek megtartani.

(2) Az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének következményeit orvosolni kell, amely azonban nem járhat mások jogainak megsértésével, csorbításával.

(3) Az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének orvoslására – a hallgatókat ért sérelem esetén – az e törvényben szabályozott eljárás keretében kerülhet sor. Az eljárás lefolytatása nem zárja ki a személyhez fűződő jogok bíróság előtt történő érvényesítésének lehetőségét, illetőleg más, a felelősség és jogkövetkezményeinek megállapítására alkalmas eljárás megindítását, beleértve az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését ellenőrző országos hatáskörű közigazgatási szerv előtti eljárást.

(4) Az (1)–(3) bekezdés alkalmazása során az egyenlő bánásmódról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: egyenlő bánásmódról szóló törvény) rendelkezéseit is alkalmazni kell.

10. §

(1) A felsőoktatási intézmény a Ptk. 29. §-ának (1) bekezdése alapján, az e törvényben meghatározottak szerint létrehozott és működő jogi személy. A felsőoktatási intézmény – a fenntartó személyétől függően – a költségvetési gazdálkodás rendje szerint, az egyházi gazdálkodás rendje szerint, vagy a magán felsőoktatási intézmény gazdálkodási rendje szerint működik.

(2) Az állami felsőoktatási intézmény tekintetében az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvényt (a továbbiakban: államháztartásról szóló törvény), valamint a költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények tekintetében a közalkalmazottak

jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvényt (a továbbiakban: közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény) az e törvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

(3) A felsőoktatási intézmény a fenntartó által biztosított és az államháztartás alrendszeréből származó támogatás, átvett pénzeszköz, valamint államháztartáson kívüli forrásból származó bevételei felhasználásával gondoskodik feladatainak ellátásáról.

(4) A felsőoktatási intézmény feladatainak ellátására, működésére, fejlesztésére szolgáló költségek fedezetét az évente összeállított intézményi költségvetésben kell előirányozni.

(5) A felsőoktatási intézmény 36. § szerinti átalakulása nem tartozik a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 1. §-ának (1) bekezdése szerinti piaci magatartás körébe.

11. §

(1) A felsőoktatás egymásra épülő, felsőfokú végzettségi szintet biztosító képzési ciklusai:

- a) az alapképzés,
- b) a mesterképzés,
- c) a doktori képzés.

(2) Az alap- és mesterképzést egymásra épülő ciklusokban, osztott képzésként, illetve jogszabályban meghatározott esetben egységes, osztatlan képzésként lehet megszervezni. A ciklusokra bontott, osztott és az egységes, osztatlan képzések szerkezetét a Kormány határozza meg.

(3) A felsőoktatás keretében – az (1) bekezdésben foglaltak mellett – felsőfokú végzettségi szintet nem biztosító képzésként

- a) felsőfokú szakképzés,
- b) szakirányú továbbképzés

is szervezhető.

(4) A felsőoktatási intézmény az alapító okiratában foglaltak alapján – a felnőttképzési törvényben meghatározott intézményi akkreditáció nélkül – vehet részt a felnőttképzésben.

MÁSODIK RÉSZ

A FELSŐOKTATÁSI RENDSZER INTÉZMÉNYEINEK MŰKÖDÉSE

A felsőoktatási intézmény létesítése

12. §

(1) Felsőoktatási intézményként az az intézmény működhet, amelyet az e törvényben meghatározott felsőoktatási feladatok ellátására létesítettek, és a Magyar Köztársaság Országgyűlésétől megkapta az állami elismerést.

(2) Állami elismerést az a felsőoktatási intézmény kaphat, amelyik rendelkezik a feladatai ellátásához szükséges feltételekkel és az a)–d) pontok szerint választható képzési szerkezetben, legalább egy képzési, illetve tudományterületen vagy művészeti ágban, több szakon

- a) alapképzést,
- b) alap- és mesterképzést,
- c) alap-, valamint mester- és doktori képzést,
- d) mester- és doktori képzést

folytat.

(3) A felsőoktatási intézmény akkor rendelkezik a feladatai ellátásához szükséges feltételekkel, ha – az alapító okiratában meghatározott feladatai figyelembevételével – a folyamatos működéséhez szükséges személyi feltételek, tárgyi és pénzügyi eszközök, valamint az intézményi dokumentumok rendelkezésére állnak.

(4) A felsőoktatási intézménynek rendelkeznie kell állandó székhellyel, továbbá állandó kutatói, oktatói karral. E rendelkezések alkalmazásában állandó székhely a felsőoktatási alaptevékenység gyakorlásának, valamint a központi ügyintézésnek a helye, feltéve, hogy legalább nyolc évig – a Kormány által meghatározottak szerint – a felsőoktatási intézmény feladatainak ellátásához rendelkezésre áll. A felsőoktatási intézmény állandó oktatói, kutatói karral akkor rendelkezik, ha az alaptevékenységének az ellátásához szükséges oktatók és kutatók legalább hatvan százalékát munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatja.

13. §

(1) A hallgatók lakhatási feltételeinek biztosításához felsőoktatási intézmény részeként kollégium működtethető, illetve a felsőoktatási intézményhez szervezetenként nem tartozó intézményként diákotthon hozható létre.

(2) A kollégium elláthatja a felsőfokú tanulmányok megkezdését elősegítő felkészítés feladatait, és részt vehet a felsőfokú képzésben is.

(3) A diákotthon a felsőoktatási intézménnyel kötött megállapodás alapján elláthatja a (2) bekezdésben meghatározott feladatokat.

(4) A diákotthon – az alapítótól függően költségvetési szervként, vagy nem költségvetési szervként működő – jogi személy.

(5) A diákotthon alapítója lehet a felsőoktatási intézmény, valamint az, aki felsőoktatási intézményt alapíthat.

(6) A kollégium és a diákotthon az e törvényben meghatározottak szerint szakkollégiumi tevékenységet is folytathat, szakkollégiumként is működhet.

14. §

(1) A felsőoktatási intézmény – az alapító okiratában meghatározottak szerinti feladatainak ellátásához – intézményt, szervezeti egységet (például: közoktatási-, szakképzési-, közművelődési-, igazságügyi szakértői-, könyvtári feladatot ellátó intézmény, szervezeti egység) hozhat létre és tarthat fenn.

(2) A pedagógusképzést folytató felsőoktatási intézmény által fenntartott közoktatási intézmény részt vehet a hallgatók gyakorlati képzésében (a továbbiakban: gyakorló közoktatási intézmény).

(3) Az (1)–(2) bekezdésben meghatározottak létrehozására, jogállására, működésére és fenntartására az azonos feladatot ellátó szervezetre vonatkozó jogszabályokat kell alkalmazni.

15. §

(1) A felsőoktatási intézmény a működését akkor kezdheti meg, ha

- a) a nyilvántartásba vétele megtörtént, továbbá
- b) a működés megkezdéséhez szükséges engedélyt megkapta, és
- c) az Országgyűlés megadta az állami elismerést.

(2) A nyilvántartásba vételt és a működés megkezdéséhez szükséges engedélyt a felsőoktatási intézmény fenntartója kérheti az e célra létrehozott regisztrációs központtól.

(3) A nyilvántartásba vételre akkor kerülhet sor, ha a rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy az alapító okiratban meghatározott feladatok folyamatos ellátásához szükséges tárgyi és pénzügyi feltételek – a tevékenység megkezdéséhez szükséges arányban – rendelkezésre állnak, és a teljes működéshez szükséges mértékig fokozatosan megteremthetők. Ha a regisztrációs központ megállapítja, hogy a nyilvántartásba vétel feltételei fennállnak, a felsőoktatási intézményt nyilvántartásba veszi, és meghatározza, hogy milyen feltételek teljesítése mellett adja meg a működés megkezdéséhez szükséges engedélyt. A költségvetési szervként működő felsőoktatási intézményt az alapító megkeresésére a törzskönyvi nyilvántartást vezető szerv is nyilvántartásba veszi. Ha a felsőoktatási intézményt nyilvántartásba vették, jogosulttá válik minden olyan nyilatkozat megtételére, minden olyan kötelezettség vállalására, amely ahhoz szükséges, hogy a működés megkezdéséhez az engedély kiadásának feltételei teljesüljenek. A nyilatkozattételre, a kötelezettségvállalásra, a felsőoktatási intézmény képviselőjére a fenntartó által a szervezési feladatok ellátására

megbízott, az intézményvezetői feladatokat ideiglenesen ellátó személy válik jogosulttá. Ilyen megbízást az kaphat, aki megfelel a rektori feladatok ellátásához e törvényben meghatározott feltételeknek. Az ideiglenes intézményvezetői megbízás a rektor kinevezéséig szól.

(4) A felsőoktatási intézmény, ha nem költségvetési szervként működik, a regisztrációs központ által vezetett nyilvántartásba történő bejegyzéssel, ha költségvetési szervként működik, a törzskönyvi nyilvántartásba vétellel jön létre. A regisztrációs központ által vezetett nyilvántartás közhiteles, az abban foglalt adatok valóságát az ellenkező bizonyításig vélelmezni kell.

(5) A felsőoktatási intézmény szenátusa megalakulásának előkészítése céljából a fenntartó előkészítő bizottságot hoz létre. Az előkészítő bizottság ideiglenes szervezeti és működési szabályzatot készít. Ennek alapján meg kell választani a szenátus tagjait, akik első ülésükön döntenek a szenátus megalakulásáról, a szervezeti és működési szabályzat elfogadásáról, valamint az irányító testületi tagok delegálásáról. A szervezeti és működési szabályzatban kell meghatározni a szenátus tagjaira vonatkozó szakmai követelményeket, valamint a választás rendjét. Az előkészítő bizottság jogosult valamennyi intézményi dokumentum előkészítésére.

(6) A fenntartó a nyilvántartásba vett felsőoktatási intézmény működésének megkezdéséhez szükséges engedélyt akkor kérheti, ha igazolni tudja, hogy a felsőoktatási intézmény működéséhez szükséges, e törvény 12. §-ának (2)–(4) bekezdésében meghatározott valamennyi feltétel rendelkezésre áll, illetve fokozatosan megteremthető.

(7) A (4) és a (6) bekezdésben szabályozott eljárás egyidejűleg is lefolytatható.

(8) A működés megkezdéséhez szükséges engedélyben kell meghatározni, hogy a felsőoktatási intézmény milyen képzési területen, illetve tudományterületen, művészeti ágban, képzési szinten folytathat képzést, továbbá azt a maximális hallgatói létszámot, amelyet a felsőoktatási intézmény – figyelembe véve a hallgatók fogadásához és az oktatói tevékenység folytatásához rendelkezésre álló helyiségeket és más eszközöket – valamennyi évfolyamára számítva, teljes kihasználtsággal működve felvehet (a továbbiakban: felvehető maximális hallgatói létszám). Az engedélyezési eljárás magában foglalja a székhelyen kívüli képzés feltételeinek vizsgálatát is, kiterjed továbbá az intézmény által tervezett képzés, tudományos, művészeti alkotó tevékenység minőségének biztosításához szükséges feltételek meglétének vizsgálatára. Pedagógusképzést folytató felsőoktatási intézmény esetén a gyakorló közoktatási intézmény tekintetében is le kell folytatni az engedélyezési eljárást. Ennek során azt kell vizsgálni, hogy a pedagógusképzésben részt vevő hallgatók felkészítéséhez szükséges feltételek rendelkezésre állnak-e. A regisztrációs központ a működési engedélyt azzal a feltétellel adja ki, hogy az engedélyben foglalt tevékenység megkezdésére az állami elismerésről szóló törvénymódosítás hatályba lépését követően kerülhet sor. E törvény 1. számú melléklete tartalmazza azokat a felsőoktatási intézményeket, amelyek állami elismeréssel rendelkeznek.

(9) Az eljárásokkal összefüggő költségeket – kivéve, ha a felsőoktatási intézményt az állam létesíti – a kérelem benyújtója viseli. Az e §-ban szabályozott eljárásokra a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni, azzal az eltéréssel, hogy a működés megkezdéséhez szükséges engedély kiadásához százhusz nap áll rendelkezésre.

(10) A diákotthon tekintetében csak a nyilvántartásba vétellel kapcsolatos eljárást kell lefolytatni, amelynek keretei között azt kell vizsgálni, hogy a diákotthon rendelkezik-e a tevékenység ellátásához szükséges személyi, tárgyi, pénzügyi feltételekkel.

(11) A regisztrációs központ az e §-ban meghatározott döntéseit az e törvény 106. §-ában meghatározott eljárás szerint hozza meg.

(12) A Kormány határozza meg a felsőoktatási intézmény létesítésének és működésének minimális (kötelező) feltételeit, az alapításhoz szükséges kérelem mellékleteit, a kérelem elbírálásának szabályait, az eljárási díjat. Minimális (kötelező) feltételként elő kell írni különösen a feladatellátáshoz szükséges oktatói, kutatói létszám, az oktatáshoz, kutatáshoz szükséges helyiségek, szociális helyiségek, szabadidős létesítmények, informatikai háttér, eszközök, könyvtár, felszerelések, a működés fedezetét tükröző költségvetés, az intézményi dokumentumok meglétét.

16. §

(1) A felsőoktatási intézmény alapító okirata tartalmazza az intézmény hivatalos nevét, a fenntartójának nevét és címét, az alap- és kiegészítő tevékenységét, az alaptevékenységéhez kapcsolódó egyéb feladatokat, azokat a képzési területeket, tudományterületeket, művészeti ágakat, képzési szinteket, amelyeken a felsőoktatási intézmény képzést folytat, illetve folytathat, feltüntetve a székhelyen kívüli képzést is, a felsőfokú szakképzés szakmacsoportjait, az ellátott közoktatási, közművelődési, közgyűjteményi, egészségügyi, agrár- és vidékfejlesztési, továbbá más feladatokat, a vállalkozási tevékenység megjelölését, az intézmény székhelyének és valamennyi telephelyének címét, a székhelyen kívüli képzés címét, az intézmény szervezeti tagolásának elveit, a felsőoktatási intézmény rendelkezésére bocsátott ingatlanvagyon, a vagyon feletti rendelkezés jogát, a maximális hallgatói létszámot.

(2) A regisztrációs központ nyilvántartja az alapító okiratban megjelölt adatokat. A regisztrációs központ által nyilvántartott adatok az Országos Felsőoktatási Információs Központ részére továbbíthatók. A nyilvántartásban szereplő adatok nyilvánosak. A bejegyzett adatokban bekövetkezett változásokat be kell jelenteni. Az adatokban bekövetkező változás esetén a változások tekintetében a 15. §-ban szabályozott eljárásokat le kell folytatni.

(3) Ha a felsőoktatási intézmény költségvetési szerv, az alapító okiratának tartalmára, nyilvántartásba vételére és törlésére jogszabály további rendelkezéseket állapíthat meg.

17. §

(1) A nem állami felsőoktatási intézmény fenntartói joga megállapodással másik, a fenntartói jog gyakorlására jogosultnak átadható. Ha a felsőoktatási intézmény fenntartójának személyében következik be változás anélkül, hogy az érintené a felsőoktatási intézmény tevékenységét és működését, a regisztrációs központ azt vizsgálja, hogy az új fenntartó rendelkezik-e a felsőoktatási intézmény folyamatos működtetéséhez szükséges feltételekkel. A fenntartói jog átadása tárgyában kötött megállapodás a regisztrációs központ jogerős határozatával jön létre.

(2) A fenntartói jog változása nem érinti a felsőoktatási intézmény állami elismerését. A felsőoktatási intézmény jogai és kötelezettségei nem változnak. A fenntartói jog változása a hallgatói jogviszonyt nem érinti. A fenntartói jog változása esetén a felsőoktatási

intézményben alkalmazottak további foglalkoztatását – a foglalkoztatási jogviszony létesítésére vonatkozó rendelkezések figyelembevételével – biztosítani kell.

(3) A regisztrációs központ az e §-ban meghatározott döntéseit az e törvény 106. §-ában meghatározott eljárás szerint hozza meg.

18. §

(1) A felsőoktatási intézmény egyetem vagy főiskola lehet.

(2) Az „egyetem” vagy „főiskola” elnevezés, valamint ezek idegen nyelvű megfelelői használatára csak az e törvény 1. számú melléklete szerinti – továbbá az e törvény alapján a Magyar Köztársaság területén működő külföldi – felsőoktatási intézmény jogosult.

(3) Egyetem az a felsőoktatási intézmény, amelyik legalább két képzési területen jogosult mesterképzésre, valamint legalább egy tudományterületen, két tudományágban vagy egy művészeti ágban doktori képzésre és doktori fokozat odaítélésére, feltéve, hogy a felsőoktatási intézmény oktatóinak, kutatóinak legalább egyharmada tudományos fokozattal rendelkezik.

(4) Az egyetem és a főiskola valamennyi képzési ciklusban folytathat képzést.

(5) Ha az egyetem vagy a főiskola hivatalos neve megváltozik, az erről szóló bejelentést a regisztrációs központ tudomásul veszi, és kezdeményezi az oktatási miniszter útján e törvény 1. számú mellékletének módosítását.

A felsőoktatási intézmény működésének alapelvei

19. §

(1) A felsőoktatási intézmény belső szervezetét oly módon kell kialakítani, hogy az biztosítsa a felsőoktatási intézmény oktatási és tudományos kutatási, művészeti képzés esetén alkotó művészeti alapfeladatainak, az ezekhez kapcsolódó kiegészítő feladatainak, valamint a működést biztosító funkcionális és fenntartási feladatainak szakszerű, hatékony, gazdaságos ellátását.

(2) A felsőoktatási intézmény feladatait a közpénz és a közvagyon hatékony használata követelményének érvényesítésével és felelősségével végzi.

(3) A felsőoktatási intézménynek az alaptevékenységéhez igazodóan biztosítani kell a könyvtári szolgáltatást, az anyanyelvi és idegen nyelven a szaknyelvi ismeretek fejlesztését és a rendszeres testmozgás megszervezését.

20. §

(1) A felsőoktatási intézmény stratégiai döntést hozó és annak végrehajtását ellenőrző szerve az irányító testület.

(2) A felsőoktatási intézmény vezetője a rektor.

(3) A felsőoktatási intézmény oktatási és tudományos kérdéseiben döntést hozó és a döntés végrehajtását ellenőrző testülete a szenátus.

(4) A felsőoktatási intézményben minőségbiztosítási rendszert kell működtetni.

(5) A felsőoktatási intézmény jogszabályban előírt nyilvántartásokat köteles vezetni, és az országos statisztikai adatgyűjtési programban, illetőleg a felsőoktatási információs rendszerben meghatározott adatokat köteles szolgáltatni.

21. §

(1) A felsőoktatási intézmény meghatározza a működésére és szervezetére vonatkozó rendelkezéseket (a továbbiakban: szervezeti és működési szabályzat). A szervezeti és működési szabályzatban minden olyan kérdés szabályozható, amelyről jogszabály vagy jogszabály felhatalmazása alapján más szabályzatban nem kell rendelkezni. Ha a felsőoktatási intézmény költségvetési szervként működik, a szervezeti és működési szabályzat tartalmára jogszabály további rendelkezéseket állapíthat meg. Minden felsőoktatási intézménynek egy szervezeti és működési szabályzata lehet. A szervezeti és működési szabályzat részei: a szervezeti és működési rend, a foglalkoztatási követelményrendszer és a hallgatói követelményrendszer.

(2) A szervezeti és működési rend keretében kell meghatározni különösen: a felsőoktatási intézmény szervezeti felépítését, tagolását, vezetési szerkezetét, az egyes szervezeti egységek feladatait, működését, az intézményen belüli kapcsolattartás rendjét, továbbá a minőségbiztosítás rendszerét.

(3) A foglalkoztatási követelményrendszerben kell meghatározni különösen:

a) az egyes munkakörök betöltésével kapcsolatos követelményeket, a nyilvános pályázatok elbírálásának rendjét, az intézményi oktatói, kutatói ösztöndíjak és más juttatások feltételeit, az ezzel összefüggő pályázatok rendjét, a habilitációs eljárás követelményeit, rendjét,

b) a felsőoktatási intézmény által adományozható munkaköri és egyéb címek feltételeit,

c) az oktatók, tudományos kutatók és más alkalmazottak foglalkoztatására és teljesítményére vonatkozó követelményrendszert, a minőség és teljesítmény alapján differenciáló jövedelemelosztás elveit, a követelmények teljesítésének értékelését és annak nyilvánosságát, a követelményrendszerben foglaltak nem teljesítésének következményeit,

d) az oktatók és kutatók részére kiírható kutatási pályázatok elbírálásának rendjét,

e) az oktatók részvételét a felsőoktatási intézmény döntéshozatali eljárásában, az oktatók, kutatók és más alkalmazottak intézményi döntések ellen benyújtható jogorvoslatának rendjét.

(4) A hallgatói követelményrendszerben kell meghatározni különösen:

a) e törvény keretei között a felvételi eljárás rendjét,

b) a hallgatói jogok gyakorlásának és köteleességek teljesítésének rendjét, a hallgatói jogviszonnyal kapcsolatosan benyújtott kérelmek elbírálásának és a jogorvoslatnak a rendjét,

c) a hallgatói tanulmányi rendet és az ismeretek, készségek és képességek elsajátításának, megszerzésének, ellenőrzésének rendjét (a továbbiakban: tanulmányi és vizsgaszabályzat),

d) a hallgatót terhelő fizetési kötelezettség megállapításának és teljesítésének rendjét, a hallgatói juttatások elosztásának rendjét (a továbbiakban: térítési és juttatási szabályzat),

e) a hallgatói fegyelmi és kártérítési ügyek elbírálásának rendjét,

f) a kollégiumi jelentkezések elbírálásának eljárási és szervezeti rendjét,

g) a hallgatói balesetek megelőzésével kapcsolatos előírásokat.

(5) A szervezeti és működési szabályzat kérdéskörei a szervezeti és működési szabályzat mellékleteként is szabályozhatók.

(6) A felsőoktatási intézmény minőségfejlesztési programot készít. Az intézményi minőségfejlesztési programban kell meghatározni a felsőoktatási intézmény működésének folyamatát, ennek keretei között a vezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési, értékelési, fogyasztóvédelmi feladatok végrehajtását. Az intézményi minőségfejlesztési programban kell szabályozni az oktatói munka hallgatói véleményezésének rendjét. A felsőoktatási intézmény évente áttekinti az intézményi minőségfejlesztési program végrehajtását, és megállapításait az intézmény honlapján, továbbá a helyben szokásos módon nyilvánosságra hozza.

(7) A szervezeti és működési szabályzatot a helyben szokásos módon nyilvánosságra kell hozni, és a hallgatók részére hozzáférhetővé kell tenni.

(8) A szervezeti és működési szabályzatot, illetve annak módosítását a szenátus fogadja el, és az irányító testület, annak hiányában a fenntartó hagyja jóvá.

22. §

(1) A felsőoktatási intézménynek gondoskodnia kell a képzés egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséről, a hallgatói balesetek megelőzése érdekében az azokat előidéző okok feltárásáról és megszüntetéséről, továbbá a munkavédelemmel kapcsolatos követelmények érvényesítéséről.

(2) A felsőoktatási intézmény az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében szolgáltatásaival hozzájárul a hallgatók lakhatási feltételeinek, egészséges, káros szenvedélyektől mentes életvitelének biztosításához, tájékoztató és tanácsadó rendszerével segíti a hallgató beilleszkedését a felsőfokú tanulmányok idején, illetve szakmai előmenetelét a tanulmányok befejezését követően.

(3) A felsőoktatási intézmény ellátja a tehetséggondozással és a tudomány társadalmi elismertségének növelésével kapcsolatos feladatokat, a meghirdetett előadásai nyilvánosak, és lehetőséget kell biztosítania arra, hogy az előadások rendjét megismerhessék és látogathassák azok is, akik nem állnak hallgatói jogviszonyban.

(4) A felsőoktatási intézményben tiszteletben kell tartani a hallgatók és az oktatók lelkiismereti és vallásszabadságát. A hallgató és az oktató nem készíthető lelkiismereti, világnézeti, politikai meggyőződésének megvallására, megtagadására. A hallgatót és az oktatót nem érheti hátrány lelkiismereti, világnézeti, politikai meggyőződése miatt.

(5) A felsőoktatási intézmény az e törvényben foglaltak szerint meghatározza és közzéteszi a hallgatói jogviszony létesítésének követelményeit (a továbbiakban: felvételi követelmények).

A felsőoktatási intézmény felépítése

Az irányító testület

23. §

(1) Az irányító testület a felsőoktatási intézmény feladatainak végrehajtását megalapozó, a közpénz és a közvagyon hatékony és felelős használatát szolgáló éves költségvetési, valamint stratégiai döntéseket hozó és végrehajtásukat ellenőrző, a fenntartói feladatok ellátásában – e törvényben meghatározottak szerint – közreműködő testület. Az állami fenntartású felsőoktatási intézményben az irányító testületet létre kell hozni, a nem állami felsőoktatási intézményekben – az alapító okiratban meghatározottak szerint – az irányító testület létrehozható.

(2) Az irányító testületnek hét vagy kilenc tagja van. Az irányító testület létszámát a működés megkezdéséhez szükséges engedélyben meghatározott hallgatói létszám adatai alapján kell meghatározni a következők szerint: ha a felsőoktatási intézménybe felvehető maximális hallgatói létszám

- a) nem éri el a tizenötezret, hét,
- b) eléri a tizenötezret, kilenc

tagból áll. Az irányító testület tagjainak a megbízatása öt évre szól, amely legfeljebb egy alkalommal meghosszabbítható.

(3) Az irányító testület elnöke a felsőoktatási intézmény rektora.

(4) Az irányító testületbe a (2) bekezdés a)–b) pontjában meghatározott sorrend szerint két, illetve három főt delegál az oktatási miniszter, négy, illetve öt főt a szenátus. A szenátusi delegáltak körében egy tagot a hallgatói önkormányzat javasol. Ha a szenátus a javaslatot nem fogadja el, a hallgatói önkormányzat újabb személyre tehet javaslatot. Az oktatási miniszter által delegált tagokkal szemben – tagonként külön-külön – a szenátus, tagjai legalább kétharmadának egyhangú szavazatával kifogással élhet. Nem lehet az irányító testület tagja, akivel szemben a szenátus írásban indokolt kifogással élt, helyére az oktatási miniszter másik személyt delegál, akivel szemben a szenátus nem élhet a kifogásolás jogával.

(5) Az oktatási miniszter által delegált tagok közül legalább egynek, a szenátus által delegált tagok közül legalább kettőnek a felsőoktatási intézmény oktatási, tudományos kutatási, művészeti tevékenységének megfelelő felsőfokú végzettséggel, továbbá a

szakképzettségének megfelelő területen szerzett legalább öt év vezetői gyakorlattal kell rendelkeznie.

(6) Nem lehet tagja az irányító testületnek az, aki

- a) büntetett előéletű,
- b) köztisztviselő, vagy polgármesteri tisztséget tölt be,
- c) a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról és felelősségéről szóló 2002. évi XVII. törvény hatálya alá tartozik,
- d) politikai pártban tisztséget tölt, illetve töltött be, fizetett pártalkalmazottként foglalkoztatták, vagy foglalkoztatják, feltéve, hogy a kizáró ok megszűnése óta még nem telt el legalább öt év,
- e) önkormányzati, országgyűlési vagy európai parlamenti képviselő,
- f) a rektor kivételével, az adott felsőoktatási intézménnyel foglalkoztatási, hallgatói jogviszonyban áll,
- g) tagja más felsőoktatási intézmény irányító testületének,
- h) az állami felsőoktatási intézmények kivételével, az oktatási miniszter felügyelete alatt álló költségvetési szervvel közalkalmazotti jogviszonyban áll,
- i) betöltötte a hetvenedik életévét.

(7) Az irányító testület tagjai – a köztisztviselőkre vonatkozó rendelkezések szerint – vagyonynyilatkozatot tesznek.

(8) Az irányító testület tagjai – a felsőoktatási intézménnyel szemben – a polgári jog szabályai szerint, egyetemlegesen felelnek az irányító testület tagjaként hozott döntéssel okozott kárért. Mentesül a felelősség alól az a tag, aki a döntésben nem vett részt, illetve aki a döntés ellen szavazott. A kártérítéssel kapcsolatos ügyekben az oktatási miniszter jár el. A kártérítési ügyekben a Fővárosi Bíróság az illetékes.

(9) Az irányító testület tagjait az oktatási miniszter kéri, illetve menti fel. Az irányító testület tagjait havi rendszerességgel fizetett tiszteletdíj illeti meg, amelynek összege a költségvetési évet megelőző év utolsó munkanapján érvényes legkisebb kötelező munkabér (minimálbér) háromszorosa, az elnöke ötszöröse, ha az irányító testület tagjainak száma hét, illetve négyszerese, az elnöke hatszorosa, ha az irányító testület tagjainak száma kilenc. Az irányító testület tagjaival az oktatási miniszter köt megállapodást. A tiszteletdíj fedezetét az Oktatási Minisztérium biztosítja.

(10) Az irányító testület ülésére – a napirend és az előterjesztések megküldésével, az ülés előtt legalább öt munkanappal – meg kell hívni a Magyar Államkincstár által delegált gazdasági tanácsadót, aki tanácskozási joggal vesz részt az ülésen, és a döntéshozatal előtt véleményt nyilváníthat minden olyan kérdésben, amelyben a közpénz, közvagyon célszerű és gazdaságos felhasználása elvárható. A gazdasági tanácsadó részére a felsőoktatási intézmény köteles a szükséges információkat megadni. Ha az irányító testület a gazdasági tanácsadó véleményét figyelmen kívül hagyja, kérésére véleményét a felsőoktatási intézmény és az Oktatási Minisztérium honlapján közzé kell tenni. A gazdasági tanácsadót tiszteletdíj illeti meg, amelynek havi összege a költségvetési évet megelőző év utolsó munkanapján érvényes

legkisebb kötelező munkabér (minimálbér). A tiszteletdíj fedezetét az Oktatási Minisztérium biztosítja.

24. §

(1) Az irányító testület dönt működésének rendjéről, azzal a megkötéssel, hogy a testület akkor határozatképes, ha ülésén – a 23. § (2) bekezdés a)–b) pontjában meghatározott sorrend szerint – legalább öt, illetve hét tag jelen van. Döntéseit tagjai többségének név szerinti szavazatával hozza. A rektor megbízásával kapcsolatos javaslattételhez legalább öt, illetve hat támogató szavazatra van szükség. A rektori megbízással kapcsolatos döntéshozatalkor az irányító testület elnöke nem szavazhat. Az ülésekről jegyzőkönyvet kell készíteni, a döntéseket határozatba kell foglalni. Az irányító testület működésének rendjét a fenntartó hagyja jóvá.

(2) Az irányító testület szükség szerint, de évente legalább hat alkalommal tartja ülését, amelyen tanácskozási joggal részt vehet a szenátus elnöke, a gazdasági vezető, továbbá a hallgatói önkormányzat, a doktorandusz önkormányzat, az intézményi reprezentatív szakszervezet egy-egy képviselője, továbbá az ágazatát érintő kérdések tárgyalásánál a képzésben érdekelt miniszter képviselője. Az irányító testület elnöke zárt ülést rendelhet el, illetve titoktartási kötelezettséget írhat elő. Ha az irányító testület elnöke nem írt elő titoktartási kötelezettséget, az irányító testület határozatát – a helyben szokásos módon – nyilvánosságra kell hozni.

(3) Az irányító testület megalakulását a rektor kezdeményezi.

25. §

(1) Az irányító testület fogadja el a stratégiai, foglalkoztatási, üzleti tervet (a továbbiakban: intézményfejlesztési terv). Az intézményfejlesztési tervben kell meghatározni a fejlesztéssel, a fenntartó által a felsőoktatási intézmény rendelkezésére bocsátott vagyon hasznosításával, megóvásával kapcsolatos elképzeléseket, a várható bevételeket és kiadásokat. Az intézményfejlesztési terv része a kutatási-fejlesztési-innovációs stratégia. Az intézményfejlesztési tervet középtávra, legalább négyéves időszakokra kell elkészíteni, évenkénti bontásban meghatározva a végrehajtás feladatait. Az intézményfejlesztési terv része a foglalkoztatási terv. A foglalkoztatási tervben kell meghatározni azt a létszámot, amelynek keretei között a felsőoktatási intézmény megoldhatja feladatait.

(2) Az irányító testület a jogszabályok keretei között

a) kiírja a rektori pályázatot, elbírálja a pályázatokat, továbbá előterjesztést tesz a fenntartó részére a rektor személyére, juttatásaira, jóváhagyja a rektor munkaköri leírását és értékeli vezetői tevékenységét;

b) elfogadja a felsőoktatási intézmény

ba) költségvetését és a számviteli rendelkezések szerinti beszámolóját,

bb) intézményi minőségfejlesztési programjának végrehajtásáról szóló beszámolót,

bc) számviteli rendjét;

c) jóváhagyja a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatát;

- d) egyetértési jogot gyakorol a szenátus által kezdeményezett képzés indításánál, illetve megszüntetésénél;
 - e) kezdeményezheti a fenntartónál a felsőoktatási intézmény
 - ea) alapító okiratának módosítását,
 - eb) átalakulását,
 - ec) megszüntetését;
 - f) dönt
 - fa) fejlesztés indításáról,
 - fb) gazdálkodó szervezet alapításáról, gazdálkodó szervezetben részesedés szerzéséről, gazdálkodó szervezettel történő együttműködésről,
 - fc) a felsőoktatási intézmény rendelkezésére bocsátott ingatlanvagyon hasznosításáról, továbbá a felsőoktatási intézmény tulajdonában lévő ingatlanvagyon hasznosításáról, elidegenítéséről,
 - fd) ez e törvényben meghatározottak szerint a hitelfelvételről,
 - fe) együttműködési megállapodás megkötéséről,
 - ff) költségvetésen belüli átcsoportosításról,
 - fg) gazdaságtalan tevékenységének és az ahhoz kapcsolódó szervezetének, szervezeti egységének átalakításáról, megszüntetéséről;
 - g) a tárgyi, pénzügyi és személyi feltételek biztosítása mellett kezdeményezi, hogy a felsőoktatási intézmény indítson új képzést;
 - h) egyetértési jogot gyakorol a gazdasági vezető, továbbá a belső ellenőrzési szervezet vezetőjének megbízásánál, illetve a megbízás visszavonásánál.
- (3) Az irányító testület határozza meg a felsőoktatási intézmény szervezeti tagozódását, amely alapján a szenátus szabályozza a szervezeti és működési szabályzatban a működés rendjét.
- (4) A fenntartó az (2) bekezdés e) pontjában meghatározott döntéseket az irányító testület kezdeményezése alapján hozhatja meg.
- (5) Az irányító testület a felsőoktatási intézmény költségvetésében meghatározhatja azt az összeghatárt, mely felett a kötelezettségvállaláshoz be kell szerezni előzetes egyetértését.
- (6) Az irányító testület döntései során köteles figyelembe venni a közpénz és a közvagyon hatékony és felelős használatának, rendeltetésszerű igénybevételének követelményét. E célból figyelemmel kíséri a felsőoktatási intézmény gazdálkodásában a szakmai hatékonyság és a gazdaságosság követelményeinek érvényesítését. Rendszeresen – de évente legalább két alkalommal – áttekinti a felsőoktatási intézmény működését, gazdálkodását, az alapító okiratában meghatározott feladatok végrehajtását, e körben beszámoltatja a gazdasági vezetőt. Figyelemmel kíséri továbbá, hogy a felsőoktatási intézmény szervezeti rendje igazodik-e a feladatok hatékony ellátásához.
- (7) Az irányító testület indokolt esetben
- a) felhívja a rektort, hogy a szükséges intézkedéseket tegye meg,

- b) meghozza a (2) bekezdés fg) pontjában meghatározott döntéseket,
- c) kezdeményezi a (2) bekezdés e) pontjában meghatározott intézkedéseket.

26. §

(1) Az irányító testületi tagság megszűnik a megbízatás lejártával, a tag halálával, a tag lemondásával, illetőleg visszahívásával. Az irányító testület elnökének tagsága megszűnik, ha lejár a rektori megbízatása. A lemondás elfogadása az irányító testület hatáskörébe tartozik. A lemondás elfogadásáról az irányító testület értesíti az oktatási minisztert és a szenátust.

(2) Az irányító testület elnökének kezdeményezésére vissza kell hívni azt a tagot,

a) aki egy éven keresztül az irányító testület ülésének több mint felén nem vett részt, és mulasztását nem tudta megfelelő módon igazolni,

b) aki bármilyen okból az irányító testületi tagságból eredő feladatait – több mint fél éven keresztül – nem tudja ellátni,

c) akinek visszahívását a többi tag egyhangú szavazással jóváhagyta,

d) akivel szemben utóbb következik be olyan körülmény, amely miatt az irányító testületnek nem lehet tagja.

(3) Lemondás és visszahívás esetén az, aki az érintett tagot delegálta, harminc napon belül új tagot köteles delegálni. Az eljárásra alkalmazni kell a 23. § (4) bekezdésében meghatározottakat. Az újonnan megválasztott tag megbízatása öt évre szól függetlenül attól, hogy a lemondott, illetve visszahívott tag megbízatásából mennyi idő telt el.

(4) Ha a nem állami felsőoktatási intézményben hoznak létre irányító testületet, az oktatási miniszter és az Oktatási Minisztérium jogait és kötelelességeit a fenntartó gyakorolja, továbbá a fenntartót terheli az irányító testület díjazásának a költsége. A fenntartó az irányító testület fenntartói irányítást érintő jogosítványait magához vonhatja, korlátozhatja, jóváhagyáshoz kötheti. A fenntartó a tiszteletdíj mértékét a 23. § (9) bekezdésétől eltérően határozhatja meg. Ha a nem állami felsőoktatási intézményben nem hoznak létre irányító testületet, a 25-26. §-ban meghatározott kérdésekben a fenntartó dönt. Az irányító testület összetételéről a fenntartó határoz, azzal a megkötéssel, hogy a felsőoktatási intézmény által delegálható tagokra vonatkozó rendelkezéseket meg kell tartania, a Magyar Államkincstár által delegált gazdasági tanácsadóra vonatkozó rendelkezéseket nem kell alkalmazni.

A szenátus

27. §

(1) A szenátus az alapító okiratban meghatározottak és az irányító testület által hozott stratégiai döntések figyelembevételével határozza meg a képzési és a kutatási feladatokat, továbbá ellenőrzi azok végrehajtását. A szenátus meghatározza működésének rendjét és – ha e törvény másként nem rendelkezik – megválasztja elnökét.

(2) A szenátus tagja – a hallgatói önkormányzat és a reprezentatív szakszervezetek képviselői kivételével – az lehet, aki a felsőoktatási intézményben munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében oktatói, kutatói vagy egyéb munkakört tölt be.

(3) A szenátus fogadja el a felsőoktatási intézmény

- a) képzési programját,
- b) szervezeti és működési szabályzatát, doktori szabályzatát,
- c) a minőség és teljesítmény alapján differenciáló jövedelemelosztás elveit.

(4) A szenátus határozza meg a felsőoktatási intézményben

- a) a hallgatói tanácsadás rendszerét,
- b) az oktatói munka hallgatói véleményezési rendszerét.

(5) A szenátus az a)–g) pont tekintetében dönt, illetve a h)–k) pont tekintetében dönthet

- a) a kutatási program elfogadásáról,
- b) a tudományos tanács létrehozásáról, tagjainak és elnökének megválasztásáról,
- c) a felsőoktatási intézmény állandó bizottságainak és egyéb tanácsainak létrehozásáról,
- d) az oktatói, kutatói és vezetői pályázatok rangsorolásáról,
- e) az irányító testület tagjainak delegálásáról,
- f) a szenátus képviselőjében eljáró személy kiválasztásáról,
- g) köztársasági ösztöndíj adományozásának kezdeményezéséről,
- h) szervezeti és működési szabályzata által a hatáskörébe utalt kérdésekről,
- i) a doktori iskola létesítéséről és a doktori képzés indításáról,
- j) a habilitációs eljárás szabályozásáról,
- k) címek és kitüntetések adományozásáról.

(6) A szenátus hatáskörébe tartozik továbbá

- a) képzés indításának, illetve megszüntetésének kezdeményezése,
- b) a rektori pályázatok rangsorolása,
- c) az irányító testület által benyújtott kérdések megvitatása,
- d) a felsőoktatási intézmény szakmai tevékenységének értékelése,
- e) az intézményfejlesztési terv véleményezése.

(7) A felsőoktatási intézmény habilitációs eljárást folytathat azon a tudományterületen, tudományágban, illetve művészeti ágban, amelyben doktori képzést folytat.

(8) Ha a szenátus által létrehozott bizottság, illetve tanács hallgatókat érintő ügyekben is eljár, biztosítani kell, hogy a bizottság munkájában részt vehessenek a hallgatók képviselői is. A szenátus a hallgatók tanulmányi, vizsga és szociális ügyeinek intézésére állandó bizottságot hoz létre. A hallgatókat érintő ügyekben eljáró bizottságban biztosítani kell a hallgatók részvételét, azzal a megkötéssel, hogy a tanulmányi, vizsga és szociális ügyek intézésére létrehozott állandó bizottságban a hallgatók által delegált tagok száma nem lehet kevesebb, mint a bizottság tagjainak ötven százaléka.

(9) A szenátus esélyegyenlőségi bizottságot hoz létre, amely a felsőoktatási intézmény működésében figyelemmel kíséri a nők és a férfiak arányos képviseletét, javaslatokat tesz az arányos képviselet elérésére, ellenőrzi az intézkedések eredményességét, feltárja a megkülönböztetés megnyilvánulásait, a nők arányos szerepvállalását sértő intézkedéseket, és kezdeményezi megszüntetésüket.

(10) A szenátus bármely kérdést megvitathat, bármely kérdésben kialakíthatja állásfoglalását, bármely kérdésben javaslattal élhet. Állásfoglalásait, javaslatait megküldheti a döntéshozatalra, intézkedésre jogosultnak, aki köteles arra harminc napon belül, testület esetén legkésőbb a harmincadik napot követő első ülésen érdemi választ adni.

(11) A szabályzat, program elfogadásának joga kiterjed annak módosítására és – kivéve, ha azt jóváhagyás után lehet bevezetni – bevezetésének elrendelésére.

(12) Az irányító testület 25. § (2) bekezdésének g) pontja szerinti kezdeményezésére a szenátus köteles módosítani, kiegészíteni a képzési programot.

28. §

(1) A szenátus létrehozásával, elnökének megválasztásával, a szenátus elnöke és tagjai megbízatásának megszűnésével, működésével, a szenátus napirendjének előkészítésével kapcsolatos kérdéseket a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában kell meghatározni, a következők figyelembevételével:

a) a szenátus létszáma – a 23. § (2) bekezdésében meghatározottak figyelembevételével – nem lehet kevesebb hét, illetve kilenc főnél,

b) a hallgatói önkormányzat a 78. § (4) bekezdésében meghatározottak szerint delegálja képviselőit,

c) az egyéb munkakörben foglalkoztatott tagok, a reprezentatív szakszervezetek képviselőinek létszáma nem lehet kevesebb, mint a szenátus létszámának öt-öt százaléka, de legalább egy-egy fő,

d) a szenátus tagjainak megbízatása legalább három és legfeljebb öt év, a hallgatói önkormányzat képviselője esetében legalább egy és legfeljebb három év lehet,

e) a szenátus szükség szerint tart ülést,

f) a szenátus ülései az intézmény alkalmazottai, hallgatói és az irányító testület tagjai számára nyilvánosak,

g) a szenátus ülése akkor határozatképes, ha tagjainak legalább hatvan százaléka jelen van,

h) a szenátus jelen lévő tagjai több mint ötven százalékanak kérésére zárt ülést, titkos szavazást kell tartani,

i) a szenátus üléseiről jegyzőkönyvet kell készíteni, a szenátus döntéseit határozatba kell foglalni, és a szervezeti és működési szabályzatban meghatározottak szerint nyilvánosságra kell hozni,

j) a szenátus ülésére az irányító testület elnökét tanácskozási joggal meg kell hívni.

(2) A szenátus a feladatkörébe tartozó ügyek előkészítésére, meghatározott időre vagy alkalmilag bizottságot hozhat létre.

(3) A szenátus döntéseinek meghozatalát és végrehajtását átruházhatja a felsőoktatási intézmény egyes szervezeti egységeire, illetve a szervezeti egységekben foglalkoztatott oktatók és hallgatók közösségére, a szervezeti egységekben létrehozott testületekre. Nem ruházhatók át a 27. § (3)–(4) bekezdésében, az (5) bekezdés a)–c), e)–f) és i)–j) pontjában, a (6) bekezdés a)–b) és d)–e) pontjában meghatározott jogkörök. A hallgatói önkormányzat részvételét a döntéshozatali eljárásban – az (1) bekezdés b) pontjában, 27. § (8) bekezdésében meghatározottak szerint – biztosítani kell akkor is, ha a szenátus döntésének meghozatalát átruházta.

A rektor

29. §

(1) A felsőoktatási intézmény rektora vezeti és képviseli az intézményt, e jogkörében eljár mindazokban az ügyekben, amelyeket jogszabály, a szervezeti és működési szabályzat, a kollektív szerződés nem utal más személy vagy testület hatáskörébe.

(2) A rektor felelős a felsőoktatási intézmény szakszerű és törvényes működéséért, az egészséges és biztonságos munkafeltételek, oktatási feltételek megteremtéséért, gyakorolja a munkáltatói jogokat, és dönt a felsőoktatási intézmény működésével kapcsolatosan minden olyan ügyben, amelyet jogszabály, a szervezeti és működési szabályzat, a kollektív szerződés nem utal más személy vagy testület hatáskörébe.

(3) A rektor felel különösen: a felsőoktatási intézmény vagyonkezelésébe, használatába adott, illetve a felsőoktatási intézmény tulajdonában lévő vagyon rendeltetészerű igénybevételeért, az alapító okiratban előírt tevékenységek jogszabályban meghatározott követelményeknek megfelelő ellátásáért, a felsőoktatási intézmény gazdálkodásában a szakmai hatékonyság és a gazdaságosság követelményeinek érvényesítéséért, a tervezési, beszámolási, információszolgáltatási kötelezettség teljesítéséért, annak teljességéért és hitelességéért, a gazdálkodási lehetőségek és kötelezettségek összhangjáért, az intézményi számviteli rendért, a folyamatba épített, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzés, valamint a belső ellenőrzés megszervezéséért és hatékony működéséért.

(4) A rektor a munkáltatói jogokat a foglalkoztatási tervben meghatározott keretek között, a foglalkoztatási követelményrendszer alapján gyakorolja.

(5) A rektor az (1)–(4) bekezdésben meghatározott jogkörét esetenként vagy az ügyek meghatározott körében helyettesére vagy az intézmény más alkalmazottjára átruházhatja. Az átruházott hatáskör gyakorlója a hatáskört nem adhatja tovább.

(6) A rektor felel a felsőoktatási intézményben működő testületek munkájához szükséges feltételek megteremtéséért, az irányító testület és a szenátus jogkörébe tartozó ügyek előkészítéséért, a hozott döntések végrehajtásáért.

(7) Rektori megbízást az kaphat, aki vezetési, szervezési, gazdálkodási ismeretekkel és gyakorlattal rendelkezik, továbbá a felsőoktatási intézménnyel teljes munkaidőre szóló munkaviszonyban vagy közalkalmazotti jogviszonyban áll, illetve akivel ilyen jogviszonyt létesítenek. A rektori megbízáshoz egyetem esetén egyetemi tanári, főiskola esetén egyetemi tanári, főiskolai tanári, egyetemi docensi, tudományos tanácsadói vagy kutató professzori munkakörben történő alkalmazás szükséges.

(8) A szenátus tagjai kétharmadának igenlő szavazatával kezdeményezheti a rektor visszahívását. Az irányító testület a kezdeményezést, ha azzal valamennyi tagja egyetért, megküldi a fenntartónak.

A felsőoktatási intézmény szervezeti egységei

30. §

(1) A felsőoktatási intézmény a 19. § (1) bekezdésében meghatározottak – továbbá a gazdaságosság, hatékonyság és finanszírozhatóság – figyelembevételével

- a) oktatási, tudományos kutatási,
- b) szolgáltató,
- c) funkcionális

szervezeti egységeket hozhat létre és működtethet oly módon, hogy ne keletkezzen indokolatlan párhuzamosság a feladatellátás megszervezésekor.

(2) A felsőoktatási intézmény oktatási és tudományos kutatási szervezeti egységei különösen: a kar, a tanszék, az intézet, a botanikuskert, a klinika, a kutatóintézet, a kutatócsoport, a tangazdaság.

(3) A felsőoktatási intézményben kollégiumi, informatikai, szociális, kulturális, sport, könyvtári, levéltári, múzeumi és egyéb (például: közoktatási, gyakorlati képzést biztosító tanműhely, művészeti gyakorlóhely, gyógyító-megelőző, valamint termelő) feladatot ellátó szolgáltató szervezeti egység hozható létre.

(4) A felsőoktatási intézmény működtetési feladatainak ellátásához gazdasági, továbbá belső ellenőrzési feladatot ellátó funkcionális szervezeti egységet hoz létre, valamint igazgatási, szervezési (a továbbiakban: igazgatási feladatot ellátó hivatal), műszaki szolgáltató és más, a működést biztosító funkcionális szervezeti egységet hozhat létre. A gazdasági és ellenőrzési szervezet irányítását a rektor látja el.

(5) A felsőoktatási intézmény könyvtára, könyvtári rendszere szakirodalmi, információs, oktatási és kutatási feladatokat ellátó nyilvános tudományos közgyűjtemény, amely könyvtári feladatokon túl levéltári és múzeumi funkciót is elláthat.

(6) A felsőoktatási intézményben kart létesíteni a Magyar Akkreditációs Bizottság előzetes véleményének kikérése után lehet. A véleményezéssel kapcsolatos eljárásra a 32. § (10) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni.

(7) A felsőoktatási intézmény szervezeti egységei – az e törvényben meghatározottak szerint – regionális központtá, illetve centrummá szervezhetők.

(8) A kar létesítésének elveit a Kormány határozza meg.

A felsőoktatási intézmények együttműködési megállapodása

31. §

(1) A felsőoktatási intézmény az alapító okiratában meghatározott feladatok ellátása céljából együttműködési megállapodást köthet bármely, a feladatai ellátásában érdekelt hazai vagy külföldi szervezettel, illetve természetes személlyel. Az együttműködési megállapodást írásba kell foglalni. Az együttműködés irányulhat különösen: képzési programok vagy más programok, tantervek kidolgozására, képzés, gyakorlati képzés megszervezésére, a tanulmányok beszámítására, pályázatok kidolgozására, lebonyolítására, kutatási és fejlesztési feladatok megoldására.

(2) A felsőoktatási intézmény megállapodhat különösen

a) a Magyar Tudományos Akadémiával, annak intézményeivel és más kutatóintézetekkel közös kutatási, képzési feladatok ellátására,

b) másik felsőoktatási intézménnyel közös képzésre és közös oklevél kiadására,

c) középiskolával felsőfokú szakképzés feladatainak ellátására,

d) gazdálkodó szervezettel, alapítvánnyal, kamarával oktatási, tudományos kutatási szervezeti egység finanszírozására, támogatására, továbbá ösztöndíj létesítésére.

(3) A felsőoktatási intézmény a régió gazdasági, tudományos, civil és önkormányzati szerveivel együttműködve innovációs parkot, technológiai központot, inkubációs házat (a továbbiakban együtt: tudásközpont) hozhat létre.

A felsőoktatásban folyó képzés rendszere

32. §

(1) A felsőoktatási intézményben a képzés képzési program alapján folyik. A képzési program a szenátus általi elfogadással válik érvényessé. A képzési program részeként a tantervet alap- és mesterképzésben az oktatási miniszter által kiadott képzési és kimeneti követelmények alapján, szakirányú továbbképzésben szabadon készíti el a felsőoktatási intézmény.

(2) A felsőfokú szakképzés a felsőoktatási intézmény által készített és a szenátus által elfogadott szakképzési program szerint folyik. A szakképzési program az Országos Képzési

Jegyzékben meghatározott felsőfokú szakképzésre készíthető, a szakképesítésért felelős miniszter által kiadott szakmai és vizsgakövetelmények alapján.

(3) A felsőoktatási intézmény és a gazdasági (szakmai) kamara a szakképesítésért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján – az országos gazdasági érdekképviseleti szervezetekkel együttműködve – kidolgozza a szakmai és vizsgakövetelményt és kezdeményezi a felsőfokú szakképzésnek az Országos Képzési Jegyzékbe történő felvételét. A felsőfokú szakképzést fel kell venni – egyszerűsített és gyorsított akkreditációs eljárást követően – az Országos Képzési Jegyzékbe, ha azzal a szakképesítésért felelős miniszter egyetért.

(4) A szakképzési program tartalmazza a megegyező tartalmú szakképzésben elsajátított ismeretek beszámításának lehetőségét, továbbá a felsőfokú szakképzésben szerzett krediteknek az azonos képzési területhez tartozó alapképzésbe való beszámítását. A beszámítható kreditek száma legalább harminc, legfeljebb hatvan lehet. A képzési idő négy félév, kivéve, ha az európai közösségi jog valamely képzés tekintetében ennél hosszabb időt állapít meg.

(5) Az alapképzésben alapfokozat (baccalaureus, bachelor) és szakképzettség szerezhető. Az alapfokozat az első felsőfokú végzettségi szint, amely feljogosít a mesterképzés megkezdésére. Az alapképzésben szerzett szakképzettség jogszabályban meghatározottak szerinti munkakör betöltésére jogosít. Az alapképzés képzési és kimeneti követelményei határozzák meg, hogy milyen szakképzettséget lehet szerezni az alapképzésben. Az alapképzésben legalább száznyolcvan kreditet kell és legfeljebb kétszáznegyven kreditet lehet megszerezni. A képzési idő legalább hat, legfeljebb nyolc félév.

(6) A mesterképzésben mesterfokozat (magister, master) és szakképzettség szerezhető. A mesterfokozat a második felsőfokú végzettségi szint. A mesterképzés képzési és kimeneti követelményei határozzák meg, hogy milyen szakképzettség szerezhető a mesterképzésben. A mesterképzésben szerzett szakképzettség jogszabályban meghatározottak szerinti munkakör betöltésére jogosít. A mesterképzésben – figyelembe véve a (7) bekezdésben meghatározottakat – legalább hatvan kreditet kell és legfeljebb százhusz kreditet lehet megszerezni. A képzési idő legalább két, legfeljebb négy félév.

(7) Az alapszakon és az ahhoz kapcsolódó mesterszakon, valamint az egységes, osztatlan képzésben együttesen legalább háromszáz kreditet kell és legfeljebb háromszázhatvan kreditet lehet megszerezni. A képzési idő legalább tíz és legfeljebb tizenkét félév.

(8) A szakirányú továbbképzésben – az alap- vagy a mesterfokozatot követően további – szakirányú szakképzettség szerezhető. A szakirányú továbbképzésben legalább hatvan kreditet kell és legfeljebb százhusz kreditet lehet megszerezni. A képzési idő legalább két, legfeljebb négy félév lehet.

(9) A képzési program része a doktori képzés, amely a mesterfokozat megszerzését követő képzésben a doktori fokozat megszerzésére készít fel. Doktori képzésben legalább száznyolcvan kreditet kell szerezni. A képzési idő hat félév lehet.

(10) Az alap- és mesterszak indításával kapcsolatos dokumentációt, illetve a doktori iskola szabályzatát a rektor megküldi a Magyar Akkreditációs Bizottságnak. A képzés akkor

indítható, ha azt a Magyar Akkreditációs Bizottság szakértői véleményében támogatta, továbbá az indítás tényét a felsőoktatási intézmény a regisztrációs központnak bejelentette. A Magyar Akkreditációs Bizottság támogatásának hiányában képzés akkor indítható, ha ahhoz a felsőoktatási intézmény a 106. §-ban meghatározott eljárásban az engedélyt megkapta.

(11) A Kormány határozza meg

a) az alap- és mesterképzés képzési területeit, képzési ágait, szakjait, az azokhoz rendelt kreditek számát, valamint az indítással összefüggő eljárási rendet, továbbá a külső, nem felsőoktatási intézményi keretek között folyó gyakorlati képzés képzési idejét,

b) a felsőfokú szakképzés szervezésének rendjét,

c) a doktori fokozat megszerzésének feltételeit, a doktori iskola létesítésének eljárási rendjét, továbbá az egyes tudományterületekhez tartozó tudományágakat, amelyeken a doktori képzés folyhat.

33. §

(1) A felsőoktatásban a képzés megszervezhető teljes idejű képzésként, részidős képzésként, továbbá távoktatásként. A teljes idejű képzés félévenként legalább háromszáz tanórából áll.

(2) A teljes idejű képzést – a (4) bekezdésben meghatározott kivétellel – a nappali képzés munkarendje szerint kell megszervezni. A nappali képzés munkarendje szerinti képzést heti öt naptól álló tanítási hét keretében, a munkanapokon kell megszervezni. E rendelkezésektől a felsőoktatási intézmény hallgatói önkormányzatának egyetértésével el lehet térni.

(3) A részidős képzés lehet esti vagy levelező képzés munkarendje szerint szervezett képzés. A részidős képzés időtartama a teljes idejű képzés tanóráinak legalább harminc, legfeljebb ötven százaléka lehet. Az esti és a levelező képzés munkarendje szerinti képzést a hallgatók elfoglaltságának figyelembevételével kell megszervezni a munkanapokon, indokolt esetben a heti pihenőnapon.

(4) A felsőfokú szakképzésben a gyakorlati képzés csak teljes idejű képzés formájában szervezhető meg, a szakképzésre vonatkozó rendelkezések szerint.

Adatkezelés a felsőoktatási intézményekben, a felsőoktatás információs rendszere

34. §

(1) A felsőoktatási intézmény azokat az adatokat tarthatja nyilván, amelyek az intézmény rendeltetésszerű működéséhez, a munkáltatói jogok gyakorlásához, a képzés megszervezéséhez nélkülözhetetlenek, továbbá amelyek a jogszabályokban és a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában biztosított kedvezményekre való igényjogosultság elbírálásához és igazolásához szükségesek. E célból azok az adatok kezelhetők, amelyekből megállapítható a jogosult személye és a kedvezményre való jogosultsága.

(2) A felsőoktatási intézmény nyilvántartja a beiratkozott hallgatókat. A beiratkozott hallgatóról törzslapot állít ki, amelyen feltünteti a hallgató személyes adatait, valamint a tanulmányok folytatásával, a hallgatói jogviszonyból adódó kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos adatokat.

(3) A felsőoktatási intézmény az alkalmazottak és a hallgatók személyes adatait csak a foglalkoztatással, juttatások, kedvezmények, kötelezettségek megállapításával és teljesítésével, állampolgári jogok és kötelezettségek teljesítésével kapcsolatosan, nemzetbiztonsági okokból, az e törvényben meghatározott nyilvántartások kezelése céljából, a célnak megfelelő mértékben, célhoz kötötten kezelheti. A felsőoktatási intézmény az alkalmazottak személyes adatait – ha a társadalombiztosítási szabályok eltérően nem rendelkeznek – a foglalkoztatás megszűnésétől számított tíz évig kezelheti. A felsőoktatási intézmény a hallgatók személyes adatait a hallgatói jogviszony megszűnésétől számított nyolcvan évig kezelheti.

(4) Adattovábbításra a felsőoktatási intézmény vezetője és – a meghatalmazás keretei között – az általa meghatalmazott vezető vagy más alkalmazott jogosult. A felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában kell meghatározni az adatkezelés és -továbbítás intézményi rendjét.

(5) Önkéntes adatszolgáltatás esetén az érintettet tájékoztatni kell arról, hogy az adatszolgáltatásban való részvétel nem kötelező.

(6) A felsőoktatási intézmények – önkéntes adatszolgáltatás alapján – ellátják a pályakövetés feladatait, amelynek keretében figyelemmel kísérik azoknak a munkaerőpiaci helyzetét, akik náluk szereztek bizonyítványt, oklevelet.

(7) E törvény 2. számú melléklete határozza meg a felsőoktatási intézmények által kezelhető adatokat, amelyek statisztikai célra felhasználhatók, és statisztikai felhasználás céljára személyazonosításra alkalmatlan módon átadhatók.

35. §

(1) A felsőoktatási intézmények által kezelt adatok alapján létre kell hozni a felsőoktatási információs rendszert. A felsőoktatási információs rendszer – központi nyilvántartás keretében – a nemzetgazdasági szintű tervezéshez szükséges fenntartói, intézményi, foglalkoztatási, hallgatói, oktatói és más alkalmazotti adatokat tartalmazza. A felsőoktatási információs rendszert – az oktatási miniszter által létrehozott – Országos Felsőoktatási Információs Központ működteti. A felsőoktatás információs rendszeréből – törvény eltérő rendelkezésének hiányában – személyes adat csak az érintett kérése, illetve hozzájárulása esetén, az érintett egyidejű értesítése mellett adható ki. Ahol e törvény központi nyilvántartásról rendelkezik, azon a felsőoktatási információs rendszert kell érteni. A felsőoktatási információs rendszer keretében folyó adatkezelés jogszerűségéért az oktatási miniszter felelős. A felsőoktatási információs rendszerbe az érintett – saját adatai tekintetében – jogosult betekinteni és kérni adatainak helyesbítését, törlését. Az információs rendszerbe történő betekintés, az adatok helyesbítése, törlése minden esetben ingyenes.

(2) A felsőoktatási információs rendszerbe – kormányrendeletben meghatározottak szerint – kötelesek adatot szolgáltatni az intézményfenntartók, illetve a felsőoktatási

intézmények. A felsőoktatási intézmény a felsőoktatási alaptevékenységének megkezdését követő harminc napon belül köteles bejelentkezni a felsőoktatási információs rendszerbe. Az Országos Felsőoktatási Információs Központ a bejelentkezéstől számított tizenöt napon belül OM-azonosító számot ad a felsőoktatási intézménynek.

(3) Az Országos Felsőoktatási Információs Központ annak, akit oktatói, kutatói, illetve tanári munkakörben foglalkoztatnak, azonosító számot ad ki. Az azonosító szám a tanári, az oktatói, illetve a kutatói munkakörben történő foglalkoztatás figyelemmel kísérésére szolgál. A felsőoktatási információs rendszer tartalmazza azoknak a nyilvántartását, akik azonosító számmal rendelkeznek. A nyilvántartás tartalmazza az érintett nevét, születési adatait, az azonosító számot, a végzettségre és szakképzettségre vonatkozó adatokat, a munkahely címét és típusát, valamint OM-azonosítóját. A nyilvántartásból személyes adat – az érintetten kívül – csak az egyes, a foglalkoztatáshoz kapcsolódó juttatások jogszerű igénybevételének megállapítása céljából továbbítható, a szolgáltatást nyújtó vagy az igénybevétel jogosságának ellenőrzésére hivatott részére. Az információs rendszerben adatot az érintett foglalkoztatásának megszűnésére vonatkozó bejelentéstől számított tíz évig lehet kezelni, kivéve, ha ez alatt az idő alatt az érintettet ismét bejelentik a nyilvántartásba.

(4) Az Országos Felsőoktatási Információs Központ a hallgatóknak hallgatói azonosító számot ad ki. Az azonosító szám a hallgatói jogviszonnyal összefüggő jogok és kötelezettségek érvényesülésének figyelemmel kísérésére szolgál. Nem kell új azonosító számot adni annak, aki a közoktatásban kapott tanulói azonosító számot. A felsőoktatás információs rendszere tartalmazza a hallgatói nyilvántartást. A hallgatói nyilvántartás tartalmazza a hallgató nevét, születési helyét és idejét, azonosító számát, anyja nevét, lakóhelyét, tartózkodási helyét, állampolgárságát, diákigazolványának számát, valamint az érintett felsőoktatási intézmény adatait, a tanulmányi idő hosszát. A hallgatói nyilvántartásból személyes adat – az érintetten kívül – csak a hallgatói jogviszonyhoz kapcsolódó juttatás, illetőleg a hallgatói hitel jogszerű igénybevételének megállapítása céljából továbbítható a szolgáltatást nyújtó vagy az igénybevétel jogosságának ellenőrzésére hivatott részére. A hallgatói nyilvántartásban adatot a hallgatói jogviszony megszűnésére vonatkozó bejelentéstől számított nyolcvan évig lehet kezelni.

(5) A munkáltató a munkaviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott tanárnak, oktatónak, kutatónak – kérelemre – oktatói, kutatói, tanári igazolványt (a továbbiakban: oktatói igazolvány) ad ki. Az oktatói igazolványt az Országos Felsőoktatási Információs Központ készítteti el, és küldi meg a munkáltatón keresztül a jogosult részére. Az oktatói igazolvány tartalmazza az igazolvány számát, a jogosult nevét, anyja nevét, születési helyét és idejét, a felsőoktatási intézmény nevét, címét és OM-azonosítóját, a jogosult fényképét és aláírását. Az oktatói igazolványt jogszabályban meghatározottak szerint kell igényelni. Az igényléshez szükséges adatok továbbíthatók. Az oktatói igazolvány elkészítője az adatokat az igazolvány érvényességének megszűnését követő öt évig kezelheti.

(6) A felsőoktatási intézmény a hallgató részére diákigazolványt ad ki. A diákigazolványt az Országos Felsőoktatási Információs Központ készítteti el, és küldi meg a felsőoktatási intézményen keresztül a jogosult részére. A diákigazolvány tartalmazza a hallgató nevét, anyja nevét, születési helyét és idejét, lakcímét, tartózkodási helyét, állampolgárságát, a hallgató aláírását. A diákigazolvány tartalmazza továbbá a hallgató fényképét, azonosító számát, a felsőoktatási intézmény nevét, címét és OM-azonosítóját. A diákigazolványon a kedvezmények igénybevételéhez szükséges további – nem személyes adatok – is feltüntethetők. A diákigazolványt a jogszabályban meghatározottak szerint kell

igényelni. Az elkészítéshez szükséges adatok a diákigazolvány elkészítőjéhez továbbíthatók. A diákigazolvány elkészítője az adatokat az igazolvány érvényességének megszűnését követő öt évig kezelheti.

(7) Az Országos Felsőoktatási Információs Központ kezelheti a felsőoktatási intézmények felvételi eljárásával összefüggő adatokat. A Közoktatási Információs Központ szolgáltatja az Országos Felsőoktatási Információs Központ részére a felvételi kérelmek elbírálásához szükséges érettségi adatokat. Ehhez kapcsolódóan megküldi a tanulói azonosító számot is.

(8) Az Országos Felsőoktatási Információs Központ tartja nyilván a kiadott okleveleket és doktori fokozatokat.

(9) Az Országos Felsőoktatási Információs Központ – megkeresésre – az általa kezelt adatokat személyazonosításra alkalmatlan módon a regisztrációs központ részére továbbíthatja.

(10) Az oktatói igazolvány és a diákigazolvány elektronikus adattárolásra és adatellenőrzésre alkalmas eszközzel (adatchip) látható el. Az Országos Felsőoktatási Információs Központ köteles biztosítani, hogy az oktatói igazolvány és a diákigazolvány tulajdonosa megtekintse az adatchip tartalmát, és kérje azok helyesbítését. A megtekintéssel és a helyesbítéssel kapcsolatos eljárás minden esetben ingyenes.

(11) Az adattovábbítás eljárási kérdéseit, továbbá a diákigazolvány, az oktatói igazolvány, az oktatói azonosító szám és a hallgatói azonosító szám elkészítését, kiadását a Kormány határozza meg. A Kormány határozza meg a felsőoktatási intézmények iratkezelésének alapvető szabályait.

A felsőoktatási intézmények átalakulása (egyesülés, szétválás, kiválás, csatlakozás és beolvadás)

36. §

(1) A felsőoktatási intézmények tevékenységének összehangolása céljából az intézményeket egyesíteni lehet (a továbbiakban: egyesülés).

(2) Az egyesülés – ha előfeltételei fennállnak – nem tagadható meg, ha az érintett felsőoktatási intézmények irányító testületei együttesen kezdeményezik azt.

(3) Az egyesülés előkészítése az irányító testület tagjaiból álló előkészítő bizottság feladata. Minden irányító testület egy-egy tagot delegál az előkészítő bizottságba.

(4) Az egyesülés eredményeképpen új felsőoktatási intézmény jön létre, amely jogutódja az egyesüléssel érintett felsőoktatási intézményeknek. Az új intézmény létrejöttére alkalmazni kell a 7. §-ban, a 12–18. §-ban, valamint a 37–38. §-ban meghatározottakat.

(5) Az új felsőoktatási intézmény nyilvántartásba vételével az egyesülésbe bevont felsőoktatási intézmények megszűnnek, és az új intézmény oktatási, kutatási szervezeti egységeként működnek tovább. Ha az egyesülésbe bevont felsőoktatási intézmények

különböző településen működnek, az új felsőoktatási intézmény székhelyén kívüli településen működő, megszűnő felsőoktatási intézmény az új felsőoktatási intézmény regionális központjaként működhet tovább. A felsőoktatási intézmény alapító okiratában a regionális központot fel kell tüntetni.

(6) A regionális központhoz további szervezeti egységek tartozhatnak.

(7) Felsőoktatási intézmény szétválása esetén az eredeti felsőoktatási intézmény megszűnik, és új felsőoktatási intézmények jönnek létre. A létrejövő intézmények a megszűnő felsőoktatási intézmény jogutódai. A jogutódlásról a megszűnéssel és az alapítással kapcsolatos eljárásban kell dönteni a 7. §-ban, a 12–18. §-ban, valamint a 37–38. §-ban meghatározottak szerint.

(8) Kiválás esetén az eredeti felsőoktatási intézmény tovább folytatja működését, a kiváló szervezeti egységet új intézményként lehet megalapítani, vagy másik felsőoktatási intézményhez lehet csatlakoztatni. Az eljárásra a 7. §-ban, a 12–18. §-ban, valamint a 37–38. §-ban meghatározottakat kell alkalmazni.

(9) Beolvadás esetén a beolvadó felsőoktatási intézmény megszűnik, és a befogadó felsőoktatási intézmény – jogutódként – látja el a beolvadt felsőoktatási intézmény feladatait. Az eljárásra a 7. §-ban, a 12–18. §-ban, valamint a 37–38. §-ban meghatározottakat kell alkalmazni.

(10) Költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény költségvetési szervvel egyesülhet, költségvetési szervhez csatlakozhat és költségvetési szervvel olvadhat össze.

(11) A Kormány határozza meg a felsőoktatási intézmények egyesülésének, kiválásának, szétválásának, csatlakozásának, beolvadásának eljárási rendjét.

A felsőoktatási intézmény megszűnése

37. §

(1) A felsőoktatási intézmény a 15. § (4) bekezdésében meghatározott nyilvántartásból való törlés napjával megszűnik. Törölni kell a nyilvántartásból a felsőoktatási intézményt, ha

a) az e törvényben meghatározottak szerint a bíróság a törlését elrendelte,

b) a fenntartó jogutód nélkül megszűnik,

c) megszűnik a fenntartó joga ahhoz, hogy felsőoktatási intézményt tartson fenn,

d) a fenntartó e jogának gyakorlásával felhagy, kivéve ha a fenntartói jog új fenntartóra száll át.

(2) Törölni kell a nyilvántartásból továbbá azt a felsőoktatási intézményt is, amelyet a fenntartója megszüntetett.

(3) Az e törvényben foglaltak szerint megszűnik a felsőoktatási intézmény, ha másik felsőoktatási intézménnyel egyesül, beolvad vagy szétválik.

(4) A fenntartó a felsőoktatási intézményt – az (1) bekezdésben meghatározottakon kívül – a következő esetekben szüntetheti meg:

a) ha a felvételi eljárás három egymást követő évben sikertelen volt. E rendelkezés alkalmazásában sikertelen a felvételi eljárás, ha ennek következtében a felsőoktatási intézményben a hallgatói létszám adott évben nem éri el a felvehető maximális hallgatói létszám hetven százalékát;

b) ha a felsőoktatási intézmény működése a fenntartó többszöri felhívása ellenére jogszabálysértő vagy az alapító okirattal ellentétes;

c) ha a felsőoktatási intézmény figyelmen kívül hagyta az ésszerű és takarékos gazdálkodás követelményeit, és emiatt a költségvetését túllépte, hatvan napon túli lejárt adósságállománya több mint egy költségvetési éven keresztül elérte az éves költségvetésének húsz százalékát;

d) ha a működő felsőoktatási intézmény helyett egy vagy több, másik felsőoktatási intézményt létesít;

e) ha a felsőoktatási intézmény a folyamatos működéshez szükséges feltételekkel már nem rendelkezik.

(5) A (4) bekezdésben meghatározott esetben a megszűnésre kifutó rendszerben kerülhet sor, oly módon, hogy azok a hallgatók, akik megkezdték a tanulmányaikat az adott képzési szinten, azt be tudják fejezni. Megszüntethető a felsőoktatási intézmény az adott félévet követő vizsgaidőszak utolsó napján is, feltéve, hogy a hallgatók tanulmányaikat másik felsőoktatási intézményben folytatni tudják. A felsőoktatási intézményt megszüntető fenntartónak döntése meghozatala előtt megállapodást kell kötnie azzal a felsőoktatási intézménnyel, amelyikben a hallgatók a megkezdett tanulmányaikat folytatni tudják.

(6) A költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény költségvetési hiányának felszámolására, a költségvetési hiány megszüntetésével összefüggő eljárásra az államháztartásról szóló törvényben és végrehajtási rendeletében foglaltakat kell alkalmazni.

(7) Amennyiben a (4) bekezdés a) pontja szerinti arány állami felsőoktatási intézmény esetében eléri a hetvenöt százalékot, az oktatási miniszter a hallgatói létszám csökkenéséről, várható alakulásáról és javaslatáról tájékoztatja a Kormányt.

(8) A törlésről a regisztrációs központ hatósági eljárás keretében határoz. Ha a megszűnő felsőoktatási intézmény költségvetési szervként működött, a fenntartó a jogerős határozatot megküldi a törzskönyvi nyilvántartást vezető szervnek is.

(9) A regisztrációs központ a törlésről szóló jogerős határozat egy példányát megküldi az oktatási miniszternek, aki kezdeményezi az érintett felsőoktatási intézmény e törvény 1. számú mellékletéből történő törlését.

(10) Ha a felsőoktatási intézmény megszűnik, a tulajdonában lévő vagyon, illetve az őt megillető vagyongazdálkodási jog a jogutód felsőoktatási intézményre száll át. A jogutód felsőoktatási intézményre szállnak át a megszűnő felsőoktatási intézmény jogai és kötelezettségei is. A jogutód nélküli megszűnés esetén a vagyon a felsőoktatási intézmény fenntartóját illeti meg. Ha a felsőoktatási intézménynek több fenntartója van – eltérő megállapodás hiányában – vagyoni hozzájárulásuk arányában száll át rájuk a megszűnő felsőoktatási intézmény vagyona.

38. §

(1) A regisztrációs központ a felsőoktatási intézmény megalakulásával, átalakulásával, megszűnésével kapcsolatos jogerős határozatát a Kormány által meghatározottak szerint, továbbá az Oktatási Minisztérium honlapján közzéteszi.

(2) A regisztrációs központ jogerős határozatának egy példányát megküldi a felsőoktatási információs rendszer részére is.

(3) A regisztrációs központ a Magyar Köztársaság területén engedéllyel működő külföldi felsőoktatási intézményekről nyilvántartást vezet, melyet évente – december hónapban – közzé kell tenni a Magyar Köztársaság hivatalos lapjában, valamint az Oktatási Minisztérium honlapján nyilvánosságra kell hozni.

HARMADIK RÉSZ

A HALLGATÓ

A hallgatói jogviszony keletkezése

39. §

(1) Minden magyar állampolgárnak joga, hogy az e törvényben meghatározott feltételek szerint felsőoktatási intézményben tanulmányokat folytasson, államilag támogatott vagy költségtérítéses képzésben. Ez a jog megilleti

a) az Európai Gazdasági Térséghez tartozó országok állampolgárait,

b) a Magyar Köztársaság területén élő menekültet, menedékest, bevándoroltat, letelepedettet,

c) az Európai Gazdasági Térséghez tartozó ország magyarországi munkavállaláshoz szükséges tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárát, továbbá annak családtagját, feltéve, hogy a Magyar Köztársaság területén lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye van,

d) nemzetközi megállapodás alapján a magyar állampolgárokkal azonos elbírálás alá eső külföldit,

e) azoknak az országoknak az állampolgárait, amelyekben a magyar állampolgár a viszonyosság elve alapján igénybe veheti az adott állam felsőoktatási szolgáltatásait.

(2) Aki nem tartozik az (1) bekezdésben meghatározottak hatálya alá, tanulmányait kizárólag költségtérítéses formában folytathatja.

(3) A felsőoktatási intézményben az kezdheti meg tanulmányait, aki felvételt nyert. A felvétel jelentkezés alapján, az e célra szolgáló jelentkezési lap benyújtásával történik. A felsőoktatási intézménybe jelentkező korlátlan számú jelentkezési lapot nyújthat be. A felvételi jelentkezési lapon meg kell jelölni, hogy a jelentkező milyen munkarend szerinti képzésre, továbbá hogy államilag támogatott vagy költségtérítéses képzésre jelentkezik. Ha a jelentkező több lehetőséget jelöl meg, azokat rangsorolnia kell.

(4) Az, aki a felsőoktatási intézménybe felvételt vagy átvételt nyert, az adott felsőoktatási intézménnyel hallgatói jogviszonyt létesíthet. A hallgatói jogviszony a beiratkozással jön létre. A beiratkozott hallgatóról a felsőoktatási intézmény törzslapot állít ki.

(5) A felsőoktatási jelentkezések rangsorba állításának és a jelentkezők meghatározott felsőoktatási intézménybe való besorolásának feladatait az Országos Felsőoktatási Információs Központ végzi.

(6) A jelentkezések elbírálásának rendjét, a jelentkezések rangsorba állítását és ennek alapján a jelentkezők rangsorolását, továbbá a felvételi követelmények teljesítésének feltételeit, a felvételhez szükséges szintet, valamint a felvételi eljárás során kérhető eljárási díj megállapításának rendjét és a díj legmagasabb összegét, illetőleg a díj befizetése alóli mentesülés eseteit a Kormány határozza meg.

(7) A Kormány előnyben részesítési követelményt állapíthat meg

a) hátrányos helyzetű hallgatói csoport,

b) gyermekük gondozása céljából fizetés nélküli szabadságon lévők, terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban vagy gyermekgondozási díjban részesülők,

c) fogyatékossgal élő jelentkezők csoportjához tartozók

részére azzal, hogy az előnyben részesítés kizárólag az előnyben részesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosítható, és nem vezethet alap- és mesterképzésben az oklevél által tanúsított szakképzettség, illetve felsőfokú szakképzésben a bizonyítvány által tanúsított szakképesítés megszerzéséhez szükséges alapvető tanulmányi követelmények alóli felmentéshez.

40. §

(1) A hallgató

a) kérheti, hogy a fennálló hallgatói jogviszonya keretében további szakképesítés, illetve szakképzettség megszerzéséhez szükséges tanulmányokat folytathasson,

b) kérheti átvételét másik felsőoktatási intézménybe,

c) másik felsőoktatási intézménnyel vendéghallgatói jogviszonyt létesíthet,

d) másik felsőoktatási intézménnyel további (párhuzamos) hallgatói jogviszonyt létesíthet.

(2) A vendéghallgatói jogviszony keretében a hallgató a tanulmányaihoz kapcsolódó résztanulmányokat folytat. Vendéghallgatói jogviszony akkor létesíthető, ha ahhoz az a felsőoktatási intézmény, amellyel a hallgató hallgatói jogviszonyban áll, hozzájárul. A hozzájárulást a felsőoktatási intézmény akkor tagadhatja meg, ha a vendéghallgatói jogviszony keretében szerzett krediteket nem tudja beszámítani a hallgató tanulmányaiba. A

további (párhuzamos) hallgatói jogviszony másik oklevél vagy bizonyítvány megszerzése céljából létesíthető.

(3) A hallgatói jogviszony fennállása alatt újabb beiratkozásra nincs szükség. A hallgatónak – a képzési időszak megkezdése előtt – a szervezeti és működési szabályzatban meghatározottak szerint be kell jelentenie, hogy folytatja-e tanulmányait, vagy az adott képzési időszakban hallgatói jogviszonyát szünetelteti (a továbbiakban: bejelentkezés).

(4) Az átvétel és a vendéghallgatói jogviszony létesítésének, a további szakképesítés, illetve szakképzettség megszerzéséhez szükséges tanulmányokba való bekapcsolódás feltételeit a fogadó felsőoktatási intézmény határozza meg.

41. §

(1) A felsőfokú szakképzésre történő felvétel feltétele – a (2)–(4) bekezdésben meghatározott kivétellel – az érettségi vizsga sikeres teljesítése.

(2) Felsőfokú szakképzésre történő jelentkezéshez a felsőoktatási intézmény határozza meg, hogy a felvételi kérelem elfogadásához az érettségi vizsga egyes vizsgatantárgyaiból milyen szintű vizsga letétele szükséges, továbbá milyen érettségi vizsga-eredmény és milyen középiskolai tanulmányi eredmény elérésére van szükség. A felsőfokú szakképzésre történő jelentkezés szakképesítés meglétéhez is köthető.

(3) Ha a felsőoktatási intézmény olyan felsőfokú szakképesítés megszerzésére készít fel, amelyhez egészségügyi követelménynek, pályaalkalmassági követelménynek kell megfelelni, a felsőfokú szakképzésbe azt lehet felvenni, illetve átvenni, aki megfelelt az egészségügyi, illetve pályaalkalmassági követelményeknek.

(4) Ha a felsőoktatási intézmény olyan felsőfokú szakképesítés megszerzésére készít fel, amelyhez szakmai alkalmassági követelményeknek kell megfelelni, a hallgatót akkor lehet felvenni, illetve átvenni, ha a szakmai alkalmassági vizsga követelményeit teljesítette. A szakmai alkalmassági vizsga követelményeit a szakképzési programban kell meghatározni. Ha a felsőfokú szakképzést a felsőoktatási intézmény gazdálkodó szervezettel közösen szervezi, a szakmai alkalmassági vizsga követelményeit a felsőoktatási intézmény és a gyakorlati képzés szervezője együttesen állapítja meg. Ha a felsőfokú szakképzést a felsőoktatási intézmény középiskolával közösen szervezi meg, a szakmai alkalmassági vizsga követelményeit a felsőoktatási intézmény a középiskolával közösen állapítja meg.

(5) Nem utasítható el a felsőfokú szakképzésre történő felvétele annak, aki hallgatói szerződést kötött, feltéve, hogy az előírt pályaalkalmassági, egészségügyi és szakmai alkalmassági követelményeknek megfelelt, és teljesítette a jogszabályban meghatározott minimális felvételi feltételeket.

(6) A pályaalkalmassági, az egészségügyi és a szakmai alkalmassági követelményeket a felvételi tájékoztatóban nyilvánosságra kell hozni.

(7) A pályaalkalmassági követelmények és az egészségügyi követelmények meghatározására, megállapítására a szakképzésre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

42. §

(1) Alapképzésre történő felvétel feltétele az érettségi vizsga sikeres teljesítése.

(2) Alapképzésre történő jelentkezéshez az adott képzési területen képzést folytató felsőoktatási intézmények közösen határozzák meg, hogy melyik vizsgatantárgyból és milyen szintű vizsga letétele szükséges. A felsőoktatási intézmény határozza meg, hogy milyen érettségi vizsga eredményre és milyen középiskolai tanulmányi eredmény elérésére van szükség a felvételi kérelem teljesítéséhez. Ha az alapvető tanulmányi követelmények teljesítéséhez egészségügyi, pályalkalmassági követelményeknek kell megfelelni, alkalmazni kell a 41. § (3) és (6) bekezdésében foglaltakat. A Kormány határozza meg, hogy mely esetben lehet megkövetelni az egészségügyi, illetve a pályalkalmassági vizsgálaton való részvételt.

(3) Az alapképzésre történő felvételre benyújtott jelentkezési kérelmeket – a (4) bekezdésben meghatározott kivétellel – az egyes képzési területekre meghatározott egységes felvételi követelmények alapján, képzési áganként, szakonként kell rangsorba állítani. A felvételi feltételeket teljesítők felvételi kérelmét a felvételi rangsorban elért helyük alapján kell teljesíteni, oly módon, hogy a felvételi rangsorban előbb állók kérelmét kell az általuk megadott intézményi rangsor szerint teljesíteni.

(4) A felsőoktatási intézmény a tanulmányokhoz szükséges különleges képesség vagy a megszerzhető szakképzettséggel betölthető munkakör sajátosságai miatt szakmai alkalmassági, illetőleg gyakorlati vizsgát jogosult tartani, amennyiben e képességekről az érettségi vizsga keretében nem vagy nem megfelelő módon lehet meggyőződni. Ha a felsőoktatási intézmény gyakorlati vizsgát tart, akkor a felvételi jelentkezéseket a vizsga figyelembevételével rangsorolja.

(5) A Kormány határozza meg, hogy a felsőoktatási felvételi kérelmek rangsorolásánál a sporteredményeket, illetve a középiskolai tanulmányi versenyeken vagy más tudományos célú versenyen elért eredményeket milyen módon és milyen feltételek mellett lehet figyelembe venni, továbbá, hogy mely esetben lehet szakmai alkalmassági, illetve gyakorlati vizsgát tartani.

43. §

(1) Mesterképzésre az vehető fel, aki alapképzésben fokozatot és szakképzettséget tanúsító oklevelet szerzett.

(2) Szakirányú továbbképzésre az vehető fel, aki alapképzésben vagy mesterképzésben szerzett fokozattal és szakképzettséggel rendelkezik. Szakirányú továbbképzés esetében felvételi előfeltételként meghatározott munkakör betöltése, meghatározott időtartamú szakmai gyakorlat, további szakképzettség megléte is kiköthető.

(3) Doktori képzésre az vehető fel, aki a mesterképzésben szerzett fokozattal és szakképzettséggel rendelkezik.

(4) A mesterképzésre, a szakirányú továbbképzésre és a doktori képzésre történő felvétel további feltételeit a felsőoktatási intézmény határozhatja meg, azzal a megkötéssel,

hogy azonos felvételi követelményeket köteles alkalmazni, függetlenül attól, hogy a jelentkező mely felsőoktatási intézményben szerezte az oklevelét.

44. §

(1) Ha a felsőoktatási intézmény a felvételi kérelem elbírálásához e törvény felhatalmazása alapján vizsgán való részvételt ír elő, fogyatékossgal élő jelentkező esetén a középiskolai tanulmányok során nyújtott mentesítést, a vizsgázás sajátos formáját biztosítani kell. Megilleti ez a jog azt is, akinek a középiskolai tanulmányai során nem biztosítottak ilyen lehetőségeket, de igazolja, hogy fogyatékossgal élő.

(2) A felvételi eljárásban a nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozó jelentkező használhatja anyanyelvét, amennyiben a középiskolai tanulmányait az adott nyelven folyó vagy két tanítási nyelvű kisebbségi oktatásban végezte, és az érettségi vizsgán az anyanyelven vizsgázott.

(3) A fogyatékossg megállapításának és igazolásának rendjét a Kormány határozza meg.

45. §

(1) Az Országos Felsőoktatási Információs Központ – a felsőoktatási intézmények adatközlése alapján – az esedékesség évét megelőző évben, legkésőbb december 15-éig felvételi tájékoztatót tesz közzé, amely tartalmazza a felsőoktatási intézményekben induló képzések adatait, illetve mindazokat az információkat, amelyek a hallgatói jogviszony létesítéséhez szükségesek.

(2) A felvételi tájékoztatót az Oktatási Minisztérium honlapján is hozzáférhetővé kell tenni.

A hallgató egyéni jogai és kötelességei

46. §

(1) A hallgató joga, hogy szabadon megválassza, melyik felsőoktatási intézményben kívánja folytatni tanulmányait.

(2) A hallgató joga, hogy emberi méltóságát tiszteletben tartsák, e körben különösen, hogy

a) személyiségi jogát, ezen belül személyisége szabad kibontakoztatásához való jogát, önrendelkezési jogát, cselekvési szabadságát, családi élethez való jogát tiszteletben tartsák, feltéve, hogy e jogának gyakorlása nem korlátoz másokat, e jogának érvényesítésében nem veszélyezteti a saját és társai, illetve a felsőoktatási intézmény alkalmazottai egészségét, testi épségét,

b) az emberi méltóság tiszteletben tartásával szabadon véleményt nyilvánítson minden kérdéstről, az oktatók munkájáról, a felsőoktatási intézmény, a kollégium működéséről,

c) tájékoztatást kapjon a személyét és tanulmányait érintő kérdésekről,

d) javaslattal éljen, kérdést intézzen a felsőoktatási intézmény, illetve a kollégium vezetőihez, oktatóihoz, és arra legkésőbb a megkereséstől számított harminc napon belül érdemi választ kapjon,

e) véleményezze az oktatói munkát,

f) vallási, világnézeti vagy más meggyőződését, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozását tiszteletben tartsák és azt kifejezésre juttassa, feltéve, hogy e jogának gyakorlása nem ütközik jogszabályba, nem sérti mások hasonló jogát és nem korlátozza társai tanuláshoz való jogának érvényesülését,

g) levelezéshez, továbbá a kollégiumban a lakhatáshoz való jogát tiszteletben tartsák, feltéve, hogy e jogának gyakorlása nem sérti másoknak hasonló jogát és nem korlátozza társai tanuláshoz való jogának gyakorlását.

(3) A hallgató joga, hogy a felsőoktatási intézményben biztonságban, egészséges környezetben folytathassa tanulmányait, továbbá tehetségétől, képességétől, érdeklődésétől függően segítséget kapjon a tanulmányaihoz, a pályakezdéshez, e körben különösen, hogy

a) igénybe vegye a felsőoktatási intézményben, illetve a kollégiumban rendelkezésre álló eszközöket, létesítményeket, szolgáltatásokat (könyvtár, laboratórium, számítástechnikai eszközök, sport- és szabadidő-létesítmények, egészségügyi tanácsadás stb.),

b) a képzési programban meghatározottak szerint összeállítsa tanulmányi rendjét, megválassza a tantárgyakat, ennek keretei között szabadon igénybe vegye a felsőoktatási intézmény által nyújtott képzési lehetőségeket,

c) látogassa a felsőoktatási intézmény által szervezett előadásokat, szemináriumokat,

d) válasszon a párhuzamosan meghirdetett előadások, gyakorlatok, szemináriumok és más foglalkozások, az oktatók, doktoranduszként a témavezetők között,

e) teljes körű és tárgyilagos tájékoztatást nyújtsanak részére,

f) állapotának, személyes adottságának, fogyatékoságának megfelelő ellátásban részesüljön,

g) segítséget kapjon az intézményi közösségi életbe való beilleszkedéshez, fizikai állapotának megőrzéséhez, egészséges, káros szenvedélyektől mentes életviteléhez,

h) tagja legyen tudományos diákkörnek, részt vegyen annak munkájában, részt vehessen a felsőoktatási intézmény kutató, fejlesztő tevékenységében,

i) tudományos, kutatói ösztöndíjban részesüljön,

j) tudományos, művészeti célú pályázatot nyújtson be, tudományos, művészeti eredményét közzétegye, a szakdolgozatának, diplomamunkájának témáját megválaszthassa,

k) a tanulmányi és az életpálya-tanácsadást részére megszervezzék, és a szolgáltatásait igénybe vegye,

l) szüneteltesse hallgatói jogviszonyát,

m) vendéghallgatói jogviszonyt létesítsen, kérje az átvételét másik felsőoktatási intézménybe, további (párhuzamos) hallgatói jogviszonyt létesítsen.

(4) A hallgató joga, hogy tanulmányai során megismerje a nemzetközi gyakorlatot, e célból az Európai Gazdasági Térség országaiban működő felsőoktatási intézményekben

folytathasson résztanulmányokat, és ehhez igénybe vegye a hallgatói hitelt, illetőleg – amennyiben államilag finanszírozott képzésben vesz részt – ösztöndíjban részesüljön.

(5) A hallgató joga, hogy vagyoni viszonyaira, jövedelmi helyzetére, tanulmányi eredményére tekintettel pénzbeli, illetve természetbeni gondoskodásban részesüljön, e körben különösen

- a) kollégiumi ellátást vagy lakhatási támogatást biztosítsanak részére,
- b) szociális vagy más ösztöndíjban (így különösen tanulmányi, doktorandusz, köztársasági) szociális, tankönyv-, jegyzetvásárlási támogatásban részesüljön (a továbbiakban az a)-b) pontban felsoroltak együtt: hallgatói juttatások),
- c) fizetési kötelezettségeinek teljesítéséhez mentességet, részletfizetési kedvezményt, halasztást kapjon,
- d) diákigazolványt állítsanak ki részére, s igénybe vegye az ahhoz kapcsolódó szolgáltatásokat, kedvezményeket,
- e) a felsőoktatási intézményben munkát végezzen, és ennek ellenértékéért hallgatói munkadíj illesse meg,
- f) a felsőoktatási intézmény által létrehozott, illetve támogatott gazdasági társaság tagja legyen, illetve abban munkát végezzen, és ennek ellenértékéért hallgatói munkadíj illesse meg,
- g) jogszabályban meghatározottak szerint tanulmányi szerződést, hallgatói szerződést kössön, munkavégzés melletti tanulmányok esetén igénybe vegye a tanulmányi szabadságot.

(6) Az (5) bekezdés e)–f) pontjában meghatározott hallgatói munkadíj – külön törvényben meghatározottak szerint – mentes a közterhektől, a mindenkori legkisebb kötelező munkabér (minimálbér) mértékéig.

(7) A hallgatót megilleti az érdekérvényesítés és a jogorvoslat joga, e körben különösen, hogy

- a) hozzájusson a jogai gyakorlásához szükséges információkhoz,
- b) személyesen vagy képviselői útján részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában, a felsőoktatási intézmény, a kollégium irányításában,
- c) jogai megsértése esetén eljárást indítson, továbbá igénybe vegye a nyilvánosságot,
- d) az oktatási jogok miniszteri biztosához forduljon,
- e) igénybe vegye az Oktatásügyi Közvetítői Szolgálatot,
- f) választó és választható legyen a hallgatói önkormányzatba.

(8) A hallgató – a Kormány által meghatározott feltételek és szabályok szerint – hallgatói hitelt vehet igénybe. A hallgatói hitel eltérő összegben és eltérő feltételek mellett – a hallgató választásától függően – vehető igénybe. A költségtérítéses képzésben részt vevő hallgató magasabb összegű hallgatói hitelt vehet igénybe. A hallgatói hitel a határnapot megelőzően a Ptk. 292. §-a (2) bekezdésének alkalmazásával is visszafizethető.

(9) A felsőoktatási intézmény a szervezeti és működési szabályzatában jogszabály alapján nem kötelező hallgatói juttatás igénybevételének lehetőségét közösségi célú tevékenységben való részvételhez kötheti.

(10) A hallgató hallgatói munkadíj ellenében akkor végezhet munkát, ha hallgatói munkaszerződést kötött vele. A hallgatói munkaszerződés alapján munkát végző hallgató foglalkoztatására a Munka Törvénykönyve rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell.

47. §

(1) Az alapképzésben, szakirányú továbbképzésben, felsőfokú szakképzésben folyó gyakorlati képzés tekintetében az érdekvédelem és a munkavédelem tekintetében a hallgatót megilletik mindazok a jogok, amelyeket a Munka Törvénykönyve biztosít a munkavállalók részére [Mt. 18. §, 19. §, 21. §, 22. § (1)–(2) bekezdés, 24. § (1) bekezdés, 26–27. §, 102. § (2) bekezdés és a (3) bekezdésének *b)–c)* pontja]. A hallgató foglalkoztatására – a szakképzésről szóló törvény eltérő rendelkezésének hiányában – alkalmazni kell a Munka Törvénykönyve 104. §-ának (1)–(4) bekezdését, 124. §-ának (1) bekezdését, 125. §-ának (1)–(2) bekezdését, valamint a munkavédelemre vonatkozó jogszabályokat. A hallgató a gyakorlati képzéssel kapcsolatos igényeinek érvényesítése érdekében – a munkaügyi jogvitára vonatkozó rendelkezések szerint – jogvitát kezdeményezhet. E rendelkezések alkalmazásában a munkavállalón a hallgatót, munkáltatón a gyakorlati képzés szervezőjét, munkaviszonyon a hallgatói jogviszonyt kell érteni.

(2) A felsőfokú szakképzésben részt vevő hallgató a szakképzésre vonatkozó jogszabályok szerint jogosult juttatásokra és kedvezményekre. A juttatásokat és kedvezményeket a gyakorlati képzés szervezője köteles biztosítani.

(3) A hallgatói szerződés megkötésére, az abból eredő jogokra és kötelezettségekre a szakképzésről szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni. A hallgatói szerződés megkötésekor, az abból eredő jogok és kötelezettségek teljesítésekor az egyenlő bánásmód követelményeit meg kell tartani.

(4) A felsőfokú szakképzésben részt vevő hallgató javára az, aki a gyakorlati képzést szervezi, köteles felelősségbiztosítást kötni.

48. §

(1) A felsőoktatási intézmény, a kollégium, valamint a hallgatók közötti eltérő megállapodás hiányában a hallgató jogutódjaként a felsőoktatási intézmény, a kollégium szerzi meg a tulajdonjogát – a szellemi alkotások (Ptk. 86. §) kivételével – minden olyan, a birtokába került dolog felett, amelyet a hallgató állított elő a hallgatói jogviszonyából, kollégiumi jogviszonyából eredő kötelezettségének teljesítésével összefüggésben, feltéve, hogy az annak elkészítéséhez szükséges anyagi és egyéb feltételeket a felsőoktatási intézmény, kollégium biztosította. A hallgatót díjazás illeti meg, ha a felsőoktatási intézmény, kollégium a tulajdonába került dolog értékesítésével, hasznosításával bevételre tesz szert. A megfelelő díjazásban a hallgató és a felsőoktatási intézmény, kollégium állapodik meg, ha alkalmoszerűen, egyedileg elkészített dolog értékesítéséből, hasznosításából származik a bevétel. Az oktatás keretében, az oktatási folyamat részeként, rendszeresen elkészített dolog esetén a megfelelő díjazást a teljes képzési folyamatban résztvevők által végzett tevékenység

– költségekkel csökkentett – bevétele terhére kell megállapítani. Ennek szabályait a szervezeti és működési szabályzatban kell meghatározni, oly módon, hogy a szabályozás figyelembe vegye a hallgatók teljesítményét.

(2) Ha a hallgató által az (1) bekezdésben meghatározottak alapján előállított dolog szellemi alkotás, az (1) bekezdésben meghatározottakat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a szellemi alkotásnak a felsőoktatási intézmény, kollégium részére történő átadására a munkaviszonyban vagy más hasonló jogviszonyban létrehozott szellemi alkotás munkáltató részére történő átadására vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

(3) Ha az alap- és mesterképzésben részt vevő hallgató gazdálkodó szervezetnél hat hétnél hosszabb összefüggő gyakorlaton vesz részt, részére hetente legalább a legkisebb kötelező munkabér (minimálbér) havi összege tizenöt százalékának megfelelő hallgatói munkadíjat fizet a gazdálkodó szervezet. A szakmai gyakorlat megszervezésére a felsőoktatási intézmény és a gazdálkodó szervezet megállapodást köthet, amely alapján a hallgatói munkadíjat a felsőoktatási intézmény folyósítja a hallgatónak.

(4) A hallgatói jogviszonyból eredő kötelezettségekkel függ össze az a munkavégzés is, amikor a doktorandusz részt vesz a felsőoktatási intézménynek az oktatással, kutatással összefüggő tevékenységében. A munkavégzés doktorandusz-szerződés alapján folyik. Az ily módon végzett munka ideje – egy tanulmányi félév átlagában – nem haladhatja meg a heti teljes munkaidő ötven százalékát. A hallgató munkaidő-beosztását oly módon kell meghatározni, hogy vizsgázási és a vizsgára történő felkészülési kötelezettségeinek eleget tudjon tenni. A doktorandusz-szerződés alapján hallgatói munkadíj kerül kifizetésre, melynek havi összege nem lehet kevesebb, mint a legkisebb kötelező munkabér (minimálbér). A doktorandusz-szerződésből eredő vitás ügyek elbírálására a munkaügyi viták rendezésére vonatkozó előírásokat kell alkalmazni.

49. §

A hallgató kötelessége, hogy

a) teljesítse a felsőoktatási intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzatában meghatározott kötelezettségeket,

b) megtartsa a felsőoktatási intézmény, illetve a kollégium szervezeti és működési szabályzatában foglaltakat,

c) megtartsa a felsőoktatási intézmény helyiségei, továbbá a felsőoktatási intézményhez tartozó területek használati rendjét, a gyakorlati képzés rendjét, megőrizze, illetve az előírásoknak megfelelően kezelje a rá bízott eszközöket, óvja a felsőoktatási intézmény létesítményeit, felszereléseit, óvja saját és társai testi épségét, egészségét, elsajátítsa és alkalmazza az egészségét és biztonságát védő ismereteket,

d) tiszteletben tartsa a felsőoktatási intézmény hagyományait, valamint a felsőoktatási intézmény alkalmazottai és hallgatótársai emberi méltóságát.

50. §

(1) Ha a hallgató bejelenti, hogy a következő képzési időszakban hallgatói kötelezettségének nem kíván eleget tenni, a hallgatói jogviszonya szünetel. A hallgatói jogviszony egybefüggő szüneteltetésének ideje nem lehet hosszabb, mint két félév. A hallgató

több alkalommal is élhet a hallgatói jogviszonyának szüneteltetésével. Az első szünetelésre – ha a tanulmányi és vizsgaszabályzat eltérően nem rendelkezik – csak az első félév sikeres teljesítése után kerülhet sor. A hallgatói jogviszony szüneteltetésével kapcsolatos további kérdéseket – beleértve az első félév sikeres teljesítése előtti szünetelés lehetőségét – a tanulmányi és vizsgaszabályzat szabályozza.

(2) Szünetel a hallgatói jogviszony akkor is, ha a hallgató a hallgatói jogviszonyból eredő kötelezettségeinek baleset, betegség, szülés vagy más váratlan ok miatt, önhibáján kívül nem tud eleget tenni. Az e bekezdésben meghatározott esetekben nem kell alkalmazni az (1) bekezdésben meghatározott korlátozásokat.

(3) Szünetel a hallgatói jogviszony, ha a hallgatót fegyelmi büntetésként eltiltják a tanulmányok folytatásától [70. § (2) bekezdés d) pont].

51. §

(1) Az e törvényben meghatározott hallgatói jogokat és kötelezettségeket rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni, illetve teljesíteni. A felsőoktatási intézmény döntései, intézkedései, dokumentumai nem vezethetnek az e törvényben, a szakképzésről szóló törvényben, illetve az e törvények végrehajtására kiadott jogszabályban biztosított hallgatói jogok csorbítására, érdekvényesítési lehetőségek korlátozására, a véleménynyilvánítás elfojtására, a tájékoztatói jog korlátozására.

(2) A hallgatói jogviszonyból eredő jogok – ha e törvény vagy a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzata korábbi időpontot nem állapít meg – a felsőoktatási intézménybe történő beiratkozás napjától gyakorolhatók.

(3) A Kormány határozza meg

a) az állami költségvetés terhére biztosított hallgatói juttatásokhoz való hozzáférés feltételeit, ennek során a kedvezményeket, támogatásokat ahhoz a feltételhez kötheti, hogy a hallgató a nappali oktatás munkarendje szerint készüljön fel, vagy államilag támogatott képzésben vegyen részt,

b) a diákigazolvány kiadásával, a kollégiumi ellátás igénybevételével és a lakhatási támogatással, az egyes tanulmányi ösztöndíjak igénybevételével kapcsolatos feltételeket, továbbá egyes, a felsőoktatási intézmények által nyújtott szolgáltatásokért való fizetés elveit,

c) a rászorultsági alapon adható juttatásokat.

(4) A felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzata határozza meg, hogy a hallgatói jogokat és kötelezettségeket milyen módon lehet gyakorolni, illetve végrehajtani. A szervezeti és működési szabályzat – az állami költségvetés terhére biztosított hallgatói juttatások tekintetében – kormányrendeletben meghatározott keretek között meghatározza az egyes juttatásokhoz való hozzájutás feltételeit, valamint a hallgatók részére további jogokat és kötelezettségeket állapíthat meg.

A kollégiumi elhelyezés

52. §

(1) A hallgató kollégiumi elhelyezése jelentkezés alapján történik. Kollégiumi elhelyezését kérheti mindenki, aki felvételi kérelmet nyújtott be a felsőoktatási intézménybe, illetve aki hallgatói jogviszonyban áll, függetlenül attól, hogy milyen képzési szakaszra, milyen tanulmányi rend szerinti képzésre kéri a felvételét, illetve létesített hallgatói jogviszonyt.

(2) A kollégiumi jelentkezések elbírálásánál előnyben kell részesíteni azt a hátrányos helyzetű hallgatót, aki kollégiumi elhelyezés hiányában felsőfokú tanulmányait nem tudja megkezdeni, illetve folytatni.

(3) A kollégiumi elhelyezésért térítési díjat kell fizetni. A térítési díjat a lakhatási feltételek biztosításáért és az ahhoz kapcsolódó, a rendeltetésszerű használatot biztosító alapszolgáltatásokért kell fizetni. Az alapszolgáltatások összegét a kollégium komfortfokozata alapján kell meghatározni. A kollégium további kiegészítő szolgáltatásokat nyújthat, melyek igénybevételeiről a hallgató dönt.

(4) A kollégiumi felvételnél meg kell határozni a térítési díj összegét, valamint hogy a kollégium milyen kiegészítő szolgáltatásokat nyújt, és ezekért a hallgató milyen fizetési kötelezettséggel tartozik.

(5) A felvételi ügyekben a kollégiumi bizottság dönt.

(6) A kollégiumi felvétellel kollégiumi tagsági jogviszony jön létre.

(7) A szervezeti és működési szabályzat határozza meg a kollégiumi tagsági jogviszonyból származó hallgatói jogokat és kötelezettségeket, a kollégium működésének a rendjét, az általa nyújtott kiegészítő szolgáltatások igénybevételeinek feltételeit, a kollégiumi együttélés szabályait, a felvételi kérelmek elbírálásának rendjét.

(8) Az állami fenntartásban működő kollégium esetében az elhelyezés keretében biztosított lakhatási feltételekért és az ahhoz kapcsolódó kötelező szolgáltatásokért (a továbbiakban: alapszolgáltatás) kérhető térítési díj legmagasabb összegét, a kollégium komfortfokozat szerinti osztályba sorolásának feltételeit, az alapszolgáltatások körét a Kormány határozza meg.

(9) A felsőoktatási intézményben a kollégiumi hallgatók érdekképviselőjét a hallgatói önkormányzat látja el.

(10) Az e §-ban foglaltakat – a (2) és (8)–(9) bekezdésben meghatározottak kivételével – alkalmazni kell a diákokra is, ha az a felsőoktatási intézménnyel kötött megállapodás alapján vesz részt a lakhatási feltételek biztosításában.

Az államilag támogatott és a költségtérítéses képzés

53. §

(1) A felsőoktatási intézményben folyó képzés lehet államilag támogatott vagy költségtérítéses képzés. Az államilag támogatott képzés költségeit – ha e törvény másképp nem rendelkezik – az állami költségvetés, a költségtérítéses képzés költségeit a hallgató viseli.

(2) Bármely képzési ciklusban, felsőfokú szakképzésben, szakirányú továbbképzésben folyó képzés lehet államilag támogatott, függetlenül annak munkarendjétől. A további (párhuzamos) hallgatói jogviszony is lehet államilag támogatott képzés.

(3) A Kormány – az esedékesség évét megelőzően egy évvel (a továbbiakban: esedékesség éve) – határozatban meghatározza az első évre felvehető államilag támogatott hallgatói létszámkeretet (a továbbiakban: az új belépők létszámkerete). Az új belépők létszámkerete magában foglalja a felsőfokú szakképzésbe felvehető létszámát, az alapképzésbe felvehető létszámát, valamint az egységes, osztatlan képzésre felvehető létszámát. Az új belépők létszámkerete nem haladhatja meg az esedékesség évében nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, a középiskola utolsó évfolyamára járó tanulók e törvény szerint meghatározott arányát.

(4) A mesterképzésre felvehető államilag támogatott hallgatói létszámkeret az adott évet megelőző harmadik évben megállapított új belépők létszámkeretének harmincöt százaléka. A doktori képzésre és a szakirányú továbbképzésre felvehető létszámkerete a mesterképzésre felvehető létszámkeret tíz százaléka.

(5) Az új belépők, a mesterképzés, valamint a szakirányú továbbképzés és doktori képzés létszámkeretét a közép- és hosszú távú munkaerő-piaci igények mérlegelésével kell meghatározni oly módon, hogy az szolgálja a gazdasági versenyképesség növelését. Az államilag támogatott hallgatói létszámkeret meghatározásánál figyelembe kell venni azokat a képzéseket is, amelyek nem kapcsolódnak a munkaerő-piaci igényekhez (a továbbiakban: kis létszámú szak).

(6) A Kormány – az esedékesség évét megelőzően – évenként állapítja meg az új belépők létszámkeretét az egyes képzési területek és a képzés munkarendje szerint. A Kormány döntését a munkaerő-piaci szereplők e törvényben meghatározottak szerinti bevonásával, a munkaerő-piaci előrejelzések, a pályakövetési rendszer tapasztalatainak, a diplomás munkanélküliség helyzetének értékelésével hozza meg, azzal a megkötéssel, hogy figyelembe kell venni a döntéshozatal évében benyújtott jelentkezések számát. Az előző évhez képest biztosított létszámkeret növelése, illetve csökkentése – adott képzési területen belül – nem haladhatja meg a tíz százalékot.

(7) Nem kell a (6) bekezdés szerinti létszámkorlátozást alkalmazni, amennyiben a döntéshozatal évében benyújtott jelentkezések számának előző évhez viszonyított változása meghaladja a tíz százalékot. A Kormány a mesterképzésre, a szakirányú továbbképzésre és a doktori képzésre együttesen rendelkezésre álló kereten belül, a meghatározott arányoktól egy-tíz százalékkal eltérést engedélyezhet.

54. §

(1) Az alapképzésben és a felsőfokú szakképzésben az államilag támogatott hallgatói helyeket a felvételi jelentkezések rangsora és a jelentkezési lapokon felállított intézményi rangsorok alapján kell elosztani. Az adott felsőoktatási intézmény annyi államilag támogatott hallgatót fogadhat, ahány felvételi kérelem teljesítése az adott felsőoktatási intézményre jut.

(2) A mesterképzésben, a szakirányú továbbképzésben és a doktori képzésben a felsőoktatási intézmény bírálja el és rangsorolja a felvételi kérelmeket. Az oktatási miniszter határozza meg, hogy e körben hány államilag támogatott hallgatói hellyel rendelkezik a felsőoktatási intézmény.

(3) A felvételi tájékoztatóban közzé kell tenni, hogy az adott képzési területre, felsőfokú szakképzésre a Kormány hány államilag támogatott hallgatói helyet biztosított.

55. §

(1) Ha az államilag támogatott hallgatói létszámkeretre felvett hallgatónak a tanulmányai befejezése előtt megszűnik a hallgatói jogviszonya, vagy tanulmányait költségtérítéssel képzésben folytatja tovább, helyére a felsőoktatási intézményben a költségtérítéssel formában tanulmányokat folytató hallgató léphet, a felsőoktatási intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzatában meghatározott eljárás szerint.

(2) Egy személy tizenkét féléven át folytathat a felsőoktatásban tanulmányokat államilag támogatott képzésben (a továbbiakban: támogatási idő), beleértve a felsőfokú szakképzést is. A fogyatékossgal élő hallgató támogatási ideje négy félévvel megnövelhető. A támogatási időbe be kell számítani a megkezdett államilag támogatott félévet is, kivéve, ha betegség, szülés vagy más, a hallgatónak fel nem róható ok miatt nem sikerült befejezni a félévet. A támogatási idő számításánál figyelmen kívül kell hagyni a támogatási idő terhére teljesített félévet, ha megszűnt a felsőoktatási intézmény anélkül, hogy a hallgató a tanulmányait be tudta volna fejezni, feltéve, hogy tanulmányait nem tudta másik felsőoktatási intézményben folytatni. Figyelmen kívül kell hagyni azt a félévet is, amelyet tanulmányai folytatásánál a felsőoktatási intézmény a megszűnt intézményben befejezett félévekből nem ismert el. A támogatási idő legfeljebb két félévvel megnő, ha a hallgató egységes, osztatlan képzésben vesz részt, és a képzési követelmények szerint a képzési idő meghaladja a tíz félévet. A részidős képzés ideje és a távoktatás ideje legfeljebb négy félévvel meghosszabbítható. A doktori képzésben részt vevő hallgató támogatási ideje legfeljebb további hat félévvel meghosszabbítható. Az államilag támogatott képzésben való részvételt nem zárja ki a felsőoktatásban szerzett fokozat és szakképzettség megléte, azzal a megkötéssel, hogy aki államilag támogatott képzésben valamely képzési ciklusban záróvizsgát tett, ugyanabban a képzési ciklusban nem vehet részt államilag támogatott képzésben. Ezt a rendelkezést alkalmazni kell a felsőfokú szakképzés tekintetében is.

(3) Ha a hallgató kimerítette a – (2) bekezdésben meghatározottak szerint – rendelkezésére álló támogatási időt, csak költségtérítéssel képzésben folytathat tanulmányokat a felsőoktatásban.

(4) A támogatási idő nem lehet hosszabb, mint az adott tanulmányok képzési ideje. Ha a hallgató a támogatási idő alatt nem tudja befejezni tanulmányait, azt költségtérítéssel képzésben folytathatja.

(5) Az Országos Felsőoktatási Információs Központ tartja nyilván a felsőoktatásban megkezdett tanulmányokat, a megkezdett féléveket, az egyes személyek által igénybe vett, illetve fel nem használt támogatási időt.

(6) A támogatási idő nyilvántartásának rendjét a Kormány határozza meg.

56. §

(1) Ha a hallgató költségtérítéses képzésben vesz részt, hallgatói jogviszonyából eredő jogaira és kötelezettségeire alkalmazni kell az e törvényben meghatározottak mellett a felnőttképzésről szóló törvény 20–27. §-ában foglaltakat, azzal az eltéréssel, hogy a szerződésnek tartalmaznia kell a következőket is: a költségtérítés összegét, a költségtérítésért járó szolgáltatásokat, a befizetett költségtérítés visszafizetésének feltételeit.

(2) A költségtérítéses képzésben a tanulmányi félévek száma nem korlátozott. A hallgató azonban jogszabályon alapuló juttatást, kedvezményt, szolgáltatást nem vehet igénybe, ha a felsőoktatási intézményben megkezdett féléveinek a száma – beleértve az államilag támogatott képzés idejét is – meghaladja a tizenhat félévet. Nem kell alkalmazni ezt a rendelkezést annál, aki a hallgatói jogviszonya megszűnését követő öt év eltelte után létesít új hallgatói jogviszonyt.

(3) A támogatási idő, illetve a költségtérítéses képzéshez rendelkezésre álló idő számításakor egy félévként kell nyilvántartani, ha a hallgató egyidejűleg több felsőoktatási intézménnyel áll hallgatói jogviszonyban, illetve ha ugyanabban a felsőoktatási intézményben egyidejűleg több szakképzettség, szakképesítés megszerzésére készül fel.

A tanulmányi kötelezettségek teljesítése

A hallgatók teljesítményének értékelése

57.§

(1) A képzési időszak szorgalmi és vizsgaidőszakból áll. A hallgató teljesítményét a felsőoktatási intézmény a szorgalmi időszakban és a vizsgaidőszakban értékeli.

(2) A hallgató teljesítményének értékelése lehet:

- a) ötfokozatú: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1) minősítés,
- b) háromfokozatú: jól megfelelt (5), megfelelt (3), nem felelt meg (1) minősítés,
- c) a felsőoktatási intézmény által bevezetett, a tanulmányi és vizsgaszabályzatban rögzített más értékelési rendszer, amennyiben az biztosítja az összehasonlíthatóságot.

(3) A felsőoktatási intézmény a beiratkozáskor átadja a hallgatónak a tanulmányai folytatásához, megtervezéséhez szükséges adatokat tartalmazó tájékoztatót.

(4) A hallgató részére a beiratkozáskor át kell adni a leckekönyvet. A leckekönyv a tanulmányok és a végbizonyítvány (abszolutórium) igazolására szolgáló közokirat, amely tartalmazza a tanulmányi kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos adatokat.

(5) A Kormány határozza meg a kreditrendszerű képzés általános szabályait, továbbá azt, hogy meghatározott tanulmányokban való előrehaladáshoz, a tanulmányok sikeres teljesítéséhez hány kreditet kell elérni, valamint a kreditek intézményi nyilvántartásának rendjét és a tanulmányi tájékoztató összeállítására vonatkozó alapelveket.

58. §

(1) A felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányok során a tanulmányi követelmények teljesítését – az egyes tantárgyakhoz, tantervi egységekhez rendelt – tanulmányi pontokban (a továbbiakban: kredit) kell kifejezni. A hallgatónak az adott képzésben végzett tanulmányaiban történő előrehaladását a megszerzett kreditek összege fejezi ki.

(2) Kredit a felsőoktatási intézmény által meghatározott tanulmányi követelmények teljesítésével szerezhető.

(3) A kredit értéke – feltéve, hogy a hallgató teljesítményét elfogadták – nem függ attól, hogy a hallgató a tudására milyen értékelést kapott.

(4) A hallgató részére biztosítani kell, hogy tanulmányai során az oklevél megszerzéséhez előírt összes kreditmennyiség legalább öt százalékáig szabadon választható tárgyakat vehessen fel, továbbá az összes kreditmennyiséget legalább húsz százalékkal meghaladó kreditértékű tantárgy közül választhasson. Államilag támogatott képzésben biztosítani kell, hogy a hallgató egyéni tanulmányi rendjében – költségtérítés fizetése nélkül – az összes előírt kreditmennyiséget tíz százalékkal meghaladó kreditértékű tárgyat vehessen fel.

(5) A hallgató a tanulmányaihoz tartozó tantárgyakat annak a felsőoktatási intézménynek, amellyel hallgatói jogviszonyban áll, másik képzésében, továbbá mint vendéghallgató bármelyik felsőoktatási intézményben folyó képzésben felveheti.

(6) A felsőoktatási intézmény ajánlott tantervet ad ki a hallgatói tanulmányi rend összeállításához. A hallgató tanulmányai tervezése során eltérhet a felsőoktatási intézmény által ajánlott tantervtől. A hallgató az oklevél megszerzéséhez szükséges krediteket a képzési időnél rövidebb, illetve hosszabb idő alatt is megszerezheti.

(7) Egy adott ismeretanyag elsajátításáért egy alkalommal adható kredit. A kredittel elismert tanulmányi teljesítményt – ha annak előfeltétele fennáll – bármelyik felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányok során el kell ismerni, függetlenül attól, hogy milyen felsőoktatási intézményben, milyen képzési szinten folytatott tanulmányok során szerezték azt. Az elismerés – tantárgyi program alapján – kizárólag a kredit megállapításának alapjául szolgáló ismeretek összevetésével történik. El kell ismerni a kreditet, ha az összevetett ismeretek legalább hetvenöt százalékban megegyeznek. Az ismeretanyag összevetését a felsőoktatási intézmény e célra létrehozott bizottsága (a továbbiakban: kreditátviteli bizottság) végzi.

(8) Az (5)–(7) bekezdésben meghatározottak végrehajtásával kapcsolatos kérdéseket a tanulmányi és vizsgaszabályzatban kell szabályozni.

(9) Új vagy módosított tanulmányi és vizsgakövetelmények bevezetésére felmenő rendszerben kerülhet sor.

59. §

(1) A vizsgát oly módon kell megszervezni, hogy minden érintett hallgató jelentkezni tudjon és vizsgázhasson. A felsőoktatási intézménynek biztosítani kell, hogy az adott képzési időszakban a hallgató a sikertelen vizsgát megismételhesse (a továbbiakban: javítóvizsga). A tanulmányi és vizsgaszabályzat megengedheti, hogy a sikertelen javítóvizsgát megismételjék (a továbbiakban: ismétlő javítóvizsga), illetve hogy a javítóvizsgát és az ismétlő javítóvizsgát a képzési időszak lejárta után teljesítsék.

(2) Ha az ismétlő javítóvizsga sem volt sikeres, és a vizsgán, valamint a javítóvizsgán ugyanaz az egy személy vizsgáztatott, a hallgató kérésére biztosítani kell, hogy az ismétlő javítóvizsgát másik oktató vagy vizsgabizottság előtt tehesse le. Ez a jog akkor is megilleti a hallgatót, ha a vizsga letételére új képzési időszakban kerül sor. A vizsgáról való távolmaradás nem befolyásolhatja a hallgató tudásának értékelését. Ha a hallgató nem jelent meg a vizsgán, tudása nem értékelhető, azonban a felsőoktatási intézmény a felmerült költségek megfizetésére kötelezheti, ha nem igazolja, hogy távolmaradása indokolt volt.

(3) A felsőoktatási intézmény a szorgalmi időszak megkezdésekor a tanulmányi tájékoztatójában köteles – a helyben szokásos módon – nyilvánosságra hozni a képzési időszak ismeret-ellenőrzési formáit és azok ütemezését, továbbá a vizsgaidőszak rendjét, így különösen a kezdő és zárónapot. A felsőoktatási intézmény – a helyben szokásos módon – köteles nyilvánosságra hozni a szorgalmi időszak vége előtt legalább három héttel az egyes vizsgák napjait, a vizsgáztatásban közreműködők nevét, a jelentkezés idejét és módját, a vizsgaeredmények közzétételének napját, a vizsgaismétlés lehetőségét.

(4) A felsőoktatási intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzatában határozza meg

a) a képzési időszakokat és azok belső ütemezését, valamint a tanulmányi kötelezettségek teljesítésének szabályait, illetőleg az ismeretek ellenőrzésének és értékelésének módját,

b) a vizsgákra történő jelentkezésnek, a vizsgák megszervezésének és lebonyolításának rendjét,

c) hány kreditet kell összegyűjtenie a hallgatónak ahhoz, hogy tanulmányait az államilag támogatott képzésben folytathassa.

60. §

(1) A felsőfokú szakképzésben a szakképzésre vonatkozó rendelkezések szerint szakmai vizsgát kell tenni.

(2) A hallgató tanulmányait az alap- és mesterképzésben, a szakirányú továbbképzésben záróvizsgával fejezi be.

(3) A záróvizsga az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek és képességek ellenőrzése és értékelése, amelynek során a hallgatónak arról is tanúságot kell tennie, hogy a tanult ismereteket alkalmazni tudja. A záróvizsga a tantervben meghatározottak szerint több részből – szakdolgozat vagy diplomamunka megvédéséből, további szóbeli, írásbeli, gyakorlati vizsgarészekből – állhat.

(4) A záróvizsgára bocsátás feltétele a végbizonyítvány (abszolutórium) megszerzése. Végbizonyítványt a felsőoktatási intézmény annak a hallgatónak állít ki, aki a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelményeket és az előírt szakmai gyakorlatot – a nyelvvizsga letétele, a szakdolgozat, diplomamunka elkészítése kivételével – teljesítette, és az előírt krediteket megszerezte. A záróvizsga a végbizonyítvány megszerzését követő vizsgaidőszakban a hallgatói jogviszony keretében, majd a hallgatói jogviszony megszűnése után, határidő nélkül, bármelyik vizsgaidőszakban, az érvényes képzési követelmények szerint letehető.

(5) A záróvizsgát záróvizsga-bizottság előtt kell tenni, amelynek elnöke és legalább még két tagja van. A záróvizsga-bizottságot úgy kell összeállítani, hogy legalább egy tagja egyetemi vagy főiskolai tanár, illetve egyetemi vagy főiskolai docens legyen, továbbá legalább egy tagja ne álljon foglalkoztatási jogviszonyban az érintett felsőoktatási intézménnyel. A záróvizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni.

(6) A felsőoktatási intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzata határozza meg a záróvizsgára jelentkezés módját, a záróvizsga megszervezésének és lebonyolításának rendjét, eredményének kiszámítási módját. Záróvizsgát a felsőoktatási intézmények közösen is szervezhetnek.

61. §

(1) A fogyatékossgal élő hallgató részére biztosítani kell a fogyatékossgához igazodó felkészítést és vizsgáztatást, továbbá segítséget kell nyújtani részére ahhoz, hogy teljesíteni tudja a hallgatói jogviszonyából eredő kötelezettségeit. Indokolt esetben mentesíteni kell egyes tantárgyak, tantárgyrészek tanulása vagy a beszámolás kötelezettsége alól. Szükség esetén mentesíteni kell a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetőleg szintje alól. A vizsgán biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni a segédeszköz (írógép, számítógép stb.) alkalmazását, szükség esetén az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását. Az e bekezdés alapján nyújtott mentesítés kizárólag a mentesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosítható és nem vezethet alap- és mesterképzésben az oklevél által tanúsított szakképzettség, illetve felsőfokú szakképzettségben a bizonyítvány által tanúsított szakképesítés megszerzéséhez szükséges alapvető tanulmányi követelmények alóli felmentéshez.

(2) A fogyatékossgal élő hallgatók tanulmányaival kapcsolatos elveket a Kormány határozza meg. A felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzata határozza meg a fogyatékossgal élő hallgatókkal kapcsolatos intézményi feladatok végrehajtásának rendjét.

62. §

(1) A felsőfokú tanulmányok befejezését igazoló oklevél kiadásának előfeltétele a sikeres záróvizsga, továbbá – ha e törvény másképp nem rendelkezik – az előírt nyelvvizsga letétele. Ha a képzési és kimeneti követelmény szigorúbb feltételt nem állapít meg, az oklevél kiadásához a hallgatónak be kell mutatnia azt az okiratot, amely igazolja, hogy

a) alapképzésben egy középfokú, általános nyelvi,

b) mesterképzésben egy középfokú „C” típusú általános nyelvi vagy egy felsőfokú általános nyelvi

államilag elismert vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgát tett (a továbbiakban: nyelvvizsga). A tantervben a felsőoktatási intézmény meghatározhatja, hogy milyen nyelvekből tett nyelvvizsgát fogad el, azzal a megkötéssel, hogy a középiskolai érettségi bizonyítvány által tanúsított, illetve az érettségi vizsgaként elfogadott nyelvvizsgát általános nyelvi nyelvvizsgaként köteles elfogadni.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat – a záróvizsga kivételével – nem kell alkalmazni, ha a képzés nyelve nem a magyar nyelv.

(3) Az előírt nyelvvizsga letételét igazoló okiratot – ha a tanulmányi és vizsgaszabályzat hosszabb időt nem határoz meg – a záróvizsga vizsgaidőszakának utolsó napjától számított hét éven belül kell bemutatni. Az oklevelet, illetve a bizonyítványt a nyelvvizsgát igazoló okirat bemutatásától számított harminc napon belül kell kiállítani és kiadni annak, aki sikeres záróvizsgát tett.

(4) Oklevél kiállítására csak az e törvény hatálya alá tartozó felsőoktatási intézmény jogosult. Az oklevél megnevezést csak a felsőoktatási intézmények által e törvény alapján kiállított, végzettségi szintet és szakképzettséget igazoló okiraatra lehet használni.

(5) Az oklevél a Magyar Köztársaság címerével ellátott közokirat, amely tartalmazza a kibocsátó felsőoktatási intézmény nevét, OM-azonosítóját, az oklevél sorszámát, az oklevél tulajdonosának nevét, születésének helyét és idejét, a végzettségi szint, illetve az odaítélt fokozat és a szak, szakképzettség, szakirány, képzési forma megnevezését, a kibocsátás helyét, évét, hónapját és napját. Tartalmaznia kell továbbá a felsőoktatási intézmény vezetőjének (illetőleg a vizsgaszabályzatban meghatározott vezetőnek) és a záróvizsga-bizottság elnökének eredeti aláírását, a felsőoktatási intézmény bélyegzőjének lenyomatát. Ha a záróvizsga időszakában a hallgató nem rendelkezik nyelvvizsgát igazoló okirattal, és ezért az oklevél kiállítására a záróvizsga vizsgaidőszakát követően kerül sor, a záróvizsga-bizottság elnöke helyett a vizsgaszabályzatban meghatározott vezető is aláírhatja az oklevelet. A felsőoktatási intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzata további – a személyes adatok körébe nem tartozó – adatok feltüntetését írhatja elő. A kiadott oklevelekről központi nyilvántartást kell vezetni.

(6) A felsőoktatási intézmény az oklevelet hagyományainak megfelelő formában is kiadhatja. Ha a felsőoktatási intézmény szétválás vagy kiválás útján jött létre, az érintett

hallgatók oklevelében – a hallgató kérelmére – a jogelőd felsőoktatási intézményt fel kell tüntetni.

(7) Ha az oklevél kiadására azért nincs lehetőség, mert a nyelvvizsga bizonyítványt nem tudták bemutatni, a felsőoktatási intézmény igazolást állít ki. Az igazolás végzettséget és szakképzettéget nem igazol, tanúsítja a záróvizsga eredményes letételét. A kiadott igazolásokról központi nyilvántartást kell vezetni.

63. §

(1) Az oklevelet magyar és angol nyelven vagy magyar és latin nyelven, nemzeti és etnikai kisebbségi képzés esetében magyar nyelven és a nemzeti vagy etnikai kisebbségek nyelvén, nem magyar nyelven folyó képzés esetén magyar nyelven és a képzés nyelvén kell kiadni. Az oklevél a hallgató kérésére és költségére más nyelven is kiadható.

(2) Az alapképzésben és mesterképzésben szerzett oklevél mellé ki kell adni az Európai Bizottság és az Európa Tanács által meghatározott oklevélmellékletet magyar és angol nyelven, valamint nemzeti vagy etnikai kisebbségi képzés esetében – a hallgató kérésére – az érintett kisebbség nyelvén. Az oklevélmelléklet közokirat.

(3) Az alapképzésben és mesterképzésben, illetve az egységes, osztatlan képzésben, szakirányú továbbképzésben kiállított oklevél – jogszabályban meghatározottak szerint – munkakör betöltésére, tevékenység folytatására jogosít.

(4) A Magyarországon kiadott oklevelek által tanúsított végzettségi szintek angol nyelvű jelölése:

- a) alapfokozat „Bachelor” (rövidítve: BA, BSc),
- b) mesterfokozat „Master” (rövidítve MA, MSc).

(5) A mesterfokozattal rendelkezők az oklevelük által tanúsított szakképzettség előtt az "okleveles" megjelölést használják (okleveles mérnök, okleveles közgazdász, okleveles tanár stb.).

(6) Az orvosok, a fogorvosok, az állatorvosok, a jogászok oklevele doktori címet tanúsít. Ezek rövidített jelölése: dr. med., dr. med. dent., dr. vet., dr. jur.

64. §

(1) A felsőfokú szakképzésben tett sikeres szakmai vizsga alapján a felsőoktatási intézmény az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképesítést igazoló bizonyítványt – továbbá a hallgató kérésére bizonyítvány kiegészítő lapot – ad ki. A kiállított bizonyítvány – jogszabályban meghatározottak szerint – munkakör betöltésére, tevékenység folytatására jogosít. A bizonyítvány elkészítésére, kiállítására, tartalmára, a kiadott bizonyítványok nyilvántartására a szakképzésre vonatkozó jogszabályokat kell alkalmazni. A szakmai vizsga vizsgabizottsága a Magyar Köztársaság címerét tartalmazó körbélyegzőt használ.

(2) A felsőfokú szakképzésben a bizonyítvány kiadásának előfeltételeként a szakmai és vizsgakövetelmény, illetve a szakképzési program előírhatja a nyelvvizsga letételét. A kiadott bizonyítványokról központi nyilvántartást kell vezetni.

65. §

(1) A felsőoktatási intézmény rektora – a köztársasági elnök előzetes hozzájárulásával – *Promotio sub auspiciis praesidentis Rei Publicae* kitüntetéssel avatja doktorrá azt, akinek a középiskolában és a felsőoktatási intézményben, valamint a doktori képzésben folytatott tanulmányai során a teljesítményét mindig a legmagasabbra értékelték, feltéve továbbá, hogy a doktori fokozatszerzési eljárás során is kiemelkedő teljesítményt nyújtott. A kitüntetéses doktorrá avatás részletes feltételeit a Kormány állapítja meg.

(2) A felsőoktatási intézmény rektora tiszteletbeli doktorrá (*doctor honoris causa*) avathatja azt, aki a doktori szabályzatában foglaltak alapján arra érdemessé vált.

(3) A felsőoktatási intézmény rektora – a szervezeti és működési szabályzatában meghatározott feltételek szerint – arany, gyémánt, vas, illetve rubin díszoklevelet adományozhat annak, aki ötven, hatvan, hatvanöt vagy hetven éve szerezte meg az oklevelét a felsőoktatási intézményben, és életpályája alapján közmegebecsülésre méltó.

A tehetséggondozás

66. §

(1) A hallgató tehetségének kibontakoztatását a minőségi oktatás, a tudományos diákkör, a szakkollégium és a doktori képzés segíti.

(2) A minőségi oktatás keretében a kiemelkedő képességű hallgató a tehetségének kibontakoztatását segítő többletkövetelmények teljesítéséhez kap segítséget.

(3) A tudományos diákkör a kötelező tananyaggal kapcsolatos tudományos és művészeti ismeretek elmélyítését, bővítését, a hallgatók kutatómunkáját, illetve alkotótevékenységét szolgálja.

(4) Ha a kollégiumot azzal a céllal hozzák létre, hogy részt vegyen a tehetséggondozásban, szakkollégiumként működik. A kollégium részt vehet a tehetséggondozásban, a szakkollégiumi feladatok ellátásában. A szakkollégium – a felsőfokú tanulmányokhoz kapcsolódó – saját program kidolgozásával és megvalósításával segíti a minőségi képzést, a kiemelkedő képességű hallgatók tehetséggondozását, a közéleti szerepvállalás, a kulturált életvitel, az egészséges életmód elsajátítását, az értelmiségi feladatokra történő felkészülés tárgyi és személyi feltételeinek megteremtését. A szakkollégiumban tudományos diákkör is működhet. A szakkollégium szolgáltatásait igénybe veheti az a hallgató is, aki nem rendelkezik kollégiumi tagsági jogviszonnyal.

(5) A szakkollégiumi jelentkezéseket – szervezeti és működési szabályzatában meghatározottak alapján – a hallgató szakmai kiválósága alapján kell elbírálni.

(6) A felsőoktatási intézmény mentor program keretében nyújt segítséget a hátrányos helyzetű hallgató tehetségének kibontakoztatásához. A mentor program megszervezésének elveit a Kormány határozza meg.

(7) Az e §-ban meghatározott feladatokban a diákokthoz a felsőoktatási intézménnyel kötött megállapodás alapján közreműködhet.

A doktori képzésre vonatkozó külön szabályok

67. §

(1) Doktori képzésre az a felsőoktatási intézmény szerezhethet jogosultságot, amelyikben mesterképzés folyik az adott tudományterületen vagy művészeti ágban.

(2) A felsőoktatási intézmény doktori képzésre és doktori fokozat odaítélésére azon a tudományterületen, azon belül tudományágban vagy művészeti ágban jogosult, amelyre a működési engedélye kiterjed. A művészetek területén a tudományos fokozatszerzésre felkészítő PhD-képzésre, illetve a „Doctor of Liberal Arts” művészeti fokozatszerzésre felkészítő DLA-képzésre (a továbbiakban: doktori képzés) és fokozatadásra lehet jogosultságot szerezni.

(3) A doktori képzésben szerezhető oklevél által tanúsított tudományos fokozat a „Doctor of Philosophy” (rövidítve: PhD), a művészeti képzésben a „Doctor of Liberal Arts” (rövidítve: DLA). Az oklevelet a rektor és a doktori tanács elnöke írja alá.

(4) A doktori képzés szervezése és a doktori fokozat odaítélése (a továbbiakban: doktori eljárás) a felsőoktatási intézmény doktori tanácsának a jogkörébe tartozik. A doktori tanács tudományterületenként és művészeti áganként tagozódhat.

(5) A doktori tanács valamennyi tagjának tudományos fokozattal kell rendelkeznie. A doktori tanács tagjainak kiválasztásánál biztosítani kell, hogy legalább két olyan tagja legyen, aki az érintett felsőoktatási intézménnyel nem áll foglalkoztatási jogviszonyban. A doktori tanács egy tagját a doktori képzésben részt vevő hallgatók választják.

(6) A doktori eljárásban nem vehet részt az, aki a pályázó közeli hozzátartozója [Ptk. 685. § b) pont], vagy akitől az ügy tárgyilagossága elbírálása egyéb okból nem várható el.

68. §

(1) A doktori képzés egységes, harminchat hónapos képzési időből áll, amely felosztható beszámoltatási szakaszokra.

(2) A doktori képzés a tudományág sajátosságaihoz és a doktorandusz igényeihez igazodó egyéni vagy csoportos felkészítés keretében folyó képzési, kutatási és beszámolási tevékenység. A doktori képzésben az vehet részt, aki mesterfokozatot szerzett.

(3) A doktori képzést követően a doktori fokozatot külön fokozatszerzési eljárás keretében lehet megszerezni. A doktori fokozatszerzési eljárásban résztvevő a doktorjelölt. Doktorjelölt lehet az is, aki nem vett részt doktori képzésben, egyénileg készült fel. Ha a

doktorandusz a képzési időn belül megkezdi és befejezi a fokozatszerzési eljárást, akkor a hallgatói jogviszonya mellett egyidejűleg doktorjelölt is.

(4) A doktorjelölti jogviszony a doktori fokozatszerzési eljárásra történő jelentkezéssel és annak elfogadásával jön létre. Nem utasíthatja el a jelentkezését a felsőoktatási intézmény annak, aki az adott felsőoktatási intézményben sikeresen befejezte a doktori képzést. A doktorjelölti jogviszony keretében kell teljesíteni az (5) bekezdésben meghatározott követelményeket. A doktorjelölti jogviszony megszűnik a fokozatszerzési eljárás lezárásával, illetve akkor is, ha a doktorjelölt a jogviszony létesítésének napjától számított két éven belül nem nyújtotta be a doktori értekezését. A doktorjelölt jogaira és kötelezettségeire – ha jogszabály másként nem rendelkezik – egyebekben a hallgatói jogokra és kötelezettségekre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

(5) A doktori fokozat megszerzésének feltételei:

a) a doktori szabályzat alapján előírt kötelezettségek teljesítése, továbbá a doktori szigorlat eredményes letétele;

b) két idegen nyelv – a tudományterület műveléséhez szükséges – ismeretének a doktori szabályzatban meghatározottak szerinti igazolása;

c) az önálló tudományos munkásság – cikkekkel, tanulmányokkal vagy más módon történő – bemutatása; művészeti (DLA) fokozat megszerzésének feltételeként önálló művészeti alkotó tevékenység eredményeinek a művészeti ág sajátosságainak megfelelő módon történő bemutatása;

d) a fokozat követelményeihez mért tudományos, illetve művészeti feladat önálló megoldása; értekezés, alkotás bemutatása; az eredmények megvédése nyilvános vitában.

69. §

(1) Doktori szigorlatot szigorlati vizsgabizottság előtt kell tenni. A szigorlati vizsgabizottság legalább három tagból áll. A szigorlati vizsgabizottságot a doktori tanács hozza létre. A szigorlati vizsgabizottság tagjainak tudományos fokozattal kell rendelkezniük. A szigorlati vizsgabizottság összeállításánál biztosítani kell, hogy legyen legalább egy olyan tagja, aki nem áll foglalkoztatási jogviszonyban az érintett felsőoktatási intézménnyel.

(2) A doktori értekezést bírálóbizottság előtt, nyilvános vitában kell megvédeni. A doktori értekezés bírálóbizottságának elnöke a felsőoktatási intézmény szakmailag illetékes egyetemi tanára vagy professzor emeritusa lehet. A bírálóbizottság létrehozására egyebekben az (1) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni.

(3) Az odaítélt doktori fokozatokról központi nyilvántartást kell vezetni, amelybe bárki betekinthez. Biztosítani kell a nyilvántartás internetes hozzáférhetőségét.

(4) A doktori képzés és a fokozat odaítélésének részletes szabályait a felsőoktatási intézmény doktori szabályzata állapítja meg.

(5) A PhD fokozattal rendelkező személyek nevük mellett feltüntethetik a „PhD” vagy a „Dr.” rövidítést, a DLA fokozattal rendelkezők pedig a "DLA" vagy a "Dr." rövidítést.

A hallgató fegyelmi és kártérítési felelőssége, a felsőoktatási intézmény kártérítési felelőssége

70. §

(1) Ha a hallgató a kötelességeit vétkezésen és súlyosan megszegi, fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető. A fegyelmi eljárásban a hallgató, továbbá meghatalmazottja (Ptk. 222–223. §) járhat el.

(2) A fegyelmi büntetés lehet

- a) megrovás,
- b) szigorú megrovás,
- c) a térítési és juttatási szabályzatban meghatározott kedvezmények és juttatások csökkentése, illetőleg megvonása,
- d) határozott időre – legfeljebb két félévre – szóló eltiltás a tanulmányok folytatásától,
- e) kizárás a felsőoktatási intézményből.

(3) A fegyelmi büntetés megállapításánál a cselekmény összes körülményeire – így különösen a sérelmet szenvedettek körére, a következményekre, a jogsértő magatartás ismétlésére, az elkövetett cselekmény súlyára kell figyelemmel lenni. A (2) bekezdés c) pontjában meghatározott büntetés időtartama a hat hónapot nem haladhatja meg; a d) pontjában meghatározott eltiltás időtartama legfeljebb két félév lehet. A (2) bekezdés c) pontjában meghatározott fegyelmi büntetesként szociális támogatást megvonni nem lehet. A (2) bekezdés d)–e) pontjaiban meghatározott büntetés kiszabása együtt jár a hallgatói jogviszonnal összefüggő juttatások, kedvezmények végleges, illetve időszakos megvonásával. A (2) bekezdés d) pontjában meghatározott fegyelmi büntetés ideje alatt a hallgatói jogviszony szünetel. A fegyelmi eljárás megindítását, illetve a fegyelmi büntetés kiszabását a hallgató tanulmányi teljesítménye nem befolyásolja.

(4) Nem lehet fegyelmi eljárást indítani, ha a fegyelmi vétségről való tudomásszerzés óta egy hónap, illetőleg a vétség elkövetése óta három hónap már eltelt. E rendelkezések alkalmazásában tudomásszerzés az, amikor az eljárásra okot adó körülmény a fegyelmi eljárás megindítására jogosult tudomására jutott.

(5) A fegyelmi eljárás megindításáról – az indok megjelölésével – a hallgatót és meghatalmazottját értesíteni kell. A fegyelmi eljárás során a hallgatót meg kell hallgatni, és biztosítani kell, hogy álláspontját, védekezését előadja. Ha a meghallgatáskor a hallgató vitatja a terhére rótt kötelességszegést, vagy a tényállás tisztázása egyébként is indokolja, tárgyalást kell tartani. A tárgyalásra a hallgatót meg kell hívni. A fegyelmi tárgyalást akkor is meg lehet tartani, ha a hallgató, illetve a meghatalmazott ismételt, szabályszerű értesítés ellenére sem jelent meg. Ha a hallgató kezdeményezte a fegyelmi eljárást, azt meg kell indítani, és le kell folytatni. Ha a hallgató bizonyítási kérelmét elutasítják, annak indokát a fegyelmi határozatban meg kell jelölni, kivéve, ha azt állapítják meg, hogy a hallgató nem követett el fegyelmi vétséget.

(6) A gyakorlati képzés keretében elkövetett kötelességszegésért a fegyelmi eljárást a felsőoktatási intézményben kell lefolytatni.

(7) Az e §-ban foglaltakat a kollégiumban is alkalmazni kell, a (2) bekezdés d) pontjában meghatározott kivétellel. A (2) bekezdés e) pontjában meghatározott büntetés helyett a kizárás a kollégiumból büntetés alkalmazható.

71. §

(1) A fegyelmi eljárás megindítását az intézmény vezetője vagy a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott személy rendelheti el.

(2) Az elsőfokú fegyelmi jogkört a felsőoktatási intézmény – legalább háromtagú – fegyelmi bizottsága gyakorolja. A fegyelmi eljárás lefolytatásának e törvényben nem szabályozott kérdéseit a szervezeti és működési szabályzat állapítja meg, beleértve a mentesítési eljárást, az intézményi fegyelmi bizottság megalakítását, a tárgyalás és a bizonyítás szabályait, a védelem biztosításának, továbbá a fegyelmi tárgyalás nyilvánosságának kérdéseit, azzal a megkötéssel, hogy a fegyelmi bizottság tagjainak legalább egyharmadát a hallgatói önkormányzat delegálja.

(3) Ha a fegyelmi eljárás alá vont személy ellen ugyanabban az ügyben büntető eljárás folyik, annak jogerős befejezéséig a fegyelmi eljárást fel kell függeszteni.

(4) A fegyelmi eljárást – a (3) bekezdésben foglaltak kivételével – egy hónapon belül be kell fejezni.

(5) Végrehajtani csak jogerős fegyelmi határozatot lehet.

(6) A hallgatót a fegyelmi büntetés idejének lejárta előtt mentesíteni lehet a kiszabott büntetés alól.

(7) Az e §-ban foglaltakat a kollégiumban is alkalmazni kell.

72. §

(1) Ha a hallgató a tanulmányi kötelezettségeinek teljesítésével összefüggésben a felsőoktatási intézménynek, illetve a gyakorlati képzés szervezőjének jogellenesen kárt okoz – az e törvényben meghatározott eltéréssel – a Ptk. szabályai szerint kell helytállnia.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben gondatlan károkozás esetén a kártérítés mértéke nem haladhatja meg a károkozás napján érvényes legkisebb kötelező munkabér (minimálbér) egyhavi összegének ötven százalékát. Szándékos károkozás esetén az okozott kárt meg kell téríteni.

(3) A hallgató a jegyzékkel vagy átvételi elismervénnyel visszaszolgáltatási vagy elszámolási kötelezettséggel átvett dolgokban bekövetkezett hiányért, kárért teljes kártérítési felelősséggel tartozik, feltéve, hogy azt állandóan őrizetében tartja, kizárólagosan használja vagy kezeli. Mentesül a felelősség alól, ha a hiányt elháríthatatlan ok idézte elő.

(4) A felsőoktatási intézmény, a kollégium, a gyakorlati képzés szervezője a hallgatónak a hallgatói jogviszonnyal, kollégiumi felvételi jogviszonnyal, gyakorlati képzéssel összefüggésben okozott kárért vétkességére tekintet nélkül, teljes mértékben felel. A kártérítésre a Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni, azzal a kiegészítéssel, hogy a

felsőoktatási intézmény, a kollégium, illetve a gyakorlati képzés szervezője a felelőssége alól csak akkor mentesül, ha bizonyítja, hogy a kárt a működési körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő. Nem kell megtéríteni a kárt, ha azt a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

(5) Ha a hallgató – a szakképzésről szóló törvény 27. § (1) bekezdése szerint – hallgatói szerződést kötött, a gyakorlati képzés szervezőjének, illetve a hallgatónak okozott kár megtérítésére a szakképzési törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

A jogorvoslat joga

73. §

(1) A felsőoktatási intézmény a hallgatóval kapcsolatos döntéseit – e törvényben, kormányrendeletben és a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott esetben, valamint ha a hallgató kéri – írásban közli a hallgatóval.

(2) A hallgató a felsőoktatási intézmény döntése vagy intézkedése, illetve intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül – jogorvoslattal élhet, kivéve a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntést. Eljárás indítható a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntés ellen is, ha a döntés nem a felsőoktatási intézmény által elfogadott követelményekre épült, illetve a döntés ellentétes a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában foglaltakkal, vagy megszegték a vizsga megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket. A jogorvoslati eljárásban a hallgató, továbbá meghatalmazottja (Ptk. 222–223. §) járhat el.

(3) A jogorvoslati kérelem tárgyában – a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában meghatározott eljárási rend szerint – a felsőoktatási intézmény vezetője vagy az általa létrehozott bizottság jár el (a továbbiakban a felsőoktatási intézmény vezetője és a bizottság együtt: jogorvoslati kérelem elbírálója). A bizottság létszámáról, összetételéről, működéséről a szervezeti és működési szabályzat rendelkezik, azzal a megköttéssel, hogy a bizottság tagjainak legalább egyharmadát a hallgatói önkormányzat delegálja. A felsőoktatási intézmény vezetője a jogorvoslati kérelmet akkor bírálhatja el, ha azt egyéni érdeksérelemre hivatkozással nyújtották be.

(4) A jogorvoslati kérelem elbírálója nem lehet az,

- a) aki a megtámadott döntést hozta, vagy a döntéshozatalt elmulasztotta,
- b) aki az a) pontban megjelölt személy közeli hozzátartozója [Ptk. 685. § b) pont],
- c) akitől az ügy tárgyilagos elbírálása nem várható el.

5) A jogorvoslati kérelem elbírálója a következő döntéseket hozhatja:

- a) a kérelmet elutasítja,
- b) a döntés elmulasztóját döntéshozatalra utasítja,
- c) a döntést megváltoztatja,
- d) a döntést megsemmisíti, és a döntéshozót új eljárás lefolytatására utasítja.

(6) A döntést határozatba kell foglalni, és meg kell indokolni. Az eljárás során a határozatban fel kell hívni a figyelmet a jogorvoslat lehetőségére, és az eljárás során a hallgatót legalább egy ízben személyesen meg kell hallgatni. Ha a hallgató, illetve meghatalmazottja ismételt, szabályos értesítés ellenére nem jelenik meg a bizottság ülésén, akkor a személyes meghallgatásától el lehet tekinteni. A hallgató, illetve meghatalmazottja észrevételeit írásban is benyújthatja, kérve a személyes meghallgatásának mellőzését.

(7) A hallgató a jogorvoslati kérelem elbírálója által hozott döntés bírósági felülvizsgálatát kérheti, annak közlésétől számított harminc napon belül, jogszabálysértésre, illetve hallgatói jogviszonyra vonatkozó rendelkezések megsértésére hivatkozással. A bírósági eljárásra a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény XX. fejezetét kell alkalmazni. A bíróság a döntést megváltoztathatja. A bíróság az ügyet soron kívül bírálja el.

(8) A felsőoktatási intézmény döntése jogerős, ha a (2) bekezdésben meghatározott határidőn belül nem nyújtottak be jogorvoslati kérelmet, vagy a kérelem benyújtásáról lemondtak. A másodfokú döntés a közléssel válik jogerőssé. A jogerős határozat végrehajtható, kivéve, ha a hallgató a bírósági felülvizsgálatát kérte.

(9) E rendelkezések alkalmazásában hallgatói jogviszonyra vonatkozó rendelkezések: jogszabályban, valamint az intézményi dokumentumokban található olyan rendelkezések, amelyek a hallgatóra jogokat és kötelezettségeket állapítanak meg.

(10) A tényállás tisztázására, a határidők számítására, az igazolásra, a határozat alakjára, tartalmára és közlésére a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

74. §

(1) A fenntartói irányítás, illetőleg az intézményi hatáskörben, a gyakorlati képzés során a hallgató ügyeiben hozott, az egyenlő bánásmód követelményét sértő döntés semmis. A semmis döntés érvénytelenségére bárki határidő nélkül hivatkozhat.

(2) A semmisség megállapítását, ha a döntést a felsőoktatási intézmény hozta, a 73. § (2)–(9) bekezdésében szabályozott eljárás keretében, illetve, ha a döntést a gyakorlati képzés résztvevője vagy a fenntartó hozta, a bíróságtól lehet kérni.

(3) A semmisség megállapítását az kérheti, akit a döntés érint, ha pedig ez nem állapítható meg, bárki kérheti. A semmisség megállapítása határidő nélkül kezdeményezhető, feltéve, hogy a (2) bekezdésben meghatározott esetben a döntéshozóval folytatott előzetes egyeztető eljárás nem vezetett eredményre.

(4) A semmisség megállapítására indított eljárásban a döntéshozónak kell bizonyítania, hogy nem áll fenn a semmisségi ok.

(5) A semmisség megállapítása a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogokat nem érinti.

(6) Semmisség megállapítása esetén a bíróság elrendelheti

a) a jogsértés abbahagyását, és eltilthatja a jogsértőt a további jogsértéstől,

b) hogy a jogsértő nyilatkozattal vagy más megfelelő módon adjon elégtételt, és ennek a saját költségén megfelelő nyilvánosságot biztosítson,

c) a jogsértés előtti állapot helyreállítását a jogsértő részéről vagy költségén, továbbá a jogsértéssel előállott dolog megsemmisítését, illetőleg jogsértő mivoltától megfosztását.

(7) A jogsértő döntés érvényessé nyilvánítható, ha az érvénytelenség oka megszüntethető.

(8) A bíróság elrendelheti a normatív költségvetési hozzájárulás folyósításának részben vagy egészben történő felfüggesztését, ha a felsőoktatási intézmény, illetve az intézmény fenntartója az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének következményeit a jogsértést megállapító bírósági ítéletben meghatározott időpontig nem orvosolja. A felfüggesztés az ítéletben meghatározottak végrehajtásáig szólhat. A bíróság ebben a kérdésben harminc napon belül dönt.

75. §

(1) Nincs helye a 73. §-ban meghatározottak szerinti jogorvoslatnak azokban az esetekben, amikor a felsőoktatási intézmény és a hallgató megállapodik szolgáltatás nyújtására. A megállapodásban foglaltak megszegése esetén a sérelmet szenvedő fél bírósághoz fordulhat.

(2) A hallgató jogainak sérelme esetén igénybe veheti az Oktatásügyi Közvetítői Szolgálatot.

(3) A hallgató az oktatási jogok miniszteri biztosának az eljárását akkor kezdeményezheti, ha az e törvényben szabályozott jogorvoslati eljárás indítási jogát – a bírósági eljárás kivételével – kimerítette.

(4) A jogorvoslati eljárás indításának joga kiterjed a felvételi kérelmek elbírálásával kapcsolatos eljárásra is. A jogorvoslati eljárás és a megkezdett jogorvoslat befejezésének joga megilleti azt is, akinek a hallgatói jogviszonya időközben megszűnt.

A hallgatói jogviszony és a kollégiumi tagsági jogviszony megszűnése

76. §

(1) Megszűnik a hallgatói jogviszony,

a) ha a hallgatót másik felsőoktatási intézmény átvette, az átvétel napján,

b) ha a hallgató bejelenti, hogy megszünteti a hallgatói jogviszonyát, a bejelentés napján,

c) ha a hallgató nem folytathatja tanulmányait államilag támogatott képzésben és költségtérítéses képzésben nem kívánja azt folytatni,

d) az adott képzési ciklust, illetve a szakirányú továbbképzés esetén az utolsó képzési időszakot követő első záróvizsga-időszak utolsó napján, illetve a doktori képzés képzési idejének utolsó napján,

e) felsőfokú szakképzés esetén az első szakmai vizsga utolsó napján,

f) felsőfokú szakképzésben, ha a hallgató tanulmányainak folytatására egészségileg alkalmatlanná vált, és a felsőoktatási intézményben nem folyik másik, megfelelő felsőfokú szakképzés, vagy a hallgató nem kíván továbbtanulni, illetve a továbbtanuláshoz szükséges feltételek hiányában nem tanulhat tovább, a megszüntetés tárgyában hozott döntés jogerőre emelkedésének napján,

g) ha a hallgató hallgatói jogviszonyát – fizetési hátralék miatt – a rektor a hallgató eredménytelen felszólítása és a hallgató szociális helyzetének vizsgálata után megszünteti, a megszüntetés tárgyában hozott döntés jogerőre emelkedésének napján,

h) a kizárás fegyelmi határozat jogerőre emelkedésének napján.

(2) A felsőoktatási intézmény egyoldalú nyilatkozattal is megszüntetheti annak a hallgatónak a hallgatói jogviszonyát, aki

a) a tanulmányi és vizsgaszabályzatban, illetve a tantervben rögzített, a tanulmányokban való előrehaladással kapcsolatos kötelezettségeit nem teljesíti,

b) egymást követő két alkalommal nem jelentkezett be a következő tanulmányi félévre,

c) a hallgatói jogviszony szünetelését követően nem kezdi meg tanulmányait,

feltéve minden esetben, hogy a hallgatót – legalább két alkalommal – írásban felhívták arra, hogy kötelezettségének tegyen eleget és tájékoztatták a mulasztás jogkövetkezményeiről.

(3) Azt, akinek megszűnt a hallgatói jogviszonya, törölni kell a hallgatói névsorból.

(4) A hallgató kollégiumi tagsági jogviszonya megszűnik

a) a hallgatói jogviszony megszűnésével,

b) a kollégiumból kizáró fegyelmi határozat jogerőre emelkedésével,

c) ha a hallgató kollégiumi elhelyezését fizetési hátralék miatt – a hallgató eredménytelen felszólítása és szociális helyzetének vizsgálata után – megszüntetik, a megszűnés tárgyában hozott döntés jogerőre emelkedésének napján,

d) ha a hallgató kollégiumi tagságáról írásban lemond, a nyilatkozatban megjelölt napon,

e) ha a hallgatót másik kollégium átvette, az átvétel napján.

(5) Nem szűnik meg a hallgatói jogviszonya annak, aki a többciklusos képzés következő szakaszában vagy a felsőfokú szakképzést követően az alapképzésben folytatja tanulmányait, feltéve, hogy a tanulmányait megszakítás nélkül, a soron következő tanulmányi félévben, ugyanabban a felsőoktatási intézményben folytatja tovább.

A hallgatók közösségei, a hallgatói önkormányzatok, a hallgatók országos képviselete

77. §

(1) A felsőoktatási intézményekben a hallgatói érdekek képviseletére – a felsőoktatási intézmény részeként – hallgatói önkormányzat működik. A hallgatói önkormányzatnak minden hallgató tagja. A hallgatói önkormányzat tevékenysége a hallgatókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. Az e törvényben szabályozott eljárásokban a hallgató képviseletében – megbízás alapján – a hallgatói önkormányzat is eljárhat. A hallgatói önkormányzat az e törvényben meghatározott jogosítványait akkor gyakorolhatja, ha megválasztotta tisztségviselőit, és jóváhagyták az alapszabályát.

(2) A hallgatói önkormányzat dönt saját működéséről, a hallgatói önkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról, hatáskörei gyakorlásáról, az intézményi tájékoztatási rendszer létrehozásáról és működtetéséről. A hallgatói önkormányzat részére érdekképviseleti tevékenysége körében utasítás nem adható. A hallgatói önkormányzat megválasztja tisztségviselőit, ennek során minden érintett hallgató választhat, illetve választható. Érvényes a választás, ha azon a hallgatók legalább húsz százaléka részt vett.

(3) A hallgatói önkormányzat alapszabálya határozza meg a hallgatói önkormányzat működésének a rendjét. Az alapszabályt a hallgatói önkormányzat küldöttgyűlése fogadja el, és a szenátus jóváhagyásával válik érvényessé. Az alapszabály jóváhagyása csak akkor tagadható meg, ha az jogszabálysértő, vagy ellentétes a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatával. Az alapszabály jóváhagyásáról a szenátusnak legkésőbb a beterjesztést követő harmincadik nap eltelte utáni első ülésen nyilatkoznia kell. Az alapszabályt, illetve módosítását jóváhagyottnak kell tekinteni, ha a szenátus a meghatározott határidőn belül nem nyilatkozott.

(4) A hallgatói önkormányzat működéséhez és a feladatai elvégzéséhez a felsőoktatási intézmény biztosítja a feltételeket, amelynek jogszerű felhasználását jogosult ellenőrizni. A hallgatói önkormányzat feladatainak ellátásához térítésmentesen használhatja a felsőoktatási intézmény, kollégium helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem korlátozza a felsőoktatási intézmény, kollégium működését.

(5) A hallgatói önkormányzat az e törvényben meghatározott jogainak megsértése esetén – beleértve azt is, ha az alapszabályának jóváhagyását megtagadják – tizenöt napon belül törvényességi kérelmet nyújthat be a fenntartóhoz. A fenntartó döntése ellen a közléstől számított harminc napon belül jogszabálysértésre vagy intézményi szabályzatban foglaltakba ütközésre hivatkozással a hallgatói önkormányzat a bírósághoz fordulhat.

(6) A törvényességi kérelem elbírálásának rendjére, a hozott döntés megtámadására a 73. § (3)–(9) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni.

78. §

(1) A hallgatói önkormányzat egyetértési jogot gyakorol a szervezeti és működési szabályzat elfogadásakor és módosításakor, az alábbi körben:

a) tanulmányi- és vizsgaszabályzat,

- b) térítési és juttatási szabályzat,
- c) az oktatói munka hallgatói véleményezésének rendje.

(2) A hallgatói önkormányzat közreműködik az oktatók oktatói tevékenységének hallgatói véleményezésében, továbbá egyetértési jogot gyakorol az ifjúságpolitikai és hallgatói célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor.

(3) A hallgatói önkormányzat tesz javaslatot az irányító testület egy tagjára, továbbá egy képviselője részt vehet az irányító testület ülésén.

(4) A hallgatói önkormányzat a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott – a szenátus létszáma legalább egynegyedének, legfeljebb egyharmadának megfelelő – számú tagot delegálhat a szenátusba. Ha a hallgatói önkormányzat választásában a hallgatók legfeljebb egynegyede vett részt, a hallgatói önkormányzat egy tag delegálására jogosult a szenátusba. Amennyiben a hallgatói önkormányzat egynél több tag delegálására jogosult, egy tagot a doktorandusz hallgatók önkormányzata delegálhat.

(5) A hallgatói önkormányzat

a) javaslattal élhet a szabadon választható tantárgyak, szemináriumok bevezetésére; külső oktató (előadó) meghívására;

b) részt vesz a tudományos és szakmai diákkörök szervezésében; a dolgozatok közzétételében; a hallgatók hazai és külföldi oktatási, kulturális és tudományos képzési kapcsolatainak építésében;

c) a szervezeti és működési szabályzatban meghatározottak szerint részt vehet a szociális, kulturális, sport vagy más szabadidős tevékenység szervezésében, és gondoskodik az e célból rendelkezésére bocsátott helyiségek és eszközök rendeltetésszerű felhasználásáról és megóvásáról,

d) véleményezi a hallgatók rendelkezésére álló helyiségek, eszközök, felszerelések használatának rendjét;

e) gondoskodik a delegálásról, ha e törvény vagy más jogszabály, illetve a szervezeti és működési szabályzat szerint a hallgatói részvételt biztosítani kell;

f) dönt a térítési és juttatási szabályzatban meghatározott ügyekben, továbbá a térítési és juttatási szabályzatban meghatározottak szerint közreműködik a hallgatók tanulmányi ösztöndíj, szociális és más támogatási ügyeinek intézésében,

g) véleményezi a felsőoktatási intézmény sportlétesítményeinek hasznosítását,

h) a szervezeti és működési szabályzatban foglaltak szerint közreműködik a kollégium vezetésében.

(6) A hallgatói önkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a felsőoktatási intézmény működésével és a hallgatókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben. A felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzata határozza meg azokat a további ügyeket, amelyekben a hallgatói önkormányzat véleményét ki kell kérni, egyetértését be kell szerezni, illetve amely ügyekben dönt.

(7) A hallgatói önkormányzat a jogait az alapszabályában rögzített módon gyakorolja.

(8) A felsőoktatásban intézkedésre jogosult személy vagy szervezet a hallgatói önkormányzat javaslatára harminc napon belül – az irányító testület, illetve szenátus esetén a harmincadik napot követő első ülésen – érdemi választ köteles adni.

79. §

(1) A hallgatók országos képviselőtét – a (4)–(6) bekezdésben meghatározott kivétellel – a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája látja el, amely véleményt nyilváníthat, illetve javaslatot tehet a felsőoktatást érintő bármely kérdésben. A Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája ellátja a hallgatók képviselőtét a felsőoktatás országos szervezeteiben.

(2) A Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája a hallgatói önkormányzatokból álló testület, amely elfogadja alapszabályát.

(3) A Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának alapszabálya határozza meg azt a rendet, amely alapján a hallgatói önkormányzatok képviseltek magukat a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciáján.

(4) A felsőoktatási intézmények doktori képzésben részt vevő hallgatóinak képviselőtét a Doktoranduszok Országos Szövetsége látja el. A Doktoranduszok Országos Szövetsége a doktoranduszokat érintő kérdésekben gyakorolja az (1) bekezdésben meghatározott jogköröket.

(5) A Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája és a Doktoranduszok Országos Szövetsége üléseire tanácskozási joggal meg kell hívni a Magyar Rektori Konferencia képviselőjét.

(6) A tudományos diákköri tevékenységet végző hallgatók és az őket támogató oktatók szakmai szervezete az Országos Tudományos Diákköri Tanács. Az Országos Tudományos Diákköri Tanács feladata a felsőoktatási intézményekben folyó hallgatói tudományos és művészeti tevékenység, a diákköri mozgalom országos képviselőte és összehangolása, valamint az országos jellegű tudományos és művészeti diákfórumok szervezése. Az Országos Tudományos Diákköri Tanács működését – az általa megalkotott – szervezeti és működési szabályzat határozza meg.

NEGYEDIK RÉSZ

A FELSŐOKTATÁSBAN ALKALMAZOTTAK (KÖZALKALMAZOTTAK, MUNKAVÁLLALÓK)

A felsőoktatásban alkalmazottak köre és a foglalkoztatás általános szabályai

80. §

(1) A felsőoktatási intézményben az oktatással összefüggő feladatokat

a) oktatói (tanársegéd, adjunktus, főiskolai docens, egyetemi docens, főiskolai tanár, egyetemi tanár),

b) tanári (így különösen nyelvtanár, testnevelő tanár, művésztanár, gyakorlati oktató, kollégiumi tanár, mérnökstanár, műszaki tanár) munkakörökben foglalkoztatottak (a továbbiakban a b) pontban felsoroltak együtt: tanári munkakörök) látják el.

(2) A felsőoktatási intézményben az önálló kutatói feladatok ellátására tudományos kutatói munkakör létesíthető.

(3) Az oktatók, tudományos kutatók és a tanárok munkáját ügyvivő-szakértői, ügyintézői munkakörben foglalkoztatottak segítik. Az e bekezdésben meghatározott munkakörökben alkalmazottak foglalkoztatási feltételeit a Kormány határozza meg.

(4) A felsőoktatási intézmény működésével összefüggő feladatok ellátására pénzügyi-gazdasági, műszaki-szolgáltató, szakmai-szolgáltató, ügyviteli, kisegítői munkakör létesíthető.

(5) Ha a felsőoktatási intézmény közoktatási, közművelődési, közgyűjteményi, egészségügyi, szociális vagy más feladat ellátására intézményt, szervezeti egységet hoz létre, az ott foglalkoztatottakra az adott ágazatra, feladatra, tevékenységre meghatározott rendelkezéseket kell alkalmazni (a továbbiakban az (1)–(5) bekezdésben felsoroltak együtt: alkalmazottak).

(6) Ha az (5) bekezdésben felsorolt szervezeti egységben alkalmazott felsőoktatási intézményi feladatokat is ellát, a munkaszerződésében, közalkalmazotti kinevezésében kell meghatározni, hogy az egyes feladatokat – teljes vagy rész – munkaidejének milyen hányadában kell ellátnia.

81. §

(1) Az alkalmazottak foglalkoztatására költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény esetén a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvényt, más felsőoktatási intézményekben a Munka Törvénykönyvét az e törvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A felsőoktatásban az alkalmazás feltétele, hogy az alkalmazott

a) rendelkezék az előírt iskolai végzettséggel, szakképzettséggel,

b) büntetlen előéletű és cselekvőképes legyen.

Az alkalmazottak jogai és kötelezettségei

82. §

(1) A felsőoktatási intézmény minden alkalmazottjának joga, hogy

a) a felsőoktatási intézmény működésével összefüggésben javaslattal éljen, s arra a megkereséstől számított harminc napon belül érdemi választ kapjon,

b) az e törvényben és a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában meghatározottak szerint részt vegyen a felsőoktatási intézmény testületeinek megválasztásában, továbbá megválasztása esetén a testület munkájában,

c) az oktatási jogok miniszteri biztosához forduljon,

d) igénybe vegye az Oktatásügyi Közvetítői Szolgálatot.

(2) A felsőoktatási intézmény minden alkalmazottjának kötelessége, hogy

a) megtartsa a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában foglaltakat,

b) a munkaköri leírásában meghatározottak szerint ellássa feladatait.

(3) A felsőoktatási intézmény a foglalkoztatási követelményrendszerben határozza meg – az e törvényben foglaltak figyelembevételével – az egyes munkakörökhöz tartozó feladatokat, továbbá az egyes munkakörök betöltéséhez az e törvényben meghatározottakon kívül további szakmai feltételeket állapíthat meg, gyakorlati idő meglétét írhatja elő, összeférhetlenségi szabályokat állapíthat meg, korlátozhatja, hogy az alkalmazott másik felsőoktatási intézményben a nála betöltött munkakörhöz hasonló munkakört töltsön be.

Az oktatókra vonatkozó külön szabályok

Az oktatói munkakörök, a munkaköri címek

83. §

(1) Az oktatói feladat – a (4) bekezdésben meghatározott kivétellel – oktatói munkakörben látható el, költségvetési szervként működő felsőoktatási intézményben az oktatói munkakörre létesített közalkalmazotti jogviszonyban, más felsőoktatási intézményben pedig az oktatói munkakörre létesített munkaviszonyban. Oktatói munkakörben nem magyar állampolgár is alkalmazható.

(2) Oktatói munkakörben – az e törvényben meghatározott egyéb feltételek megléte mellett – az alkalmazható, aki mesterfokozattal és szakképzettséggel rendelkezik.

(3) Az oktatói feladatok és a tudományos kutatói feladatok egy munkakörben is elláthatók, ebben az esetben a munkaszerződésben, közalkalmazotti kinevezésben kell meghatározni, hogy az egyes feladatokat a foglalkoztatás – teljes vagy rész – munkaidejének milyen hányadában kell ellátni.

(4) Megbízási jogviszony keretében az oktatói feladat akkor látható el, ha az oktató által ellátott tevékenység jellege ezt megengedi, továbbá a végzett munkára fordított idő nem haladja meg a teljes munkaidő hetven százalékát (a továbbiakban: óraadó oktató). Az óraadó oktató alkalmazásánál a 81. § (2) és e § (2) bekezdésében foglaltakat alkalmazni kell. Megbízási jogviszony létesíthető továbbá az eseti, nem rendszeres oktatói feladatokra. A

felsőoktatási intézmény a vele közalkalmazotti, illetve munkaviszonyban álló személlyel a munkakörébe nem tartozó oktatói feladatok ellátására megbízási jogviszonyt létesíthet.

84. §

(1) A felsőoktatási intézmény a foglalkoztatási követelményrendszerben határozza meg az oktatókkal szemben támasztott alkalmassági, előmeneteli és teljesítmény követelményeket, valamint azokat a jogkövetkezményeket, amelyeket akkor kell alkalmazni, ha a követelményrendszerben foglaltakat az oktató nem teljesíti.

(2) Az oktató a heti teljes munkaidejéből – két tanulmányi félév átlagában – legalább heti tíz órát köteles a hallgatók felkészítését szolgáló előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció megtartására (a továbbiakban: tanításra fordított idő) fordítani. Az oktató tudományos kutatást folytat, továbbá a hallgatókkal való foglalkozással, tudományos kutatással le nem kötött munkaidőben – munkaköri feladatként – a munkáltató rendelkezései szerint ellátja mindazokat a feladatokat, amelyek összefüggnek a felsőoktatási intézmény működésével, és igénylik az oktató szakértelmét.

(3) A munkáltató a tanításra fordított időt – a foglalkoztatási követelményrendszerben meghatározottak szerint – hetven százalékkal megemelheti, illetve huszonöt százalékkal csökkentheti, azzal a megkötéssel, hogy a felsőoktatási intézményben az oktatói munkakörben foglalkoztatottakra számított tanításra fordított idő – a (4) bekezdésben foglaltak figyelembevételével – nem lehet kevesebb két tanulmányi félév átlagában egy oktatóra vetítve heti tizenkét óránál. A tanítási idő meghatározásának elveit a foglalkoztatási követelményrendszerben kell meghatározni, azzal, hogy a tanításra fordított idő megállapításánál a vizsgáztatással, tudományos kutatással összefüggésben végzett tevékenységet figyelembe kell venni. A csökkentés, emelés összefüggő időtartama legfeljebb két félévre szólhat.

(4) Ha az oktatót nem teljes munkaidőben foglalkoztatja a felsőoktatási intézmény, a tanításra fordított időt, illetve annak csökkentését a foglalkoztatási idővel arányosan kell meghatározni.

(5) Az oktató – függetlenül attól, hogy hány felsőoktatási intézményben lát el oktatói feladatot – az intézmény működési feltételei meglétének mérlegelése során legfeljebb kettő, illetve a felsőoktatási intézmény költségvetési támogatásának megállapításánál egy felsőoktatási intézményben vehető figyelembe. Az oktató – írásban adott – nyilatkozata határozza meg, hogy melyik az a felsőoktatási intézmény, amelyiknél az előzőekben meghatározottak szerint figyelembe lehet őt venni. Ilyen nyilatkozat hiányában az oktató egyik felsőoktatási intézménynél sem vehető figyelembe.

85. §

(1) Az egyetemi és a főiskolai docens, valamint az egyetemi és a főiskolai tanár a tudományos kutatás, illetve művészi alkotó tevékenység végzéséhez, egyéni tudományos továbbképzéshez – a foglalkoztatási követelményrendszerben meghatározottak szerint – hétévenként alkotói szabadságra jogosult. Az alkotói szabadság ideje legfeljebb egy év lehet. A szabadság ideje alatt távolléti díj jár.

(2) Ha az alkotói szabadságot tudományos kutatás, művészi alkotó tevékenység céljára biztosították, a munkáltatónak és az oktatónak megállapodásban kell rögzíteniük az elérendő célt és a mulasztás jogkövetkezményeit.

Az oktatói munkakör létesítése és megszüntetése

86. §

(1) A felsőoktatási intézményben létesíthető oktatói munkakörök a következők:

- a) tanársegéd,
- b) adjunktus,
- c) főiskolai, illetve egyetemi docens,
- d) főiskolai, illetve egyetemi tanár.

(2) Oktatói munkakörben – a tanársegédi munkakör kivételével – munkaviszony, közalkalmazotti jogviszony azzal létesíthető, aki megfelel az előírt követelményeknek.

(3) Az oktatói munkakörben történő alkalmazás együtt jár a munkakör megnevezésével azonos munkaköri cím adományozásával és e munkaköri cím használatának jogával. Tanársegédi munkakörben az oktató három évig, mint gyakornok, munkaköri cím nélkül is foglalkoztatható.

(4) A főiskolai, illetve egyetemi tanári munkakörben történő alkalmazás feltétele, hogy az érintettet a miniszterelnök főiskolai tanárrá, illetve a köztársasági elnök egyetemi tanárrá kinevezze.

(5) Az alkalmazás megszűnésével – a főiskolai és az egyetemi tanári cím kivételével – megszűnik a munkaköri cím használatának a joga. A főiskolai és az egyetemi tanár a cím használatára addig jogosult, ameddig a miniszterelnök, illetve a köztársasági elnök nem menti fel.

87. §

(1) Ha a felsőoktatási intézmény foglalkoztatási követelményrendszere szigorúbb előírást nem tartalmaz,

- a) a tanársegédi munkakörben történő alkalmazás feltétele a doktori képzés megkezdése,
- b) az adjunktusi munkakörben történő alkalmazás feltétele a doktorjelölti jogviszony létesítése.

(2) A főiskolai docensi munkakörben történő alkalmazás feltétele, hogy az érintett rendelkezzen doktori fokozattal, és alkalmas legyen a hallgatók, a tanársegédek tanulmányi, tudományos, illetve művészi munkájának vezetésére, továbbá rendelkezzen megfelelő szakmai gyakorlattal.

(3) A főiskolai tanári és az egyetemi docensi munkakörben történő alkalmazás feltétele, hogy az érintett rendelkezék doktori fokozattal, és alkalmas legyen a hallgatók, a doktori képzésben résztvevők, a tanársegédek tanulmányi, tudományos, illetve művészi munkájának vezetésére, valamint arra, hogy idegen nyelven előadást tartson, továbbá rendelkezék megfelelő, az oktatásban szerzett szakmai tapasztalattal.

(4) Az egyetemi tanári munkakörben történő alkalmazás feltétele, hogy az érintett rendelkezék doktori fokozattal, továbbá az adott tudomány- vagy művészeti terület olyan nemzetközileg elismert képviselője, aki kiemelkedő tudományos kutatói, illetve művészi munkásságot fejt ki. Az oktatásban, kutatásban, kutatásszervezésben szerzett tapasztalatai alapján alkalmas a hallgatók, a doktori képzésben résztvevők, a tanársegédek tanulmányi, tudományos, illetve művészi munkájának vezetésére, idegen nyelven publikál, szemináriumot, előadást tart. Az egyetemi tanár jogosult a professzori cím használatára.

(5) A felsőoktatási intézmény foglalkoztatási követelményrendszerében kell meghatározni, hogy a főiskolai és az egyetemi docensi munkakörben történő alkalmazáshoz, a főiskolai és az egyetemi tanári kinevezés kezdeményezéséhez szükséges feltételek meglétéről a szenátus milyen okiratok alapján, milyen eljárás keretében győződik meg. Ennek keretei között a felsőoktatási intézmény előírhatja a habilitációs eljárás lefolytatását.

88. §

(1) Az egy évnél hosszabb időre szóló egyetemi és főiskolai docensi, egyetemi és főiskolai tanári munkaköröket nyilvános pályázati eljárás alapján kell betölteni. A felsőoktatási intézmény – függetlenül attól, hogy főiskola vagy egyetem – bármelyik oktatói munkakörre pályázatot hirdethet. A pályázatot a rektor írja ki, a foglalkoztatási követelményrendszerben meghatározottak figyelembevételével. A tanársegédi, illetve az adjunktusi munkakörre nyilvános pályázat írható ki. A nyilvános pályázaton részt vehetnek a felsőoktatási intézménnyel alkalmazásban állók, továbbá azok is, akik nem állnak munkaviszonyban, illetve közalkalmazotti jogviszonyban a felsőoktatási intézménnyel. A benyújtott pályázatokat a szenátus bírálja el. A szenátus azokat a pályázatokat, amelyek megfelelnek a munkakör elnyeréséhez szükséges feltételeknek, rangsorolja. A szenátus az e bekezdésben szabályozott döntését tagjai legalább kétharmadának igenlő szavazatával hozza. A rektor a rangsorolt pályázatok közül választva létesíthet munkaviszonyt, közalkalmazotti jogviszonyt, illetve kezdeményezheti a főiskolai tanári, egyetemi tanári kinevezést.

(2) Ha a szenátus által elfogadott rangsorban olyan pályázó is található, aki a felsőoktatási intézményben oktatói munkakörben dolgozik (a továbbiakban: foglalkoztatott oktató), az (1) bekezdésben foglaltakat a következő eltéréssel kell alkalmazni:

a) a rektor döntése alapján nem munkaviszonyt, közalkalmazotti jogviszonyt kell létesíteni, hanem a munkaszerződést, közalkalmazotti kinevezést kell módosítani,

b) a foglalkoztatott oktatót a rektor csak akkor mellőzheti, ha olyan pályázót választ ki, aki a rangsorban megelőzi a foglalkoztatott oktatót.

(3) A nyilvános pályázati felhívásokat – a Kormány által meghatározottak szerint – közzé kell tenni. A pályázat előkészítésével, lebonyolításával, elbírálásával kapcsolatos kérdéseket a foglalkoztatási követelményrendszerben kell meghatározni, azzal a megkötéssel, hogy a pályázat benyújtására rendelkezésre álló időszak nem lehet rövidebb harminc napnál.

89. §

(1) A rektor a főiskolai tanári kinevezésre, illetve az egyetemi tanári kinevezésre szóló javaslatát megküldi a felsőoktatási intézmény fenntartójának, abból a célból, hogy továbbítsa a kinevezésre jogosultnak.

(2) A főiskolai tanári kinevezést a nem állami felsőoktatási intézmény fenntartója – az oktatási miniszter útján – kezdeményezi a miniszterelnöknél.

(3) Az egyetemi tanári kinevezést a nem állami felsőoktatási intézmény fenntartója – az oktatási miniszter útján – kezdeményezi a köztársasági elnöknél.

90. §

(1) Az, aki jogosult a főiskolai tanári vagy az egyetemi tanári cím használatára, másik munkáltatónál is létesíthet oktatói munkakört újabb kinevezés nélkül.

(2) Ha az oktató munkahelyet változtat, új vagy további munkaviszonyt, közalkalmazotti jogviszonyt létesít, a munkáltató az előző munkáltatónál elért vagy annál alacsonyabb munkaköri címnek megfelelő munkakörben is foglalkoztathatja.

91. §

(1) Nem foglalkoztatható tovább az az oktató, aki a munkába állásának napjától számított

- a) harmadik év elteltéig a tanársegédi munkakör,
- b) nyolcadik év elteltéig az adjunktusi munkakör

betöltéséhez szükséges feltételeket nem teljesítette. Nem foglalkoztatható tovább az az oktató sem, aki a munkába állásának napjától számított tizenkettedik év elteltéig nem szerzett tudományos fokozatot. E határidőbe nem számít be az az időszak, amely alatt a munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony kilencven napnál hosszabb ideig szüneti szabadság miatt, gyermekgondozás céljából, közeli hozzátartozó ápolása céljából, keresésképtelen betegség miatt, valamint külföldi felsőoktatási intézményben való munkavállalás vagy szakmai tanulmányút miatt szünetel. A határidő elteltével az oktató munkaviszonya, közalkalmazotti jogviszonya e törvény erejénél fogva megszűnik. A megszűnésről a rektor írásban értesíti az oktatót. A munkáltató a kinevezési okmányban, illetve a munkaszerződésben köteles meghatározni, hogy a munkakör betöltéséhez szükséges feltételeket az oktatónak milyen ütemezésben kell teljesítenie, továbbá fel kell hívnia a figyelmet az e bekezdésben meghatározott jogkövetkezményekre. E törvény erejénél fogva megszűnik az oktató közalkalmazotti jogviszonya, illetve munkaviszonya akkor is, ha az oktató betölti a hetvenedik életévét.

(2) A munkáltató rendes felmondással, illetve felmentéssel – a Munka Törvénykönyvében és a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvényben meghatározottakon túl – az oktatói munkakörben történő foglalkoztatást megszüntetheti, ha az oktató

- a) nem teljesítette a foglalkoztatási követelményrendszerben meghatározottakat,

b) részére a tanítási időre eső munkavégzést – két félév átlagában – legalább ötven százalékában nem tudja biztosítani,

c) nem teljesítette azokat a munkakör betöltéséhez szükséges feltételeket, amelyeket a munkáltató – megfelelő határidő biztosításával – a munkaszerződésben, illetve a kinevezési okmányban előírt.

(3) E törvény erejénél fogva megszűnik a főiskolai tanári, illetve az egyetemi tanári munkakörben történő foglalkoztatás, ha a miniszterelnök a főiskolai tanárt, a köztársasági elnök az egyetemi tanárt felmentette. A főiskolai tanár, illetve az egyetemi tanár felmentését a 89. §-ban meghatározott eljárás szerint a rektor kezdeményezi. A rektor köteles kezdeményezni a főiskolai tanár, illetve az egyetemi tanár felmentését, ha azt az érintett kéri, a főiskolai tanárral, illetve az egyetemi tanárral szemben jogerősen elbocsátás fegyelmi büntetést szabtak ki, a foglalkozás gyakorlásától a bíróság jogerősen eltiltotta, vagy az érintettet szándékos bűncselekmény miatt jogerősen végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték. Ha a főiskolai tanár, illetve az egyetemi tanár cím viselésére jogosult nem áll felsőoktatási intézménnyel foglalkoztatási jogviszonyban, a felmentés kezdeményezésére az oktatási miniszter jogosult.

Az oktatói munkakörhöz nem kapcsolódó címek

92. §

(1) Annak, aki főiskolai, illetve egyetemi tanári címmel rendelkezik, és nyugdíjazására tekintettel foglalkoztatását megszüntetik, a szenátus Professor Emeritus vagy Professor Emerita (a továbbiakban együtt: Professor Emeritus) címet adományozhat. A Professor Emeritus címmel járó jogokat és kötelezettségeket, juttatásokat, azok időtartamát a felsőoktatási intézmény foglalkoztatási követelményrendszerében kell meghatározni.

(2) A szenátus az óraadó oktatónak, ha

a) rendelkezik doktori fokozattal: magántanári,

b) országosan elismert szaktekintély: címzetes egyetemi vagy főiskolai docens, illetve címzetes egyetemi vagy főiskolai tanár,

c) kiemelkedő gyakorlati oktató munkát végez: mesteroktatói címet adományozhat.

(3) A felsőoktatási intézményben tanári munkakörben foglalkoztatott, kiemelkedő gyakorlati oktató munkát végző tanár részére a szenátus mestertanári címet adományozhat.

(4) A (2)-(3) bekezdésben meghatározott címek adományozásának és visszavonásának feltételeit, az adományozás rendjét, a címmel járó juttatásokat, a cím visszavonásának rendjét a foglalkoztatási követelményrendszerben kell meghatározni.

A kutatói munkakörben foglalkoztatottakra vonatkozó külön rendelkezések

93. §

(1) Tudományos kutatói munkakörben kell foglalkoztatni azt, aki – a munkaszerződésében, illetve közalkalmazotti kinevezésében meghatározottak alapján – a teljes munkaidejének legalább kilencven százalékát a felsőoktatási intézmény tudományos tevékenységének ellátására fordítja, továbbá munkakörébe tartozó feladatként részt vesz a felsőoktatási intézmény oktatással összefüggő tevékenységében is.

(2) A felsőoktatási intézményben létesíthető kutatói munkakörök a következők:

- a) tudományos segédmunkatárs,
- b) tudományos munkatárs,
- c) tudományos főmunkatárs,
- d) tudományos tanácsadó,
- e) kutatóprofesszor.

(4) A tudományos kutatók foglalkoztatására egyebekben a 83. §-ban, a 84. § (5) bekezdésében, a 85. §-ban, a 86. § (2)–(3) bekezdésében, a 88. §-ban és a 90. § (2) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy az óraadó oktató helyett a megbízásos kutatót kell érteni. A tudományos segédmunkatárs munkaköri cím nélkül, gyakornokként nem foglalkoztatható.

(5) A Kormány határozza meg a kutatói munkakörök betöltésének feltételeit, ennek keretei között különösen az egyes munkakörök létesítésének feltételeit és a juttatásokat.

A tanári munkakörben foglalkoztatottakra vonatkozó külön rendelkezések

94. §

(1) Tanári munkakörben az foglalkoztatható, aki felsőfokú végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezik.

(2) A tanári munkakörben foglalkoztatottakra a 83. § (1) és (4) bekezdésében és a 84. § (1)–(2) bekezdésében foglaltakat alkalmazni kell. A tanári munkakörben foglalkoztatott esetében a tanításra fordított idő két tanulmányi félév átlagában heti húsz óra. A munkáltató a tanításra fordított időt – a foglalkoztatási követelményrendszerben meghatározottak szerint – tizenöt százalékkal megemelheti, illetve csökkentheti, azzal a megkötéssel, hogy a felsőoktatási intézményben a tanári munkakörben foglalkoztatottakra számított tanításra fordított idő egy tanárra vetítve nem lehet kevesebb két tanulmányi félév átlagában heti tizennyolc óránál.

(3) A tanári munkakörben történő foglalkoztatáshoz a Kormány határozza meg a besorolás szabályait.

Az oktatással kapcsolatos feladatok ellátásában közreműködők jogai és kötelességei

95. §

(1) Az oktatói munkakörben foglalkoztatottat megilleti az a jog, hogy

a) emberi méltóságát és személyiségi jogait tiszteletben tartsák, oktatói tevékenységét értékeljék és elismerjék,

b) a képzési program keretei között meghatározza az oktatott tananyagot, megválassza az általa alkalmazott oktatási és képzési módszereket,

c) világnézete és értékrendje szerint végezze oktatói munkáját, anélkül, hogy annak elfogadására kényszerítené vagy készítené a hallgatót,

d) a szervezeti és működési szabályzatban meghatározottak szerint megválassza a hallgatókat, továbbá irányítsa és értékelje a hallgató munkáját,

e) hozzájusson a munkájához szükséges ismeretekhez,

f) szakmai ismereteit, tudását szervezett továbbképzésben való részvétel útján gyarapítsa, részt vegyen pedagógiai kísérletekben, tudományos kutatómunkában,

g) tudományos (művészeti) célú pályázatot nyújtson be,

h) a munkaköri feladataiból származó tudományos kutatási feladatai mellett a maga választotta tudományos témában végezzen kutató tevékenységet,

i) tudományos kutatási, illetőleg művészeti eredményeit közzétegye.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat a tanári munkakörben foglalkoztatottak, valamint az oktatói feladatokat ellátó doktoranduszok tekintetében is alkalmazni kell.

(3) Azt, akit munkaviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban oktatói, kutatói és tanári munkakörben foglalkoztatnak, továbbá akit oktatói, kutatói és tanári munkakörből helyeztek nyugállományba, megilleti az a jog, hogy az állami szervek és a helyi önkormányzatok által fenntartott könyvtárakat, múzeumokat és más kiállítótermeket ingyenesen látogassa. E jogosultságot a munkáltató, illetve nyugdíjas esetén az utolsó munkáltató által kiállított okirattal kell igazolni. Az okirat felmutatásával igazolhatja az oktató azt is, hogy jogosult igénybe venni az oktatók részére biztosított más kedvezményeket. Az igazolvány közokirat. Az igazolvány-nyomtatvány előállításához és forgalmazásához az oktatási miniszter engedélye szükséges.

(4) Azt, akit munkaviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban oktatói, kutatói és tanári munkakörben foglalkoztatnak, megilleti az a jog, hogy az éves költségvetési törvényben megállapított összegnek megfelelő hozzájárulást vegyen igénybe szakirodalom (könyv, tankönyv, jegyzet, folyóirat, elektronikus ismerethordozók stb.) vásárlásához, illetve a könyvtári beiratkozáshoz.

(5) Az oktatással kapcsolatos feladatokat ellátó kötelessége, hogy

a) az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan közvetítse,

b) oktató tevékenysége során figyelembe vegye a hallgató egyéni képességét, tehetségét, fogyatékosságát,

c) a hallgatókat az őket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztassa, kérdéseikre érdemi választ adjon,

d) a hallgató emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartsa.

(6) A könyvtár- és múzeumlátogatással, a szakirodalomhoz nyújtott támogatás igénybevételeivel összefüggő kérdéseket, továbbá a foglalkoztatással összefüggő sajátos rendelkezéseket a Kormány határozza meg.

(7) Az oktató, tanári munkakörben foglalkoztatott személy, a tudományos kutató a képzési feladatok ellátása során a hallgatókkal összefüggő tevékenységével kapcsolatban büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személy.

Vezetői állások és vezetői megbízások

96. §

(1) A felsőoktatási intézményekben – a szervezeti és működési szabályzatban meghatározottak alapján – a következő magasabb vezetői megbízások adhatók ki:

a) rektor,

b) rektorhelyettes,

c) főigazgató,

d) dékán,

e) gazdasági főigazgató, ennek hiányában gazdasági igazgató,

f) igazgatási feladatot ellátó hivatal vezetője (főtitkár vagy a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott más megnevezéssel).

(2) A felsőoktatási intézményekben – a szervezeti és működési szabályzatban meghatározottak alapján – a következő vezetői megbízások adhatók ki:

a) az (1) bekezdésben felsoroltak – az a) és b) pont kivételével – helyettesei,

b) szervezeti egység vezetői és vezetőhelyettesei.

(3) A felsőoktatási intézményben magasabb vezetői és vezetői megbízással rendelkezők száma legalább két fő, de legfeljebb az oktatói és kutatói munkakörben foglalkoztatottak heti munkaidejének a heti teljes munkaidővel történő elosztásával számított létszám húsz százaléka lehet. Ettől való eltérést az irányító testület engedélyezhet.

(4) A regionális központ vezetője részére az (1) bekezdés b)–d) pont alatt felsorolt magasabb vezetői megbízás adható.

(5) Az (1)–(2) bekezdésben meghatározott vezetői megbízások határozott időre – három–öt évre – adhatók, és az (1) bekezdés a)–d) pontjában felsorolt megbízások egy, az (1) bekezdés e)–f) pontjában, továbbá a (2) bekezdésben felsorolt megbízások több alkalommal meghosszabbíthatók.

(6) Az (1) bekezdésben meghatározott magasabb vezetői megbízásokra nyilvános pályázatot kell, a (2) bekezdésben meghatározott vezetői megbízásokra – a szervezeti és működési szabályzatban meghatározottak szerint – nyilvános pályázatot lehet kiírni. A pályázatok lebonyolítását, a pályázatok formáját, a vezetői megbízásokkal kapcsolatos összeférhetetlenségi szabályokat a Kormány határozza meg. A pályázatok tartalmi követelményeit, a vezetői megbízás szakmai feltételeit – a rektor kivételével –, a pályázatok elbírálásának elveit és rendjét a szervezeti és működési szabályzatban kell meghatározni.

(7) A rektori megbízásra benyújtott valamennyi pályázatot a szenátus véleményezi, rangsorolja, és megküldi az irányító testületnek. Az irányító testület ezt mérlegelve javaslatot tesz a rektor személyére, és megküldi azt a szenátus részére. Az irányító testület olyan személyre tehet javaslatot, aki megkapta a szenátus legalább egyharmadának támogatását. A szenátus véleményezi az irányító testület által megküldött javaslatot, és azzal szemben tagjai legalább kétharmadának igenlő szavazatával kifogással élhet. Az irányító testület a szenátus véleményének mérlegelésével dönt a rektor személyére szóló javaslatról, azzal a megkötéssel, hogy nem tehet javaslatot arra a személyre, akivel szemben a szenátus kifogással élt.

(8) A magasabb vezetői és vezetői megbízásokra benyújtott pályázatok rangsorolásáról a szenátus dönt. Döntését a (7) bekezdésben meghatározott kivétellel megküldi a rektornak. A rektor a szenátus véleményének mérlegelésével dönt a vezetői megbízás kiadásáról.

(9) A vezetői megbízás a hatvanötödik életév betöltéséig szólhat.

(10) Az e §-ban foglaltakat a Munka Törvénykönyve hatálya alá tartozó munkáltatónál azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a vezetői megbízás alatt vezető állású munkavállalót kell érteni.

(11) A főiskolai rektor és az egyetemi rektor megbízásával és felmentésével kapcsolatos eljárásra a 89. §-ban foglaltakat kell alkalmazni.

A díjazásra vonatkozó rendelkezések

97. §

(1) A felsőoktatási intézményben oktatói, illetve tudományos kutatói munkakörben foglalkoztatott munkabérét, illetve illetményét (a továbbiakban együtt: havi rendszeres járandóság) az éves költségvetésről szóló törvényben meghatározott egyetemi tanári munkakör 1. fizetési fokozatának garantált illetménye alapján kell megállapítani, a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény 2. számú mellékletének alkalmazásával. A gyakornok havi rendszeres járandóságát az oktatói munkakörben foglalkoztatottakra vonatkozó rendelkezések alapján kell meghatározni.

(2) Az éves költségvetésről szóló törvény állapítja meg azt az összeget, amely alapján meg kell határozni a felsőoktatási intézmény rendelkezésére álló, az oktatói és kutatói teljesítmény alapján szétosztható intézményi keretösszeget. Ez az összeg nem lehet kevesebb, mint az egyetemi tanári munkakör 1. fizetési fokozata garantált illetményének húsz százaléka (a továbbiakban: számítási alap). A szétosztásra kerülő éves keretösszeget az oktatói és a kutatói munkakörben foglalkoztatottak számított létszámának és a számítási alapnak a tizenháromszoros szorzata adja.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott keretösszeg terhére a munkáltató megemelheti az oktató, illetve a kutató havi rendszeres járandóságának összegét, illetve határozott időre, legalább egy évre szóló kereset-kiegészítést állapíthat meg (a továbbiakban: többletjárandóság). Az egy személynek e bekezdés alapján adható havi többletjárandóság összege nem lehet kevesebb, mint a számítási alap háromszorosa.

A munkavállalók szervezetei, egyéni és kollektív jogok, érdekvédelem, érdekegyeztetés

98. §

(1) A felsőoktatási intézményekben az intézményi szakszervezet és a munkáltató részvételével Intézményi Érdekegyeztető Tanács (a továbbiakban: Tanács) működhet. A Tanács szervezetét és működési rendjét a felsőoktatási intézmény és az intézményi szakszervezet megállapodásban rögzíti.

(2) A felsőoktatási intézményben működő reprezentatív szakszervezet kezdeményezére a Tanács létrehozása és működtetése kötelező.

(3) A felsőoktatás ágazati jelentőségű munkaügyi, szociális, élet- és munkakörülményekkel, valamint a személyi juttatásokkal kapcsolatos kérdéseinek egyeztetésére Felsőoktatási Érdekegyeztető Tanács működik. A Felsőoktatási Érdekegyeztető Tanács munkájában az ágazat reprezentatív szakszervezeteinek képviselői, a Magyar Rektori Konferencia képviselője, az Oktatási Minisztérium és a képzésben érdekelt minisztériumok képviselői vesznek részt.

ÖTÖDIK RÉSZ

A FELSŐOKTATÁS SZERVEZÉSE ÉS IRÁNYÍTÁSA

A felsőoktatással kapcsolatos állami hatáskörök

Az Országgyűlés hatáskörei

99. §

(1) Az Országgyűlés a felsőoktatásról szóló törvény elfogadásával meghatározza a felsőoktatás rendszere működésének elveit, továbbá a felsőoktatás fejlesztési tervének elfogadásával meghatározza a felsőoktatás fejlesztésének irányait, valamint az éves költségvetésről szóló törvényben meghatározza a felsőoktatás fejlesztéséhez és működéséhez rendelkezésre bocsátott állami hozzájárulást.

(2) Az Országgyűlés a felsőoktatási intézmény állami elismerését a felsőoktatási intézménynek az e törvény 1. számú mellékletébe történő felvételével adja ki. Ha a felsőoktatási intézmény megszűnik, az Országgyűlés – e törvény módosításával – törli az 1. számú mellékletből.

A köztársasági elnök hatáskörei

100. §

A Magyar Köztársaság elnöke

- a) megbízza és felmenti az egyetem rektorát,
- b) kinevezi és felmenti az egyetemi tanárt,
- c) előzetesen hozzájárul a Promotio sub auspiciis praesidentis Rei Publicae kitüntetéssel való doktorrá avatáshoz.

A Kormány és a miniszterelnök hatáskörei

101. §

(1) A Magyar Köztársaság Kormánya

a) benyújtja az Országgyűlés részére a felsőoktatást érintő törvényjavaslatokat és országgyűlési határozati javaslatokat, a felsőoktatás középtávú – legalább hat évre szóló – fejlesztési tervét és a végrehajtásáról szóló beszámolót,

b) határozatban megállapítja az adott évben államilag támogatott képzésbe felvehető hallgatói létszámot, továbbá elosztja a képzési területek, a képzés munkarendje és a képzés szintje szerint,

c) ösztöndíjat alapíthat.

(2) Az államilag támogatott képzésbe felvehető hallgatói létszám megállapításával kapcsolatos kormány-előterjesztést véleményezi az Országos Érdekegyeztető Tanács munkaadói oldala. Álláspontjáról, továbbá a gazdasági kamarák e tárgykörben adott véleményéről a Kormányt tájékoztatni kell.

(3) A Magyar Köztársaság miniszterelnöke

- a) megbízza és felmenti a főiskola rektorát,
- b) kinevezi és felmenti a főiskolai tanárt,
- c) megbízza és felmenti a Magyar Akkreditációs Bizottság és a Felsőoktatási és Tudományos Tanács elnökét és tagjait.

Az ágazati irányítás

102. §

(1) Az oktatási miniszter az e törvényben meghatározottak szerint ellátja a felsőoktatás ágazati irányítását.

(2) Az oktatási miniszter ágazati irányító hatásköre kiterjed az e törvény hatálya alá tartozó valamennyi tevékenységre, függetlenül attól, hogy a tevékenységet milyen intézményben látják el, illetőleg ki az intézmény fenntartója.

(3) Az oktatási miniszter részt vesz a felsőoktatási politika és fejlesztés állami döntéseinek előkészítésében, illetőleg kialakításában, irányítja az ágazat tudománypolitikáját és annak megvalósítását, koordinálja az országos tudománypolitikai koncepció kialakítását, és ezzel összefüggésben előterjesztést tesz.

(4) A felsőfokú szakképzés tekintetében az irányítási hatásköröket a szakképzésről szóló törvény határozza meg.

(5) Az oktatási miniszter döntéseihez – az e törvényben meghatározott esetekben – beszerzi a Magyar Akkreditációs Bizottság, illetve a Felsőoktatási és Tudományos Tanács véleményét.

(6) Az oktatási miniszter a nemzeti vagy etnikai kisebbségi képzés tekintetében hozott döntéseihez beszerzi az Országos Kisebbségi Bizottság véleményét.

103. §

(1) Az oktatási miniszter felsőoktatás-szervezési feladatai:

a) működteti

aa) a felsőoktatás információs rendszerét,

ab) a végzett hallgatók pályakövetési rendszerét,

ac) az oktatási jogok miniszteri biztosának hivatalát, az Országos Felsőoktatási Információs Központot, a regisztrációs központot, a Magyar Ekvivalencia és Információs Központot,

ad) az Oktatásügyi Közvetítői Szolgálatot;

b) meghatározza a felsőoktatási intézmény tervezésével, egészséges és biztonságos üzemeltetésével kapcsolatos követelményeket;

c) megküldi a főiskolai rektor megbízására és felmentésére, a főiskolai tanár kinevezésére és felmentésére vonatkozó javaslatot a miniszterelnöknek, az egyetemi rektori megbízásra és felmentésre, az egyetemi tanár kinevezésére és felmentésére vonatkozó javaslatot a köztársasági elnöknek;

d) meghatározza az ágazati minőségpolitika elveit;

e) javaslatot tesz statisztikai adatszolgáltatásra;

f) gyakorolja a törvényességi ellenőrzés jogkörét;

g) gyakorolja a fejezet belső ellenőrzési jogkörét.

(2) A Magyar Akkreditációs Bizottság indítványára az oktatási miniszter a bíróságnál – a 105. §-ban meghatározottak szerint – kezdeményezi a felsőoktatási intézmény által megszervezett vizsga eredményének, a kiállított bizonyítványnak, oklevélnek érvénytelenné nyilvánítását.

104. §

(1) Az oktatási miniszter felsőoktatás-fejlesztéssel kapcsolatos feladatai:

- a) a szakmai ellenőrzés rendszerének működtetése,
- b) a felsőoktatás rendszere fejlesztési terveinek elkészíttetése, beleértve a középtávú fejlesztési tervet, az ágazati minőségpolitikát,
- c) a felsőoktatásban jelentkező képzési, oktatási problémák vizsgálata, megoldások kidolgoztatása,
- d) a felsőoktatásban folyó kutatásokhoz szükséges szervezeti és anyagi feltételek biztosítása,
- e) új képzési, oktatási módszerek, megoldások, szervezeti formák elterjedésének támogatása,
- f) a felsőoktatás pedagógiai-szakmai szolgáltatásainak megszervezése, továbbá a felsőoktatásban folyó pedagógiai és kutató munka országos szintű szakmai értékelésének indítása,
- g) rendszeresen, de legalább háromévenként a felsőoktatásban folyó képzés tapasztalatainak az értékelése, alapképzésben és mesterképzésben a képzési szakok szerkezetének felülvizsgálata,
- h) rendszeresen, de legalább háromévenként a felsőoktatás és a gazdaság kapcsolatának az értékelése.

(2) A felsőoktatás fejlesztési irányainak, céljainak, minőségpolitikájának meghatározásakor érvényesülnie kell a nők arányos szerepvállalása elvének.

(3) Az Oktatásügyi Közvetítői Szolgálat célja, hogy elősegítse az e törvényben meghatározott jogokkal kapcsolatban keletkezett vitás ügyek rendezését, feltéve, hogy a vitás ügy rendezése nem tartozik más külön törvényben szabályozott közvetítői vagy békéltetői eljárásra. A közvetítés olyan sajátos konfliktuskezelő, vitarendező eljárás, amelynek célja a felek közötti vita rendezésének megoldását tartalmazó írásbeli megállapodás létrehozása. Az eljárásban közvetítő vesz részt. A közvetítő feladata, hogy pártatlanul, lelkiismeretesen, legjobb tudása szerint közreműködjen a felek közötti vitát lezáró megállapodás létrehozásában.

(4) Ha a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény 18. §-a (3) bekezdésének a) pontja alapján az országos kisebbségi önkormányzat kezdeményezi az anyanyelvű vagy anyanyelvi felsőfokú oktatás feltételeinek a megteremtését, az oktatási miniszter – az igények mérlegelése után – nemzetközi megállapodás megkötésének kezdeményezésével, munkaterv megkötésével, illetve az anyaországban folytatott felsőfokú tanulmányokban való részvételre vagy hazai felsőoktatási intézményekben a szükséges feltételek biztosítására kiírt pályázattal biztosítja a feltételeket.

(5) Az oktatási miniszter a szenátus kezdeményezésére köztársasági ösztöndíjat adományoz a kimagasló teljesítményt nyújtó hallgatók részére. Az ösztöndíj adományozásának rendjét és feltételeit a Kormány határozza meg.

(6) Az oktatási miniszter – ha e törvény másképp nem rendelkezik – ellátja az állami felsőoktatási intézmények tekintetében a fenntartói irányításból eredő feladatokat.

105. §

(1) Az oktatási miniszter törvényességi ellenőrzést gyakorol a nem állami felsőoktatási intézmények fenntartói tevékenysége felett. A törvényességi ellenőrzés keretében az oktatási miniszter azt vizsgálhatja, hogy a fenntartó a felsőoktatási intézményt a jogszabályokban, az intézményi dokumentumokban, a működés megkezdéséhez szükséges engedélyben meghatározottak szerint működteti-e, eleget tesz-e a fenntartói irányításból adódó kötelezettségeinek.

(2) Az oktatási miniszter a törvényességi ellenőrzési jogkörében – megfelelő határidő biztosításával – felhívja a fenntartót, hogy az (1) bekezdésben meghatározottak szerinti kötelezettségének tegyen eleget. Ha a fenntartó a megadott határidőn belül nem intézkedett, az oktatási miniszter kezdeményezheti annak bírósági megállapítását, hogy a fenntartó nem tett eleget kötelezettségének. Az e bekezdésben szabályozott pert a megadott határidő lejártától számított harminc napon belül kell kezdeményezni. Ha a bíróság – a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény XX. fejezetének alkalmazásával – megállapítja a törvénysértést, és azt a fenntartó a bíróság által megállapított határidőn belül nem szünteti meg, a bíróság – az oktatási miniszter kezdeményezésére – elrendelheti a felsőoktatási intézmény törlését a nyilvántartásból.

(3) Az oktatási miniszter a törvényességi ellenőrzés eredményeképpen felfüggesztheti a felsőoktatási intézmény vizsgaszervezési jogát, ha az (1) bekezdésben szabályozott felhívása nem vezetett eredményre. A felfüggesztéssel egyidejűleg kezdeményeznie kell a bíróságnál a fenntartó mulasztásának megállapítását. Az oktatási miniszter döntésének ki kell terjednie az érintett hallgatók tanulmányainak folytatásával, vizsgáival kapcsolatos kérdésekre.

(4) Az e §-ban meghatározott eljárásokra a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvényt kell megfelelően alkalmazni. Az eljárásban közreműködik a regisztrációs központ. A (2)–(3) bekezdésben meghatározott bírósági ügyekben a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényt kell alkalmazni. A bíróság a döntést megváltoztathatja. A bíróság az ügyet soron kívül bírálja el.

(5) Az oktatási miniszter törvényességi ellenőrzési joga nem érinti a más jogszabályok alapján gyakorolt ellenőrzési, felügyeleti jogosítványokat.

A felsőoktatási intézmények működésével kapcsolatos eljárások

106. §

(1) A felsőoktatási intézmény létesítésével, átalakulásával kapcsolatos ügyekben első fokon a regisztrációs központ jár el. Döntése előtt beszerzi a Magyar Akkreditációs Bizottság szakértői véleményét. A regisztrációs központ határozata ellen benyújtott fellebbezést az oktatási miniszter bírálja el. E bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni akkor is, ha a magyar felsőoktatási intézmény a Magyar Köztársaság területén kívül kíván székhelyen kívüli képzést folytatni.

(2) A felsőoktatási intézmény az alap- és mesterképzés indítása, illetve a kar létesítése előtt beszerzi a Magyar Akkreditációs Bizottság szakértői véleményét. Ha a szakértői véleményben foglaltakkal a felsőoktatási intézmény nem ért egyet, a regisztrációs központnál eljárást kezdeményezhet. A regisztrációs központ – a Magyar Akkreditációs Bizottság újabb

szakértői véleményének beszerzése után – első fokon dönt. A regisztrációs központ a Magyar Akkreditációs Bizottság szakértői véleményéhez kötve van, ha az abban foglaltak az első fokú eljárást megelőző eljárásban készített szakértői véleménnyel megegyeznek. A regisztrációs központ határozata ellen benyújtott fellebbezést az oktatási miniszter bírálja el.

(3) A felsőoktatási intézmény a doktori iskola létesítése előtt beszerzi a Magyar Akkreditációs Bizottság szakértői véleményét. Ha a szakértői véleményben foglaltakkal a felsőoktatási intézmény nem ért egyet, az oktatási miniszternél eljárást kezdeményezhet. Az oktatási miniszter a Magyar Akkreditációs Bizottság újabb szakértői véleményének beszerzése után dönt első fokon. Az oktatási miniszter a Magyar Akkreditációs Bizottság szakértői véleményéhez kötve van.

(4) A felsőoktatási intézmény rektora az egyetemi tanári kinevezéssel kapcsolatos javaslatának elkészítése előtt beszerzi a Magyar Akkreditációs Bizottság szakértői véleményét. A felsőoktatási intézmény rektora a szakértői véleményben foglaltak mérlegelésével készíti el javaslatát az egyetemi tanári kinevezésre, melyet a szakértői véleménnyel együtt megküld a felsőoktatási intézmény fenntartójának. A nem állami felsőoktatási intézmény fenntartója a rektor javaslatát a Magyar Akkreditációs Bizottság szakértői véleményével és a saját álláspontjának ismertetésével együtt megküldi az oktatási miniszternek. Az oktatási miniszter beszerzi a Magyar Akkreditációs Bizottság újabb szakértői véleményét abban az esetben, ha a felsőoktatási intézmény rektorának döntése nincs összhangban a Magyar Akkreditációs Bizottság szakértői véleményében foglaltakkal. Ha a rektor döntése és a Magyar Akkreditációs Bizottság szakértői véleménye összhangban áll, az oktatási miniszter kezdeményezi az egyetemi tanári kinevezést a köztársasági elnöknél. Ha a rektor döntése és a Magyar Akkreditációs Bizottság szakértői véleménye nincs összhangban, az oktatási miniszter mérlegelheti, hogy kezdeményezi-e az egyetemi tanári kinevezést.

(5) A Magyar Akkreditációs Bizottság – a (7) bekezdésben meghatározottak kivételével – az e §-ban szabályozott eljárásokban a jogszabályokban meghatározottak alapján készíti el szakvéleményét. A (3) bekezdésben szabályozott eljárásban a Magyar Akkreditációs Bizottság a jogszabályokban foglaltak mellett mérlegeli a felsőoktatási intézmény tudományos tevékenységét. A (4) bekezdésben szabályozott eljárásban a Magyar Akkreditációs Bizottság a jogszabályban foglaltakon kívül értékeli a jelölt oktatói, tudományos, illetve művészeti eredményeit.

(6) Az oktatási miniszter döntéseinek meghozatalához a Magyar Akkreditációs Bizottság szakértői véleménye mellett független nemzetközi szakértői véleményt is beszerezhet, illetve nemzetközi összehasonlító tanulmányokat készíttethet.

(7) A Magyar Akkreditációs Bizottság a Magyar Ekvivalencia és Információs Központ megkeresésére szakértői véleményt készít a külföldi felsőoktatási intézmények magyarországi működésének engedélyezéséhez. Ha a külföldi felsőoktatási intézmény székhelye szerint az Európai Gazdasági Térség államából érkezik, az e bekezdésben szabályozott eljárásban azt kell vizsgálni, hogy a székhelye szerinti országban rendelkezik-e állami elismeréssel.

(8) Ha a Magyar Akkreditációs Bizottságnak az e §-ban szabályozott eljárásban újabb szakértői véleményt kell készítenie, arra a – 111. § (7) bekezdése szerint létrehozott – Felülvizsgálati Bizottság eljárásának keretében kerülhet sor.

(9) Az e §-ban meghatározott eljárásokban a kérelem benyújtójának eljárási díjat kell fizetnie.

Regisztrációs központ

107. §

(1) A Kormány regisztrációs központ elnevezéssel központi költségvetési szervet hoz létre, amely központi hivatalként működik, irányítását és ellenőrzését az oktatási miniszter látja el. A regisztrációs központ feladatait országos illetékességgel látja el.

(2) A regisztrációs központ látja el a felsőoktatási intézmények nyilvántartásba vételével, tevékenységének megkezdésével és módosításával, a nyilvántartásban bekövetkezett változások vezetésével, a nyilvántartásból való törlésével kapcsolatos hatósági feladatokat, és hoz elsőfokú határozatot.

(3) A regisztrációs központ az oktatási miniszter ellenőrzési jogkörének keretében hatósági ellenőrzést végez, az ennek során feltárt szabálytalanság megszüntetése érdekében kezdeményezi az oktatási miniszternél, hogy gyakorolja a 105. §-ban meghatározott jogkörét.

(4) A regisztrációs központ az állampolgári jogok országgyűlési biztosa, helyettese, illetve az országgyűlési külön biztosok megkeresésére vizsgálatot folytat.

(5) A (2) bekezdésben szabályozott eljárásokra, továbbá a hatósági ellenőrzésre egyebekben a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(6) A regisztrációs központ közhiteles nyilvántartást vezet a felsőoktatási intézményekről, továbbá dönt a nem költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény közhasznúsági nyilvántartásba vételéről.

(7) A regisztrációs központ létrehozását, működését, részletes feladat- és hatáskörét a Kormány határozza meg.

A felsőoktatás ágazati minőségfejlesztési rendszere

108. §

(1) Az ágazati minőségpolitika végrehajtása érdekében az ágazati minőségfejlesztési rendszer magában foglalja

- a) az ágazati minőségpolitika elveit,
- b) az intézménylétesítéssel és -működéssel kapcsolatos minőségHITELESÍTÉST,
- c) az intézményi minőségfejlesztési programokat.

(2) Az ágazati minőségpolitika ajánlást tartalmaz a felsőoktatás várható fejlesztési irányaira, céljaira, az azok megvalósításához szükséges eszközökre, az intézményi minőségfejlesztési programok elkészítésére.

(3) A felsőoktatási intézmények képzési és tudományos kutatási tevékenységét rendszeresen, nyolc évenként a Magyar Akkreditációs Bizottságnak értékelnie kell. Az értékelésnek ki kell terjednie a képzés és tudományos kutatás személyi és tárgyi feltételeinek meglétére, továbbá az intézményi minőségfejlesztési program megfelelésére.

(4) A Kormány a felsőoktatási intézmények tevékenységének elismerése céljából felsőoktatási minőségi díjat alapít.

(5) Az ágazati minőségpolitika feladatainak végrehajtásában közreműködik a Magyar Akkreditációs Bizottság és a regisztrációs központ.

Az állami hatáskörök ellátásában közreműködő testületek

A Magyar Akkreditációs Bizottság

109. §

(1) A Magyar Akkreditációs Bizottság a felsőoktatásban folyó képzés, tudományos kutatás, művészeti alkotó tevékenység minőségének értékelésére, valamint az intézményi minőségfejlesztési rendszer működésének vizsgálatára létrehozott független, országos szakértői testület. A Magyar Akkreditációs Bizottság:

a) közreműködik az ágazati minőségpolitika elveinek elkészítésében és megvalósulásának figyelemmel kísérésében,

b) szakmai támogatást nyújt a felsőoktatási intézmények minőségfejlesztési programjának kidolgozásához és működtetéséhez,

c) ellátja az intézménylétesítéssel és -működéssel kapcsolatos minőségHITELESÍTÉS feladatait,

d) javaslatot tesz az egyetemi tanári követelményrendszerre,

e) figyelemmel kíséri az ágazati minőségfejlesztési rendszer harmonizációját az Európai Felsőoktatási Térség felsőoktatási rendszereivel,

f) a felsőoktatási intézmény megkeresésére véleményt nyilvánít képzési, tudományos kutatási és művészeti alkotó tevékenységről,

g) szakértői véleményt ad az alap- és mesterképzés indításáról, a doktori iskola létesítéséről, doktori képzés indításáról és a doktori szabályzatról,

h) a felsőoktatási intézmény kérésére véleményt nyilvánít az egyetemi tanári munkaköri cím adományozásával kapcsolatosan,

i) elkészíti és közzéteszi a felsőoktatási szakértői névjegyzéket.

(2) A Magyar Akkreditációs Bizottság véleményezési jogot gyakorol a felsőoktatásról szóló törvény és végrehajtási rendeleteinek a Kormány részére történő benyújtása előtt, illetve a miniszteri rendeletek kiadásánál.

(3) A Magyar Akkreditációs Bizottság közreműködik

- a) a felsőoktatásban folyó oktatási, tudományos kutatási, művészeti alkotó tevékenység értékelésében,
- b) a felsőoktatás fejlesztésével összefüggő tervek elkészítésében.

110. §

(1) A Magyar Akkreditációs Bizottság az intézménylétesítéssel és -működéssel kapcsolatos minőségitelesítés keretében

- a) az intézmény létesítésekor, továbbá
- b) az intézmény alaptevékenységének megváltoztatásakor,
- c) nyolc évenként munkaterve szerint

vizsgálja a képzés, a tudományos kutatás, a művészeti alkotó tevékenység feltételeinek meglétét, azt, hogy a felsőoktatási intézmény mely képzési, illetve tudományterületen, képzési szinten rendelkezik a szükséges feltételekkel. A c) pontban meghatározott esetben vizsgálja továbbá, hogy a felsőoktatási intézményben megfelelő módon működik-e az intézményi minőségfejlesztési program, valamint végrehajtották-e a minőségfejlesztéssel kapcsolatosan kidolgozott intézkedési tervben foglaltakat.

(2) Ha a Magyar Akkreditációs Bizottság nemzeti vagy etnikai kisebbségi képzést érintő kérdésekben foglal állást, előtte beszerzi az érintett országos kisebbségi önkormányzat véleményét.

(3) A Magyar Akkreditációs Bizottság az oktatási miniszter megkeresésére közreműködik a 106. §-ban szabályozott eljárásban.

(4) A Magyar Akkreditációs Bizottság kezdeményezheti az oktatási miniszternél, hogy gyakorolja a 105. §-ban meghatározott jogkörét.

(5) Ha egy ügyben a Magyar Akkreditációs Bizottságnak több alkalommal kell állást foglalnia, a különböző eljárásokban a szakértői vélemények elkészítése során biztosítani kell, hogy az eljárásban ne vegyen részt olyan személy, aki a korábbi szakértői vélemény elkészítésében közreműködött. A szakértői vélemények elkészítésére százhusz nap áll rendelkezésre, amely határidő az eljárás kezdeményezőjének egyidejű értesítésével egy alkalommal, legfeljebb harminc nappal meghosszabbítható.

(6) Az oktatási miniszter által elrendelt hatósági ellenőrzés keretében kért szakértői véleményét a Magyar Akkreditációs Bizottság harminc napon belül adja meg.

(7) A Magyar Akkreditációs Bizottság a feladatainak ellátásához szükséges intézményi dokumentumokat bekérheti, illetve a helyszínen megtekintheti azokat.

(8) A Magyar Akkreditációs Bizottság állásfoglalását, javaslatát – kezdeményezésére – a Kormány által meghatározottak szerint, valamint az Oktatási Minisztérium honlapján közzé kell tenni.

111. §

(1) Magyar Akkreditációs Bizottságnak harminc tagja van. Tizenöt tagot delegál a Magyar Rektori Konferencia, három tagot a Magyar Tudományos Akadémia, öt tagot a kutatóintézetek, egy tagot az Országos Köznevelési Tanács, egy tagot az Országos Kisebbségi Bizottság, öt tagot a felsőoktatás működésében érdekelt kamarák és országos szakmai szervezetek. Nem lehet a Magyar Akkreditációs Bizottság tagja, aki a Felsőoktatási és Tudományos Tanács tagja, rektor, irányító testület tagja vagy köztisztviselő. A Magyar Akkreditációs Bizottság tagjai közül megválasztja elnökét és más tisztségviselőit, valamint meghatározza működésének rendjét.

(2) A delegált tagokat és az elnököt – az oktatási miniszter előterjesztésére – a miniszterelnök bízza meg három évre. A megbízás egy alkalommal meghosszabbítható. A Magyar Akkreditációs Bizottság elnökének és tagjainak a névsorát a Magyar Köztársaság hivatalos lapjában, továbbá az Oktatási Minisztérium honlapján közzé kell tenni.

(3) A Magyar Akkreditációs Bizottság feladatainak ellátásához állandó és ideiglenes szakmai és szakértői bizottságokat, illetve tanácsadó testületeket hozhat létre. A Magyar Akkreditációs Bizottság minőségfejlesztési szakértői bizottságot hoz létre.

(4) A Magyar Akkreditációs Bizottság – hazai és külföldi – szakértőket vehet igénybe.

(5) A Magyar Akkreditációs Bizottság jogi személy, amely az (1) bekezdés alapján létrehozott testületből és titkárságból áll. A Magyar Akkreditációs Bizottság – közhasznúsági nyilvántartásba vétel nélkül – kiemelkedően közhasznú szervezet. A titkárságban foglalkoztatottakkal kapcsolatos munkáltatói jogokat a Magyar Akkreditációs Bizottság elnöke gyakorolja. A titkárság élén főtitkár áll, akire a Magyar Akkreditációs Bizottság elnöke átruházhatja egyes hatásköreit. A Magyar Akkreditációs Bizottság titkárságán foglalkoztatottak juttatásaira és szabadságára a közalkalmazottakra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. A Magyar Akkreditációs Bizottság működéséhez szükséges fedezetet az Oktatási Minisztérium költségvetésében elkülönítetten kell megtervezni. A Magyar Akkreditációs Bizottság költségvetése felett a rendelkezési jog a Magyar Akkreditációs Bizottság elnökét illeti meg. A Magyar Akkreditációs Bizottság feladatainak ellátásában, gazdálkodásában nem utasítható. A Magyar Akkreditációs Bizottság feladataival összhangban részt vehet a nyilvános pályázatokon.

(6) A Magyar Akkreditációs Bizottság szervezeti és működési szabályzatot készít, amelyet az oktatási miniszter hagy jóvá.

(7) A Magyar Akkreditációs Bizottság Felülvizsgálati Bizottságot hoz létre, a 106. § (8) bekezdésében meghatározott feladatok ellátására. A Felülvizsgálati Bizottság három tagból áll. Egy tagját a Magyar Rektori Konferencia, két tagját a Magyar Akkreditációs Bizottság testülete jelöli három éves időtartamra. A Felülvizsgálati Bizottság tagja olyan személy lehet, aki legalább három évig a Magyar Akkreditációs Bizottságnak vagy valamely szakbizottságának tagja volt, azonban ez a tagsági viszonya megszűnt. A Felülvizsgálati Bizottság tagjaira az (1) bekezdésben megfogalmazott összeférhetlenségi szabályokat is alkalmazni kell.

(8) A Magyar Akkreditációs Bizottság megalakításával, a tagsággal kapcsolatos összeférhetlenséggel, a tagság megszűnésével, a Magyar Akkreditációs Bizottság

működésével, feladatainak ellátásával összefüggő kérdéseket a Kormány határozza meg, azzal a megkötéssel, hogy a Magyar Akkreditációs Bizottság ülésein a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának egy képviselője – doktori képzéssel kapcsolatos napirendi pont tárgyalása esetén a Doktoranduszok Országos Szövetségének képviselője is – tanácskozási joggal részt vehet. A Magyar Akkreditációs Bizottság felett az oktatási miniszter gyakorol – a Kormány által meghatározottak szerint – törvényességi ellenőrzést. A felsőoktatási szakértői névjegyzék összeállításának rendjét a Kormány határozza meg.

A Felsőoktatási és Tudományos Tanács

112. §

(1) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács az oktatási miniszter – a felsőoktatás fejlesztési, finanszírozási és kutatás-fejlesztési kérdéseiben – döntés-előkészítő, véleményező és javaslattevő független szakértői testülete.

(2) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács a felsőoktatás képzési és kutatási rendszerének társadalmi-gazdasági beágyazottságával, a rendszer fejlesztésével és finanszírozásával kapcsolatos döntések előkészítésében vesz részt, és azok végrehajtásának figyelemmel kísérésében működik közre.

(3) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács figyelemmel kíséri és elemzi a felsőoktatás és a társadalom kapcsolatát, különösen a munkaerőpiac felsőfokú szakember-igényét. Javaslatot tesz az államilag támogatott képzésbe felvehető éves hallgatói létszámkeretre, annak képzési területek és képzési szintek szerinti elosztására. Állást foglal a felsőoktatás és a munkaerőpiac kapcsolatával összefüggő oktatáspolitikai kérdésekben, prognózisokat készít a várható munkaerő-piaci változásokról, és ezzel kapcsolatban javaslatokat tesz a képzési rendszer korszerűsítésére.

(4) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács véleményezi a felsőoktatási rendszer éves költségvetési tervezetét, és állást foglal az éves költségvetési beszámolóról. A felsőoktatás költségvetése tekintetében elemzéseket, javaslatokat készít.

(5) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács véleményezi a felsőoktatásról szóló törvény tervezetét és annak végrehajtási rendeleteit azok Kormányhoz történő benyújtása, illetve a miniszteri rendeleteket azok kiadása előtt.

(6) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács az oktatási miniszter felkérésére bármely, a felsőoktatást érintő kérdésben kialakítja véleményét, állásfoglalását, javaslatát.

(7) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács

- a) javaslatot dolgozhat ki a felsőoktatással kapcsolatos bármely kérdésben,
- b) ajánlást dolgozhat ki a felsőoktatási intézmények részére a kormányzati szervek vagy felsőoktatási intézmények kezdeményezésére.

(8) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács a (7) bekezdésben meghatározottak alapján elkészített javaslatához, véleményéhez beszerzi az adott kérdésben érdekelt minisztérium véleményét.

(9) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács véleményt nyilvánít az oktatási jogok miniszteri biztosának megbízása, illetve felmentése előtt.

113. §

(1) A Felsőoktatási és Tudományos Tanácsnak huszonegy tagja van. Nyolc tagot delegálnak a kamarák, hármat a Magyar Rektori Konferencia, kettőt a Magyar Tudományos Akadémia, kettőt az oktatási miniszter, egyet-egyét a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája, a Doktoranduszok Országos Szövetsége, a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete, a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi, a földművelésügyi és vidékfejlesztési, valamint a gazdasági és közlekedési miniszter. Nem lehet a Felsőoktatási és Tudományos Tanács tagja, aki a Magyar Akkreditációs Bizottság tagja, rektor, irányító testület tagja vagy köztisztviselő.

(2) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács tagjait és elnökét – az oktatási miniszter előterjesztésére – a miniszterelnök bízta meg három évre. A megbízás egy alkalommal meghosszabbítható. A Felsőoktatási és Tudományos Tanács elnökének és tagjainak a névsorát a Magyar Köztársaság hivatalos lapjában, továbbá az Oktatási Minisztérium honlapján közzé kell tenni.

(3) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács mellett állandó és ideiglenes szakmai és szakértői bizottságok működhetnek. A szakértői bizottságok munkájában részt vesznek a képzésben érdekelt minisztériumok, az Országos Érdekegyeztető Tanács munkaadói oldalának egy-egy képviselője, valamint az országos kisebbségi önkormányzatok által delegált egy személy.

(4) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács magyar és külföldi szakértőket alkalmazhat.

(5) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács jogi személy, amely az (1) bekezdés alapján létrehozott testületből és titkárságból áll. A Felsőoktatási és Tudományos Tanács – közhasznúsági nyilvántartásba vétel nélkül – kiemelkedően közhasznú szervezet. A titkárságban foglalkoztatottakkal kapcsolatos munkáltatói jogokat a Felsőoktatási és Tudományos Tanács elnöke gyakorolja. A Felsőoktatási és Tudományos Tanács titkárságán foglalkoztatottak juttatásaira és szabadságára a közalkalmazottakra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. A Felsőoktatási és Tudományos Tanács működéséhez szükséges fedezetet az Oktatási Minisztérium költségvetésében elkülönítetten kell megtervezni. A Felsőoktatási és Tudományos Tanács költségvetése felett a rendelkezési jog a Felsőoktatási és Tudományos Tanács elnökét illeti meg, aki e körben nem utasítható. A Felsőoktatási és Tudományos Tanács feladataival összhangban részt vehet a nyilvános pályázatokon. A titkárságot a főtitkár vezeti. A Felsőoktatási és Tudományos Tanács elnöke egyes hatásköreit a főtitkárra átruházhatja.

(6) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács elkészíti és a felsőoktatási szakértői névjegyzék részeként közzéteszi a tevékenységi körébe tartozó szakértők névjegyzékét.

(7) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács szervezeti és működési szabályzatot készít, melyet az oktatási miniszter hagy jóvá.

(8) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács megalakításával, a tagsággal kapcsolatos összeférhetetlenséggel, a tagság megszűnésével, a Felsőoktatási és Tudományos Tanács működésével, feladatainak ellátásával, titkárságának működésével, a szervezeti és működési szabályzat elkészítésével összefüggő kérdéseket, továbbá a szakértői névjegyzék összeállításának rendjét a Kormány rendeletben határozza meg. A Felsőoktatási és Tudományos Tanács felett az oktatási miniszter gyakorol – a Kormány által meghatározottak szerint – törvényességi ellenőrzést.

A felsőoktatási intézmények vezetőinek testületei

114. §

(1) A Magyar Rektori Konferencia a felsőoktatási intézmények képviselőire, érdekeinek védelmére jogosult testület, amely a felsőoktatás rendszerének működésével kapcsolatos bármilyen kérdésben véleményt nyilváníthat, javaslatot tehet a döntéshozó, illetve a döntés előkészítője részére.

(2) A Magyar Rektori Konferencia tagjai a felsőoktatási intézmények rektorai. A Magyar Rektori Konferencia ülésein tanácskozási joggal részt vehet a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának, a Doktoranduszok Országos Szövetségének, valamint a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezetének egy-egy képviselője.

(3) A Magyar Rektori Konferencia – szabályzatában – meghatározza működésének rendjét, megválasztja tisztségviselőit és a képviselőire jogosultakat.

(4) A Magyar Rektori Konferencia működésének gazdasági, igazgatási feltételeit a felsőoktatási intézmények biztosítják; az egyes felsőoktatási intézmények – a működési rendet meghatározó szabályzatban foglaltak szerint – járulnak hozzá a költségek viseléséhez.

(5) Az Országos Doktori Tanács a felsőoktatási intézmények doktori tanácsai elnökeiből álló testület, amely állást foglal a doktori képzéssel, fokozatadással kapcsolatos kérdésekben. Az Országos Doktori Tanács határozza meg a doktori képzésre biztosított államilag támogatott hallgatói létszámkeret felsőoktatási intézmények közötti elosztásának elvét.

(6) A kreditrendszer országos szintű fejlesztését, egységesítését és a nemzetközi hallgatói mobilitásban betöltött funkciójának támogatását az Országos Kredittanács végzi. Az Országos Kredittanács segíti a felsőoktatási intézményeket a kreditrendszer működtetésében és fejlesztésében. Az Országos Kredittanács szakmai javaslatokat tesz az oktatási miniszternek a hazai és nemzetközi kreditrendszerek összehangjának biztosítása érdekében. Az Országos Kredittanács működési rendjét a Kormány rendeletben határozza meg.

A fenntartói irányítás

115. §

(1) A fenntartói irányítást az gyakorolja, aki az e törvényben meghatározottaknak megfelelően a felsőoktatási intézmény működéséhez szükséges feltételekről gondoskodik. A fenntartói irányítás jogosítványai és kötelezettségei – ha e törvény másképp nem rendelkezik

– azonosak, függetlenül attól, hogy ki gyakorolja azt. A fenntartói irányításból eredő jogok és kötelezettségek megállapodással átruházhatók, illetve közösen is elláthatók.

(2) A fenntartó

a) dönt a felsőoktatási intézmény létesítéséről, átszervezéséről, egyesülésben való részvételéről, megszüntetéséről, tevékenységi körének meghatározásáról és módosításáról, nevének megállapításáról;

b) kiadja, illetve módosítja a felsőoktatási intézmény alapító okiratát;

c) jóváhagyja

ca) a felsőoktatási intézmény költségvetését és számviteli rendelkezések alapján elkészített éves beszámolóját,

cb) a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatát;

d) ellenőrzi a felsőoktatási intézmény gazdálkodását, működésének törvényességét, hatékonyságát, értékeli a szakmai munka eredményességét;

e) kezdeményezi a rektor megbízását és felmentését, továbbá gyakorolja felette a munkáltatói jogokat;

f) a rektor javaslatára megbízza a gazdasági vezetőt – költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény esetén a belső ellenőrzési egység vezetőjét – , illetve visszavonja a megbízását.

(3) A fenntartó felhívja a felsőoktatási intézmény irányító testületét, illetve rektorát, hogy készítsen intézkedési tervet, ha e törvény 37. §-a (4) bekezdésének a) és c) pontjában meghatározott intézkedésnek van helye. A fenntartó az intézkedési tervet vagy elfogadja, és ellenőrzi az abban foglaltak végrehajtását, vagy dönt a felsőoktatási intézmény további működtetéséről, átszervezéséről, megszüntetéséről.

(4) A fenntartó a szervezeti és működési szabályzat jóváhagyása keretében vizsgálja a szabályzat egységességét, teljességét, törvényességét, hatékonyságnak való megfeleléseit. A fenntartó – az (5) bekezdésben meghatározott kivétellel – megtagadhatja a szervezeti és működési szabályzat jóváhagyását, ha az az említett követelményeknek nem felel meg.

(5) A fenntartó nem tagadhatja meg a szervezeti és működési szabályzat jóváhagyását

a) a 21. § (3) bekezdésében szabályozott kérdések tekintetében, ha azok összhangban állnak a jogszabályokkal és az intézményfejlesztési tervben foglaltakkal,

b) a 21. § (4) bekezdésében szabályozott kérdések tekintetében, ha azok összhangban állnak a jogszabályokkal.

(6) A törvényesség biztosítása keretében kell ellenőrizni az intézményi dokumentumokban foglaltak megtartását, jogszerűségét, a felsőoktatási intézmény működésének és a döntéshozatalnak a jogszerűségét. Az e bekezdésben szabályozott eljárásra a közigazgatási hatósági eljárásról és szolgáltatásról szóló törvény VI. fejezetében foglaltakat kell alkalmazni.

(7) A (6) bekezdésben szabályozott ellenőrzés eredményeképpen a fenntartó felhívja a felsőoktatási intézmény vezetőjét a jogszabálysértő döntés orvoslására. Ha a felhívás nem vezet eredményre, a jogszabálysértő döntést megsemmisíti, és a felsőoktatási intézmény vezetőjét új döntés, illetve az elmulasztott intézkedés meghozatalára utasítja. Ezeket a rendelkezéseket a szervezeti és működési szabályzat jóváhagyásának megtagadása esetén is alkalmazni kell. Nem alkalmazhatók az e bekezdésben foglaltak, ha a döntés meghozatala óta több mint egy év eltelt, vagy ha a döntést a bíróság felülvizsgálta, továbbá ha a döntés megsemmisítése jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogot sértene. Ezekben az esetekben a fenntartó tájékoztatja a felsőoktatási intézmény vezetőjét megállapításairól, s a helyes eljárásról.

(8) Az oktatási miniszter felfüggesztheti a normatív költségvetési támogatás folyósítását, ha az állami felsőoktatási intézményben – a szenátus mulasztása miatt – nem alakították meg az irányító testületet.

(9) A fenntartó a szakmai munka eredményességét a felsőoktatási intézmény által az éves gazdálkodásáról – a számviteli rendelkezések szerint – készített beszámoló és az intézményi minőségfejlesztési program végrehajtásáról szóló beszámoló alapján értékeli.

(10) Az állami felsőoktatási intézmények tekintetében a fenntartó nem gyakorolhatja azokat a jogosítványokat, amelyek e törvény rendelkezései alapján az irányító testület jogkörébe tartoznak. A nem állami felsőoktatási intézmények tekintetében a fenntartó gyakorolja az irányító testület részére meghatározott jogosítványokat, kivéve, ha annak gyakorlását a felsőoktatási intézményre ruházta át. A fenntartó, illetve az irányító testület a jogosítványait azonos feltételek mellett gyakorolhatja.

(11) A fenntartói irányítás nem sértheti a felsőoktatási intézmény e törvényben biztosított önállóságát, az intézmény döntési hatásköreit.

HATODIK RÉSZ

NEMZETKÖZI VONATKOZÁSÚ RENDELKEZÉSEK

Külföldi felsőoktatási intézmények Magyarországon, magyar felsőoktatási intézmények külföldön

116. §

(1) A Magyar Köztársaság területén külföldi felsőoktatási intézmény akkor működhet, illetve akkor adhat ki külföldi oklevelet, ha abban az államban, ahonnan származik, az intézményt felsőoktatási intézménynek, az általa kiadott oklevelet pedig az ilyen felsőoktatási intézménynek megfelelő oklevélnek jogszerűen elismerik, s az elismerést hitelt érdemlően bizonyították, továbbá a működés megkezdéséhez szükséges engedélyt a regisztrációs központ kiadta. Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a külföldi felsőoktatási intézmény alapítására, az intézményben folyó oktató és kutató munkára, valamint annak ellenőrzésére, az intézmény működésére, a felvételi feltételek meghatározására annak az államnak az előírásait kell alkalmazni, amelyik a felsőoktatási intézményt sajátjának elismerte.

(2) A külföldi felsőoktatási intézményt a regisztrációs központ veszi nyilvántartásba. Ha az (1) bekezdésben meghatározott feltételek meglétét megállapította, a fenntartónak a működés megkezdéséhez szükséges engedélyt megadja. Az engedélyezési eljárásban szakértőként működik közre a Magyar Akkreditációs Bizottság és a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény (a továbbiakban: elismerési törvény) alapján a Magyar Ekvivalencia és Információs Központ. A működés megkezdéséhez szükséges engedély kiadása megtagadható, ha a külföldi oklevél végzettségi szintjének vagy az oklevél által tanúsított szakképzettségnek a magyarországi elismerésére nincs lehetőség. A külföldi felsőoktatási intézmények működése felett az oktatási miniszter gyakorolja a 105. §-ban meghatározott jogkörét, ennek keretei között – legalább nyolc évenként – kérheti, hogy igazolják az (1) bekezdésben meghatározott feltételek fennállását.

(3) Az (1) bekezdésben megjelölt, külföldi oklevelet kibocsátó felsőoktatási intézmény Magyarországon nemzetközi szerződés alapján is létrejöhet és működhet. A nemzetközi szerződés alapján létrejött és működő felsőoktatási intézményeket az oktatási miniszter hivatalból felveszi a (2) bekezdésben szabályozott nyilvántartásba. A nemzetközi szerződés alapján létrejött és működő felsőoktatási intézményeknek – a (2) bekezdésben meghatározott – törvényességi ellenőrzésére vonatkozó rendelkezéseket a nemzetközi szerződés eltérő rendelkezésének hiányában kell alkalmazni.

(4) A Magyar Köztársaság területén működő külföldi felsőoktatási intézmény részére – ha nemzetközi szerződés másképp nem rendelkezik – államilag támogatott hallgatói hely nem biztosítható.

(5) Az e §-ban szabályozott felsőoktatási intézmények kötelesek bejelentkezni és adatot szolgáltatni a felsőoktatás információs rendszerének.

117. §

(1) Magyar felsőoktatási intézmény – ha az adott ország jogrendje lehetővé teszi – az oktatási miniszter engedélyével a Magyar Köztársaság területén kívül székhelyen kívüli képzést szervezhet.

(2) Az e §-ban szabályozott képzés engedélyezésénél a 106. §-a szerint szakértői testületként közreműködik a Magyar Akkreditációs Bizottság.

(3) Az (1) bekezdés szerinti felsőoktatási intézmény működéséhez a magyar állam – jogszabályban meghatározott normatív támogatással, nemzetközi szerződés, munkaterv szerint, illetve pályázati úton vagy megállapodás alapján – hozzájárulhat. A pályázatot az oktatási miniszter írhatja ki, megállapodást az oktatási miniszter köthet.

(4) Magyar felsőoktatási intézmény külföldi felsőoktatási intézménnyel a következő feltételek együttes fennállása esetén folytathat magyar vagy külföldi, illetve közös oklevél kiállításához vezető közös képzést:

- a) a felsőoktatási intézmények jogosultak a képzés folytatására,
- b) a képzés megszervezésében az érintett felsőoktatási intézmények megállapodtak,
- c) az érintett felsőoktatási intézmények abban az államban, amelyben a székhelyük van, államilag elismert felsőoktatási intézménynek minősülnek,

d) a kiállított oklevél az érintett országok belső joga szerint felsőoktatásban kiállított oklevélnek minősül,

e) a megállapodásból egyértelműen kiderül, hogy melyik magyar alap-, mesterképzés, doktori képzés vagy szakirányú továbbképzés követelményeinek felel meg a közös képzés.

Magyar állampolgárok külföldi tanulmányai

118. §

(1) Magyar állampolgár engedély nélkül folytathat tanulmányokat külföldi felsőoktatási intézményben.

(2) Magyar állampolgár államilag elismert, külföldi felsőoktatási intézményben folytatott képzéséhez az Oktatási Minisztérium – pályázati úton elnyerhető – ösztöndíjjal nyújthat segítséget.

(3) Ha a magyar állampolgár nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozik, az Oktatási Minisztérium – pályázati úton elnyerhető – ösztöndíjjal nyújt segítséget az anyanyelven folytatott felsőfokú tanulmányokban való részvételhez.

(4) A magyar állampolgár – ha az Európai Gazdasági Térség országaiban, államilag elismert felsőoktatási intézményben oklevél megszerzésére irányuló képzésben vesz részt – hallgatói hitelt vehet igénybe.

(5) Az e §-ban meghatározottak alapján folytatott külföldi tanulmányokban résztvevők jogosultak a diákigazolványra.

(6) A (2)–(3) bekezdés szerinti pályázatok kiírásának és elbírálásának rendjét, a hallgatói hitel igénylését, folyósítását és elszámolását, a diákigazolvány igénylését és kiadását a Kormány határozza meg, azzal a megkötéssel, hogy a (3) bekezdésben meghatározott pályázatokat az országos kisebbségi önkormányzat egyetértésével kell kiírni és elbírálni.

A nem magyar állampolgárok magyarországi tanulmányai

119. §

(1) A külföldön vagy Magyarországon működési engedéllyel rendelkező külföldi oktatási intézményben szerzett oklevelek és középiskolai tanulmányokat igazoló bizonyítványok elismerésére az elismerési törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(2) A nem magyar állampolgárok magyarországi tanulmányaira e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni, a következő eltérésekkel:

a) ha nem rendelkezik az ország területén lakóhellyel, a hallgatói jogviszony létesítése előtt be kell szereznie a külön jogszabályban meghatározott beutazásra és tartózkodásra jogosító engedélyt,

b) ha a 39. § (1) bekezdésében felsorolt hallgató – a 39. § (1) bekezdés b)-d) pontjában felsoroltak kivételével – államilag támogatott képzésben vesz részt, csak nemzetközi szerződés, munkaterv vagy viszonyosság alapján jogosult szociális vagy más ösztöndíjra, szociális támogatásra, tankönyv-, jegyzettámogatásra, lakhatási támogatásra,

c) a költségvetés pályázati úton elnyerhető ösztöndíj folyósításával nyújthat segítséget a tanulmányok folytatásához,

d) a határon túli magyarok a szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvényben (a továbbiakban: kedvezmény törvény) foglalt feltételek szerint jogosultak részt venni az államilag támogatott képzésben,

e) a felsőfokú tanulmányok megkezdése előtt legfeljebb két féléven keresztül – hallgatói jogviszony keretében – előkészítő tanulmányokat folytathatnak.

(3) A külföldi állampolgárok magyarországi, a magyar állampolgárok külföldi tanulmányai támogatásának rendjét a Kormány határozza meg, ennek során a kedvezmény törvény hatálya alá tartozók tekintetében az e törvényben meghatározott támogatási időt meghosszabbíthatja.

HETEDIK RÉSZ

A FELSŐOKTATÁS FINANSZÍROZÁSA

A felsőoktatási intézmény gazdasági tevékenysége

120. §

(1) A felsőoktatási intézmény feladatait a jóváhagyott éves költségvetése alapján látja el. A felsőoktatási intézmény gazdasági tevékenysége körében minden olyan döntést meghozhat, intézkedést megtehet, amely hozzájárul az alapító okiratában meghatározott feladatainak végrehajtásához, feltéve, hogy ezzel nem veszélyezteti az alapfeladatainak végrehajtását, a közpénzek és a köztulajdon hatékony felhasználását, így különösen szerződést köthet, tulajdont szerezhet, társulhat, vállalkozhat, gazdálkodó szervezetet alapíthat, a saját tulajdonában lévő dolgot megterhelheti, elidegenítheti, a rábízott vagyont használhatja és hasznosíthatja. A felsőoktatási intézmény kötelezettsége a rendelkezésére álló források rendeltetésszerű, gazdaságos felhasználása, a szellemi és egyéb vagyon védelme.

(2) Az állami felsőoktatási intézmény a vagyonkezelője, a nem állami felsőoktatási intézmény pedig – kivéve, ha a vagyon tulajdonjogát a fenntartó átengedi – a használója a feladatai ellátásához a fenntartó által rendelkezésére bocsátott vagyonnak (a továbbiakban: felsőoktatási intézmény rendelkezésére bocsátott vagyon). A felsőoktatási intézmény a rendelkezésére bocsátott ingó és ingatlan vagyont az alapító okiratban meghatározott feladatainak ellátásához használhatja. Az állami felsőoktatási intézmény a rendelkezésére bocsátott vagyonnal az államháztartásról szóló törvényben és az e törvényben meghatározottak szerint rendelkezhet. A felsőoktatási intézmény a rendelkezésére bocsátott vagyont és a saját vagyonát elkülönítetten tartja nyilván.

(3) A felsőoktatási intézmény a rendelkezésére bocsátott pénzeszközökkel, valamint a saját bevételével – az ésszerű és takarékos gazdálkodás követelményeivel összhangban – önállóan gazdálkodhat, az nem vonható el tőle. A felsőoktatási intézmény a saját bevételéből

az átmenetileg szabad pénzeszközeit a Magyar Államkincstár (a továbbiakban: Kincstár) hálózatában értékesített állampapírba fektetheti. A költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény a költségvetési év végén keletkezett előirányzat-maradványt és pénzmaradványt – jogosultsági elszámolást követően – a következő években az intézményi feladatok teljesítésére felhasználhatja.

(4) A felsőoktatási intézmény az alaptevékenységéhez kapcsolódó kiegészítő tevékenységként elláthatja a 4. § (1)–(2) bekezdésében szabályozott tevékenységet, továbbá vállalkozási tevékenységet is folytathat, feltéve, hogy az alapfeladatainak ellátását nem veszélyezteti. A költségvetési szervként működő felsőoktatási intézményt a vállalkozási tevékenységből származó eredménye után – ha azt alapfeladatainak ellátásához, valamint az alapfeladatainak ellátását szolgáló tulajdonszerzéshez, a kockázatfedezeti alapba történő befizetéshez használja fel –, továbbá az alap- és kiegészítő tevékenység bevétele után állami befizetési kötelezettség nem terheli. A felsőoktatási intézmény a saját bevételeiből származó pénzforgalmát a Kincstárnál vezetett külön célelszámolási számlán kezelheti. A Kincstárnál vezetett külön célelszámolási számlán kezelt összeg év végi egyenlegét a felsőoktatási intézmény maradványszámításánál figyelmen kívül kell hagyni.

(5) A felsőoktatási intézmény saját bevételeiből köteles fedezni az annak megszerzésével kapcsolatos költségeket, ráfordításokat.

(6) A költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény negyedévenként mérlegjelentést készít, amelyet megküld az irányító testület részére. A költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény éves költségvetési beszámolóját független könyvvizsgálóval kell jóváhagyatni, ha a felsőoktatási intézmény tárgyévi költségvetése meghaladja a tízmilliárd forintot, illetve abban az esetben, ha a saját bevétele eléri az összes forrásainak harminc százalékát.

121. §

(1) Az állami felsőoktatási intézmény – a saját bevételeiből és tulajdonában lévő vagyonával – a Kormány hozzájárulása nélkül létesíthet gazdálkodó szervezetet, illetve ezekben részesedést szerezhet, feltéve, hogy a vagyoni hozzájárulásnak nem része kincstári vagyon.

(2) Az állami felsőoktatási intézmény olyan gazdálkodó szervezetet hozhat létre, illetve olyan gazdálkodó szervezetben vehet részt, amelyben felelőssége nem haladja meg a vagyoni hozzájárulásának mértékét, amely mértéknél az osztalékból való részesedése nem lehet kisebb arányú. A gazdálkodó szervezet további gazdálkodó szervezetet nem hozhat létre, és gazdálkodó szervezetben részesedést nem szerezhet.

(3) Az állami felsőoktatási intézmény gazdálkodó szervezet részére pénzbeli hozzájárulást csak saját bevétele terhére teljesíthet.

(4) Az állami felsőoktatási intézmény rektora évente jelentést készít az irányító testület részére a felsőoktatási intézmény által alapított vagy részvételével működő gazdálkodó szervezet működéséről. A jelentés alapján az irányító testület dönt a gazdálkodó szervezet további működtetéséről, illetve a vagyonvesztés elkerülését célzó lépésekről.

(5) A költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény gazdálkodó szervezetet akkor alapíthat, ha a gazdálkodó szervezet üzleti terve szerint három éven belül tevékenysége nyereséggé válik, továbbá a hiányt a felsőoktatási intézmény a saját elkülönített számlán kezelt bevételéből finanszírozza.

(6) A felsőoktatási intézmény csak olyan gazdálkodó szervezetet hozhat létre, illetve olyan gazdálkodó szervezetben vehet részt, amelyik nem sérti a felsőoktatási intézmény érdekeit. Nem hozható létre gazdálkodó szervezet a 11. § (1) és (3) bekezdésében foglalt képzetekkel összefüggő feladatok ellátására, kivéve a szervezéssel összefüggő tevékenységet.

(7) Ha a felsőoktatási intézmény szellemi alkotás jogosultja, azt nem pénzbeli hozzájárulásként gazdasági társaság tulajdonába adhatja. Az e célra létrejövő gazdasági társaságra egyebekben a kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról szóló 2004. évi CXXXIV. törvényt kell alkalmazni.

(8) A felsőoktatási intézményben magasabb vezetői és vezetői megbízással rendelkezők és ezek közeli hozzátartozói [Ptk. 685. § b) pont] nem tölthetnek be olyan gazdálkodó szervezetben vezető tisztségviselői feladatokat, nem lehetnek tagjai a felügyelő bizottságának, nem láthatnak el könyvvizsgálói feladatot, amelyet a felsőoktatási intézmény hozott létre, illetve amelyben részesedéssel rendelkeznek.

(9) A felsőoktatási intézmény által alapított, illetve részvételével működő gazdálkodó szervezettel kapcsolatos tulajdonosi jogokat a rektor gyakorolja.

122. §

(1) Az állami felsőoktatási intézmény intézményfejlesztési tervének keretei között

a) látja el fejlesztési feladatait,

b) beruházást indíthat, illetve a rendelkezésére bocsátott, továbbá a tulajdonában lévő vagyonnal részt vehet beruházás közös megvalósításában.

(2) Az állami felsőoktatási intézmény vagyonkezelésében lévő kincstári vagyon elidegenítéséhez való hozzájárulás nem tagadható meg, ha az ingatlan értékesítéséből származó bevételt a felsőoktatási intézmény alapfeladataihoz kapcsolódó felújítási, beruházási és egyéb fejlesztési célra fordítják. Az állami felsőoktatási intézmények kezelésében lévő kincstári vagyonba tartozó ingatlanok értékesítéséből származó bevételnek – a köztartozások és az ingatlan-elidegenítés költségeinek kiegyenlítését követően fennmaradó részét – a felsőoktatási intézmény alapfeladataihoz kapcsolódó felújítási, beruházási, beleértve a PPP keretében megvalósuló fejlesztések törlesztő részleteit, célra használható fel.

(3) Az állami felsőoktatási intézmény kincstári körbe nem tartozó befektetővel végzett közös beruházás esetén jogosult a vagyonkezelésében lévő ingatlant – versenyeztetés nélkül – a befektető használatába adni, vagy arra vonatkozóan földhasználati jogot biztosítani számára. A használati, földhasználati jog átengedése a befektetővel kötött megállapodásban foglalt feltételek szerint, akár ellenérték nélkül is történhet, időtartama azonban a húsz évet nem haladhatja meg.

(4) Az állami felsőoktatási intézmények a költségvetésük terhére hosszú távú (legfeljebb húsz éves) kötelezettséget vállalhatnak felhalmozási célokra vagy beruházást

helyettesítő szolgáltatás vásárlására. Az ebből származó éves fizetési kötelezettségek együttes összege egyik évben sem haladhatja meg az éves költségvetésük dologi és felhalmozási célú előirányzatának tíz százalékát. Amennyiben az éves fizetési kötelezettségek együttes összege e határt a felsőoktatási intézmény tárgyévi költségvetésének csökkenése miatt haladja meg, új kötelezettség nem vállalható mindaddig, amíg az arány helyre nem áll. A hosszú távú kötelezettségekről évente kimutatást kell készíteni, amely az éves költségvetés és beszámoló részét képezi. A felsőoktatási intézmények kötelezettségvállalásának ötven százalékát az Oktatási Minisztérium a jóváhagyott éves fejezeti kezelésű előirányzatai terhére átvállalhatja. Az átvállalások együttes összege nem haladhatja meg az Oktatási Minisztérium adott évre jóváhagyott központi beruházási előirányzatai harminchárom százalékának megfelelő mértéket. Az ezt meghaladó átvállaláshoz a pénzügyminiszter egyetértése szükséges.

123. §

(1) Az állami felsőoktatási intézmény saját tulajdonra az általa létrehozott, illetve részvételével működő gazdálkodó szervezettől kapott (osztalék) eredménye, a vállalkozási tevékenységének adózott eredménye, a költségterítéses képzésből származó bevételének eredménye, a részére nyújtott pénzbeli adományok terhére, továbbá ingó- és ingatlanvagyon adományozása, valamint öröklés révén tehet szert. A felsőoktatási intézmény saját vagyona – az adományozás és öröklés kivételével – akkor tehet szert, ha a rendelkezésre bocsátott vagyon állagának megóvásáról, pótlásáról gondoskodott.

(2) Az állami felsőoktatási intézmény hitelt

a) pályázatokhoz szükséges önrész biztosításához,

b) pályázati utófinanszírozásból adódó likviditási zavar kezeléséhez,

d) az intézményfejlesztési tervben meghatározott fejlesztési feladatai megvalósításához

a Kormány által meghatározottak szerint kiírt nyilvános pályázati eljárás alapján vehet igénybe. A felsőoktatási intézmények által igénybe vehető hitelkeretet az éves költségvetésről szóló törvény határozza meg.

(3) A hitel fedezete a felsőoktatási intézmény saját tulajdonában lévő vagyona, valamint a felsőoktatási intézmény által létrehozott gazdálkodó szervezet eredménye, illetve a vállalkozási tevékenységének eredménye, a fejlesztés eredményeképpen megvalósuló beruházás vagyona.

(4) Ha e törvény másként nem rendelkezik,

a) ahol e törvény tulajdonról, tulajdonszerzésről rendelkezik, azon az állami felsőoktatási intézmények esetében vagyonkezelői jogot kell érteni,

b) ha az állami felsőoktatási intézmény bármilyen jogcímen vagyont szerez, annak tulajdonjoga az államot illeti meg, azonban a felsőoktatási intézménnyel határozatlan időre szóló vagyonkezelői szerződést kell kötni.

(5) A (4) bekezdésben foglaltakat nem kell alkalmazni abban az esetben, ha a tulajdonszerzésre a saját bevétel terhére került sor.

(6) Az oktató, illetve kutató foglalkoztatási jogviszonya keretében a 4-5. §-ban meghatározott tevékenység során létrehozott szellemi alkotásra a munkaviszonyban vagy más hasonló jogviszonyban létrehozott szellemi alkotás munkáltató részére történő átadására vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

124. §

Az állami felsőoktatási intézmények tekintetében az államháztartásról szóló törvény (a továbbiakban: Áht.) 18/C. § (7) bekezdését, 92. §-ának (2) bekezdését, 95. §-a (2) bekezdésének a) pontját nem kell alkalmazni. Az Áht. 100. §-a (1) bekezdésének a) és c) pontját az e törvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

Az ingyenesen és a térítési díjért igénybe vehető szolgáltatások

125. §

(1) Az államilag támogatott képzés keretében a hallgató által ingyenesen igénybe vehető szolgáltatások a következők:

a) a képzési programban meghatározott oktatási és tanulmányi követelmények teljesítéséhez, a bizonyítvány, az oklevél, illetve doktori abszolutórium megszerzéséhez szükséges előadások, szemináriumok, konzultációk, gyakorlati foglalkozások, terepgyakorlatok, beszámolók, vizsgák és a sikertelen beszámolók, illetve vizsgák egy alkalommal történő megismétlése, a záróvizsga letétele, illetve a fokozatszerzési eljárás a hallgatói jogviszony fennállása alatt, az 68. § (3) bekezdésében foglaltak szerint,

b) a kollégiumi, szakkollégiumi foglalkozások,

c) a felsőoktatási intézmény létesítményeinek – könyvtár és a könyvtári alapszolgáltatások, laboratórium, számítástechnikai, sport- és szabadidős létesítmények –, eszközeinek használata az ingyenes szolgáltatásokhoz kapcsolódóan,

d) a felsőfokú szakképzésben a gyakorlati képzéshez biztosított munkaruha, egyéni védőfelszerelés (védőruha) és tisztálkodási eszköz, más képzésben az egyéni védőfelszerelés (védőruha) és tisztálkodási eszköz,

e) a tanulmányi és az életpálya-tanácsadás,

f) a képzéssel, illetve doktori fokozatszerzéssel kapcsolatos valamennyi okirat első alkalommal történő kiadása,

g) a felsőoktatási intézmény által szervezett kötelező záróünnepségen, más ünnepségen vagy megemlékezésen való részvétel.

(2) Az államilag támogatott képzés keretében – jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában – a felsőoktatási intézmény nem kérhet igazgatási szolgáltatási díjat (pl. beiratkozási díj).

(3) Az államilag támogatott képzés keretében a hallgató által térítési díj fizetése mellett igénybe vehető:

a) az alap- és mesterképzés tantervében magyar nyelven meghatározott, magyar nyelven oktatott ismereteknek – a hallgató választása alapján – nem magyar nyelven történő oktatása,

b) a felsőoktatási intézmény eszközeivel előállított, a felsőoktatási intézmény által a hallgató részére biztosított, a hallgató tulajdonába kerülő dolog (pl. sokszorosított segédletek),

c) a felsőoktatási intézmény létesítményeinek (könyvtár, laboratórium, számítástechnikai, sport- és szabadidős létesítmények), eszközeinek használata az ingyenes szolgáltatásokon kívüli körben,

d) kollégiumi és szakkollégiumi elhelyezés, ennek keretei között a kollégium létesítményeinek – így különösen a könyvtár, laboratórium, számítástechnikai, sport- és szabadidős létesítmények –, eszközeinek használata.

(4) A felsőoktatási intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzata az ugyanabból a tantárgyból tett harmadik és további vizsgát fizetési kötelezettséghez kötheti.

(5) A (3)–(4) bekezdés alapján kérhető térítési díj megállapításának rendjét a térítési és juttatási szabályzatban kell meghatározni, azzal a megkötéssel, hogy az nem lehet magasabb, mint az önköltség.

(6) Ha a hallgató államilag támogatott képzésben vesz részt, a vendéghallgatói jogviszonyának keretében is az e §-ban meghatározottak szerint vehet részt az oktatásban.

(7) A kollégiumban az alapszolgáltatáson felüli további szolgáltatásokért a térítési és juttatási szabályzatban meghatározott esetben kérhető térítési díj.

A költségtérítés-fizetési kötelezettség

126. §

(1) Ha a hallgató költségtérítéses képzésben vesz részt, a 125. § (1)–(2) bekezdésében meghatározott ingyenesen igénybe vehető szolgáltatásokért költségtérítést, a (3) bekezdésben meghatározott szolgáltatásokért térítési díjat kell fizetnie. A költségtérítés és a térítési díj megállapításának és módosításának rendjét a támogatási és térítési szabályzatban kell meghatározni. A támogatási és térítési szabályzat alapján a hallgató és a felsőoktatási intézmény megállapodásban rögzíti a költségtérítés és a térítési díj összegét. A költségtérítés mértékét a felvételi tájékoztatóban közzé kell tenni. Az e bekezdésben foglaltak a diákotthoni térítési díj megállapítására nem terjednek ki. A diákotthoni térítési díj mértékében a felek szabadon állapodnak meg.

(2) A költségtérítés összegét a felsőoktatási intézmény – a képzéssel kapcsolatos valamennyi ráfordításra tekintettel – határozza meg, azzal a megkötéssel, hogy annak összege nem lehet kevesebb, mint a szakmai feladatra számított folyó kiadások egy hallgatóra jutó hányadának ötven százaléka. Ha a hallgató az 56. § (2) bekezdése alapján nem jogosult a jogszabályon alapuló juttatás, kedvezmény, szolgáltatás igénybe vételére, a költségtérítés összege nem lehet kevesebb, mint a szakmai feladatra számított folyó kiadások egy hallgatóra jutó hányada. Vissza kell fizetni a befizetett költségtérítés szervezeti és működési szabályzatban meghatározott arányos részét, ha a hallgató a képzési időszak megkezdése előtt bejelenti, hogy megszünteti vagy szünetelteti hallgatói jogviszonyát.

(3) A szervezeti és működési szabályzatban kell meghatározni azokat a szabályokat, amelyek alapján a rektor dönt a költségterítéses képzésben részt vevő hallgató esetén a tanulmányi eredmények alapján járó és a szociális helyzet alapján adható kedvezményekről, a részletfizetés engedélyezéséről.

(4) A felsőoktatási intézmény megállapodhat gazdálkodó szervezettel, hogy az általa megjelölt személyekkel hallgatói jogviszonyt létesít. Ilyen megállapodás alapján hallgatói jogviszony azzal létesíthető, aki egyébként az e törvényben meghatározott feltételeknek megfelel. A megállapodásban ki kell kötni, hogy a hallgatók képzésével kapcsolatos valamennyi költséget a gazdálkodó szervezet fizeti ki.

A felsőoktatás finanszírozásának elvei

127. §

(1) A felsőoktatási intézmény működéséhez szükséges fedezetet a fenntartó által biztosított és az államháztartás alrendszereiből származó támogatás, átvett pénzeszköz és államháztartáson kívüli forrásból származó bevételei biztosítják. A felsőoktatás költségeihez hozzájárulhat a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2003. évi LXXXVI. törvény alapján a szakképzési hozzájárulásra kötelezett.

(2) Az éves költségvetésről szóló törvény állapítja meg azt az összeget, amelynek figyelembevételével, az e törvényben foglaltak szerint a Kormány meghatározza a felsőoktatási intézmények működéséhez biztosított normatív támogatás rendszerét. A felsőoktatási intézmény részére pályázati úton, valamint megállapodás alapján is adható támogatás.

(3) A normatív költségvetési támogatás lehet

- a) hallgatói juttatásokhoz nyújtott,
- b) képzési,
- c) tudományos célú,
- d) fenntartói,
- e) egyes feladatokhoz nyújtott

támogatás. A központi költségvetésből biztosított normatív költségvetési támogatásra – a d) pontban meghatározott normatív költségvetési támogatás kivételével – a felsőoktatási intézmények azonos feltételek alapján válnak jogosulttá. Az e bekezdésben meghatározott jogcímek – az a) és e) pontban meghatározott jogcímek kivételével – nem jelentenek felhasználási kötöttséget.

(4) A központi költségvetésből biztosított normatív költségvetési támogatást az Oktatási Minisztérium közvetlenül juttatja el az állami felsőoktatási intézményekhez, illetve a fenntartón keresztül a nem állami felsőoktatási intézményekhez. A fenntartó hozzájáruló nyilatkozata alapján az Oktatási Minisztérium a normatív költségvetési támogatást közvetlenül megküldi a nem állami felsőoktatási intézmény részére. A normatív költségvetési támogatást – jogszabályban meghatározottak szerint – igényelni kell. Az igényléshez

jogszabályban meghatározott adatokat kell közölni. Ha a felsőoktatási intézmény nem állami felsőoktatási intézményként működik, a finanszírozása az Oktatási Minisztériummal kötött megállapodás alapján történik.

128. §

(1) A pályázati úton adható támogatás lehet különösen:

- a) intézményi oktatói és kutatói ösztöndíjak kifizetéséhez,
- b) kutatási, fejlesztési feladatok végrehajtásához, a kutatási eredmények hasznosításához,
- c) felhalmozási (beruházási, felújítási) célok megvalósításához,
- d) a „minőségi díj” nyerteseinek elismeréséhez,
- e) európai közösségi célok végrehajtásához, nemzetközi oktatási és kutatási kapcsolatokhoz, a Magyar Köztársaság területén költségtérítéses képzésben nem magyar állampolgár részére alap- és mesterképzést, doktori képzést biztosító felsőoktatási intézmény tevékenységének támogatásához,
- f) a határon túli kihelyezett magyar nyelvű képzéshez,
- g) az esélyegyenlőség előmozdítására,
- h) a kis létszámú szak indításához, fenntartásához,
- i) a kiemelkedő költségigényű diplomamunkák elkészítéséhez,
- j) a felsőoktatási intézmények könyvtári feladatainak ellátásához,
- k) a szakkollégiumi feladatok ellátásához,
- l) a tudományos diákköri tevékenységhez,
- m) a hallgatói (doktorandusz) önkormányzat tevékenységéhez

nyújtott támogatás. Az e bekezdésben szabályozott költségvetési hozzájárulás elosztása pályázat útján történik. A pályázatot a felsőoktatási intézmény vezetője vagy a diákköri fenntartója nyújthatja be.

(2) Az Oktatási Minisztérium megállapodás alapján támogatást adhat különösen

- a) eseti, speciális intézményi feladathoz,
- b) fejlesztési célok megvalósításához,
- c) az Országos Tudományos Diákköri Tanács tevékenységéhez,
- d) a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának, a Doktoranduszok Országos Szövetségének tevékenységéhez,
- e) doktori iskolához, beleértve az Országos Doktori Tanács tevékenységét,
- f) a kiemelkedő oktatói, kutatói, fejlesztői tevékenységet folytató felsőoktatási intézmények támogatásához.

(3) Az (1) bekezdés h) pontjában és a (2) bekezdés f) pontjában szabályozott célokra költségvetési évenként együttesen a 127. § (3) bekezdés b) pontjában meghatározott normatív költségvetési támogatás öt százaléka mértékéig köthető megállapodás. A megállapodást legalább három évre kell kötni. Az Oktatási Minisztérium fejezetében megtervezett előirányzat

a) a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának támogatásához az éves hallgatói normatíva országos keretösszegének két és fél ezreléke,

b) a Doktoranduszok Országos Szövetsége támogatásához az éves doktorandusz hallgatói normatíva országos keretösszegének hat és fél ezreléke,

c) az Országos Tudományos Diákköri Tanács támogatásához az éves hallgatói normatíva országos keretösszegének egy ezreléke.

(4) A magyar felsőoktatási intézmények részére kiírt pályázatokon részt vehetnek a határon túli magyar nyelvű képzést folytató nem magyar felsőoktatási intézmények is.

(5) A Magyar Akkreditációs Bizottság működéséhez a 127. § (3) bekezdés b)–d) pontjában meghatározott jogcímen biztosított támogatások együttes összegének kettő ezrelékét, a Felsőoktatási és Tudományos Tanács működéséhez a 127. § (3) bekezdés b)–d) pontjában meghatározott jogcímen biztosított támogatások együttes összegének hét tized ezrelékét kell megtervezni.

(6) Az e §-ban szabályozott pályázatok benyújtásának feltételeit és rendjét a Kormány határozza meg, azzal a megkötéssel, hogy a kis létszámú szakokra járó hallgatók együttes létszáma nem haladhatja meg a felsőoktatási intézmények hallgatói létszámának öt százalékát. A kis létszámú szakokra a költségvetési hozzájárulásra való jogosultságot adott felsőoktatási intézmény tekintetében öt–nyolc évre kell biztosítani.

(7) Az e §-ban meghatározott hozzájárulások, támogatások fedezetét az Oktatási Minisztérium fejezetében kell megtervezni. A normatív költségvetési támogatások mértékét az éves költségvetésről szóló törvény állapítja meg.

129. §

(1) Az e törvényben meghatározott hallgatói juttatások fedezete a hallgatói juttatásokhoz nyújtott támogatás.

(2) A hallgatói juttatásokhoz nyújtott támogatást az államilag támogatott képzésben részt vevő – a hallgatói juttatásokra való jogosultság szempontjából figyelembe vehető – hallgatók létszáma alapján kell megállapítani. A hallgatói juttatásokhoz nyújtott normatív hozzájárulásnál figyelembe vehető hallgatói kört és a figyelembe vehető létszám megállapításának rendjét a Kormány határozza meg.

(3) A hallgatói juttatásokhoz nyújtott támogatás összegét oly módon kell meghatározni, hogy

a) a hallgatói ösztöndíj-támogatás megállapításához rendelkezésre álló, tíz hónapra számított összege érintett hallgatónként nem lehet kevesebb, mint a költségvetési évet

megelőző második évre számított és a Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) által közzétett nemzetgazdasági bruttó havi átlagkereset nulla egész nyolctizedszerese,

b) a kollégiumi támogatás megállapításához rendelkezésre álló, tíz hónapra számított összege érintett hallgatónként nem lehet kevesebb, mint a költségvetési évet megelőző második évre számított és a KSH által közzétett nemzetgazdasági bruttó havi átlagkereset nulla egész nyolctizedszerese,

c) a lakhatási támogatáshoz rendelkezésre álló tíz hónapra számított összege érintett hallgatónként nem lehet kevesebb, mint a költségvetési évet megelőző második évre számított és a KSH által közzétett nemzetgazdasági bruttó havi átlagkereset nulla egész négytizedszerese,

d) a doktorandusz ösztöndíj tizenkét hónapra számított összege nem lehet kevesebb, mint a költségvetési évet megelőző második évre számított és a KSH által közzétett nemzetgazdasági bruttó havi átlagkereset hét egész öttizedszerese,

e) a tankönyv- és jegyzettámogatásra, sport- és kulturális tevékenységre fordítható összeg nem lehet kevesebb, mint a költségvetési évet megelőző második évre számított és a KSH által közzétett nemzetgazdasági bruttó havi átlagkereset nulla egész nyolcszázadszorosa,

f) a köztársasági ösztöndíj megállapításához rendelkezésre álló tíz hónapra számított összege, érintett hallgatónként nem lehet kevesebb, mint a költségvetési évet megelőző második évre számított és a KSH által közzétett nemzetgazdasági bruttó havi átlagkereset két egész háromtizedszerese.

(4) A diákotthon fenntartója, amennyiben a felsőoktatási intézménnyel kötött megállapodás alapján államilag támogatott képzésben részt vevő hallgató elhelyezését biztosítja, jogosulttá válik a kollégiumi normatív támogatásnak megfelelő összegű támogatásra. A támogatást az oktatási miniszterrel kötött megállapodás alapján kapja meg.

(5) A felsőoktatási intézmény és a diákotthon fenntartója a megállapodásban foglaltakat szabadon állapítja meg, azzal a megkötéssel, hogy a megállapodásnak tartalmaznia kell

a) a diákotthon által nyújtott alap- és kiegészítő szolgáltatásokat,

b) a felsőoktatási intézmény hallgatóinak elhelyezésére szolgáló diákotthoni kapacitás mértékét és a diákotthoni alapszolgáltatás térítési díjának havi összegét.

130. §

(1) A költségvetés képzési támogatás nyújtásával járul hozzá a felsőoktatási intézmény által nyújtott oktatási szolgáltatások megszervezéséhez.

(2) A képzési támogatást az államilag támogatott képzésben részt vevő hallgatók számított létszáma alapján kell meghatározni. A képzési támogatás összegét a képzés szakmai jellegére tekintettel (pl. elméletigényes, gyakorlatigényes képzés) képzési ciklusokra kell meghatározni.

(3) A felsőoktatásban folyó képzéseket a képzési normatívához való jogosultság szempontjából finanszírozási csoportokba kell sorolni. A képzési normatíva éves összegét az e törvény 3. számú mellékletében meghatározott szorzó alkalmazásával kell megállapítani.

(4) A képzési támogatás a pályakövetési rendszer értékelése alapján legfeljebb tíz százalékkal csökkenthető, illetve növelhető.

(5) Ha az államilag támogatott képzésben részt vevő hallgató az Európai Gazdasági Térség országaiban olyan részképzésben vesz részt, amelyben folytatott tanulmányai a hazai felsőoktatási intézmény képzésébe beszámíthatók, a hallgató a külföldi tanulmányok idejére – az (6) bekezdésben meghatározottak szerint – attól a felsőoktatási intézménytől, amellyel hallgatói jogviszonyban áll, ösztöndíjat kaphat.

(6) A hallgató akkor jogosult a (5) bekezdésben meghatározott ösztöndíjra, ha külföldi tanulmányait a felsőoktatási intézmény hozzájárulásával kezdte meg. A felsőoktatási intézmény a tanulmányi szabályzatában határozza meg azokat a feltételeket, amelyek megléte esetén hozzájárul a külföldi tanulmányokhoz, azzal a megkötéssel, hogy amennyiben a hallgató az alapképzésben folytatja tanulmányait, akkor kaphat ösztöndíjat, ha a kreditek legalább hatvan százalékát már teljesítette. Az ösztöndíj éves összege nem lehet kevesebb, mint a hallgatói ösztöndíj támogatás háromszorosa. A felsőoktatási intézmény évenként megtervezi költségvetésében az ösztöndíjalapot.

(7) A Kormány határozza meg

a) a képzési támogatás számításának, elosztásának és igénylésének rendjét, az egyes finanszírozási csoportba tartozó szakokat,

b) az Európai Gazdasági Térség országaiban részképzésben résztvevők ösztöndíjalapja képzésének, az ösztöndíj megállapításának és folyósításának rendjét,

c) intézményváltás esetén a képzési normatíva utalásának rendjét.

131. §

(1) A tudományos célú támogatás a felsőoktatási intézményekben folyó képzéssel összefüggő kutatás céljait szolgálja. A tudományos célú támogatás jogcímen rendelkezésre álló összeg nem lehet kevesebb, mint az adott évben a képzési támogatás teljes összegének ötven százaléka.

(2) A tudományos célú támogatás megállapításánál figyelembe kell venni, hogy a felsőoktatási intézmény milyen kutatási eredményeket ért el, és az e feladatok támogatására rendelkezésre álló összeg ötven százalékát ennek figyelembevételével kell a felsőoktatási intézmények között elosztani.

(3) A (2) bekezdés alapján felosztásra kerülő összeg után fennmaradó összeget a felsőoktatási intézményben munkaviszonyban vagy közalkalmazotti jogviszonyban oktatói és kutatói munkakörben foglalkoztatottak – ideértve az államilag támogatott képzésben részt

vevő doktorandusz hallgatókat is – létszáma és teljesítménye alapján kell elosztani a felsőoktatási intézmények között. A figyelembe vehető oktatói, kutatói létszámot a 84. § (5) bekezdésében foglaltak szerint kell meghatározni.

(4) A tudományos célú támogatás számításának, elosztásának, igénylésének, a felsőoktatási intézmények kutatási eredményeinek értékelése és annak alapján történő rangsorolásának a rendjét a Kormány határozza meg.

132. §

(1) A fenntartói támogatás jogcímen rendelkezésre álló összeg nem lehet kevesebb, mint az adott évben a képzési támogatás teljes összegének ötven százaléka.

(2) A fenntartói támogatás az állami felsőoktatási intézmények fenntartási költségeihez járul hozzá. A fenntartói támogatást az államilag támogatott képzésben részt vevő hallgatói létszám, illetve a hallgatói létszámra számítható alkalmazotti létszám alapján kell elosztani.

(3) A Kormány határozza meg a fenntartói támogatás számításának, elosztásának, igénylésének a rendjét.

133. §

(1) A felsőoktatási intézményben működő hallgatói önkormányzat tevékenységét a költségvetés az intézmény részére biztosított hallgatói normatív juttatás részeként normatív támogatással segíti. A normatíva összege a hallgatói normatíva egy százaléka.

(2) A hallgatói önkormányzat tevékenységét segítő normatív támogatás számításának, elosztásának, igénylésének rendjét a Kormány határozza meg.

A finanszírozás egyéb kérdései

134. §

(1) A Kormány a képzés és kutatás minőségének emelése céljából a hallgatók, az oktatók és a kutatók támogatására ösztöndíjat alapíthat. A Kormány által alapított ösztöndíj – külön törvény szerint – mentes a közterhektől.

(2) Az ösztöndíj pályázati feltételeit, pályázati rendjét a Kormány határozza meg.

135. §

(1) A felsőoktatási intézmények a 4. §-ban meghatározott feladataikkal összefüggő beruházási, fejlesztési, képzési kockázatfedezeti alapot hozhatnak létre. A kockázatfedezeti alap akkor jön létre, ha legalább tíz felsőoktatási intézmény elhatározza részvételét, és elfogadja az alap alapító okiratát. Az alapot közbeszerzési eljárás során kiválasztott pénzügyintézet működteti. A kockázatfedezeti alap szabályzata határozza meg, hogy e törvény rendelkezései alapján mely esetben, milyen feltétellel és mértékben vállal kockázatot.

(2) A kockázatfedezeti alapba bármelyik felsőoktatási intézmény beléphet, ha vállalja, hogy az alapba legalább az éves működési költségvetése egy százalékának megfelelő összeget befizeti. A befizetés költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény esetén a saját bevétel terhére teljesíthető. Ha a felsőoktatási intézmény nem költségvetési szervként működik, a kockázatfedezeti alapba történő befizetés közérdekű kötelezettségvállalásnak minősül. A felsőoktatási intézmény befizetési kötelezettségét csökkenteni kell az általa létrehozott, illetve részvételével működő gazdálkodó szervezet által a kockázatfedezeti alap részére nyújtott támogatás összegével.

(3) A kockázatfedezeti alap a felsőoktatási intézmény fejlesztéséhez, beruházásához szükséges üzleti alapú hitel kedvezményes felvételéhez nyújthat biztosítékot.

(4) A kockázatfedezeti alapból – az (1) bekezdésben meghatározott körben – részben vagy egészben finanszírozható az előre nem látható, el nem hárítható eseményekből bekövetkező károk elhárítása, továbbá hozzájárulás teljesíthető a megszűnő felsőoktatási intézmény hallgatói intézményváltásból eredő költségeinek viseléséhez.

136. §

(1) A kockázatfedezeti alapból a belépést követő első három évben nem teljesíthető szolgáltatás. A kockázatfedezeti alap igénybe vehető szolgáltatásai a belépő felsőoktatási intézmény befizetéseitől és a belépés óta eltelt időtől függenek.

(2) A kockázatfedezeti alap a felsőoktatási intézmények befizetéseit befektetheti, illetve állampapírba fektetheti. A befizetések befektetési formák közötti megoszlásáról a szabályzat rendelkezik.

(3) Ha a felsőoktatási intézmény kilép az alapból, a befizetett összeg kamatok nélküli visszafizetésére tarthat igényt, amelyet az alap a bejelentés évét követő évtől kezdődően három év alatt köteles visszafizetni. Ha a felsőoktatási intézmény megszűnik, és nincs szükség a hallgatói költségek átvállalására, a befizetett összeg – a meghatározott feltételek szerint – a fenntartót, illetve jogutódját illeti meg.

(4) A kockázatfedezeti alap döntéshozó testülete a tag felsőoktatási intézmények rektoraiból álló kuratórium.

(5) A kockázatfedezeti alap működtetésére legfeljebb a befizetett összeg négy százaléka használható fel.

(6) A kockázatfedezeti alapba történő befizetés tekintetében az államháztartásról szóló törvény 18/C. §-ának (5) bekezdésében, valamint 100. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat nem kell alkalmazni.

NYOLCADIK RÉSZ

VEGYES RENDELKEZÉSEK

A nem állami fenntartású felsőoktatási intézmények működésére vonatkozó külön rendelkezések

A magán felsőoktatási intézmények

137. §

(1) Ha a felsőoktatási intézményt nem az állam, illetve nem a helyi önkormányzat, továbbá nem országos kisebbségi önkormányzat tartja fenn (a továbbiakban az e bekezdésben felsoroltak – az egyházi jogi személy kivételével – együtt: magán felsőoktatási intézmények), vallási, illetve világnézeti tekintetben elkötelezett intézményként is működhet, és a képzési programjába beépítheti a vallási, világnézeti elkötelezettségnek megfelelő filozófiai, etikai, kulturális ismereteket. A magán felsőoktatási intézmény – feltéve, hogy a képzéshez nem vesz igénybe költségvetési támogatást – a jelentkezés elfogadásának előfeltételeként kikötheti valamely vallás, világnézet elfogadását és annak igazolását.

(2) A magán felsőoktatási intézmények a 88. § (1) bekezdésében, a 96. § (3), valamint (5)–(6) és (9) bekezdésében, a 126. § (1)–(2) bekezdésében és (4) bekezdésében foglalt rendelkezésektől, kivéve a (2) bekezdés harmadik mondatát, a szervezeti és működési szabályzatukban eltérhetnek. Nem kell továbbá alkalmazniuk a 97. § (2)–(3) bekezdésében foglaltakat, feltéve, hogy az államilag támogatott képzésben részt vevő hallgatók létszáma – öt év átlagában – nem éri el a felsőoktatási intézménybe felvett összes hallgatói létszám ötven százalékát.

(3) Ha a magán felsőoktatási intézményben nem hozzák létre az irányító testületet, a rektor látja el a szenátus elnöki feladatokat, az irányító testület hatásköreit pedig – ha e törvény másképp nem rendelkezik – a fenntartó látja el. Ha a szenátus elnöki feladatait a rektor látja el, a személyével kapcsolatos ügyekben nem szavazhat, és a döntés érvényességéhez szükséges szavazati arány kiszámításánál figyelmen kívül kell hagyni.

(4) A magán felsőoktatási intézmények az állami felsőoktatási intézményekkel azonos feltételek mellett jogosultak a 127. § (3) bekezdésének a)–c) pontjában, valamint e) pontjában meghatározott támogatásokra. A magán felsőoktatási intézmény az állami felsőoktatási intézményekkel azonos módon és feltételekkel vehet részt a 128. § (1) bekezdésében meghatározott pályázatokon, továbbá a 128. § (2) bekezdése alapján az állami felsőoktatási intézményekkel azonos módon és feltételekkel köthető vele megállapodás.

(5) A (3)–(4) bekezdésben foglaltakat a helyi önkormányzat, illetve az országos kisebbségi önkormányzat által fenntartott felsőoktatási intézmény tekintetében is alkalmazni kell.

138. §

(1) A magán felsőoktatási intézmény a 4. §-ban meghatározott feladatok szerinti tevékenységet folytathat, ennek megvalósítása érdekében – e törvényben és a Kormány által meghatározottak szerint – gazdálkodik (a továbbiakban: magán felsőoktatási intézmény

gazdálkodási rendje). A magán felsőoktatási intézmény alapító okiratában fel kell tüntetni, hogy tevékenységét közhasznú szervezetként működő felsőoktatási intézményként vagy vállalkozásként végzi.

(2) Ha a magán felsőoktatási intézmény közhasznú szervezetként működik, közhasznú tevékenységként a 4. §-ban meghatározott feladatokat láthatja el. Ha a magán felsőoktatási intézmény nem közhasznú szervezetként működik, akkor a 4. §-ban meghatározott feladatait vállalkozási tevékenységként látja el, és nem kell alkalmaznia a 120. § (4) bekezdésében foglaltakat. A közhasznú szervezetként működő magán felsőoktatási intézmény a 4. §-ban meghatározott feladatain túl vállalkozási tevékenységet is folytathat.

(3) A magán felsőoktatási intézmények tekintetében a 121. § (1)–(5) bekezdésében, a 122–123. §-ban foglaltakat akkor kell alkalmazni, ha a felsőoktatási intézmény alapító okirata eltérően nem rendelkezik. Az alapító okiratban a fenntartó meghatározhatja, hogy a felsőoktatási intézmény által elért eredmény milyen módon kerül felosztásra, továbbá a fenntartó milyen módon részesedik abból. A magán felsőoktatási intézmények tekintetében az állami felsőoktatási intézmények állampapír vásárlására, kincstári számla vezetésére vonatkozó korlátozó rendelkezéseket nem kell alkalmazni.

(4) A magán felsőoktatási intézmény a rendelkezésére bocsátott vagyonnal – az alapító okiratában meghatározottak szerint, illetve ha kincstári vagyonnal rendelkezik, az államháztartásra vonatkozó előírások megtartásával – költségvetésének keretei között önállóan gazdálkodik.

(5) A magán felsőoktatási intézmény bevétele lehet:

- a) a fenntartó által biztosított pénzeszköz,
- b) költségvetési támogatás,
- c) egyéb bevétel.

(6) A magán felsőoktatási intézmény költségei, kiadásai lehetnek:

- a) a 4. §-ban meghatározott feladatokhoz kapcsolódó közvetlen és közvetett költség,
- b) a vállalkozási tevékenység közvetlen és közvetett költsége,
- c) egyéb kiadás.

(7) A magán felsőoktatási intézmény bevételeit és kiadásait a számviteli előírások szerint tartja nyilván.

(8) A magán felsőoktatási intézmény olyan kötelezettségeiért, amelyek teljesítéséhez vagyona nem elégséges, a fenntartó kezeként felel.

(9) Ha a magán felsőoktatási intézmény jogutód nélkül szűnik meg, jogai és kötelezettségei a fenntartóra szállnak.

139. §

(1) Hitélettel és a hitélettel együtt oktatott hittudománnyal összefüggő képzést (a továbbiakban együtt: hitéleti képzés) az egyházi jogi személy által fenntartott felsőoktatási intézmények (a továbbiakban: egyházi felsőoktatási intézmény) folytathatnak. Az egyházi felsőoktatási intézmények nem hitéleti képzést is folytathatnak.

(2) Az egyházi felsőoktatási intézményben

a) a foglalkoztatási jogviszony létesítésénél az egyenlő bánásmódról szóló törvény 22. §-ában foglalt keretek között foglalkoztatási feltételek határozhatók meg,

b) a jelentkezők között különbséget lehet tenni vallási, világnézeti meggyőződés alapján, amennyiben az a felsőoktatási intézmény szervezeti jellegét alapvetően meghatározó szellemiségből közvetlenül adódó, az adott oktatási tevékenység tartalma vagy természete miatt indokolt, arányos és valós követelményen alapul,

c) a fenntartó a munkáltatói jogok gyakorlásában, a vagyoni, gazdálkodási feladatokban a 29. § (2)–(4) bekezdésében foglaltaktól eltérően rendelkezhet,

d) nem kell alkalmazni a 98. § (1) bekezdésének rendelkezéseit.

(3) Hitéleti képzést folytató felsőoktatási intézmény – a 18. § (3) bekezdésében foglaltaktól eltérően – az egyetem elnevezést akkor is használhatja, ha egy képzési területen jogosult mesterképzés folytatására, valamint legalább egy tudományterületen vagy művészeti területen doktori képzésre és doktori fokozat odaítélésére.

(4) A hitéleti képzés tartalmának meghatározása, a képzésben részt vevő oktatókkal, tanárokkal kapcsolatos követelmények meghatározása az egyházi felsőoktatási intézmény joga. A hitéleti képzés tekintetében a 15. §-ban szabályozott eljárásban csak azt kell vizsgálni, hogy biztosítottak-e a képzés tárgyi feltételei. A felsőoktatási intézmény határozza meg továbbá a felvételi eljárás rendjét és – az érettségi vizsga meglétét kivéve – a felvétel követelményeit.

(5) A Magyar Köztársaság és az Apostoli Szentszék között létrejött megállapodás alapján a Magyar Katolikus Egyház, továbbá a Kormánnyal a felsőoktatási feladatok ellátására megállapodást kötő egyház által fenntartott felsőoktatási intézmény jogosult a 127. § (3) bekezdésének d) pontjában meghatározott normatív költségvetési támogatásra is, valamint eseti és egyedi támogatásokra.

(6) Az (5) bekezdésben meghatározott normatív költségvetési támogatásra jogosulttá válhat az az egyház által fenntartott felsőoktatási intézmény is, amelynek fenntartójával az oktatási miniszter felsőoktatási feladatok ellátására megállapodást köt.

(7) Az (5) bekezdésben felsorolt egyházak által fenntartott felsőoktatási intézményekben nem hitéleti képzésre felvehető hallgatói létszámot az oktatási miniszter az érintett egyházi jogi személyekkel évente kötött megállapodás alapján határozza meg, azzal a megkötéssel, hogy az évente államilag támogatható hallgatói létszámhelynek az összes államilag támogatott hallgatói létszámhelyre felvehetőkhöz viszonyított aránya nem lehet

kevesebb, mint az 1997/1998-as tanévben az adott egyház valamennyi felsőoktatási intézményébe államilag finanszírozott hallgatóként felvett hallgatóknak az összes államilag finanszírozott hallgatóhoz viszonyított aránya. A hitéleti képzésben államilag támogatott képzésre felvehető hallgatói létszámot az (5) bekezdésben felsorolt megállapodásban foglaltak szerint kell meghatározni, oly módon, hogy a mesterképzésre az alapképzéssel megegyező számú hallgató vehető fel. A hitéleti képzéshez biztosított államilag támogatott hallgatói létszámhelyre, hitéleti képzésre felvehető a határon túl élő magyar nemzetiségű jelentkező is, akkor is, ha nem tartozik a 39. § (1) bekezdésének hatálya alá. Az egyházi jogi személy által fenntartott diákokthoz az oktatási miniszterrel kötött megállapodás alapján is jogosulttá válik a 129. § (4) bekezdésében meghatározott támogatásra.

(8) A hitéleti képzéssel összefüggésben

a) a jelentkezés elfogadása előfeltételeként kiköthető valamely vallás, világnézet elfogadása és annak igazolása,

b) az egyházi felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzata a 20. § (4) bekezdésében, a 21. § (3) és (6) bekezdésében, – a politikai meggyőződésre vonatkozó kivétellel – a 22. § (4) és (5) bekezdésében, a 27–28. §-ban, a 29. § (2)–(8) bekezdésében, a 30. § (4) bekezdésében, – a nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozás kivételével – a 46. § (2) bekezdésének f) pontjában foglaltaktól eltérő rendelkezéseket állapíthat meg,

c) az egyházi felsőoktatási intézmény a 12. § (2) bekezdésében foglaltaktól eltérően akkor is kaphat elismerést, ha csak egy szakon folytat képzést,

d) a munkakörök létesítését, a munkáltatói jogok gyakorlását, a főiskolai és az egyetemi tanár kivételével a munkaköri és egyéb cím adományozását, továbbá az 52. § (3) bekezdésében szabályozott alapszolgáltatás rendjének meghatározását a fenntartó magához vonhatja,

e) a 15. § (8) bekezdésében – a gyakorló közoktatási intézmény kivételével –, a 84. § (5) bekezdésében, továbbá a 105. § (3) bekezdésében és a 108. §-ban foglaltakat, továbbá az intézményfejlesztési tervre vonatkozó rendelkezéseket nem kell alkalmazni,

f) a 15. § (1)–(7) és (9) bekezdését, valamint a 106. §-t az e § (4) bekezdésében foglalt eltéréssel kell alkalmazni,

g) egyetemi tanári munkaköri cím megszerzéséhez nem szükséges a Magyar Akkreditációs Bizottság előzetes szakértői véleménye.

(9) Az egyházi felsőoktatási intézmény hitéleti képzésére biztosított normatív támogatás megegyezik a bölcsész, bölcsész-tanár képzéshez nyújtott normatív támogatással. Az egyházi felsőoktatási intézmények hitéleti képzésben részesülő hallgatóinak képzésére fordított előirányzatot külön költségvetési előirányzatként kell megtervezni.

(10) Ahol e törvény munkaviszonyt említ, azon egyházi felsőoktatási intézmények esetén az egyházi személyi jogviszonyt is érteni kell.

(11) Az oktatási miniszter az alap- és mesterképzés képzési és kimeneti követelményeinek szabályozásánál a hitéleti képzés tekintetében az egyházi jogi személy kezdeményezésére szabályoz.

(12) A felsőoktatási intézményeket fenntartó egyházi jogi személyek kezdeményezésére a Magyar Akkreditációs Bizottságon belül hittudományi kérdésekkel foglalkozó bizottságot kell működtetni.

(13) Az egyházi jogi személyek által fenntartott felsőoktatási intézmények tekintetében

a) a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló 1990. évi IV. törvény és az egyházak hitéleti és közcélú tevékenységének anyagi feltételeiről szóló 1997. évi CXXIV. törvény vonatkozó rendelkezéseit,

b) a 137. § (2)–(4) bekezdésében és a 138. § (3) és (9) bekezdésében foglalt rendelkezéseket

kell alkalmazni. Az egyházi jogi személy által fenntartott jogi személy, ha alapító okirata lehetővé teszi, közhasznú szervezetként is működhet.

A katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézményekre vonatkozó külön rendelkezések

140. §

(1) A katonai és a rendvédelmi felsőoktatási intézményekben az irányító testület létrehozása nem kötelező. A fenntartót megillető jogosítványokat – ha irányító testületet nem hoznak létre – a honvédelmi miniszter, illetve a belügyminiszter gyakorolja. A honvédelmi miniszter és a belügyminiszter az irányító testület egyes jogosítványait a felsőoktatási intézményre átruházhatja. A katonai és a rendvédelmi felsőoktatási intézmények költségvetési támogatását a Honvédelmi Minisztérium, illetőleg a Belügyminisztérium költségvetésében kell megtervezni.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott felsőoktatási intézmények tekintetében törvény eltérő rendelkezéseket állapíthat meg

a) a vagyonkezelői jogok gyakorlására, a gazdálkodásra,

b) a foglalkoztatásra, illetve az intézményi vezetők kinevezésére és jogállására,

c) a felvételi követelmények meghatározására, a hallgatók jogállására, juttatásaira, az általuk fizetett díjakra.

(3) A honvédelmi, illetőleg a belügyminiszter szabályozza az (1) bekezdésben meghatározott felsőoktatási intézményben

a) a szervezeti egységek létesítésének és működésének rendjét,

b) az évenként felvehető hallgatók számát és a felvétel különös feltételeit,

c) a külföldi hallgatók felvételének, jogállásának és tanulmányainak részletes szabályait, a juttatásoknak és a díjfizetésnek a rendjét.

(4) A honvédelmi, illetőleg a belügyminiszter az (1) bekezdésben meghatározott felsőoktatási intézmények tekintetében

- a) benyújtja a Kormányhoz az éves költségvetési beszámolót és a támogatási tervet,
- b) ellenőrzi az állam által rendelkezésre bocsátott eszközök felhasználásának hatékonyságát és jogszerűségét,
- c) gyakorolja a 105. § (1) bekezdésében meghatározott jogköröket,
- d) meghatározza gazdálkodás és finanszírozás – e törvénytől eltérő – speciális szabályait.

(5) A katonai felsőoktatási intézmény és a rendvédelmi felsőoktatási intézmény olyan képzést is folytathat, amelyik nem tartozik a katonai, illetve a rendvédelmi felsőoktatás körébe. E képzések tekintetében a (2) bekezdés c) pontjában, a (3) bekezdés b) pontjában, a (4) bekezdés b)-c) pontjában foglaltak nem alkalmazhatók. E képzések tekintetében e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni, beleértve az államilag támogatott hallgatói helyek biztosítására és finanszírozására vonatkozó rendelkezéseket is.

Az orvos- és egészségtudományi képzést folytató felsőoktatási intézményekre vonatkozó külön rendelkezések

141. §

(1) Az orvos- és egészségtudományi képzést folytató egyetemek (a továbbiakban: egészségügyi felsőoktatási intézmény) részt vesznek az egészségügyi ellátásban, e célból egészségügyi szolgáltatót létesítenek és tartanak fenn, vagy egészségügyi szolgáltatóval társulnak. Az egészségügyi felsőoktatási intézmény gyakorlati képzés céljából az egészségügyi szolgáltatóval megállapodhat oktató kórházi, szakrendelési, gyógyszerészeti feladatok ellátására. Az egészségügyi felsőoktatási intézmény – külön törvényben meghatározottak szerint – ellátja az igazságügyi szakértői tevékenységet.

(2) Az egészségügyi felsőoktatási intézmény – a felsőoktatási intézmény részeként vagy attól elkülönített szervezeti keretben – egy egészségügyi szolgáltató működtetésére jogosult. Az egészségügyi szolgáltató az egészségügyi felsőoktatási intézmény részeként (a továbbiakban: klinikai központ) vagy attól elkülönülve (a továbbiakban: egyetemi klinikai központ) működhet. A klinikai központ részjogkörű költségvetési egység formájában működik, ha az egészségügyi felsőoktatási intézmény költségvetési szerv. A részjogkörű költségvetési egység kincstári számlával rendelkezik. Az egyetemi klinikai központ jogi személy, amelynek alapítója az egészségügyi felsőoktatási intézmény.

(3) Az egészségügyi felsőoktatási intézmény egészségügyi szolgáltatója – megállapodás alapján – részt vesz a területi egészségügyi szolgáltatások nyújtásában, a progresszív betegellátásban. E feltétel esetén a területileg illetékes megyei (fővárosi) egészségbiztosítási pénztár az egészségügyi felsőoktatási intézmény egészségügyi szolgáltatójával finanszírozási szerződést köt. Az egészségbiztosítási pénztár által az egészségügyi szolgáltatás ellenértékeként biztosított összeg csak a szerződésben meghatározott feladatokra használható fel.

(4) Az egészségügyi felsőoktatási intézmény közreműködhet a regionális egészségfejlesztési tevékenységben, és megállapodás alapján részt vehet a szervezet-átalakítási és finanszírozási modellkísérletekben.

(5) Amennyiben az egészségügyi szolgáltató központi költségvetési szerv részeként működik, az egészségügyi felsőoktatási intézmény egészségügyi szolgáltatásának központi beruházási és felújítási, valamint fejlesztési forrásait az Egészségügyi Minisztérium fejezeti költségvetésében kell megtervezni. Az Egészségügyi Minisztérium jogosult az általa biztosított költségvetési előirányzatokkal kapcsolatos gazdálkodás ellenőrzésére. Előzetes tájékoztatást, beszámolót kérhet, illetve kezdeményezheti az egészségügyi szolgáltatással összefüggő kérdések egyetemi fórumokon történő megvitatását. Amennyiben az egészségügyi szolgáltató gazdasági társaság vagy közhasznú társaság fenntartásában működik, az alapításban az Egészségügyi Minisztérium alapítóként részt vehet.

(6) Az egészségügyi miniszter szakmai irányításával és koordinálásával az egészségügyi felsőoktatási intézmény szervezi a szakorvos-, a szakfogorvos-, a szakgyógyszerész-, klinikai szakpszichológus, népegészségügyi szakemberképzést, a más felsőfokú végzettséggel rendelkezők egészségügyi szak- és továbbképzését, továbbá közreműködik e feladatok ellátásában. Az egészségügyi miniszter irányítja és koordinálja az egészségügyi felsőoktatási intézményekben folytatott tancélú gyógyító-megelőző tevékenységet, ágazati kutató-fejlesztő tevékenységet. Mindezen feladatok ellátásához az Egészségügyi Minisztérium költségvetési támogatást nyújt. Az egészségügyi felsőoktatási intézmény által végzett egészségügyi tevékenységre, továbbá az egészségügyi kutatásra, egészségügyi szak- és továbbképzésre is alkalmazni kell az egészségügy szakmai irányítására és szervezésére, az egészségügyi miniszter szakmai irányítási jogkörére vonatkozó rendelkezéseket, továbbá mindazokat a jogszabályokat, amelyek meghatározzák az egészségügyi szolgáltatás megszervezését, a feladatellátásban közreműködők szakképzettségét, az egészségügyi szolgáltatás finanszírozását.

(7) Annál, aki az egészségügyi felsőoktatási intézmény képzési feladataiban és egészségügyi szolgáltatással összefüggő feladataiban is – munkaköri feladatoként – részt vesz, meg kell határozni, hogy a teljes munkaidő mekkora részét kell az oktatói, illetőleg az egészségügyi szolgáltatással összefüggő feladatokra fordítani. Ilyen foglalkoztatás esetén az egyes tevékenységekre vonatkozó foglalkoztatási és munkaidő-megosztáshoz igazodó díjazási szabályokat alkalmazni kell.

(8) Az egészségügyi felsőoktatási intézményben – ha centrum nem jön létre – az egészségügyi szolgáltatás irányításáért felelős magasabb vezetői megbízással rendelkező vezetőt a szervezeti és működési szabályzatban kell meghatározni (a továbbiakban: egészségügyi szolgáltatásért felelős vezető). Az egészségügyi szolgáltatásért felelős vezető önállóan irányítja az egészségügyi szolgáltatás megszervezését, e feladatok tekintetében gyakorolja a munkáltatói jogokat. Ha az egészségügyi szolgáltatásért felelős vezető nem a rektor, feladatait, kötelezettségeit és kötelezettségvállalási jogosultságát a szervezeti és működési szabályzatban kell meghatározni. Az egészségügyi szolgáltatásért felelős vezető tanácskozási joggal részt vehet az irányító testület ülésén. Az irányító testület jogosítványai az egészségügyi szolgáltató tevékenységre nem terjednek ki.

(9) Az egészségügyi felsőoktatás irányításával és finanszírozásával kapcsolatos szabályokat a Kormány határozza meg.

(10) Ha a felsőoktatási intézmény orvos- és egészségtudományi képzést kíván folytatni, a regisztrációs központ beszerzi az Egészségügyi Minisztérium szakhatósági véleményét. A szakhatósági véleményt hatvan napon belül kell elkészíteni. A regisztrációs központ a szakhatósági véleménytől nem térhet el.

142. §

(1) A képzési, kutatási és betegellátási feladatok koordinálására, a legalább három tudományterületen képzést folytató, egyesüléssel létrejött egészségügyi felsőoktatási intézmények az orvos- és egészségtudományi képzést kari formában folytató szervezeti egységei kezdeményezésére orvos- és egészségtudományi centrumot (a továbbiakban: centrum) hoznak létre. A centrum a felsőoktatási intézmény orvos- és egészségtudományi képzést kari formában folytató szervezeti egységeit, klinikáit és az egészségügyi szolgáltatáshoz kapcsolódó kutató intézeteit, egyéb oktatási szervezeti egységeit foglalja magába. A centrum gyakorolja a vagyionkezelői jogokat azoknak a vagyontárgyaknak a tekintetében, amelyek az orvos- és egészségtudományi képzés, továbbá az egészségügyi, gyógyító-megelőző feladatainak ellátásához rendelkezésére állnak.

(2) Az egészségtudományi centrum élén elnök áll, aki magasabb vezetői megbízás keretében végzi munkáját. Az elnök megválasztásának rendjét a szervezeti és működési szabályzatban kell meghatározni. Az elnök képviseli az egészségtudományi centrumot. A centrum vezetője ellátja a 141. § (8) bekezdésében meghatározott vezetői feladatait is. Az egészségügyi centrumot illetően az egyetemet a centrum vezetője képviseli. A centrum vezetője tanácskozási joggal részt vehet az irányító testület ülésén. A centrum vezetője gyakorolja a 141. § (2), (5)-(6) bekezdésében meghatározott feladatok ellátását szolgáló előirányzatok felett a rendelkezési jogot.

Az agrártudományi képzést folytató felsőoktatási intézményekre vonatkozó külön rendelkezések

143. §

(1) A képzési, kutatási, agrártudományi feladatok koordinálására a legalább két tudományterületen képzést folytató, egyesüléssel létrejött agrártudományi képzést folytató egyetemen a karok, valamint az elkülönült gyakorlólhely, tangazdaság, kutatóintézet, múzeum, arborétum agrártudományi centrum keretében is működtethetők. Az agrárcentrum részjogkörű költségvetési egységként működik, ha a felsőoktatási intézmény költségvetési szerv. A részjogkörű költségvetési egység kincstári számlával rendelkezik.

(2) Az agrártudományi centrum közreműködik az ágazati kutató-fejlesztő, innovációs tevékenység, a területi szaktanácsadás, az agrártovábbképzés, a gyakorlati képzés feladatainak ellátásában, amelyhez a feladatarányos költségvetési támogatást a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium fejezetében az agrár ágazatnak előirányzott nemzeti költségvetésből finanszírozott forrásai között elkülönítetten kell megtervezni oly módon, hogy ez az összeg ne legyen kevesebb, mint az e fejezet előző évi fejezeti kezelésű előirányzatainak egy százaléka.

(3) Az agrártudományi centrum vezetője és költségvetése tekintetében az egészségtudományi centrumra vonatkozó szabályokat [142. § (2) bekezdés] kell alkalmazni.

(4) Az agrár felsőoktatás irányításával és finanszírozásával kapcsolatos szabályokat a Kormány határozza meg.

A művészeti felsőoktatásra vonatkozó rendelkezések

144. §

(1) Ha a felsőoktatási intézmény kizárólag a művészeti képzési ág valamelyikében folytat képzést (a továbbiakban: művészeti felsőoktatási intézmény), az e törvényben foglaltakat a (2)–(7) bekezdésben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A művészeti felsőoktatási intézmény művészeti gyakorlóléhselyet létesíthet és tarthat fenn.

(3) A táncművészeti képzési ágban a felsőfokú tanulmányok a középiskolában folytatott tanulmányok alatt, az érettségi vizsgát megelőzően is megkezdhetők, oly módon, hogy a tanulói jogviszony mellett a felsőoktatási intézménnyel hallgatói jogviszony jön létre. A hallgató egyidejűleg sajátítja el az érettségi vizsga letételéhez szükséges követelményeket és a művészeti képzés követelményeit. Az e bekezdésben szabályozott hallgatók tekintetében alkalmazni kell a Munka Törvénykönyve 129/A. §-ának (2)–(6) bekezdését is.

(4) A művészeti felsőoktatási intézmény az egyetem elnevezést akkor is használhatja, ha egy képzési területen jogosult mesterképzésre, valamint egy művészeti ágban doktori képzésre és doktori fokozat odaítélésére.

(5) Ha a művészeti ágban nem folyik legalább tíz éve mesterfokozatot nyújtó képzés, oktatói munkakört, valamint tanári munkakört tölthet be az is, akinek alapképzésben szerzett oklevele és szakképzettsége van, feltéve, hogy az oktatói munkakör betöltésének a tudományos fokozat megléte nem előfeltétele.

(6) Művészeti alap- és mesterképzésben a 60. § (3) bekezdésében foglaltak mellett a záróvizsgának része művészeti alkotás elkészítése, előadás létrehozása, bemutatása és megvédése.

(7) A művészeti felsőoktatási intézmény alapfokú művészeti nevelés és oktatás, valamint művészeti szakképzés feladatait közoktatási intézmény létrehozásával láthatja el. A művészeti felsőoktatási intézmény a középiskolába járó tanulót előkészítheti a művészeti felsőoktatási intézménybe való belépésre. A tanulót a felsőoktatási intézmény – hallgatói jogviszony létesítése nélkül – nyilvántartásba veszi (a továbbiakban: előkészítő jogviszony). Az előkészítő jogviszonyban lévő tanuló után az alapfokú művészetoktatásban részt vevő tanulóra számított normatív hozzájárulás illeti meg a felsőoktatási intézményt. Az előkészítő jogviszony alapján a tanuló részére legalább heti négy tanórát kell biztosítani, amely teljesíthető az oktató, illetve a tanár munkaköri kötelezettségeként. A képzésben résztvevőt megillető jogokat és kötelezettségeket a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzata határozza meg.

(8) Ha a felsőoktatási intézmény – anélkül, hogy az e §-ban meghatározottak alapján művészeti felsőoktatási intézménynek minősülne – művészeti képzést folytat, működésére a (2)–(3) és (5)–(7) bekezdésben foglaltakat alkalmazni kell.

A pedagógusképzésre vonatkozó külön rendelkezések

145. §

(1) A pedagógusképzést folytató felsőoktatási intézmény – a külön törvényben meghatározottak szerint – elláthatja az e törvényben meghatározott feladatai mellett a közoktatás feladatait is. A pedagógusképzést folytató felsőoktatási intézmények tevékenységüket a közoktatás igényeinek figyelembevételével végzik. A pedagógusképzést folytató felsőoktatási intézmény közoktatási intézményt tarthat fenn, illetve kapcsolatot tarthat, együttműködhet közoktatási intézménnyel.

(2) A pedagógusképzést folytató felsőoktatási intézményben tanulmányokat folytató hallgatók a közoktatási intézményben vesznek részt gyakorlati felkészítésben. Ha a közoktatási intézményt a felsőoktatási intézmény tartja fenn, az gyakorló közoktatási intézményként működik. A gyakorló közoktatási intézményt a felsőoktatási intézmény a közoktatásról szóló törvény alapján intézményalapításra jogosulttal közösen is fenntarthatja. A hallgatók gyakorlati felkészítése megvalósítható – megállapodás alapján – bármelyik közoktatási intézményben. A gyakorló közoktatási intézmények által ellátott közoktatási feladatok után az éves költségvetésről szóló törvényben meghatározottak szerint a helyi önkormányzatok részére biztosított normatív hozzájárulások kétszerese vehető igénybe.

(3) A pedagógusképzést folytató felsőoktatási intézmények közreműködnek a pedagógus továbbképzésben, a pedagógiai kutatásokban, segítik az oktatási miniszter közoktatással összefüggő ágazati feladatainak a végrehajtását.

(4) Az oktatási miniszter az ágazati feladatainak körében, a közoktatási és a pedagógusképzést folytató felsőoktatási intézményrendszer fejlesztéséhez, a pedagógusképzés korszerűsítéséhez, az ehhez szükséges szakmai feltételek megteremtéséhez – a pedagógusképzést folytató felsőoktatási intézményekre építve – regionális szolgáltató és kutatóhálózatot hoz létre és működtet. Az oktatási miniszter az e bekezdésben és a (2) bekezdésben meghatározott feladatok ellátására az érintett felsőoktatási intézménnyel megállapodást köt. Az oktatási miniszter megszervezi a pedagógusképzés-fejlesztés országos szolgáltatói és kutatási feladatainak az ellátását.

(5) Ha a felsőoktatási intézményben több oktatási szervezeti egységben folyik pedagógusképzés, a szervezeti és működési szabályzatban meg kell határozni azt az oktatási szervezeti egységet vagy a szenátus által létrehozott testületet, amelyik ellátja a különböző szervezeti egységekben folyó oktatómunka, valamint az ehhez kapcsolódó gyakorlati képzés összehangolását. Ennek a szervezeti egységnek a vezetője felel a felsőoktatási intézményben folyó pedagógusképzés összehangolásáért.

(6) Tanári szakképzettség csak mesterképzésben szerezhető.

(7) A Kormány határozza meg a pedagógusképzésben az alap- és mesterképzés szakjait, továbbá a mesterképzés szakosodási rendszerének általános szabályait. Az oktatási miniszter rendeletben határozza meg a tanári mesterség képzési és kimeneti követelményeit.

(8) A Magyar Akkreditációs Bizottságban a pedagógusképzéssel kapcsolatos feladatokat ellátó állandó szakmai és szakértői bizottság működik.

146. §

(1) Ha a felsőoktatási intézményben – alapító okirata szerint – nemzeti vagy etnikai kisebbségi pedagógusképzés folyhat, a felvételi követelményeknek megfelelő jelentkező esetén a képzést meg kell szervezni.

(2) A nemzeti vagy etnikai kisebbségi pedagógusképzésre jelentkezők közül előnyben kell részesíteni azt, aki az adott kisebbséghez tartozik. A kisebbséghez tartozást a kisebbségi nyelvből tett érettségi vizsga igazolja.

(3) A nemzeti vagy etnikai kisebbségi pedagógusképzésben a kisebbség nyelvét a képzés teljes időtartama alatt oktatni kell.

(4) A nemzeti vagy etnikai kisebbségi pedagógusképzés a finanszírozás szempontjából kis létszámú szaknak minősül.

(5) Ha a Magyar Akkreditációs Bizottság nemzeti vagy etnikai pedagógusképzés tekintetében készít szakvéleményt, munkájába bevonja az érintett országos kisebbségi önkormányzat által delegált szakértőt.

Értelmező rendelkezések

147. §

E törvény alkalmazásában:

1. *doktori értekezés*: a doktorjelölt által készített írásmű, alkotás vagy munka, amellyel a doktorjelölt – a doktori fokozatszerzési eljárás során – bizonyítja, hogy a fokozat követelményeihez mért tudományos feladat önálló megoldására képes,

2. *doktori iskola*: a doktori képzés szervezett kerete, amely biztosítja a tudományos fokozat megszerzésére történő felkészítést,

3. *egészségügyi alkalmassági vizsgálat*: orvosi vizsgálat, amelynek célja annak megállapítása, hogy az egyén testi adottságai és egészségi állapota alapján képes-e felkészülni a választott tevékenység ellátására, ennek során nem kerül-e veszélybe egészsége,

4. *évközi jegy*: a hallgató évközi teljesítményének kifejezésére szolgáló érdemjegy, amely szorgalmi időszakban a tanulmányi és vizsgaszabályzatban meghatározott értékelési eljárás keretében szerezhető,

5. *felmenő rendszer*: képzés-szervezési elv, amely alapján az új vagy módosított tanulmányi és vizsgakövetelményt azoktól a hallgatóktól lehet megkövetelni, akik a bevezetését követően kezdték meg a tanulmányaikat, illetve azoktól, akik azt megelőzően kezdték meg tanulmányaikat, de választásuk alapján az új vagy módosított tanulmányi és vizsgakövetelmények alapján készülnek fel,

6. *félév*: öt hónapból álló oktatásszervezési időszak,

7. *felsőfokú szakképzés*: felsőoktatási intézmények által végzett, hallgatói jogviszonyt eredményező szakképzés, amely beépül a felsőoktatási intézmény alapképzésébe, és egyben az Országos Képzési Jegyzékben szereplő felsőfokú szakmai képesítést ad,

8. *fogyatékossgal élő hallgató*: az a hallgató, aki testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, pszichés fejlődési zavarai miatt a tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (például: dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, mutizmus),

9. *habilitáció*: a tudományos fokozattal rendelkezők oktatói és előadói képességének, valamint tudományos teljesítményének megítélése,

10. *hátrányos helyzetű hallgató*: az a hallgató, akit középfokú tanulmányai során családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítottak, vagy állami gondozott volt,

11. *honlapon való közzététel*: az információnak a honlapon mindenki számára elérhető tartományban való közzététele,

12. *intézet*: több tanszék tevékenységét összefogó vagy több tanszék feladatait ellátó szervezeti egység,

13. *intézményi dokumentum*: az alapító okirat, továbbá az e törvényben előírt szabályzatok, programok, tervek, így a szervezeti és működési szabályzat, képzési program, irányító testület ügyrendje, intézményfejlesztési terv, hallgatói önkormányzat alapszabálya, kutatási-fejlesztési-innovációs stratégia,

14. *kar*: egy vagy több képzési területen, tudományterületen, művészeti ágban több, a képzési programban rögzített szakmailag összetartozó képzés oktatási és tudományos kutatási, illetve alkotó művészeti tevékenység feladatait ellátó szervezeti egység,

15. *képzési keret*: a többciklusú képzés egyes végzettségi szintjeinek minden képzési területre vonatkozó általános jellemzői,

15. *képzésben érdekelt miniszter*: a szakképzésről szóló törvényben meghatározott, szakképesítésért felelős miniszter,

17. *képzési ág*: a képzési terület azon szakjainak összessége, amelyeknek a képzési tartalma a képzés kezdeti szakaszában azonos,

18. *képzési és kimeneti követelmények*: azoknak az ismereteknek, jártasságoknak, készségeknek, képességeknek (kompetencia) összessége, amelyek megszerzése esetén az adott szakon a végzettségi szintet és szakképzettséget igazoló oklevél kiadható,

19. *képzési idő*: az előírt kreditek, a végzettségi szint, szakképzettség, szakképesítés megszerzéséhez szükséges, jogszabályban meghatározott idő,

20. *képzési időszak*: a képzési idő tagolása szorgalmi időszakokra és a hozzá tartozó vizsgaidőszakokra,

21. *képzési program*: az intézmény komplex képzési dokumentuma, amely

- a) az alap- és mesterszak, valamint a szakirányú továbbképzési szak részletes képzési és tanulmányi követelményeit,
- b) felsőfokú szakképzésben a szakképzési programot, továbbá
- c) a doktori képzés tervét

tartalmazza, a képzés részletes szabályaival, így különösen a tantervvel, illetve az oktatási programmal és a tantárgyi programokkal, valamint az értékelési és ellenőrzési módszerekkel, eljárásokkal és szabályokkal együtt,

22. *képzési terület*: azoknak a szakoknak és képzési ágaknak kormányrendeletben meghatározott összessége, amelyek hasonló vagy részben megegyező képzési tartalommal rendelkeznek,

23. *kis létszámú szak*: nemzetközi kötelezettségvállalás, kultúr- és oktatáspolitikai érdekek alapján indított képzés, amelynek éves államilag támogatott felvehető létszáma országosan nem haladja meg a húsz főt, továbbá a nemzeti és etnikai kisebbségi képzés,

24. *klinika*: az az egészségügyi szolgáltató, amely közreműködik az orvosképzéssel összefüggő képzési és kutatási feladatok ellátásában,

25. *konzultáció*: a felsőoktatási intézmény oktatója által a hallgató részére biztosított, a hallgató tanulmányaival kapcsolatos személyes megbeszélés lehetősége a felsőoktatási intézmény által meghatározott helyen,

26. *kredit*: a hallgatói tanulmányi munka mértékegysége, amely a tantárgy, illetve a tantervi egység vonatkozásában kifejezi azt a becsült időt, amely meghatározott ismeretek elsajátításához, a követelmények teljesítéséhez szükséges; egy kredit harminc tanulmányi munkaórát jelent,

27. *mentor program*: a képzésnek az a sajátos formája, amikor a hátrányos helyzetű hallgató felkészítéséhez, felkészüléséhez a felsőoktatási intézmény hallgatója, oktatója segítséget nyújt,

28. *pályaalkalmassági vizsgálat*: olyan képességvizsgálat, amelynek keretei között megállapítják, hogy a jelentkező rendelkezik-e azokkal az egyéni képességekkel, tulajdonságokkal, amelyek alkalmassá teszik a képzésben való részvételre, a megszerzett szakképzettségnek, szakképesítésnek megfelelő tevékenység ellátására,

29. *regionális központ*: az egyesüléssel e törvényben meghatározottak szerint létrehozott felsőoktatási intézménynek a székhelyén kívül – a jogelőd felsőoktatási intézmény székhelyén működő – a felsőoktatási intézmény szervezeti egységeinek működését integráló egység,

30. *résztanulmányok folytatása*: ha a hallgató másik felsőoktatási intézményben vendéghallgatói jogviszony keretében szerez kreditet,

31. *saját bevétel*: az államháztartáson kívüli források (beleértve minden olyan az Európai Uniótól származó támogatást, amelyhez nem az állami költségvetésen keresztül jut a

felsőoktatási intézmény, továbbá a szakképzési hozzájárulási fizetési kötelezettség teljesítéseként elszámolt forrásokat is), valamint a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapból származó bevételek,

32. *szak*: valamely szakképzettség megszerzéséhez szükséges képzési tartalom (ismeretek, jártasságok, készségek) egységes rendszerét tartalmazó képzés,

33. *szakirány*: a szakképzettség részeként megszerezhető, speciális szaktudást biztosító képzés,

34. *szakképzettség*: alapfokozattal vagy mesterfokozattal egyidejűleg megszerezhető, a szak és a szakirány tartalmával meghatározott, a szakma gyakorlására felkészítő szaktudás oklevélben történő elismerése,

35. *szakmai alkalmassági vizsga*: a felsőoktatási intézmény által – felsőfokú szakképzésben a gyakorlati képzés szervezőjével együttesen – meghatározott vizsga, amely a választott szakképzettség, szakképesítés ellátásához szükséges képességeket méri, azt vizsgálja, hogy rendelkezik-e az egyén a felkészülési (képzési) szakasz eredményes elvégzéséhez optimálisan kifejleszhető képességekkel,

36. *szakmai feladatra jutó folyó kiadások*: az adott feladatra elszámolt működési, fenntartási és felhalmozási célú kiadások,

37. *székhelyen kívüli képzés*: a felsőoktatási intézmény működési helyén (székhely, telephely) kívül részben vagy egészben folyó felsőoktatási képzés,

38. *tanév*: tíz hónapból álló oktatásszervezési időszak,

39. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozásokon való részvétel ideje (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció),

40. *tanszék*: az a szervezeti egység, amely ellátja legalább egy tantárggyal összefüggésben a képzés, a tudományos kutatás, az oktatásszervezés feladatait,

41. *távoktatás*: sajátos információ-technológiai és kommunikációs taneszközök, valamint ismeretátadási-tanulási módszerek használatával az oktató és hallgató interaktív kapcsolatára és az önálló hallgatói munkára épülő képzés, amelyben a tanórák száma nem éri el a teljes idejű képzés tanóráinak harminc százalékát,

42. *telephely*: az alapító okiratban meghatározott, a székhelyen kívül működő szervezeti egység elhelyezését szolgáló feladatellátási hely,

43. *tudásközpont*: az adott statisztikai és fejlesztési régióban a kutatást és fejlesztést, az innovációt segítő, a tudást, a kutatási eredményeket menedzselő intézmény, amely a kereslet megteremtésével és szolgáltatásaival segíti a tudás, a kutatási eredmények gazdasági életben történő hasznosulását,

44. *tudományterületek*: a bölcsészettudományok, a hittudomány, az agrártudományok, a műszaki tudományok, az orvostudományok, a társadalomtudományok, a természettudományok és a művészetek, amelyek tudományágakra tagozódnak,

45. *végbizonyítvány (abszolutórium)*: a tantervben előírt vizsgák eredményes letételét és – a nyelvvizsga letételének és szakdolgozat (diplomamunka) elkészítésének kivételével – más tanulmányi követelmények teljesítését, illetve a szakdolgozathoz (diplomamunkához) rendelt kreditpontok kivételével a képzési és kimeneti követelményekben előírt kreditpontok megszerzését igazolja, amely minősítés és értékelés nélkül tanúsítja, hogy a hallgató a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelménynek mindenben eleget tett,

46. *vizsga*: az ismeretek, készségek és képességek elsajátításának, megszerzésének ellenőrzési formája.

Átmeneti és vegyes rendelkezések

148. §

(1) Azokat a kérdéseket, amelyeket e törvény alapján a foglalkoztatási követelményrendszerben kell szabályozni, a felsőoktatási intézmény kollektív szerződése is szabályozhatja.

(2) A Magyar Köztársaság címere elhelyezhető a felsőoktatási intézmény alapfeladatának ellátását szolgáló helyiségekben, címtábláján, épületeinek homlokzatán, továbbá feltüntethető a körbélyegzőjén és a felsőoktatási intézmény által kiadott okleveleken, oklevélmelléleteken.

(3) Az Idegennyelvi Továbbképző Központ, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Jogi és Továbbképző Intézete és a Budapesti Corvinus Egyetem Közgazdasági Továbbképző Intézete a felsőoktatási intézmény részeként működnek. A továbbképző intézetek a felsőoktatási intézménnyel kötött megállapodás alapján részt vehetnek idegennyelvi képzésben és vizsgáztatásban, szakirányú továbbképzés és iskolarendszeren kívüli képzések szervezésében. A továbbképző intézetek a felsőoktatási intézmény keretei között önálló jogi személyként működnek részjogkörű költségvetési egységként.

(4) A Pető András Főiskola főiskolaként működhet tovább oly módon, hogy egy képzési területen, egy szakon folytathat képzést.

(5) A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem akkor is használhatja az egyetem elnevezést, ha egy képzési területen jogosult mesterképzés folytatására, valamint legalább egy tudományterületen doktori képzésre, illetve doktori fokozat odaítélésére.

(6) E törvény hatályba lépése nem érinti a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 63. §-a alapján nyilvános könyvtári feladatokat ellátó állami egyetemi könyvtárak feladatait. Azok továbbra is ellátják a nyilvános könyvtári, a szak- és felsőoktatási könyvtári feladatokat.

149. §

(1) Az 1984. szeptember 1-je előtt doktori cselekmények alapján szerzett, illetőleg e nap előtt engedélyezett doktori cselekmények alapján később megszerzett egyetemi doktori cím továbbra is viselhető.

(2) Az a személy, aki 1984. szeptember 1-je után egyetemi tudományos fokozatot (doctor universitatis) szerzett, továbbra is használhatja a „dr. univ.” megjelölést.

(3) Hittudományi egyetemeken 1993. szeptember 1-je előtt szerzett hittudományi doktori cím továbbra is viselhető.

(4) Az 1997. december 31-éig az egyetem által odaítélt doktori fokozat, illetőleg megállapított doktori fokozattal való egyenértékűség továbbra is érvényes.

(5) Amennyiben jogszabály alkalmazási, foglalkoztatási, képesítési előírásként „tudományos fokozat”-ot említ, azon doktori fokozatot, a tudomány(ok) kandidátusa, a tudomány(ok) doktora, illetve a külföldön szerzett és honosított vagy elismert tudományos fokozatot kell érteni.

(6) A tudomány(ok) kandidátusa fokozattal rendelkező személy a „doktori fokozat” megjelölést használhatja.

(7) A felsőoktatásról szóló törvény alapján szerzett mester (DLA) fokozat megfelel az e törvény szerint művészeti területen adományozható DLA fokozatnak.

(8) Azok, akik e törvény hatálybalépése előtt szereztek magyar egyetemen vagy főiskolán oklevelet, jogosultak a következő címek használatára:

a) az egyetemi végzettséget igazoló doktori címek az orvosok, fogorvosok, állatorvosok, jogászok esetében (ezeknek rövidített jelölése: dr. med., dr. med. dent., dr. vet., dr. jur.),

b) az a) pontban nem említett egyetemi végzettséggel rendelkezők az okleveles mérnök, okleveles közgazdász, okleveles tanár, illetőleg – a szaktól függően – a képesítési követelményekben meghatározott más cím,

c) a főiskolai végzettséggel rendelkezők – a tanulmányi iránytól függően – a mérnök, közgazdász, tanár, tanító, óvodapedagógus, gyógypedagógus, szakoktató, illetőleg a képesítési követelményekben meghatározott más cím.

(9) Az e törvény hatálybalépése előtt szerzett következő címek és ahhoz kapcsolódó rövidítések tovább használhatók:

a) címek:

aa) Promotio sub auspiciis praesidentis Rei Publicae,

ab) doctor honoris causa,

b) rövidítések:

ba) a PhD fokozattal rendelkező személyek esetén a „PhD” vagy "Dr." rövidítés, DLA fokozattal rendelkezők esetén "DLA" vagy a „Dr.” rövidítés,

bb) az ab) pont esetén a „Dr. h. c.” rövidítés.

(10) Az oklevelet kibocsátó felsőoktatási intézmény (vagy annak jogutódja) a (8) bekezdésben említett jogosultságról igazolást állít ki.

(11) A honosított (elismert) oklevelekre a (7) és (8) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni, azzal az eltéréssel, hogy amennyiben az elismerést vagy honosítást valamely korábbi irányító minisztérium végezte, az igazolást az Oktatási Minisztérium adja ki.

(12) Az 1996. szeptember 1-je előtt a felsőoktatási intézményekben létesített szakosító továbbképzési szakokon szerzett szakosító továbbképzési oklevél által tanúsított szakképzettség a munkakör betöltése és a foglalkozás (tevékenység) gyakorlása szempontjából egyenértékű az e törvényben meghatározott szakirányú továbbképzésben szerezhető szakképzettséggel.

(13) Azok a főiskolai tanárok, akik e törvény hatálybalépésekor jogosultak a professzori cím használatára, e törvény hatálybalépése után is használhatják ezt a címet.

150. §

(1) Ha az oklevél, illetve bizonyítvány megszerzésének az előfeltétele az általános nyelvvizsga megléte, a követelmény teljesítése alól mentesülnek azok a hallgatók, akik tanulmányaiknak első évfolyamon történő megkezdésének évében legalább a negyvenedik életévüket betöltik. Ez a rendelkezés azoknál alkalmazható utóljára, akik a 2015/2016. tanévben tesznek záróvizsgát.

(2) Az Európa Tanács Közös Európai Referenciakeretében ajánlott hat fokozatú nyelvvizsga-rendszer és az alap-, közép-, illetve felsőfokú államilag elismert vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgák megfeleltetését, továbbá az idegennyelv-tudást igazoló államilag elismert nyelvvizsgáztatás rendjét a Kormány határozza meg.

(3) 2010. december 31-ig foglalkoztatás, valamint az intézménylétesítés és -működéssel kapcsolatos minőséghitelesítés során egyenértékűnek kell tekinteni a doktori fokozattal

a) az 1990. évi XII. törvényben meghatározott díjakat,

b) a testkulturális felsőoktatásban az olimpiai játékokon, felnőtt-világbajnokságon, felnőtt Európa-bajnokságon elért első három helyezés valamelyikét,

c) művészeti felsőoktatásban a DLA mesterfokozattal az 1991. évi XXXI. törvényen alapuló kormányrendeletben meghatározott, illetve miniszteri rendeletek alapján adományozható művészeti vagy ezekkel egyenértékűnek tekintett külföldi művészeti elismeréseket.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott rendelkezések alapján a felsőoktatási intézményben egy alkalommal lehet kinevezést adni.

KILENCEDIK RÉSZ
HATÁLYBA LÉPTETŐ RENDELKEZÉSEK

Bevezető rendelkezések

151. §

(1) Ez a törvény a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel 2005. szeptember 1-jén lép hatályba. Egyes rendelkezéseinek bevezetése fokozatosan, a 151–152., 154–163. §-ban meghatározottak szerint történik.

(2) A 166–167. § és a 170–173. § 2006. január 1-jén lép hatályba.

(3) 2006. szeptember 1-jén

a) hatályát veszti a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény), valamint az azt módosító 1994. évi LVIII. törvény, 1996. évi LXI. törvény, 1997. évi VIII. törvény, 1997. évi CXXVI. törvény, 1997. évi CXXVII. törvény, 1998. évi XXXVIII. törvény, 1999. évi LII. törvény, 2000. évi XCVII. törvény, 2000. évi CVII. törvény, 2001. évi LXV. törvény, 2001. évi XCI. törvény, 2003. évi XXXVIII. törvény,

b) hatályát veszti továbbá

ba) a Magyar Köztársaság 1995. évi költségvetéséről szóló 1994. évi CIV. törvény 67–68. §-a, 69. §-ának (1) bekezdése,

bb) a gazdasági stabilizációt szolgáló egyes törvénymódosításokról szóló 1995. évi XLVIII. törvény 124–125. §-a,

bc) a Magyar Köztársaság 1995. évi pótköltségvetéséről szóló 1995. évi LXXII. törvény 26. § (1) bekezdésének d) pontja,

bd) a katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézmények vezetőinek, oktatóinak és hallgatóinak jogállásáról szóló 1996. évi XLV. törvény 52. §-a,

be) a Magyar Köztársaság 1997. évi költségvetéséről szóló 1996. évi CXXIV. törvény 69. §-a,

bf) a Magyar Köztársaság 1998. évi költségvetéséről szóló 1997. évi CXLVI. törvény 81. §-a, 88. § (1) bekezdésének e) pontja,

bg) a Magyar Köztársaság 1999. évi költségvetéséről szóló 1998. évi XC. törvény 88. §-a,

bh) a Magyar Köztársaság 2000. évi költségvetéséről szóló 1999. évi CXXV. törvény 72. §-a,

bi) a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény és a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról szóló 2000. évi XCVII. törvény 1–21. §-a, 23. §-ának (2)–(8) bekezdése, valamint 24. §-a,

bj) a Magyar Köztársaság 2001. és 2002. évi költségvetéséről szóló 2000. évi CXXXIII. törvény 89. §-a,

bk) a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény 68. § (1) bekezdésének c) pontja,

bl) a Magyar Köztársaság 2001. és 2002. évi költségvetéséről szóló 2000. évi CXXXIII. törvény módosításáról szóló 2002. évi XXIII. törvény 35. § (1) bekezdésének a *"továbbá a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 3. §-ának (3) bekezdése, a 11. §-ának (6) bekezdése, a 116. §-ának (2)–(4) bekezdései tekintetében a klinikai központokra vonatkozó rendelkezései vonatkozásában"* szövegrésze,

bm) az egyes, az egészségügyet és a társadalombiztosítást érintő törvények módosításáról szóló 2002. évi LVIII. törvény 49. § (5) bekezdésének e) pontja,

bn) az egyes oktatási tárgyú, az oktatási jogok érvényesítésének elősegítését, valamint a felsőoktatási intézmény- és képzési rendszer fejlesztését szolgáló törvények módosításáról szóló 2004. évi LX. törvény 4–6. §-a, 7. § (3) bekezdésének b) pontja és (4) bekezdése,

bo) a Közép-európai Egyetem állami elismeréséről szóló 2004. évi LXI. törvény 3. §-ának (2) bekezdése,

bp) a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény 50. §-ának (24) bekezdése.

(4) 2010. december 31-én hatályát veszti az Andrassy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetem állami elismeréséről szóló 2001. évi LXVI. törvény, valamint a Közép-európai Egyetem állami elismeréséről szóló 2004. évi LXI. törvény. Az Andrassy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetem, valamint a Közép-európai Egyetem 2011. január 1-től e törvény rendelkezései alapján folytatja működését. Abban az esetben, ha az egyetemek e feltételnek nem tesznek eleget, a 2011. szeptember 1-jén induló tanévben nem vehetnek fel hallgatót az első évfolyamra. Az előző években felvett hallgatók tanulmányaikat változatlan feltételek mellett befejezhetik. Az oktatási miniszter lefolytatja a 105. §-ban szabályozott eljárást.

(5) Az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény rendelkezéseit e törvény hatályba lépésének napjától akkor lehet alkalmazni, ha e törvény bevezetése még nem kezdődött meg.

(6) Az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény alapján megkötött intézményi megállapodások érvényességét e törvény hatályba lépése nem érinti. Az abban foglaltakat azonban 2006. szeptember 1-jéig felül kell vizsgálni, és 2006. december 31-ig kell elkészíteni az intézményfejlesztési tervet. Az e törvénnyel ellentétes képzésre kötött megállapodások felülvizsgálat hiányában az említett időpontban érvényüket veszítik, oly módon, hogy a megállapodásban foglaltak alapján megkezdett képzéseket be kell fejezni.

(7) Ahol e törvény közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvényről rendelkezik, azon 2005. október 31-éig az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvényt kell érteni.

(8) Az e törvényben szabályozott közigazgatási hatósági eljárásokban, továbbá ha e törvény alapján meghatározott eljárásban a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni, az eljárási cselekményeket elektronikusan nem lehet gyakorolni.

(9) Azok a külföldi felsőoktatási intézmények, amelyek e törvény hatályba lépése előtt az oktatási minisztertől kapott engedély alapján kezdték meg működésüket, 2010. december 31-éig kötelesek e törvény alapján újra lefolytatni a tevékenység folytatásához szükséges

engedélyezési eljárást. Abban az esetben, ha e feltételnek nem tesznek eleget, a 2011. szeptember 1-jén induló tanévtől nem vehetnek fel hallgatót az első évfolyamra, az előző években felvett hallgatók azonban tanulmányaikat változatlan feltételek mellett befejezhetik. Az oktatási miniszter lefolytatja a 105. §-ban szabályozott eljárást.

152. §

(1) Az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény és végrehajtási rendeletei alapján létrehozott testületek, azok vezetői és tagjai megbízatását, működését – ha e törvény másképp nem rendelkezik – e törvény hatályba lépése nem érinti. A testületek megbízatásuk lejártáig tovább működhetnek.

(2) A Magyar Akkreditációs Bizottság Titkársága, mint teljes jogkörrel rendelkező önálló költségvetési szerv 2006. január 1-jétől kezdődően megszűnik. A Titkárság jogutódja a Magyar Akkreditációs Bizottság. 2006. január 1-jétől kezdődően a Magyar Akkreditációs Bizottság, valamint a Felsőoktatási és Tudományos Tanács az e törvényben meghatározott jogi személyként működik tovább változatlan összetételben. A jogutódlás nem érinti a két testület előtt folyamatban lévő ügyeket, amelyeket a megkezdésükkor hatályban lévő rendelkezések alapján kell elbírálni. Nem érinti továbbá a jogutódlás előtt hozott döntéseket, vállalt kötelezettségeket, illetve megszerzett jogokat. A Magyar Akkreditációs Bizottság és a Felsőoktatási és Tudományos Tanács tagjai megbízatásuk lejártáig ellátják feladatukat, s annak lejártát követően kell az új rendelkezések szerint megalakítani a testületeket. A Felsőoktatási és Tudományos Tanács az új rendelkezések szerint történő megalakulásig négy új taggal bővül, és huszonöt taggal folytatja tevékenységét. Ezeket a tagokat a kamarák saját – felsőoktatási intézménnyel foglalkoztatási jogviszonyban nem álló – tagjaik közül delegálják.

(3) A Magyar Akkreditációs Bizottság, valamint a Felsőoktatási és Tudományos Tanács Titkárságán foglalkoztatottak további alkalmazására a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvénynek a munkáltató személyében bekövetkező változásra vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni, figyelembe véve az e törvény 111. §-ának (5) bekezdésében és a 113. § (5) bekezdésében foglaltakat.

(4) A Magyar Akkreditációs Bizottság 2006. szeptember 1-jéig az e törvényben meghatározott feladatokhoz igazítja szervezetét.

(5) Az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény alapján megkezdett képzéseket – folyamatos képzésben – változatlan szakmai követelmények, változatlan vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával kell befejezni.

(6) Az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény rendelkezései alapján 2006. január 1-jéig a felsőoktatási intézmény megszüntethető.

(7) A 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény 10/A. §-a és 10/B. §-a rendelkezései alapján utóljára 2005-ben lehet ösztöndíjat folyósítani. A Széchenyi István, a Békésy György Posztdoktori, valamint a Szent-Györgyi Albert Ösztöndíjakat pályázati rendszerben a Kormány ösztöndíjaként 2006. január 1-jétől tovább kell működtetni. A már megállapított ösztöndíjakat e törvény hatálybalépése nem érinti. A kuratórium a megbízatásának idejéig tovább működik.

(8) Az ösztöndíjak odaítélésének rendjét, mértékét, az ösztöndíjra jogosultak körét, valamint e törvény bevezetésével összefüggésben további átmeneti szabályokat a Kormány határozza meg.

Felhatalmazó rendelkezések

153. §

(1) A Kormány felhatalmazást kap arra, hogy rendelettel szabályozza

1. a kutatóegyetem minősítés feltételeit, a minőségi díj alapítását [5. § (6) bekezdés, 108. § (4) bekezdés],

2. a képzés szerkezetét [11. § (2) bekezdés],

3. a felsőoktatási intézmény minimális (kötelező) létesítési feltételeit, az alapítással kapcsolatos eljárás rendjét és díját, a gyakorló közoktatási intézmény létesítésének feltételeit [12. § (4) bekezdés, 15. § (12) bekezdés, 38. § (1) bekezdés],

4. a kar létesítésének elveit [30. § (8) bekezdés],

5. a többciklusú képzés és a felsőfokú szakképzés rendjét, a képesítési keretet, a képzés indításának eljárását, a doktori képzés szabályait, a tudományterületeket, tudományágakat [32. § (11) bekezdés, 145. § (7) bekezdés],

6. az államilag elismert nyelvvizsgáztatás rendjét [150. § (2) bekezdés],

7. a felsőoktatási információs rendszer működtetésével, a felsőoktatási intézmények iratkezelésével, az adattovábbítással, továbbá a diákigazolvánnyal, az oktatói igazolvánnyal, az oktatói azonosító számmal és a hallgatói azonosító számmal kapcsolatos eljárási kérdéseket, a támogatási idő nyilvántartásának rendjét [35. § (2) és (11) bekezdés, 55. § (6) bekezdés, 73. § (1) bekezdés],

8. a felsőoktatási intézmények egyesülésének, kiválásának, szétválásának, csatlakozásának, beolvadásának rendjét [36. § (11) bekezdés, 38. § (1) bekezdés],

9. a jelentkezések elbírálási rendjét, a felvétel feltételeit, az eljárási díj összegét [39. § (6) bekezdés, 42. § (2) és (5) bekezdés],

10. a jelentkezők, hallgatók esélyegyenlőségének előmozdítása érdekében az előnyben részesítés követelményeit; a mentor program megszervezésének szabályait [39. § (7) bekezdés, 66. § (6) bekezdés],

11. a fogyatékoság megállapításának és igazolásának rendjét, a fogyatékosággal élő hallgatók tanulmányaival kapcsolatos elveket [44. § (3) bekezdés, 61. § (2) bekezdés],

12. a hallgatói juttatások és egyéb kedvezmények igénybevételi rendjét [51. § (3) bekezdés, 104. § (5) bekezdés, 118. § (6) bekezdés, 119. § (3) bekezdés],

13. a lakhatási feltételek biztosításával kapcsolatos szabályokat [52. § (8) bekezdés],
 14. a kreditrendszerű képzés általános szabályait [57. § (5) bekezdés],
 15. a kitüntetéses doktorrá avatás szabályait [65. § (1) bekezdés],
 16. a foglalkoztatással összefüggő pályázati rendszert [88. § (3) bekezdés],
 17. a foglalkoztatással, kedvezményekkel, vezetői megbízással kapcsolatos szabályokat [80. § (3) bekezdés, 93. § (5) bekezdés, 94. § (3) bekezdés, 95. § (6) bekezdés, 96. § (6) bekezdés],
 18. a regisztrációs központ létesítését [107. § (7) bekezdés],
 19. a Magyar Akkreditációs Bizottság, a Felsőoktatási és Tudományos Tanács, valamint az Országos Kredittanács működésével kapcsolatos kérdéseket [110. § (8) bekezdés, 111. § (8) bekezdés, 113. § (8) bekezdés, 114. § (6) bekezdés],
 20. a felsőoktatási intézmény finanszírozásával, gazdálkodásával kapcsolatos kérdéseket [123. § (2) bekezdés, 127. § (2) bekezdés, 128. § (6) bekezdés, 129. § (2) bekezdés, 130. § (7) bekezdés, 131. § (4) bekezdés, 132. § (3) bekezdés, 133. § (2) bekezdés, 141. § (9) bekezdés, 143. § (4) bekezdés], a magán intézmények gazdálkodásával kapcsolatos kérdéseket [138. § (1) bekezdés],
 21. felsőoktatási ösztöndíjak alapítását [134. § (1)–(2) bekezdés, 152. § (8) bekezdés],
 22. a hitelfelvétellel kapcsolatos pályázati eljárás rendjét [123. § (2) bekezdés].
- (2) Az oktatási miniszter rendeletben szabályozza
- a) az oktatási jogok miniszteri biztosa hivatalának feladatait és működésének szabályait,
 - b) az alapképzés és a mesterképzés képzési és kimeneti követelményeit,
 - c) a szakirányú továbbképzés szervezésének általános feltételeit.

Egyes intézkedések bevezetése

A felsőoktatási intézmények átalakulása, új intézmények indítása

154. §

(1) Az e törvény hatálybalépésekor működő felsőoktatási intézmény intézményi tanácsa 2005. szeptember 30-ig kidolgozza az e törvény szerinti szenátus megválasztásának és működésének rendjét, amely alapján az új szenátust 2005. október 31-ig kell létrehozni.

(2) Az e törvény hatálybalépésekor működő állami felsőoktatási intézményekben az irányító testületet 2005. november 30-áig létre kell hozni. Az irányító testület létszámát a

tényleges (felvett) hallgatói létszám alapján kell meghatározni. A szenátus az e törvényben meghatározott kifogásolási jogával tizenöt napon belül élhet.

(3) Az e törvénynek megfelelő intézményi, szervezeti felépítést a felsőoktatási intézményeknél 2006. szeptember 1-ig kell kialakítani. E körben felül kell vizsgálni a székhelyen kívüli képzéseket, az együttműködési és társulási megállapodásokat.

(4) Az e törvény hatálybalépésekor működő felsőoktatási intézmények 2006. április 30-ig elkészítik a 21. §-ban meghatározottaknak megfelelő szervezeti és működési szabályzatukat, és megküldik jóváhagyás céljából az irányító testületnek, illetve a fenntartónak. Az új szervezeti és működési szabályzatot 2006. szeptember 1-jétől kell alkalmazni valamennyi hallgató tekintetében, függetlenül attól, hogy a hallgatói jogviszony mikor keletkezett. Az új szervezeti és működési szabályzatban kell meghatározni azokat az átmeneti szabályokat, például a tanulmányi és vizsgarendet, amelyek a korábbi képzési rendszerben megkezdett tanulmányok befejezéséhez szükségesek. 2006. április 30-ig a hallgatói önkormányzatok elkészítik alapszabályukat és megküldik jóváhagyás céljából a szenátusnak.

155. §

(1) Az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény 1. számú mellékletében felsorolt felsőoktatási intézmények alapító okiratát a 16. § (1) bekezdésében meghatározottak alapján ki kell egészíteni, és azt a fenntartónak 2006. március 31-ig meg kell küldenie a regisztrációs központ részére, azzal, hogy azon képzési területeket, képzési ágakat, tudományterületeket, művészeti területeket, képzési szinteket, amelyeken az intézmény képzést folytathat, valamint a felvehető maximális hallgatói létszámot a 2005. november 1-je és 2007. december 31-e közötti időszakra kell az alapító okiratban feltüntetni.

(2) Az e törvényben meghatározott alapítói, fenntartói kör első alkalommal 2006. szeptember 1-jén kezdeményezheti a létesítési eljárást.

(3) A fenntartói jog átadására 2006. január 1-jétől kezdődően a 17. §-ban meghatározottak alapján kerülhet sor.

(4) A 38. § (3) bekezdésében meghatározott nyilvántartást első alkalommal 2006. március 31-ig kell közzétenni.

156. §

(1) A regisztrációs központot 2005. december 31-ig kell létrehozni. A regisztrációs központ létrehozásáig hatásköreit az Oktatási Minisztérium gyakorolja.

(2) A 101. § (1) bekezdésének a) pontjában foglaltak szerint a felsőoktatás középtávú fejlesztési tervét – az e törvény tapasztalatainak 2007-ben történő áttekintését követően – első alkalommal 2008. december 31-ig nyújtja be a Kormány.

(3) A felsőoktatási intézmények a 2006. szeptember 1-jétől induló tanévtől kezdődően vezetik be a pályakövetés rendszerét.

157. §

(1) Az e törvény hatálybalépését követő hatvan napon belül a rektori, főiskolai rektori, illetve főigazgatói megbízással rendelkezők nyilatkoznak arról, hogy megbízatásuk hátralévő idejéig el kívánják-e látni a felsőoktatási intézmény vezetését, és ehhez kapcsolódóan az irányító testület vezetését is. Abban az esetben, ha vállalják e feladatok együttes ellátását, jelenlegi megbízatásuk – a megbízási idő változatlanul hagyása mellett – az irányító testület megalakulásával átalakul rektori megbízássá és irányító testületi elnöki megbízássá. E törvény, valamint az 1993. évi felsőoktatási törvény alapján, a felsőoktatási intézmény vezetésére irányuló megbízás – egymást követően – összesen két alkalommal adható.

(2) Az (1) bekezdésben nem szabályozott vezetői megbízatások az eredeti megbízás szerint fennmaradnak addig az időpontig, ameddig a felsőoktatási intézmények új szervezeti felépítése nem alakul ki, de legkésőbb 2006. június 30-ig. Eddig az időpontig a rektornak felül kell vizsgálnia valamennyi vezetői megbízást, és e törvény szerint meg kell erősítenie, illetve meg kell szüntetnie őket. Döntéséhez be kell szereznie az irányító testület vagy – ha az a felsőoktatási intézményben nem működik – a fenntartó egyetértését.

(3) E törvény hatálybalépése nem érinti az oktatók, illetve a kutatók foglalkoztatását, a velük kötött munkaszerződést, illetve a kiadott közalkalmazotti kinevezést, valamint a részükre kiadott főiskolai, illetve egyetemi foglalkoztatáshoz kötődő címeket. E törvény hatálybalépését követően az 1993. évi felsőoktatási törvény rendelkezései szerint is alkalmazható oktató, illetve tudományos kutató. Azoknak az oktatóknak és tudományos kutatóknak a besorolása és foglalkoztatása, akik a régi követelmények szerint kerültek alkalmazásra, akkor változtatható meg, ha az új követelményeket teljesítik. 2008. szeptember 1-jétől kezdődően csak az e törvényben meghatározottak szerint lehet oktatói, illetve kutatói munkakört létesíteni. Az 1993. évi felsőoktatási törvény rendelkezései szerint alkalmazott és az új követelményeket időközben teljesítő oktatókat, illetve tudományos kutatókat az "egyetemi" oktatókra meghatározott munkakör szerint kell besorolni, függetlenül attól, hogy alkalmazásukra főiskolán vagy egyetemen kerül sor. Ebben az esetben a foglalkoztatásra az új rendelkezéseket kell alkalmazni, azzal az eltéréssel, hogy a 91. §-ban meghatározott határidőbe az adott oktatói munkakörben eltöltött időt be kell számítani. Ha az előírt feltételek teljesítéséhez öt évnél kevesebb év áll rendelkezésre, az oktató az új munkaszerződés, illetve közalkalmazotti kinevezés aláírásának napjától számított öt éven belül köteles az előírt feltételeket teljesíteni. Az oktatót ugyanabba az "egyetemi oktatói" fizetési fokozatba kell besorolni, mint amilyen "főiskolai oktatói" fizetési fokozatban volt, és a fizetési fokozatban eltöltött idő újra kezdődik.

(4) Az oktatói és kutatói munkakörben foglalkoztatottak havi rendszeres járandósága az új juttatási rendszerre történő átállás miatt nem csökkenthető. A 97. § (2)–(3) bekezdésében szabályozott kiemelkedő oktatói és kutatói teljesítmény elismerését szolgáló juttatási rendszer fokozatos kialakítása érdekében az oktatói, kutatói rendszeres járandóság emelésére rendelkezésre álló összegnek az éves költségvetési törvényben meghatározott hányadát az oktatói és kutatói teljesítmény elismerését szolgáló keret feltöltésére kell fordítani mindaddig, amíg el nem éri az előírt mértéket, azzal a megkötéssel, hogy ez az összeg nem lehet kevesebb, mint a rendelkezésre álló összeg egyharmada. Addig, ameddig a keret feltöltése nem történik meg, az egy személynek adható havi többletjárandóság összege nem lehet kevesebb, mint az adott évben az egy személyre jutó összeg háromszorosa.

(5) Ha a művészeti képzésben az oktatót, illetve a tanárt alapképzésben szerzett szakképzettséggel alkalmazzák, de ennek lehetősége a 144. § (5) bekezdése alapján megszűnik, az oktató, illetve a tanár tovább foglalkoztatható, feltéve, hogy a foglalkoztatás feltételeinek beálltakor az ötvenedik életévét már betöltötte.

Átállás a képzési rendszerre

158. §

(1) A felsőoktatási intézmények 2006. szeptember 1-jétől az e törvény szerint elkészített képzési program alapján indíthatják az alapképzés első képzési időszakát, beleértve az egységes, osztatlan képzés első képzési időszakát is. Ettől az időponttól kezdődően nem indítható a régi képzési szerkezet szerinti főiskolai szintű, illetve egyetemi szintű képzésben új évfolyam. A felsőoktatási intézmények olyan képzést indíthatnak, amelyet a képzési program részeként 2006. június 30-ig a szenátus elfogadott. E rendelkezés alól az oktatási miniszter a Magyar Akkreditációs Bizottság kezdeményezésére legfeljebb egy tanévre szóló felmentést adhat, feltéve, hogy jóváhagyott képzési és kimeneti követelmény hiányában a képzési programot nem lehetett elkészíteni.

(2) Azok a hallgatók, akik a felsőoktatásban a tanulmányaikat 2006. szeptember 1-je előtt kezdték meg, azt a korábbi követelmények szerint fejezhetik be, és az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény rendelkezései alapján főiskolai szintű végzettséget tanúsító, illetve egyetemi szintű végzettséget tanúsító oklevelet szereznek.

(3) Azok a hallgatók, akik tanulmányaikat 2006. szeptember 1-je előtt kezdték meg, de tanulmányaikat az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény rendelkezései szerint nem fejezik be, a tanulmányok és vizsgák beszámítási rendje szerint e törvény rendelkezései alapján folytathatják tanulmányaikat.

(4) Ahol jogszabály főiskolai szintű végzettségről és szakképzettségről rendelkezik, azon alapfokozatot és szakképzettséget is érteni kell. Ahol jogszabály alapfokozatról és szakképzettségről rendelkezik, azon főiskolai szintű végzettséget és szakképzettséget is érteni kell.

(5) Ahol jogszabály egyetemi szintű végzettségről és szakképzettségről rendelkezik, azon mesterfokozatot és szakképzettséget is érteni kell. Ahol jogszabály mesterfokozatról és szakképzettségről rendelkezik, azon egyetemi szintű végzettséget és szakképzettséget is érteni kell.

(6) Az e törvény alapján indított mesterképzésbe bekapcsolódhatnak a főiskolai szintű végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezők. Az e törvény alapján indított szakirányú továbbképzésbe bekapcsolódhatnak a főiskolai vagy egyetemi szintű végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezők.

159. §

(1) A felsőoktatási intézmények az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény alapján kiadott követelményekre építve kezdhetnek szakirányú továbbképzést mindaddig, ameddig az e törvény alapján megkezdett alapképzésre épülve szakirányú továbbképzés nem indítható.

(2) A felsőoktatási intézmények a doktori képzést az egyetemi képzés követelményeire építve indíthatják mindaddig, ameddig az e törvényben szabályozott mesterképzés alapján a doktori képzés nem indítható meg. Ettől az időponttól kezdődően a doktori képzést a mesterképzésre építve kell indítani, azonban biztosítani kell, hogy az egyetemi szintű végzettséggel rendelkezők a doktori képzésbe bekapcsolódhassanak.

(3) Az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény 84–86. §-a a 2006. szeptember 1-jétől induló új képzésekben nem alkalmazható, rendelkezéseit azonban a korábban megkezdett képzések tekintetében alkalmazni kell. Nem alkalmazhatók továbbá az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény 91–94. §-ában foglaltak, az előírt követelmények kivételével. A doktori képzés és fokozatszerzés eljárási kérdéseire e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni. A doktori képzésben résztvevőknek az e törvényben meghatározott fokozatokat kell odaítélni. A 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény alapján odaítélt doktori fokozatok egyenértékűek az e törvény alapján kiadott doktori fokozatokkal. A doktoranduszok jogai és kötelezettségei nem változnak.

(4) Az 53. § (4) bekezdés szerinti doktori képzésre biztosítandó államilag támogatott létszámkeretre vonatkozó rendelkezést a 2009/2010-es tanévtől kell alkalmazni, azzal, hogy a 2006/2007-es tanévtől kezdődően a doktori képzésben résztvevők száma nem lehet kevesebb, mint a 2005/2006-os tanévben.

A hallgatók jogai és kötelezései

160. §

(1) A felsőoktatási intézmények 2006. szeptember 1-jétől kezdődően az új tanulmányi és vizsgaszabályzat alapján kötelesek megszervezni a vizsgaidőszakot az 59. §-ban meghatározottak szerint.

(2) A 62. §-ban meghatározottakat az e törvény alapján indított képzések és kiadott oklevelek tekintetében kell alkalmazni. A nyelvvizsga-bizonyítványt az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény rendelkezései alapján az oklevél kiadásának előfeltételeként akkor kell megkövetelni, ha a képzés indításakor annak meglétét előírták.

(3) A 2006. évi júniusi záróvizsga-időszaktól kezdődően az okleveleken rajta kell lennie a felsőoktatási intézmény OM-azonosítójának, és a kiállított oklevélről az e törvényben meghatározottak szerint tájékoztatást kell nyújtani az Országos Felsőoktatási Információs Központnak.

161. §

(1) Az 53–56. §-ban foglaltakat a 2006. szeptember 1-jén induló képzések tekintetében kell alkalmazni.

(2) E törvény hatályba lépése után az, aki igazolja, hogy a felsőoktatási intézményben költségtérítéses képzésben szerzett oklevelet az 53–55. § alapján jogosult igénybe venni az államilag támogatott hallgatói képzést. Azoknál, akik 2006. január 1-je után felsőoktatásban szerzett oklevéllel vagy bizonyítvánnyal kezdenek újabb felsőfokú tanulmányokat és nem tudják igazolni, hogy tanulmányaikat költségtérítés fizetése mellett folytatták, az 55. § (2)–(3)

bekezdésének alkalmazásában – bármely képzési ciklus esetén – azt kell vélelmezni, hogy hét félévet vettek igénybe államilag támogatott képzésként. E vélelemmel szemben a hallgató a beiratkozáskor igazolással élhet.

(3) A felsőoktatási intézmény kreditátviteli bizottsága határozza meg az 58. § (7) bekezdése alapján, hogy a felsőoktatásról szóló 1993. évi törvény rendelkezései alapján kiadott bizonyítványokat, illetve okleveleket az e törvény alapján induló képzésekben milyen feltételek mellett, hány kredittel számítja be. Az ismeretek összevetését el kell végezni, függetlenül attól, hogy a hallgató a korábbi oklevél megszerzéséért folytatott tanulmányai során kreditrendszerű képzésben vagy nem kreditrendszerű képzésben vett részt.

(4) A 73–75. §-ban szabályozott jogorvoslati jogra vonatkozó rendelkezéseket 2005. szeptember 1-jétől kell alkalmazni azokban az ügyekben, amelyek e törvény hatályba lépése után keletkeztek.

(5) A hallgatói jogviszony megszűnésére vonatkozó rendelkezéseket megállapító 76. §-t 2006. szeptember 1-jétől kell alkalmazni.

(6) A 47. § (4) bekezdésében előírt felelősségbiztosítást 2006. szeptember 1-jétől kell megkötni.

Az új finanszírozási rend bevezetése

162. §

(1) Az 53. § (3) bekezdésében foglaltakat első alkalommal 2005-ben kell alkalmazni a 2006. szeptember 1-jén induló alapképzések tekintetében. A mesterképzésre, doktori képzésre, szakirányú továbbképzésre felvehető államilag támogatott hallgatói keretszámot első alkalommal 2009-ben kell e rendelkezések alapján megállapítani. A Kormány a mesterképzésre felvehető államilag támogatott hallgatói létszámot a 2006-2009-es tanévekre mérlegelés alapján, a felsőoktatásban államilag támogatott képzésben résztvevők összlétszáma alapján határozza meg.

(2) A 53. § (3) bekezdése alapján megállapításra kerülő új belépőknek és a nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, a középiskolák utolsó évfolyamaira járó tanulóknak az aránya nem haladhatja meg a 2005-ben megállapított államilag finanszírozott hallgatói létszámkeretnek és a 2005-ben nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, a középiskolák utolsó évfolyamaira járó tanulók arányát.

(3) A 127–133. §-ban, továbbá a 141. § (5) bekezdésében és a 143. § (2) bekezdésében meghatározott finanszírozási rend szerint először a 2006. évi költségvetést kell összeállítani, illetve a 128. § (2) bekezdés e) pontja és (3) bekezdésének alkalmazása 2007. január 1-jétől kötelező.

(4) A 46. § (8) bekezdése, a 118. § (4) bekezdése és a 119. § (2) bekezdésének b) pontja 2006. szeptember 1-jén lép hatályba.

(5) A 129. § (3) bekezdésében foglaltakat 2006. szeptember 1-jétől kell biztosítani.

(6) A hallgatók külföldi tanulmányai támogatásának rendjét 2006. szeptember 1-jétől kell bevezetni.

163. §

Az e törvény hatálybalépésekor működő nem állami felsőoktatási intézmények az állandó oktatói, kutatói karra vonatkozó rendelkezések szerinti működésre 2008. szeptember 1-jétől kezdődően kötelesek.

Az új engedélyezési rendszer bevezetése

164. §

Az e törvényben szabályozott engedélyezési eljárásokat a 2006. augusztus 31-e után benyújtott kérelmek tekintetében kell alkalmazni. Az e határidő előtt benyújtott kérelmeket az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény és végrehajtási rendeletei alapján kell elbírálni.

TIZEDIK RÉSZ

MÓDOSÍTÓ RENDELKEZÉSEK

165. §

(1) A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 61. §-a (1) bekezdésének ja) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A közalkalmazotti munkakörök az ellátásukhoz jogszabályban előírt iskolai végzettség, illetve állam által elismert szakképesítés, szakképzettség, doktori cím, tudományos fokozat, valamint akadémiai tagság alapján fizetési osztályokba tagozódnak:

j) a „J” fizetési osztályba]

"ja) az egyetemi végzettséget és szakképzettséget igazoló oklevélhez kötött munkakör és a felsőoktatásról szóló törvény szerinti tudományos fokozat,"

(2) A Kjt. 79/C–79/E. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

"79/C. § (1) A felsőoktatási intézményben az oktatói, kutatói, tanári és más munkakörben történő foglalkoztatás egyes kérdéseit (határozott időre történő foglalkoztatás, a pályázati eljárás kérdései, várakozási idő csökkentése, további szakképesítés figyelembevétele, illetménykiegészítés, vezetői pótlékok, illetménypótlékok) a Kormány határozza meg.

(2) Tudományos kutatói munkakörként – a felsőoktatási intézmények kivételével – kutató professzor, tudományos tanácsadó, tudományos főmunkatárs, tudományos munkatárs, tudományos segédmunkatárs munkakör létesíthető. Az e bekezdésben meghatározott tudományos munkakörbe történő besorolás feltételeit a Kormány határozza meg.

79/D. § (1) A felsőoktatási intézményben az egyetemi tanári, az egyetemi docensi, a főiskolai tanári és a főiskolai docensi, egyetemi adjunktusi, továbbá a központi költségvetési

szervnél (ideértve a Magyar Tudományos Akadémiához tartozó, költségvetési rendben gazdálkodó intézményt is) a kutatóprofesszori, a tudományos tanácsadói és a tudományos főmunkatársi munkakörök három fizetési fokozatra tagozódnak. A felsőoktatási intézményben az egyetemi tanársegédi és a főiskolai adjunktusi munkakörök két fizetési fokozatra tagozódnak.

(2) A közalkalmazott fizetési fokozatát a bármely felsőoktatási intézménynél, illetve a központi költségvetési szervnél (ideértve a Magyar Tudományos Akadémiához tartozó, költségvetési rendben gazdálkodó intézményt is) az adott munkakörben – a megbízási jogviszony kivételével – munkavégzésre irányuló jogviszonyban töltött ideje alapján kell megállapítani. Ha azonos időtartam alatt egyidejűleg több, az adott munkakörben munkavégzésre irányuló jogviszony vehető figyelembe, közülük csak egy számítható be.

(3) Az (1) bekezdésben felsorolt munkakört betöltő közalkalmazott, ha a (4) bekezdésben meghatározott feltételeknek megfelel, magasabb fizetési fokozatba lép

a) egyetemi tanár, főiskolai tanár, kutatóprofesszor, tudományos tanácsadó az adott munkakörben az előző fizetési fokozatban eltöltött öt évet követően,

b) egyetemi docens, főiskolai docens, tudományos főmunkatárs, továbbá egyetemi adjunktus, főiskolai adjunktus az adott munkakörben az előző fizetési fokozatban eltöltött tíz évet követően,

c) egyetemi tanársegéd (gyakornok) az előírt feltételek teljesítését követően. A közalkalmazottat a tárgyév első napján kell a magasabb fizetési fokozatba besorolni.

(4) A második és a harmadik fizetési fokozatba sorolás feltétele, hogy a közalkalmazott megfeleljen az adott fizetési fokozathoz a munkáltatónak a munkakörre vonatkozó szabályzatában meghatározott oktatói, kutatói követelménynek.

(5) A (3) bekezdés szerinti fizetési fokozatok közötti várakozási időbe nem számíthatók be a 22. § (3) bekezdésében említett időtartamok.

(6) Munkakör változása esetén a közalkalmazottat az új munkakörének első fizetési fokozatába kell besorolni. Ettől eltérően a korábbi fizetési fokozattal azonos fizetési fokozatba kell a közalkalmazottat besorolni akkor, ha olyan munkakörbe kerül, amelyre a 2. számú melléklet az előző besorolásához tartozó arányszámmal azonos arányszámot állapít meg.

79/E. § A felsőoktatási intézményben oktatói munkakört, valamint a tudományos kutatói munkakört betöltő közalkalmazottak garantált illetményét e törvény 2. számú melléklete szerint kell meghatározni az egyetemi tanári munkakör 1. fizetési fokozata garantált illetményének költségvetési törvényben rögzített összege százalékos arányában."

(3) A Kjt. 2. számú melléklete helyébe e törvény 4. számú melléklete lép.

166. §

A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2003. évi LXXXVI. törvény

a) 1. § (1) bekezdés b) pontjában a "felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény" szövegrész helyébe a "felsőoktatásról szóló törvény" szövegrész lép,

b) 4. § (5) bekezdésének első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Az a hozzájárulásra kötelezett, aki a szakképzési hozzájárulási kötelezettségének a (2)–(4) bekezdések alapján nem teljes egészében tett eleget, a még fennmaradó kötelezettségét – fejlesztési megállapodás alapján – szakképző iskola számára a szakmai alapképzés, a térségi integrált szakképző központ keretében működő központi képzőhely (a továbbiakban: központi képzőhely) számára szakképző iskolai tanulók gyakorlati képzése, valamint felsőoktatási intézmény számára az Ftv. hatálya alá tartozó gyakorlati képzés tárgyi feltételeinek fejlesztését közvetlenül szolgáló felhalmozási támogatás (a továbbiakban: fejlesztési támogatás) nyújtásával is teljesítheti.”

c) 4. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Az (5) bekezdés alapján nyújtott fejlesztési támogatásból megvalósított, a szakképző iskolában szervezett szakmai alapképzést, a központi képzőhelyen a szakképző iskolai tanulók gyakorlati képzését, valamint az Ftv. hatálya alá tartozó gyakorlati képzést szolgáló tárgyi eszköz működtetési költségeinek finanszírozására a fejlesztési támogatásnak legfeljebb 15 százaléka használható fel.”

d) 5. § (2) bekezdés a) pont első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

[Az (1) bekezdés szerinti hozzájárulásra kötelezett a bruttó kötelezettségét annak legfeljebb 80 százalékos mértékéig az alábbiakkal csökkentheti:]

„a) szakképző iskola és központi képzőhely, valamint felsőoktatási intézmény számára nyújtott fejlesztési támogatás összegével, amely azonban csak a hozzájárulásra kötelezettnél képződött bruttó kötelezettség 75 százalékának megfelelő mértékig vehető figyelembe kötelezettségcsökkentő tételként,”

e) 14. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az alaprész pénzeszközeiből támogatható a hozzájárulásra kötelezettnél, a szakképző iskolában, a központi képzőhelyen, az Szt. 53. §-ának (1) bekezdés e) pontja alapján a munkaerő-fejlesztő és -képző központban, illetve a felsőoktatási intézményben – szakképesítést nyújtó képzés, valamint a szakképzési tanulmányokba az Szt. 11. §-a alapján beszámítható szakmai alapozás keretében – folytatott gyakorlati képzés, továbbá a gimnáziumban folyó informatikai, számítástechnikai oktatás korszerű ellátásához szükséges tárgyi feltételeinek a fejlesztésére irányuló beruházás (a továbbiakban: beruházási célú támogatás). Az alaprész pénzeszközeiből nyilvános pályázat alapján beruházási célú támogatás nyújtható a szakképző iskola fenntartójának – költségvetési éven átnyúló finanszírozású – térségi integrált szakképző központ létrehozására.”

f) 28. § (4) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[(4) Az oktatási miniszter felhatalmazást kap arra, hogy – a szakképesítésért felelős miniszter, valamint a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter véleményének kikérésével, továbbá a pénzügyminiszterrel egyetértésben – rendeletben határozza meg:]

„a) a szakképzési hozzájárulási kötelezettség elszámolásának, a fejlesztési támogatás nyújtásának, fogadásának és felhasználásának, a visszatérítés igénylésének feltételeit, mértékét és eljárási szabályait, valamint az ellenőrzés rendszerét.”

167. §

(1) A szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.)

a) 1. § (1) bekezdésének "a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény (a továbbiakban felsőoktatási törvény) 84. § (2) bekezdés b), c) és d) pontjaiban szabályozott képzés," szövegrész helyett "a felsőoktatásról szóló 2005. évi törvény (a továbbiakban felsőoktatási törvény) 11. § (1)–(2) bekezdésében és (3) bekezdésének b) pontjában szabályozott képzés," szövegrész lép,

b) 2. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

"2. § (1) A szakképzés intézményei:

a) a szakközépiskola;

b) a szakiskola, beleértve a speciális szakiskolát és a készségfejlesztő speciális szakiskolát is (a továbbiakban az a) és b) pont alattiak együtt: szakképző iskola);

c) a felsőoktatási intézmény;

d) a regionális képző központ (a továbbiakban: képző központ);

e) a felnőttképzési törvényben meghatározott, iskolarendszeren kívüli szakmai képzést folytató intézmény,

f) a központi képzőhely.

(2) A szakképző iskola létesítésére, fenntartására és működésére a közoktatási törvény, a felsőfokú szakképzést folytató felsőoktatási intézmény létesítésére, fenntartására és működésére a felsőoktatási törvény, a képző központ létesítésére és fenntartására a felnőttképzési törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) Az e törvény 15. §-ának (2) bekezdésében foglaltak kivételével – jogszabályban meghatározott feltételekkel rendelkező – természetes és jogi személyek, illetőleg ezek jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságai szakképző iskola fenntartása nélkül, más szervezeti keretben is folytathatnak szakképzést. [Az (1) és a (3) bekezdésekben foglaltak a továbbiakban együtt: szakképzést folytató intézmény.]

(4) A központi képzőhely részt vesz az iskolai rendszerű gyakorlati képzés, és részt vehet az iskolarendszeren kívüli képzés megszervezésében, közreműködhet a pályaválasztási tanácsadás, a pályakövetés feladatainak végrehajtásában. A központi képzőhely költségvetési szervként, vagy olyan jogi személy részeként jön létre, amelyik gazdasági tevékenységét nyereség- és vagyonszerzési cél nélkül a közhasznú tevékenységének elősegítése érdekében folytatja. A központi képzőhely a térségi integrált szakképző központ keretei között működhet.

(5) Szakképző iskolák fenntartói, valamint felsőfokú szakképzést folytató felsőoktatási intézmények megállapodása alapján térségi integrált szakképző központ hozható létre. A térségi integrált szakképző központ tanácsadó testülete a szakképzésben érdekelt jogszabályban meghatározott képviselőiből áll. A tanácsadó testület jogszabályban meghatározottak szerint döntéseket hozhat, ellenőrizheti azok végrehajtását."

c) Az Szt. 5. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

"(6) A felsőfokú szakképzés tekintetében az (1) bekezdés a) pontjában, a (2) bekezdés a) és b) pontjában foglaltakat a központi program kidolgozásának kivételével, e) és f) pontjában, valamint a (4) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni."

d) Az Szt. 7. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

"(6) A felsőfokú szakképzés megszervezésével kapcsolatos gazdasági kamarai jogköröket a felsőoktatásról szóló törvény határozza meg."

e) Az Szt. 10. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

"(4) A felsőfokú szakképzést a felsőoktatási intézmény képzési programjának részeként szakképzési programként kell megszervezni."

f) Az Szt. 15. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(3) A tanuló gyakorlati képzése minden olyan szakképző iskola, vagy gyakorlati képzést végző jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, egyéni vállalkozó (a továbbiakban: gazdálkodó szervezet) által fenntartott, illetőleg működtetett gyakorlólhelyen megszervezhető és folytatható, ahol a gyakorlati követelményekre való felkészítés jogszabályban előírt feltételei biztosítottak (a szakképző iskola és a gazdálkodó szervezet a továbbiakban együtt: gyakorlati képzés szervezője). A gyakorlati képzés szervezésében – a gyakorlati képzés szervezőjével kötött megállapodás alapján – a központi képzőhely is részt vehet."

g) Az Szt. a következő 26/A. §-sal egészül ki:

"26/A. § A felsőfokú szakképzés elméleti és gyakorlati képzését a felsőoktatási intézmény képzési programjának részét alkotó szakképzési program szerint kell megszervezni."

168. §

A szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény módosításáról szóló 2003. évi XXIX. törvény 26. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(7) A szakképesítésért felelős miniszterek 2006. augusztus 31-éig vizsgálják felül az ágazatukba tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeit, és a szükséges módosításokat végezzék el."

169. §

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: Kt.)

a) 12. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(2) A nevelési-oktatási intézmény, valamint a tanuló közötti eltérő megállapodás hiányában a tanuló jogutódjaként a nevelési-oktatási intézmény szerzi meg a tulajdon jogát minden olyan, a birtokába került dolog felett, amelyet a tanuló állított elő a tanulói jogviszonyából, kollégiumi tagsági viszonyából eredő kötelezettségének teljesítésével összefüggésben, feltéve, hogy az annak elkészítéséhez szükséges anyagi és egyéb feltételeket a nevelési-oktatási intézmény biztosította. A tanulót díjazás illeti meg, ha a nevelési-oktatási intézmény a tulajdonába került dolog értékesítésével, hasznosításával bevételre tesz szert. Ha

az előállított dolog szellemi alkotás (Ptk. 86. §), e rendelkezéseket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a szellemi alkotás átadására a munkaviszonyban vagy más hasonló jogviszonyban létrehozott szellemi alkotás munkáltató részére történő átadására vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni."

b) A Kt. 12. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(4) A (2) bekezdésben meghatározott esetben a tanulót megfelelő díjazás illeti meg. A megfelelő díjazásban a tanuló – tizennegyedik életévét be nem töltött tanuló esetén szülője egyetértésével – és a nevelési-oktatási intézmény állapodik meg, ha alkalomszerűen, egyedileg elkészített dolog értékesítéséből, hasznosításából származik a bevétel. Az oktatás keretében, az oktatási folyamat részeként rendszeresen elkészített dolog esetén a megfelelő díjazást a teljes képzési folyamatban résztvevők által végzett tevékenységre megállapítható eredmény (nyereség) terhére kell megállapítani. Ennek szabályait a szervezeti és működési szabályzatban kell meghatározni oly módon, hogy a szabályozás figyelembe vegye a tanuló teljesítményét."

170. §

A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózók rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXXVI. törvény 4. §-ának (1) bekezdése a következő i) ponttal egészül ki:

[E törvény alkalmazásában kedvezményezett]

"i) a felsőoktatásról szóló törvény 1. számú mellékletében meghatározott felsőoktatási intézmény."

171. §

(1) A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tao.) 2. § (2) bekezdése a következő h) ponttal egészül ki:

[Belföldi illetőségű adózó a belföldi személyek közül]

„h) a felsőoktatási intézmény (ideértve az általa létrehozott intézményt is), továbbá a diákokotthon.”

(2) A Tao. 5. §-ának (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) Az alapítvány, a közalapítvány, a társadalmi szervezet, a köztestület, a felsőoktatási intézmény és a közhasznú társaság a közhasznú szervezetre, kiemelkedően közhasznú szervezetre vonatkozó rendelkezéseket először abban az adóévben alkalmazhatja, amely évben ilyen szervezatként besorolást nyert. Az adózó nem alkalmazhatja a közhasznú szervezetre, kiemelkedően közhasznú szervezetre vonatkozó rendelkezéseket – kivéve a törlés napjáig az igazolás kiadását – abban az adóévben, amelyben a közhasznúsági nyilvántartásból törölték. A kiemelkedően közhasznú szervezet a közhasznú szervezetté történő – adóéven belüli – átsorolása esetén – kivéve az átsorolás napjáig az igazolás kiadását – a közhasznú szervezetre vonatkozó rendelkezéseket érvényesítheti az adóév egészére.”

(3) A Tao. 9. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az alapítvány, a közalapítvány, a társadalmi szervezet, a köztestület, az egyház, a lakásszövetkezet és az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár, valamint a közhasznú szervezetként, kiemelkedően közhasznú szervezetként besorolt felsőoktatási intézmény adóalapja a vállalkozási tevékenység adózás előtti eredménye, módosítva a (2)–(5) bekezdésben foglaltakkal és figyelemmel a (6)–(9) bekezdés rendelkezéseire.”

(4) A Tao. 9. §-a (3) bekezdésének c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Növelni kell az adózás előtti eredményt]

„c) az alapítványnak, a közalapítványnak, a társadalmi szervezetnek és a köztestületnek, a felsőoktatási intézménynek az általa kiállított – az adózó részére az adózás előtti eredmény csökkentésére, a magánszemély részére adókedvezményre – jogosító igazolásban feltüntetett kapott adománynak a

ca) teljes összegével, ha az adóév utolsó napján az adózás rendjéről szóló törvény szerinti köztartozása van,

cb) (7) bekezdésben előírt aránnyal számított részével, ha nincs az adóév utolsó napján az adózás rendjéről szóló törvény szerinti köztartozása, de a vállalkozási tevékenységből származó bevétele meghaladja a kedvezményezett mértéket.”

(5) A Tao. 9. §-ának (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) A közhasznú szervezetként, a kiemelkedően közhasznú szervezetként besorolt alapítvány, közalapítvány, társadalmi szervezet, köztestület és felsőoktatási intézmény adóalapja az (1)–(4) bekezdés alapján meghatározott összegnek a (7) bekezdésben előírt aránnyal számított része.”

(6) A Tao. 26. §-ának (11) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(11) Nem kell az (1)–(10) bekezdés rendelkezéseit alkalmaznia az adózónak megszűnésekor, valamint, ha adóbevallást a cégbejegyzési eljárás befejezése miatt ad be, továbbá az MRP-nek, a közhasznú társaságnak, a vízitársulatnak, az alapítványnak, a közalapítványnak, a társadalmi szervezetnek, a köztestületnek, az egyháznak, a lakásszövetkezetnek, a közhasznú szervezetként, kiemelkedően közhasznú szervezetként besorolt felsőoktatási intézménynek és az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárnak.”

(7) A Tao. 6 számú mellékletének címe helyébe a következő rendelkezés lép:

„Alapítvány, közalapítvány, társadalmi szervezet, köztestület, lakásszövetkezet és közhasznú társaság, közhasznú szervezetként, kiemelkedően közhasznú szervezetként besorolt felsőoktatási intézmény által végzett kedvezményezett tevékenységek”

(8) A Tao. 6 számú melléklete a következő D) fejezettel egészül ki:

„D)

A közhasznú szervezetként, kiemelkedően közhasznú szervezetként besorolt felsőoktatási intézmény által végzett kedvezményezett tevékenységek

A közhasznú szervezetként, kiemelkedően közhasznú szervezetként besorolt felsőoktatási intézmény az 1. § (1) bekezdése szerinti jövedelem- és vagyonszerzésre

irányuló, vagy ezt eredményező gazdasági tevékenységéből e törvény alkalmazásában nem minősül vállalkozási tevékenységnek:

1. a közhasznú tevékenység, ideértve az e tevékenységhez kapott támogatást, juttatást is;

2. a kizárólag a közhasznú tevékenységet szolgáló immateriális javak, tárgyi eszközök, készletek értékesítésének ellenértéke, bevétele;

3. a szabad pénzeszközök betétbe, értékpapírba való elhelyezése után a hitelintézettől, az értékpapír kibocsátójától kapott kamatnak, illetve az állam által kibocsátott értékpapír hozamának olyan része, amelyet a közhasznú tevékenység bevétele az összes bevételben képvisel, azzal, hogy a bevételt mindkét esetben e kamat és hozam nélkül kell számításba venni.”

172. §

(1) A közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény (a továbbiakban: Kszt.) 2. § (1) bekezdése a következő g)-h) ponttal egészül ki:

[Közhasznú szervezetté minősíthető a Magyarországon nyilvántartásba vett]

"g) nem költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény,

h) a Magyar Akkreditációs Bizottság, a Felsőoktatási és Tudományos Tanács."

(2) A Kszt. 22. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) A közhasznúsági nyilvántartásba vétel, a közhasznúsági fokozatok közötti átsorolás, valamint a közhasznú jogállás törlése iránti kérelmet a szervezet nyilvántartásba vételére illetékes bíróságnál, ha a nyilvántartásba vételre nem a bíróság jogosult, az erre jogosult szervezetnél (a továbbiakban együtt: bíróság) kell benyújtani."

173. §

A felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. törvény

a) 2. § (2) bekezdésében "a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény" szövegrész helyébe "a felsőoktatásról szóló törvény" szövegrész lép,

b) a következő 3/A. §-sal egészül ki:

"3/A. § A 3. § (2) bekezdésében foglaltakon túlmenően a törvény 20. §-a és 27. §-a tekintetében felnőttképzési tevékenységnek minősül a felsőoktatási intézményben a hallgató részére nyújtott, a felsőoktatásról szóló törvény alapján állami támogatásban nem részesülő, a felsőoktatási törvény hatálya alá tartozó képzés."

c) 12. §-ának (7) bekezdése hatályát veszti.

174. §

(1) A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény

a) 63. §-ának (1) és (2) bekezdésében a " Kossuth Lajos Tudományegyetem Központi Könyvtára" szövegrész helyébe a "Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtára" szövegrész lép,

b) 97. § (2) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

"(2) A felsőoktatásról szóló 2005. évi ... törvény 12. § (3) bekezdése, 15. § (12) bekezdése és 19. § (3) bekezdése szerint szükséges tárgyi feltételekkel akkor rendelkezik a könyvtár, ha megfelel a miniszter által kiadott szakmai követelményeknek és normatíváknak.",

c) 1. számú mellékletének a) pontjában a "felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény" szövegrész helyébe a "felsőoktatásról szóló törvény" szövegrész lép.

(2) A katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézmények vezetőinek, oktatóinak és hallgatóinak jogállásáról szóló 1996. évi XLV. törvény

a) preambulumban "a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 115. §-ának (1) bekezdése alapján," szövegrész helyébe "a felsőoktatásról szóló 2005. évi ... törvény 140. §-ának (2)–(3) bekezdése alapján," szövegrész lép,

b) 3. § (2) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Közalkalmazott oktató, tudományos kutató az lehet, aki]

"a) a felsőoktatásról szóló törvény (a továbbiakban: Ftv.) szerinti követelményeknek – a beosztásához mérten – megfelel, és"

c) 15. § (2) bekezdésének "Az Ftv. 27. § (1) bekezdése szerinti hallgató" szövegrész helyébe "Az Ftv. 39. § (4) bekezdése szerinti hallgató" szövegrész lép,

d) 16. § (1) bekezdés e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A hallgatói jogviszony megszűnik]

"e) a hallgatói névjegyzékből való törléssel az Ftv. 76. § (2) bekezdés b)–c) pontjában említett esetben, a törlés napján."

e) 30. § (2) bekezdésének "az Ftv. 39. §-a (1) bekezdésének c) pontja szerinti" szövegrész helyébe "az Ftv. 70. §-a (2) bekezdésének d) pontja szerinti" szövegrész lép,

f) 32. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(5) A kettős jogállású hallgató esetében – a 48. §-ban felsorolt rendelkezéseken túlmenően – az Ftv. 35. §-ának (6) bekezdése és 70–72. §-a sem alkalmazható."

g) 48. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) Az intézmény vezetőire, oktatóira és hallgatóira az Ftv. szabályait az e törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni, nem alkalmazható az Ftv. 46. § (5) bekezdésének a)–b), e)–g) pontja."

(3) A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 48/A. § (4) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A képzettségi pótlék mértéke:]

"a) doktori (PhD) fokozat, vagy a felsőoktatásról szóló 2005. évi ... törvény 149. §-ának (5) bekezdése alapján azzal egyenértékű, vagy ennél magasabb tudományos fokozat esetén az illetményalap 75%-a,"

(4) A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 52. § 14. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[E törvény alkalmazásában:]

"14. *nevelési-oktatási intézmény*: a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 20-23. §-ában, a felsőoktatásról szóló 2005. évi ... törvény 18. § (1)–(2) bekezdésében és a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény 2. §-ában meghatározott intézmény;"

(5) A külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény 4. § (3) bekezdésének "a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény" szövegrésze helyébe "a felsőoktatásról szóló törvény" szövegrész lép.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEI

Állami egyetemek

Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Budapest
Debreceni Egyetem, Debrecen
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest
Kaposvári Egyetem, Kaposvár
Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest
Magyar Iparművészeti Egyetem, Budapest
Magyar Képzőművészeti Egyetem, Budapest
Miskolci Egyetem, Miskolc
Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
Pécsi Tudományegyetem, Pécs
Semmelweis Egyetem, Budapest
Szegedi Tudományegyetem, Szeged
Szent István Egyetem, Gödöllő
Széchenyi István Egyetem, Győr
Színház- és Filmművészeti Egyetem, Budapest
Veszprémi Egyetem, Veszprém
Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Budapest

Nem állami egyetemek

Andrássy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetem, Budapest
Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen
Evangélikus Hittudományi Egyetem, Budapest
Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest
Közép-európai Egyetem, Budapest
Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem, Budapest
Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest

Állami főiskolák

Berzsenyi Dániel Főiskola, Szombathely
Budapesti Gazdasági Főiskola, Budapest
Budapesti Műszaki Főiskola, Budapest
Dunaújvárosi Főiskola, Dunaújváros
Eötvös József Főiskola, Baja
Eszterházy Károly Főiskola, Eger
Károly Róbert Főiskola, Gyöngyös
Kecskeméti Főiskola, Kecskemét
Magyar Táncművészeti Főiskola, Budapest
Nyíregyházi Főiskola, Nyíregyháza
Rendőrtiszti Főiskola, Budapest
Szolnoki Főiskola, Szolnok
Tessedik Sámuel Főiskola, Szarvas

Nem állami főiskolák

A Tan Kapuja Buddhista Főiskola, Budapest
Adventista Teológiai Főiskola, Budapest
Általános Vállalkozási Főiskola, Budapest
Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác
Baptista Teológiai Akadémia, Budapest
Bhaktivedanta Hittudományi Főiskola, Budapest
Budapest Kortárs Tánc Főiskola, Budapest
Budapesti Kommunikációs Főiskola, Budapest
Egri Hittudományi Főiskola, Eger
Esztergomi Hittudományi Főiskola, Esztergom
Gábor Dénes Főiskola, Budapest
Győri Hittudományi Főiskola, Győr
Harsányi János Főiskola, Budapest
Heller Farkas Gazdasági és Turisztikai Szolgáltatások Főiskolája, Budapest
Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár
Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola, Debrecen
Modern Üzleti Tudományok Főiskolája, Tatabánya
Nemzetközi Üzleti Főiskola (International Business School), Budapest
Pápai Református Teológiai Akadémia, Pápa
Pető András Főiskola, Budapest
Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola, Pécs
Pünkösdi Teológiai Főiskola, Budapest
Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest
Sárospataki Református Teológiai Akadémia, Sárospatak
Sola Scriptura Teológiai Főiskola, Budapest
Szegedi Hittudományi Főiskola, Szeged
Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza
Szent Bernát Hittudományi Főiskola, Zirc
Szent Pál Akadémia, Budapest
Tomori Pál Főiskola, Kalocsa
Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola, Veszprém
Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola, Esztergom
Wesley János Lelkészképző Főiskola, Budapest
Zsigmond Király Főiskola, Budapest

2. számú melléklet a 2005. évi törvényhez

**A felsőoktatási intézményekben nyilvántartott
és kezelt személyes és különleges adatok**

Az alkalmazottak adatai

1. E törvény alapján nyilvántartott adatok:

- a) név, születési név, születési hely és idő, anyja neve, állampolgárság, azonosító szám;
- b) állandó lakcím és tartózkodási hely;
- c) munkaviszonyra, közalkalmazotti jogviszonyra, megbízási jogviszonyra vonatkozó adatok:
 - ca) a munkáltató – több esetén valamennyi munkáltató – megnevezése, megjelölve, hogy mely munkáltatóval létesített foglalkoztatásra irányuló további jogviszonyt,
 - cb) végzettségi szint, szakképzettség, szakképesítés, idegennyelv-tudás, tudományos fokozat,
 - cc) munkában töltött idő, közalkalmazotti jogviszonyba beszámítható idő, besorolással kapcsolatos adatok,
 - cd) kitüntetések, díjak és más elismerések, címek,
 - ce) munkakör, vezetői megbízás, munkakörbe nem tartozó feladatra történő megbízás, munkavégzésre irányuló további jogviszony, fegyelmi büntetés, kártérítésre kötelezés,
 - cf) munkavégzés ideje, túlmunka ideje, munkabér, illetmény, továbbá az azokat terhelő tartozás és annak jogosultja,
 - cg) szabadság, kiadott szabadság,
 - ch) az alkalmazott részére történő kifizetések és azok jogcímei,
 - ci) az alkalmazott részére adott juttatások és azok jogcímei,
 - cj) az alkalmazott munkáltatóval szemben fennálló tartozásai és azok jogcímei,
 - ck) kutatói tevékenység, tudományos munka, művészeti alkotói tevékenység, azok eredményei.

2. A többi adat az érintett hozzájárulásával tartható nyilván.

3. Az 1. pontban felsorolt adatok továbbíthatók: a fenntartónak valamennyi adat, a fenntartói jogok gyakorlásához szükséges mértékben; a társadalombiztosítási, illetmény és munkabér vagy más juttatás kifizetőhelyének minden olyan adat, amely az illetmény, munkabér, vagy más juttatás, jogosultság megállapításához, igénybeviteléhez szükséges; az Országos Felsőoktatási Információs Központnak minden olyan adat, amelyet e törvény szerint a felsőoktatási információs rendszer kezelhet; a Magyar Akkreditációs Bizottságnak minden olyan adat, amely ahhoz szükséges, hogy megállapíthassa a felsőoktatási intézmény működéséhez szükséges feltételek meglétét; a bíróságnak, rendőrségnek, ügyészségnek, a bírósági végrehajtónak, államigazgatási szervnek a konkrét ügy eldöntéséhez szükséges adatok; a munkavégzésre vonatkozó rendelkezések ellenőrzésére jogosultaknak a foglalkoztatással összefüggő adatok; a nemzetbiztonsági szolgálatnak valamennyi adat.

A hallgatók adatai

1. E törvény alapján nyilvántartott adatok:

- a) felvétellel összefüggő adatok:
 - aa) a jelentkező neve, születési neve, anyja neve, születési helye és ideje, állampolgársága, állandó lakásának és tartózkodási helyének címe és telefonszáma, nem magyar állampolgár

esetén a Magyar Köztársaság területén való tartózkodás jogcíme és a tartózkodásra jogosító okirat megnevezése, száma,

ab) az érettségi vizsga adatai,

ac) a középiskola adatai,

ad) a felvételi kérelem elbírálásához szükséges adatok,

ae) a felvételi eljárás adatai;

b) a hallgatói (kollégiumi tagsági, doktorandusz, doktorjelölt) jogviszonnal összefüggő adatok:

ba) a hallgató neve, születési neve, anyja neve, születési helye és ideje, állampolgársága, állandó lakásának és tartózkodási helyének címe és telefonszáma, nem magyar állampolgár esetén a Magyar Köztársaság területén való tartózkodás jogcíme és a tartózkodásra jogosító okirat megnevezése, száma;

bb) a hallgató tanulmányainak értékelése, vizsgaadatok, megkezdett félévek, igénybevett támogatási idő, a hallgatói jogviszony szünetelésének ideje,

bc) a külföldi tanulmányok helye, ideje,

bd) az elért és beszámított kreditek, beszámított tanulmányok,

be) a hallgatói juttatások, kollégiumi elhelyezés adatai, a juttatásokra való jogosultság elbírálásához szükséges adatok (szociális helyzet, szülők adatai, tartásra vonatkozó adatok),

bf) a hallgatói munkavégzés adatai,

bg) a hallgatói fegyelmi és kártérítési ügyekkel kapcsolatos adatok,

bh) a fogyatékkal élőkkel megillető különleges bánásmód elbírálásához szükséges adatok,

bi) a hallgatói balesetre vonatkozó adatok,

bj) a hallgató diákigazolványának sorszáma,

bk) a hallgató azonosító száma.

2. A többi adat az érintett hozzájárulásával tartható nyilván.

3. Az adatok továbbíthatók: a fenntartónak valamennyi adat, a fenntartói irányítással összefüggő feladatok ellátásához; a bíróságnak, rendőrségnek, ügyészségnek, a bírósági végrehajtónak, államigazgatási szervnek a konkrét ügy eldöntéséhez szükséges adat; a nemzetbiztonsági szolgálat részére valamennyi adat; az Országos Felsőoktatási Információs Központ részére valamennyi adat; a Diákhitel Központnak a tanulmányok folytatásával összefüggő adatok.

3. számú melléklet a 2005. évi törvényhez

A képzési normatíva éves összegének megállapításához rendelt szorzószámok

finanszírozási csoport	alapképzés	mesterképzés	doktori képzés	felsőfokú szakképzés	szakirányú továbbképzés
első	1	1.75	2.5	1	1
második	1.5	2.625	3.75	1.5	1.5
harmadik	2.25	4	-	-	-

1. A számítási alap (1) a költségvetési évet megelőző második évre számított és a KSH által közzétett nemzetgazdasági bruttó havi átlagkereset egy egész hattizedszerese.

2. Egységes, osztatlan képzés esetén az első három évre az alapképzésre, azt ezt követő évfolyamokra a mesterképzésre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni, azzal az eltéréssel, hogy az egységes orvosképzés képzési támogatása a számítási alap háromszorosa.

3. A felsőoktatási intézmény részére járó képzési támogatást a számított hallgatói létszám alapján kell meghatározni. A számított hallgatói létszám meghatározásánál egy hallgatóként kell figyelembe venni a teljes idejű képzésben részt vevő hallgatót, míg a részidejű képzésben részt vevő hallgatók létszámát kettővel el kell osztani.

4. számú melléklet a 2005. évi törvényhez

„/2. számú melléklet a 1992. évi XXXIII. törvényhez/

A felsőoktatási intézményben oktatói munkakört, valamint tudományos kutatói munkakört betöltő közalkalmazottak garantált illetményét meghatározó, az egyetemi tanári munkakör 1. fizetési fokozatának a költségvetési törvényben megállapított garantált illetményére vetülő arányszámok

Munkakör	Fizetési fokozat	Arányszám (%)
Egyetemi tanár	3.	106
Egyetemi tanár	2.	103
Egyetemi tanár	1.	100
Egyetemi docens	3.	76
Egyetemi docens	2.	73
Egyetemi docens	1.	70
Egyetemi adjunktus	3.	53
Egyetemi adjunktus	2.	50
Egyetemi adjunktus	1.	50
Egyetemi tanársegéd	2.	40
Egyetemi tanársegéd (gyakornok)	1.	37
Főiskolai tanár	3.	81
Főiskolai tanár	2.	78
Főiskolai tanár	1.	75
Főiskolai docens	3.	61
Főiskolai docens	2.	58
Főiskolai docens	1.	55
Főiskolai adjunktus	2.	48
Főiskolai adjunktus	1.	45
Főiskolai adjunktus	-	45
Főiskolai tanársegéd	-	40
Kutatóprofesszor, tudományos tanácsadó	3.	106
Kutatóprofesszor, tudományos tanácsadó	2.	103
Kutatóprofesszor, tudományos tanácsadó	1.	100
Tudományos főmunkatárs	3.	76
Tudományos főmunkatárs	2.	73
Tudományos főmunkatárs	1.	70
Tudományos munkatárs	-	50
Tudományos segédmunkatárs	-	40 ^{''}

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az első önálló felsőoktatási törvény elfogadását (1993) követően tíz év alatt mintegy harminc alkalommal került sor a módosítására. E törvényi változások számosságukban is érzékeltetik a felsőoktatás átalakulásának dinamikáját, a társadalmi, felsőoktatási változások és a szabályozás kölcsönös kapcsolatát. A törvényt módosítások tartalmi irányultságaikkal: a finanszírozási rendszer átalakulásával; a kreditrendszer bevezetésével; az új intézményhálózat létrejöttével; a hallgatói jogbiztonság garanciáival; a köz- és felsőoktatás illeszkedését biztosító felvételi rendszer kialakításával a meginduló fejlesztések és az átalakulás irányait jelzik.

Az **új felsőoktatási törvénynek** a felsőoktatás hazai feszültségeinek oldásához és felsőoktatásunk európai közösségi vállalásainak teljesítéséhez kell megteremtenie a jogi környezetet. Törvényi szabályozással is segíteni kell a növekvő hallgatói létszámból adódó feladatok megoldását; a létszamarányukban, költségvetésük nagyságában, képzési kínálatukban lényegesen megváltozott regionális és városi felsőoktatási szellemi központok szervezetének és irányításának átalakulását; a megváltozott piacgazdasági környezetben a költségvetési intézményként működő felsőoktatás hatékony és eredményes gazdálkodási rendjének kialakítását; a szükségszerű extenzív felsőoktatás-fejlesztés ellentmondásainak kiküszöbölésével a minőségelvű fejlesztést.

A törvényjavaslat kapcsolódik az **Európai Közösség** joganyagához. A Római Szerződés alapján a felsőoktatás tartalmával, szervezeti felépítésével kapcsolatos kérdések a tagállamok hatáskörébe tartoznak, és e tárgykörben nincs jogharmonizációs kötelezettség. A magyar felsőoktatás azonban az európai egyetemek Magna Chartájának (1988), a Közösség nemzetközi egyezményeinek aláírásával elkötelezte magát az európai felsőoktatás értékei mellett, és a felsőoktatási joganyagunkat ezen megállapodásokkal összhangban kell megalkotni.

A Bolognai Nyilatkozat, amelyet 1999 júniusában az oktatási miniszterek írtak alá, a Közösség gazdasági fejlődése érdekében, az oktatási piac vonzerejét növelve, az Európai Felsőoktatási Térség kialakítását jelölte meg elérendő célként.

Az Európai Közösségben a „munkaerő szabad áramlása” a négy alapszabadság egyikeként – a felsőoktatás peregrinációs hagyományait folytatva – az Európai Felsőoktatási Térségben kívánja biztosítani az oktatóknak, kutatóknak és hallgatóknak a mobilitást, amely az együttműködés alapja és az innováció, a gazdasági fejlődés ösztönzője.

Az Európai Felsőoktatási Térség intézményhálózatában ennek érdekében kell biztosítani az oklevelek, a végzettségek összehasonlíthatóságát, a képzési rendszerben az egymással illeszkedő többciklusú képzési szerkezet bevezetését, az összemérhetőséget és az átválthatóságot biztosító kredit alapú képzést, valamint a képzési tartalmakban az európai dimenziók megjelenítését, a közös képzések indítását, a minőségfejlesztés intézményi, nemzeti és közösségi szintjeinek kiépítését, összehangolását.

Az Európai Felsőoktatási Térség nyitottságát jelzi az egész életet átfogó tanulás és a felsőoktatás szolgáltató feladatának erősítése a felnőttoktatásban. A felsőoktatás az oktatás-, kutatás-, gazdaság- és társadalomfejlesztés érdekében kutatási és tudományos hivatásával, a kutatói utánpótlás nevelésével az Európai Kutatási Térséggel történő együttműködés lehetőségét teremti meg.

A **törvényjavaslat meghatározó szemléleti alapja**, hogy szektorsemlegesen szabályoz. Ennek az elvnek megfelelően széleskörűen biztosítja a felsőoktatási intézmény létesítésének jogát. Az intézménylétesítési szabadság megjelenése a javaslatban szükségszerűen megkívánja azt is, hogy minden felsőoktatási intézmény tekintetében meghatározásra kerüljenek azok a jogok és kötelezettségek, amelyek fenntartótól függetlenül megilletnek, illetve terhelnek valamennyi felsőoktatási intézményt.

A javaslat minden felsőoktatási intézmény részére azonos jogokat biztosít a szakmai, az igazgatási és a gazdasági döntések meghozatalában. Szükségszerű az eltérés azonban az állami felsőoktatási intézmények körénél, mivel nem az állam által rendelkezésére bocsátott vagyoni eszközök tekintetében a más fenntartású intézményeknek szélesebb körű jogosítványokat biztosít a javaslat. Ennek indoka, hogy a szabályozás nem avatkozik be azokba a vagyoni viszonyokba, amelyekben nem az állam a tulajdonos.

A javaslat másik alapelve, hogy egyértelműen meghatározza a döntéshozatal szintjeit. Az állam mellett megjelenő más intézmény-fenntartók miatt szükségessé vált a felsőoktatási intézmények létrehozásával, működtetésével kapcsolatos döntések körében az állami szerepkörök szétválasztása, attól függően, hogy azok gyakorlására a közhatalmi funkciók alapján vagy intézmény-fenntartói szerepkörben kerül sor.

A javaslat **valamennyi intézményfenntartó részére azonos jogosítványokat biztosít** az intézmény létesítésében, feladatainak meghatározásában, az intézmény működésével kapcsolatos döntésekben, mindemellett deklarálja azt a fenntartói kötelezettséget, hogy biztosítani kell a működés megkezdéséhez és a folyamatos feladatellátáshoz szükséges feltételeket. Ez a fenntartói kötelezettség nem nélkülözheti azt a jogot, hogy a fenntartó határozza meg a felsőoktatási intézmény feladatellátási kötelezettségét és az ehhez kapcsolódó leghatékonyabb működési rend kialakításának alapelveit.

Az állam mint intézményfenntartó az őt megillető döntési jogkörök jelentős részét átruházza az irányító testületre. Az irányító testület a felsőoktatási intézmény szervezetéhez tartozik. Az állami intézményekben kötelezően létrehozandó irányító testület, amely a fenntartói jogosítványok meghatározott körének gyakorlását veszi át, az intézményi önállóság megvalósítását az intézményi delegáltak útján is kiszélesíti.

A **közhatalmi funkciók szétválasztásával** egyértelművé vált, hogy az oktatási miniszter a közigazgatási feladatkörében közvetlen utasításadási joggal sem az egyes intézmények, sem az intézményfenntartók felett nem rendelkezik. Az oktatási miniszter közhatalmi jogosítványai jogszabályok kiadásában és megtartásának ellenőrzésében valósulnak meg. A felsőoktatási intézmény fenntartói és a felsőoktatási intézmények a jogszabályok keretei között hozzák meg döntéseiket.

A **felsőoktatási intézmények autonómiája** a javaslatban világos kifejtésre kerül. A javaslat nem kívánja meg a Kormány engedélyét a felsőoktatási intézmények belső szerkezetének kialakításához, megszűnik a kar alapításának engedélyezése, és nem írja elő az oktatási miniszter engedélyének a megszerzését a különböző képzési programok bevezetéséhez. A felsőoktatási intézmények a jogszabályok alapján, a fenntartó által kiadott alapító okirat keretei között – az akkreditáció alapján – dönthetnek a képzés indításáról, a doktori iskolák kialakításáról, a habilitációs eljárás szükségességéről. A törvényesség szabta keretek között teljes körű a felsőoktatási intézmények döntési jogosítványa saját működési kérdéseik meghatározásában, a belső életüket meghatározó szabályzatok kiadásában.

Hasonlóan teljes körű önállósága van a felsőoktatási intézményeknek a hallgatói jogviszony létesítésében, a felvételi követelmények jogszabályok keretei között történő meghatározásában. A hallgatói ügyekben is a döntéshozatal egyetlen korlátja a jogszerűség, amelynek érvényesüléséhez járul hozzá a hallgatói ügyekben biztosított jogorvoslati jog.

Széles körű gazdasági önállóságot biztosít a javaslat valamennyi felsőoktatási intézménynek. Ez a gazdasági önállóság a valóságos alapja a szakmai autonómiának, mivel gazdasági döntéshozatali jogosultságok nélkül reális szakmai döntéshozatali jogosultság nem érvényesíthető.

A törvényjavaslat a társadalompolitikai változásokat rendszerezve határozza meg **az új törvény célját, a törvény hatályát és a felsőoktatás működésének alapelveit**. Tartalmában egyaránt szól a hazai változások és az európai közösségi vállalások által meghatározott felsőoktatás alapfeladatairól, a felsőoktatás hivatásáról és értékválasztásáról.

Nagy hangsúlyt kap a tradíciókra épülő és a felsőoktatás lényegét kifejező oktatási, kutatási, szervezeti és működési, valamint gazdálkodási autonómia, amelynek szabályozása törvényben vagy törvényi felhatalmazás alapján történhet.

Az intézményrendszer működését alapvetően határozza meg a tanuláshoz való jog biztosítása, a tudományos és művészeti tevékenység, a tanulás és tanítás szabadságának, valamint az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülése.

A javaslat általános jelleggel határozza meg a felsőoktatási intézmények alapítására jogosultak körét, a felsőoktatási intézmény jogi személyiségének tartalmát és új vonásként a költségvetési intézményként működő állami felsőoktatási intézmény jogállásának tartalmát, valamint az egyházi és magán felsőoktatási intézmények eltérő gazdálkodási rendjét.

A törvényjavaslat az egész életen át tartó tanulás szellemében teremti meg az összhangot a köz-, a szakoktatás és felnőttoktatás rendszerével és az európai uniós kötelezettségvállalásokkal. Az elkülönült egyetemi és főiskolai szintre tagozódó **képzési szerkezetet** felváltó rendszerben a felsőfokú végzettséget adó alap-, mester és doktori képzés egymásra épülő ciklusaiban az egyes fokozatok egyaránt biztosítják a munkaerőpiacon értékesíthető szakképzettséget, valamint a továbbhaladáshoz szükséges végzettséget. A javaslat a felsőoktatás integráns részének tekinti az érettségire épülő és szakképesítést adó felsőfokú szakképzést, valamint az oklevélhez kötött szakirányú továbbképzés változatos formáit. A ciklusokra tagolt képzési szerkezet mellett részben a képzés hagyományai, részben nemzetközi megállapodások alapján néhány szakon továbbra is kizárólag mesterfokozattal záruló osztatlan formában folyik a képzés. A kutatói utánpótlás nevelését, valamint a felsőoktatási és kutatási térség kapcsolatát az oktatás területén a doktori iskolák és a doktori képzés teremti meg. E differenciált képzési szerkezetre történő átállás 2006-tól – a korábbiakhoz képest negyedére csökkentett alapszakokon – az európai uniós követelményekkel összhangban az évtized végére válik általánossá oly módon, hogy az államilag támogatott képzésben az alapképzésben résztvevők harmincöt százaléka tanulhat a mesterképzésben, a mesterképzésben tanulók tíz százaléka pedig a doktori és szakirányú képzésben vehet részt.

Az Európai Felsőoktatási Térségben az oklevelek kölcsönös elismerésével, a diplomamelléletek kiadásával, a kreditek átvitelének biztosításával és a minőségirányítás rendjével mind a hallgatók, mind a végzett diplomások számára a Bolognai Nyilatkozatban vállalt közösségi mobilitás és az intézményi együttműködéssel a hálózatépítés feltételei biztosíthatók.

A felsőoktatási intézmények alapfeladataként jelöli meg a javaslat a hazai és nemzetközi hálózatok részeként folyó kutatást, a fejlesztést és innovációt, amely az oktatás megalapozásán túl szolgálja a tehetséggondozás, az utánpótlás-nevelés feladatát, a gazdasági-technológiai haladást és a tudomány fejlesztését. Új perspektívát és a minőség elismerését jelenti a „kutatóegyetem” minősítés elnyerésének törvényjavaslat által biztosított lehetősége.

A **felsőoktatás intézményrendszerének működését** szabályozó szakaszok tartalmazzák azokat a lényegi változásokat, amelyek eredményeként felsőoktatásunk a hazai társadalmi-gazdasági és a nemzetközi kihívásoknak egyaránt megfelelhet. Az intézménylétesítés szabadságának biztosításával egyidejűleg rendelkezik a törvényjavaslat a felsőoktatási intézmény működését meghatározó alapító okiratok tartalmáról, az intézmény alapfeladatairól, valamint a működés személyi, tárgyi és anyagi feltételeinek meglétéről, a fenntartói kötelezettségekről.

Az intézményalapítás törvényjavaslatban szabályozott hatósági eljárásában – az Európai Közösség minőségfejlesztési követelményeinek megfelelően – a független akkreditációs testület minőségitelesítés keretében vizsgálja az alapítás és működés feltételeinek teljesülését. Az alapítás folyamatában a regisztrációs központ koordinál és intézkedik a közhiteles nyilvántartásba vételről. A feltételek teljesülése esetében az

Országgyűlés adja meg az új intézmény állami elismerését, a tényleges működés csak ezt követően kezdhető meg.

A fenntartói jog átadásakor és a megszüntetési eljárásban a működés és a hallgatók biztonságát szolgálja a jogutódlás, a folyamatosság, a megkezdett tanulmányok befejezését garantáló szabályozás.

A felsőoktatási intézmények működési rendjében új szabályozási elem az intézményi, a hallgatói és az oktatói adatok központi nyilvántartását ellátó Országos Felsőoktatási Információs Központ, amely – a felsőoktatási intézményekkel, valamint a regisztrációs központtal együttműködve – a törvényi előírások szerint végzi az adatnyilvántartást, az adatkezelés és adatszolgáltatás feladatait, és adja ki az intézményi, az oktatói és hallgatói azonosítót, illetve az oktatói igazolványokat és diákigazolványokat.

A törvényjavaslat az eredményesség feltételeként a gazdasági, az akadémiai és a szolgáltató feladatokhoz illeszkedő, differenciált új irányítási rendszer kialakításához teremti meg a jogi feltételeket és biztosítja az intézményi autonómiát a szervezet kialakításában.

Az intézményen belüli átalakulási folyamatot, az egységes működési rend kialakítását szolgálja az intézmény szervezeti és működési szabályzata és mellékletei.

Az állami felsőoktatási intézményekben a szenátus jogkörének szabályozása mellett a törvényjavaslat új elemként elsősorban a gazdálkodást, a hatékony működést biztosító irányító testület létrehozását határozza meg, míg az intézmények a képzési-kutatási szolgáltatás területén lehetőségeik szerint alakíthatják szervezetüket és testületeiket. A rektor elnökletével működő irányító testület a gazdasági és fejlesztési feladatokban kap szerepet, és elsősorban a fenntartói jogosultságok körében rendelkezik hatáskörökkel. A testület összetételében biztosított az egyetemi többség, és a javaslat az autonómia tiszteletben tartásával határozza meg a testület és a szenátus jogosultságait, a döntéshozatalban való együttműködést.

A törvényjavaslat az **intézményi gazdálkodásban** az államháztartási rend költségvetési szervekre vonatkozó előírásai közül eltérő szabályozást enged: az előirányzatok átcsoportosíthatóságával; a maradványok megtartásával és akkumulálásával; a saját bevételek külön számlán történő kezelésével; a befizetési kötelezettségtől mentes vállalkozói tevékenységgel; a fejlesztési célra fordítható ingatlanértékesítéssel; a vállalkozás, a gazdasági társaság, alapítvány létrehozásának jogával; a kockázati alap létesítésével; a beruházási feladatokhoz a hitel törlesztésének kötelezettségvállalásával; a korlátokhoz kötött hitelfelvétel biztosításával és az állampapír jegyzésének lehetőségével.

A törvényjavaslat egyértelműen határozza meg az államilag támogatott képzésben részt vevő hallgatók által ingyenesen igénybe vehető, a felsőoktatási intézmények részéről nyújtott szolgáltatásokat (amelyek egyaránt biztosítják az oklevél megszerzésének és a hallgatói életkörülmények elégséges feltételeit), valamint a térítés ellenében igénybe vehető intézményi szolgáltatások körét.

A költségtérítés fizetésére kötelezett hallgatók esetében a költségtérítés mértékének megállapítása mellett a térítés ellenében igénybe vehető alapszolgáltatások körének meghatározása, valamint az intézményi hatáskörben nyújtható kedvezmények lehetőségének és szabályozási kötelezettségének előírása a szerződéskötéssel együttesen a költségtérítéses hallgatók körében a jogbiztonságot szolgálja. A javaslat lehetőséget teremt arra, hogy a felsőoktatási intézménnyel kötött megállapodás alapján gazdálkodó szervezet finanszírozhassa a felvétel követelményeinek megfelelő hallgatók képzését.

A felsőoktatási intézmények működésének forrásaként a fenntartói támogatást és a hallgatók által igénybe vett szolgáltatások díjai mellett az intézmények saját bevételeit, valamint a gazdálkodó szervezetek hozzájárulásait jelöli meg a törvényjavaslat. A törvényjavaslat szabályozza a felsőoktatási intézményeknek nyújtandó normatív támogatás mellett a költségvetési forrásból biztosítható és pályázati úton elnyerhető vagy megállapodás alapján kifizethető támogatásokat és a jogosultak körét.

Új vonása a javaslatnak, hogy mind a képzési normatívák, mind pedig a hallgatók, ösztöndíj, kollégium-fenntartás és lakhatási támogatáshoz biztosított normatívák értékállóságához törvényi szabályozással biztosít garanciát. A hallgatói mobilitást, a külföldön folytatott teljes idejű, valamint részképzésekben történő részvételt támogatja a diákhitel-felvétel lehetőségének, valamint a külföldi tanulmányokhoz ösztöndíj biztosításának szabályozása. A hallgatói juttatások szabályozását a törvényjavaslat kormányrendeleti szintre utalja.

A minőség szerinti differenciálás igényét tükrözi a tudományos támogatás jogcímén biztosított összeg elosztásának szabályozása, valamint az oktatói és kutatói ösztöndíjak rendszerbe illesztése.

A javaslat szabályozza a felsőoktatási intézmények beruházásainak támogatására szolgáló, több intézmény részvételével működő kockázati fedezeti alap létrehozását.

Új vonása a törvényjavaslatnak, hogy garanciális jelleggel, pontosan szabályozza a hallgatói jogviszony keletkezését, fenntartásának, szüneteltetésének és megszűnésének feltételeit. A szabályozás körébe vonja a doktorjelölti jogviszonyt, a kollégiumi tagsági viszonyt, valamint a költségtérítéses képzésben – a felnőttoktatás kedvezményeit is biztosító – polgári jogi szerződés megkötését írja elő. A biztonságot jelentő szerződéses jogviszony létesítésének körét bővíti a hallgatói munkavállalásban, valamint a felsőfokú szakképzésben és a gyakorlati képzésben. Megtörténik a hallgatók által létrehozott alkotások, termékek jogvédelmének szabályozása.

A hallgatói jogviszony létesítésével összefüggésben történik meg a képzési szakaszonként (alap-, mester- és doktori képzés), valamint a felsőfokú szakképzésben, illetőleg szakirányú továbbképzésben a differenciált felvételi rendszer szabályozása, azzal a célkitűzéssel, hogy a középfokú tanulmányok azonos követelményrendszerében országosan a legjobb eredményt elérő jelentkezők tölthessék be az államilag támogatott férőhelyeket.

Az európai gyakorlattal összhangban új elemként jelenik meg az egyenlő bánásmód törvényi előírásainak alkalmazása, a nők arányos szerepvállalásának, a hátrányos helyzetűek támogatásának, valamint a fogyatékossgal élők adottságait figyelembe vevő feltételek megteremtésének törvényi szabályozása.

A képzés minőségének védelmét és fejlesztését egyaránt szolgálja a differenciált képzés, a szakkollégiumi tevékenység és a tehetséggondozás kiemelt feladatrendszerének és intézményrendszerének szabályozása.

A hallgatók élet- és munkakörülményeit támogató szolgáltatások körében – a tanulmányok, az életpálya alakítása, a sport, a szabadidős tevékenység, az egészséges életmód területén – a törvényjavaslat az azonos szemléletű szabályozással alapozza meg az egységes intézményi gyakorlatot.

A törvényjavaslat új eleme, hogy – a doktori képzésen kívül – az egymásra épülő képzési ciklusokban tizenkét szemeszternyi oktatási időben teszi lehetővé az államilag támogatott képzésben való részvétel lehetőségét, azzal a megkötéssel, hogy az azonos képzési ciklusban igénybe vehető állami támogatási időt a közpénzek hatékony felhasználása, a hallgatói teljesítmény ösztönzése érdekében korlátokhoz köti.

A törvényi szabályozás részét alkotják a hallgatói egyéni és kollektív jogok, valamint a hallgatói kötelezettségek, amelyek egyaránt átfogják a hallgatói tanulmányi munka, a hallgatói életforma és életmód, a szociális körülmények, a nemzetközi mobilitás, az érdekképviselet és érdekérvényesítés, a munkavédelem, a fegyelmi és kártérítési felelősség és a jogvédelem kérdéseit, valamint intézményi feladatrendszerét. Részletes kifejtésre kerül az intézményi tanulmányi és vizsgaszabályzatok alapját alkotó tanulmányi kötelezettségek, az államilag támogatott és a költségtérítéses képzés törvényi szabályozása.

A javaslat keretjellegű szabályozást tartalmaz a hallgatói közösségek, a hallgatói önkormányzatok, valamint a hallgatók országos képviselője, a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája és a Doktoranduszok Országos Szövetsége vonatkozásában.

A felsőoktatás mindenkor jellemzője „a hallgatók és oktatók universitása”, közössége, és ennek jegyében foglalja össze a javaslat felsőoktatási intézményekben **az alkalmazottak foglalkoztatásának szabályait**. A törvényjavaslat az intézmények oktatási-kutatási, gazdasági és szolgáltató feladatai szerint határozza meg a foglalkoztatottak körét, valamint az intézményi autonómia kereteit az alkalmazás és munkakör létesítése területén. Az intézményi hatáskörbe utalt foglalkoztatási és követelményrendszer rögzíti az alkalmazás feltételeit, az egyes munkakörökhöz tartozó feladatokat. Az alkalmazottak jogainak és kötelezettségeinek törvényi felsorolása jelöli ki az intézményi szabályozás kereteit.

A törvényjavaslat rendelkezik arról, hogy az oktató büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személy. Az alkalmazási, kinevezési eljárás részletszabályai az oktatói munkakörök és annak megfelelő oktatói címek szétválasztásának, a címek viselésének szabályozásával, a munkakörökhöz rendelt követelményekkel az intézményi autonómia hatáskörébe utalt egységes felsőoktatási alkalmazási gyakorlatot segítik. A tervezet a többciklusú képzési szerkezetre történő áttérés után is megtartja a docensi és tanári munkakörökben az egyetemi és főiskolai megkülönböztetést, és az egyetemi tanári kinevezés a köztársasági elnök, a főiskolai tanári kinevezés a miniszterelnök jogosultságaként változatlan.

A törvényjavaslat az európai gyakorlattal összhangban szabályozza az oktatói munkakörbe történő határozatlan idejű kinevezések rendszerét. A kinevezések végzettségi és a minősítés alapját adó tartalmi követelmények és az időtartamokkal is meghatározott oktatási feladatok, valamint a többes alkalmazás törvényi szintű szabályozása a minőséget szolgálják, a teljesítményértékelés alapjait teremtik meg. A törvényjavaslat a Kormány hatáskörébe utalja az oktatóknak biztosítandó könyvtári, múzeumi, illetőleg a szakkönyvekhez jutás kedvezményeinek szabályozását.

Új vonása a javaslatnak, hogy a felsőoktatási intézmények működésével kapcsolatos eljárásokat – az intézményalapítástól az egyetemi tanári kinevezésig – az eljárásban résztvevők feladat- és hatáskörének, valamint a jogorvoslati lehetőségének részletes leírásával szabályozza.

Az ágazati irányítási feladatok egy része hatósági eljárás keretei között, elsőfokú döntési jogosultsággal az új regisztrációs központ hatáskörébe kerül.

Az ágazati irányítás részeként mint új szervezési feladatok jelennek meg a minőségirányítás, a felsőoktatási információs rendszer, a pályakövetési rendszer működtetése, valamint az oktatási jogok miniszteri biztosának intézménye és az Oktatásügyi Közvetítői Szolgálat. Ágazati irányítási körben jelenik meg a fenntartók működésének törvényességi ellenőrzése, míg az intézmények törvényességi felügyelete a fenntartó jogosultságai között szerepel.

A felsőoktatási intézmények fenntartói, irányítási feladatai egyaránt kiterjednek az intézményalapítás, -megszüntetés és -átalakítás feladataira, a költségvetési szabályozás, a működés szabályozásának kérdéseire, a munkáltatói és kinevezési jogosultságokra, a törvényesség és az intézményi autonómia biztosítására. Ezek a feladatok mind az állami, mind pedig a nem állami intézményekben mint fenntartói feladatok azonos tartalommal jelennek meg.

Az intézmények feltételrendszerének minősítésével összefüggő hatósági feladatokban a Magyar Akkreditációs Bizottság határozataival a meghatározó szakértői, minőségvédelmi háttérrel biztosítja.

A Bolognai Nyilatkozat alapján az Európai Felsőoktatási Térségben a mobilitás, az intézményi működés, a nemzetközi hálózatépítés, az átláthatóság és az összehasonlíthatóság

követelményének tesz eleget a javaslat, amelyet a közösségi, a nemzeti, továbbá az ágazati és az intézményi minőségirányítási rendszerek segítenek. Az intézményalapításban, minőségihitelesítésben, intézményi, személyi és programakkreditációban, a doktori iskolák alapításában és az új képzések indításában a Magyar Akkreditációs Bizottság és szakértői testületei a felsőoktatás minőségelvű működésének, fejlesztésének letéteményesei.

A Magyar Akkreditációs Bizottság, valamint a Felsőoktatási és Tudományos Tanács – az európai közösségi gyakorlattal összhangban – mint a felsőoktatás köztestületei kapnak önálló jogi személyiségi státust, és autonómiájukat kifejezve titkárságuk közhasznú szervezetként működik.

A Felsőoktatási és Tudományos Tanács az oktatási miniszter tanácsadó testületeként elsősorban az oktatás és gazdaság, a munkaerőpiac, a finanszírozás és a beiskolázáspolitikai alakításában lát el törvényben meghatározott feladatokat.

Az Európai Felsőoktatási Térség formálása – a Bolognai Nyilatkozatban vállalt kötelezettségek teljesítése – a felsőoktatási hálózat építésében, az együttműködésekben, közös programokban új lehetőségeket teremtve felgyorsítja a folyamatokat. Ezért a törvényjavaslat az Európai Felsőoktatási Térség követelményei alapján szabályozza a **felsőoktatás nemzetközi vonatkozásait, így különösen a hallgatói mobilitást**, ösztönözve a magyar hallgatók külföldi, illetőleg a külföldi hallgatók magyarországi tanulási lehetőségét és feltételrendszerét, külön figyelmet fordítva a szomszédos államokban élő és magyar felsőoktatási intézményekben tanuló magyar hallgatókra. A tagállamok felsőoktatási minősítési és akkreditációs gyakorlata szerint rendelkezik a javaslat a külföldi egyetemek magyarországi, illetőleg a magyar felsőoktatási intézmények külföldi működéséről, az együttműködés és a közös képzési programok indításának feltételeiről.

Az egységes jogalkalmazói gyakorlatot, valamint a felsőoktatási intézmények működésének folyamatoságát, az oktatók és hallgatók jogbiztonságát teremtik meg a törvényjavaslatot záró, értelmező és vegyes rendelkezések.

A javaslat figyelembe veszi:

- a személyek közötti faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló 2000/43/EK irányelvben foglaltakat, ennek végrehajtására fogalmazza meg a törvényjavaslat a hátrányos megkülönböztetés tilalmára vonatkozó előírásokat;
- az Európai Közösségek Tanácsának a diákok tartózkodási jogáról szóló 93/96/EGK irányelvben foglaltakat, ennek figyelembevételével határozza meg a törvényjavaslat a hallgatói jogviszony keletkezésével kapcsolatos rendelkezéseket;
- az Európai Közösségek Tanácsának a munkavállaló Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló 1612/68/EGK rendeletet, amelynek figyelembevételével szabályozza a javaslat a foglalkoztatás kérdéseit;
- az Európai Unió Tanácsa ESzSz, UNIC UNICE és a CEEP által határozott ideig tartó munkavégzéssel kapcsolatosan kötött keret-megállapodásról szóló 1999/70/EK irányelvet, ennek figyelembevételével rendelkezik a törvényjavaslat a munkaviszony, illetve a közalkalmazotti jogviszony létesítésével kapcsolatos kérdésekről;
- a Tanács 1998. szeptember 24-ei ajánlását a felsőoktatási minőségbiztosítás terén folytatott európai együttműködésről, ennek figyelembevételével rendelkezik a javaslat a MAB működéséről, az akkreditációs eljárásról;
- az Európai Bíróságnak a Gravier v. Liege (C-293/83. sz.) ügyében hozott ítéletét, amely figyelembevételével szabályozza a javaslat az Európai Gazdasági Térséghez tartozó országok állampolgárainak felsőoktatási tanulmányait;

- az Európai Bíróságnak a Stephan Max Wirth v. Landeshauptstadt Hannover (C-109/92. sz.) ügyében hozott ítéletét, amely figyelembevételével szabályozza a javaslat az Európai Gazdasági Térséghez tartozó országokban székhellyel rendelkező külföldi felsőoktatási intézmények magyarországi működését.

A javaslat figyelembe veszi továbbá:

- a Tanács 85/384/EGK irányelvét az építészmérnöki oklevelek, bizonyítványok és a képesítés megszerzéséről szóló egyéb tanúsítványok kölcsönös elismeréséről, valamint a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságának tényleges gyakorlását elősegítő intézkedésekről;
- a Tanács 89/48/EGK irányelvét a legalább hároméves felsőoktatási képzésben szerzett oklevelek kölcsönös elismerésének általános rendszeréről;
- a Tanács 92/51/EGK irányelvét a szakmai képzés elismerésének második, a 89/48/EGK irányelvet kiegészítő általános rendszeréről;
- a Tanács 77/452/EGK irányelvét az általános ápolók bizonyítványainak kölcsönös elismeréséről, beleértve a letelepedés jogának és a szolgáltatásnyújtás szabadságának gyakorlását elősegítő intézkedéseket, valamint a Tanács 77/453/EGK irányelvét a tagállamoknak az ápolók tevékenységére vonatkozó jogszabályainak az összehangolásáról;
- a Tanács 93/16/EGK irányelvét az orvosok szabad mozgásáról és az oklevelek kölcsönös elismeréséről;
- a Tanács 78/686/EGK irányelvét a fogszakorvosi oklevelek kölcsönös elismeréséről, beleértve a letelepedés jogának és a szolgáltatásnyújtás szabadságának gyakorlását elősegítő intézkedéseket, valamint a Tanács 78/687/EGK irányelvét a tagállamoknak a fogorvosok tevékenységére vonatkozó jogszabályainak az összehangolásáról;
- a Tanács 80/154/EGK irányelvét a szülésznői bizonyítványok kölcsönös elismeréséről, beleértve a letelepedés jogának és a szolgáltatásnyújtás szabadságának gyakorlását elősegítő intézkedéseket, valamint a Tanács 80/155/EGK irányelvét a tagállamoknak a szülésznők tevékenységére vonatkozó jogszabályainak az összehangolásáról;
- a Tanács 85/432/EGK irányelvét a tagállamok meghatározott gyógyszerészeti tevékenységekre vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról, valamint a Tanács 85/433/EGK irányelvét a gyógyszerész oklevelek kölcsönös elismeréséről, beleértve a gyógyszerészeti tevékenység gyakorlása céljából történő letelepedést elősegítő intézkedéseket;
- a Tanács 78/1026/EGK irányelvét az állatorvosi oklevelek kölcsönös elismeréséről, beleértve a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságának gyakorlását elősegítő intézkedéseket;
- a Tanács 81/1057/EGK irányelvét az orvosok, általános ápolók, fogorvosok és állatorvosok okleveleinek, végbizonyítványainak és bizonyítványainak kölcsönös elismeréséről szóló 75/362/EGK, 77/452/EGK, 78/686/EGK és 78/1026/EGK irányelvek kiegészítéséről;
- az Európai Parlament és a Tanács 2001/19/EK irányelvét a szakképesítések elismerésének általános rendszeréről szóló 89/48/EGK és 92/51/EGK tanácsi irányelv, valamint az általános ápolói, a fogorvosi, az állatorvosi, a szülésznői, az építészmérnöki, a gyógyszerészeti és az orvosi hivatásról szóló 77/452/EGK, 77/453/EGK, 78/686/EGK, 78/687/EGK, 78/1026/EGK, 78/1027/EGK, 80/154/EGK, 80/155/EGK, 85/384/EGK, 85/432/EGK, 85/433/EGK és 93/16/EGK tanácsi irányelv módosításáról.

A fenti irányelvek végrehajtását biztosítják a javaslatban a képzési szerkezetre, a végzettségi szintekre és szakképzettségekre, a felsőoktatásba való belépés követelményeire vonatkozó rendelkezések.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A törvényjavaslat szabályozási célként határozza meg az Alkotmány 70/F. §-ában biztosított művelődéshez való jog érvényesítését a felsőoktatás területén. Az Alkotmány hivatkozott szakasza szerint: „A Magyar Köztársaság biztosítja az állampolgárok számára a művelődéshez való jogot. A Magyar Köztársaság ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező általános iskolával, képességei alapján mindenki számára hozzáférhető közép- és felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők anyagi támogatásával valósítja meg.”

A művelődéshez való jog és az Alkotmány 70/G. §-a szerinti tanítás és tanulás szabadsága a tudományos és művészeti élet külső beavatkozástól való mentességének biztosításában, a tudományos, művészeti kérdéseknek a tudomány, illetve a művészeti ág művelői vagy ezek testületei általi értékelésében nyilvánul meg. Ezt a célt szolgálja a felsőoktatási intézmények számára biztosított intézményi autonómia, a függetlenség törvényi szintű garanciáinak megteremtése, az autonómia, a függetlenség céljának, tartalmának és korlátjainak meghatározása.

Az intézményi autonómia forrása az állami önkorlátozás, így mint származtatott jogosítvány a törvényhozó hatalom által biztosított szabályok szerint és körben értelmezhető. Elsődleges célja a társadalom egésze számára biztosítani a felsőoktatás működésének eredményét. Az autonóm jogosítványok alapját a javaslat tételes rendelkezése képezi.

Ez az autonómia az oktatás, kutatás, az intézmény belső szervezetének kialakítása, a működtetés és gazdálkodás önállósága területén nyer értelmet, alanyai az intézmény, az oktató, a kutató, a hallgató, illetve ezek közössége. Az autonóm joggyakorlás egyéni vagy közösségi formája azonban nem sértheti más jogosultak ilyen igényét.

A 2. §-hoz

A javaslat a Magyar Köztársaság céljaival, nemzetközi kötelezettségeivel, a koherens törvényi szabályozás igényével összhangban rendelkezik azokról a további közvetlen célokról is, melyek megalapozzák a felsőoktatás átfogó jellegű törvényi szabályozásának indokoltságát.

A 3. §-hoz

A javaslat hatálya a Magyar Köztársaság területére terjed ki. Az ország területén kívül abban az esetben alkalmazható, ha magyar felsőoktatási intézmény külföldön folytat az e törvény szerint felsőoktatásnak minősülő tevékenységet.

Tárgyi hatálya a javaslat által meghatározott és azzal összefüggő felsőoktatási alaptevékenységre, az oktatásra, tudományos kutatásra, művészeti alkotó tevékenységre, az ahhoz kapcsolódó szolgáltatási, szervezési, igazgatási tevékenységre vonatkozik.

Az alanyi hatály tevékenység szempontú meghatározása szerint e javaslat rendelkezéseit a felsőoktatási intézmény alapítójára, fenntartójára, a felsőoktatási intézmény tevékenységében részt vevő más szervezetre, ennek alapítójára, fenntartójára, a felsőoktatás feladatainak megvalósításában közreműködő oktatóra, tudományos kutatóra, a felsőoktatásban alkalmazottakra, a felsőoktatási intézménybe jelentkezőkre, az intézménnyel hallgatói jogviszonyban állókra, a felsőoktatási intézmények támogatóira kell alkalmazni. A javaslat szabályait kell alkalmazni a hallgatói jogviszony megszűnését követően, így különösen az újabb hallgatói jogviszony, az államilag támogatott képzésben a támogatási idő, az adatkezelés, a doktori fokozat megszerzése tekintetében is. A hallgató jogviszony megszűnését követően a korábban megindított jogorvoslati eljárásra – 75. § – a javaslat szabályai a jogviszony megszűntét követően is alkalmazandók.

A 4. §-hoz

A felsőoktatási intézmény alaptevékenysége az oktatás, a tudományos kutatás és a művészeti alkotó tevékenység. Ez azonban nem jelenti az e javaslat 7. §-ában meghatározott, kizárólagosan a felsőoktatás szereplői által folytatható képzésekre való korlátozást.

Az intézmények más ágazati, így különösen a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvényben, a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvényben és a felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. törvényben meghatározott szabályok szerint szakképzési, közoktatási, illetve felnőttképzési feladatok megvalósításában is részt vehetnek.

Ezt támogatja különösen a felsőoktatási intézmény intézményalapítási lehetősége, melynek keretében a 14. § szerint különösen közoktatási, szakképzési, közművelődési intézményt az adott intézményre vonatkozó szabályok megtartásával alapíthat és működtethet, ugyanakkor a felsőoktatási intézmény a 11. § alapján a felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. törvény által meghatározott intézményi akkreditáció nélkül vehet részt a felnőttképzésben.

Az 5. §-hoz

A felsőoktatás alaptevékenységének része a tudományos kutatás, amely elsődleges célja az új ismeretek megszerzése mellett azok átadásának biztosítása, a megszerzett, elért tudományos eredményeknek a közösség számára való közzététele, azok hasznosítása. A felsőoktatási intézmény alapfeladata keretében szervezi e tevékenység feltételeinek biztosítását. Ezt szolgálja a létszámbővülés időszakában is megvalósítani rendelt tehetséggondozási tevékenység, amely feltételezi a megfelelő szervezeti kereteket, így a 13. § szerinti kollégium, diákokthoz szakkollégiumként való működésével, más szervezettel való együttműködéssel. Az intézmény jogosult a Magyar Tudományos Akadémiával és annak intézményeivel folytatott együttműködésre, támogatott kutatócsoport létrehozására.

Az intézmény alapfeladatai megvalósításának garanciáját jelenti a kutatás-fejlesztési-innovációs stratégia, melyet az irányító testület fogad el. Ez az intézményfejlesztési terv része, mely a fenntartó által a felsőoktatási intézmény rendelkezésére bocsátott vagyon hasznosításával, megóvásával kapcsolatos elképzeléseket, a várható bevételeket és kiadásokat is tartalmazza.

A stratégia kialakítását és megvalósítását a szenátus által létrehozott tudományos tanács irányítja.

A Kormány által meghatározottak szerint a felsőoktatási intézmény kutatóegyetem minősítést kaphat. A tudományos kutatásra vonatkozó e javaslat szerinti szabályok mellett más ágazati, így különösen a kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról szóló 2004. évi CXXXIV. törvény rendelkezései alkalmazandók.

A 6. §-hoz

A javaslat a felsőoktatási intézmények tárgyilagos, többoldalú ismeretátadó tevékenységét, pártoktól, politikától való függetlenségét alapvető – valamennyi felsőoktatási intézményre kötelezően alkalmazandó – követelményként szabályozza.

Az állam, a helyi önkormányzat és az országos kisebbségi önkormányzat által fenntartott felsőoktatási intézmény a világnézeti semlegesség alkotmányos követelményének is köteles megfelelni, biztosítani kell a kiegyensúlyozott tájékoztatást, tevékenységét nem rendelheti egyik irányzat szolgálatába sem.

A magán és egyházi felsőoktatási intézmények a 137. § és 139. § alapján világnézeti szempontból elkötelezett intézményként is folytathatják tevékenységüket.

A pártsemleges működést szolgálja az irányító testületi tagságra vonatkozó, a 23. § szerinti összeférhetetlenségi szabályozás, amely tilalmazza a politikai pártban betöltött tisztséget, alkalmazást, a kormánytagságot, az önkormányzati, országgyűlési vagy európai parlamenti képviselői megbízást, a polgármesteri tisztség betöltését.

A 7. §-hoz

A felsőoktatási intézmény alapítására jogosultak körének meghatározásával a törvényjavaslat a legmagasabb jogforrási szinten szabályozva, szektorsemlegesen biztosítja az intézményalapítás szabadságát. A jogosultak – a magyar állam mellett helyi és országos kisebbségi önkormányzat, a Magyar Köztársaságban nyilvántartásba vett egyházi jogi személy, ennek jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége, a Magyar Köztársaság területén székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet, illetőleg itt nyilvántartásba vett alapítvány vagy közalapítvány – a rendelkezésekben foglaltak szerint együttesen, illetve önállóan is alapíthatnak, tarthatnak fenn felsőoktatási intézményt.

Az alapítás, fenntartás lehetőségének kiszélesítése fokozottan igényli annak feltételei vizsgálatát. Az intézmények létesítési feltételeit a Kormány határozza meg, teljesítését a létesítési eljárás keretében a regisztrációs központ a 12–15. § szerinti hatósági eljárás keretében vizsgálja.

Az eljárásban a 106. §-ban meghatározottak szerint a Magyar Akkreditációs Bizottság szakértőként működik közre.

A szektorsemleges szabályozás igényli a felsőoktatás rendszere működtetéséért fennálló és az adott felsőoktatási intézmény működtetésében megnyilvánuló felelősség

meghatározását. Az állami fenntartású felsőoktatási intézmények vonatkozásában főszabály szerint az oktatási miniszter gyakorolja a fenntartói jogosítványokat, melyeket a 115. § tartalmaz. Az oktatási miniszter mellett a Kormány tagjai közül a 140. § szerint a honvédelmi és a belügyminiszter gyakorolhat fenntartói jogokat.

A nem állami felsőoktatási intézmény fenntartói joga a 17. §-ban meghatározottak szerint más jogosult részére átadható.

A felsőoktatási intézmény működésének külön nem nevesített feltétele a fenntartó általi működtetés. Fenntartó hiányában a felsőoktatási intézményt a javaslat 37. §-ában meghatározottak szerint kell megszüntetni.

A 8. §-hoz

A javaslat állampolgárságra tekintet nélkül alapelvi szinten biztosítja az Alkotmány szerinti művelődéshez való jogot, összhangban a Magyar Köztársaság nemzetközi szerződésben rögzített kötelezettségeivel.

A jelentkező, a hallgató jogosult tanulmányai folytatásának helyszínét, annak formáját megválasztani.

Az Alkotmány 68. § (2) bekezdése szerint a Magyar Köztársaság védelemben részesíti a nemzeti és etnikai kisebbségeket. Biztosítja kollektív részvételüket a közéletben, saját kultúrájuk ápolását, anyanyelvük használatát, az anyanyelvű oktatást, a saját nyelven való névhasználat jogát. A törvényjavaslat a nemzeti és etnikai kisebbségek anyanyelvi oktatási feltételeinek megteremtése céljából különösen az oktatási miniszter kötelezettségét szabályozza a 104. § (4) bekezdése szerint, egyúttal megteremti az anyanyelvi oktatás pénzügyi feltételeit is a kis létszámú szak finanszírozási lehetőségének biztosításával. [128. § (1) bekezdés h) pont és a 147. § 23. pont]

A 9. §-hoz

Az Alkotmány 70/A. §-ában foglalt, a hátrányos megkülönböztetés tilalmára vonatkozó, valamint az Alkotmány 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz való jogot biztosító rendelkezésekkel összhangban, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény rendelkezéseire figyelemmel rögzíti a javaslat az egyenlő bánásmód követelményét. A javaslat kapcsolódik a szaktörvény rendelkezéseire, fogalmait az ott meghatározott tartalommal kell értelmezni.

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése esetére a szaktörvény által biztosított orvoslási lehetőség mellett a javaslat 73–75. §-a szerinti intézményen belüli jogorvoslati eljárás lefolytatására van lehetőség. A 74. § (1) bekezdés szerint a hallgatói ügyekben hozott, az egyenlő bánásmód követelményét sértő döntés semmis, a semmis döntés érvénytelenségére bárki határidő nélkül hivatkozhat. Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésére vonatkozó rendelkezést tartalmaz továbbá a javaslat 74. § (8) bekezdése.

A 10. §-hoz

A felsőoktatási intézmény jogi személy, és mint ilyen, jogképes. A jogi személy jogalanyisága elkülönül az alapítótól, működésében, gazdálkodásában önállósággal bír, így az általa létesített jogviszonyok is elkülönülnek az alapító által létesített jogviszonyoktól.

A felsőoktatási intézmény a Polgári Törvénykönyv 29. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekkel összhangban a 12–15. § szerint létrehozott, állami elismerés alapján, a működési engedélye szerint működő szervezet.

Az intézmény gazdálkodására – összhangban az alapítóra, fenntartóra vonatkozó külön törvényekben rögzített gazdálkodási szabályozással – a fenntartó választása szerint eltérő szabályok vonatkozhatnak. Így a magyar állam, a helyi vagy országos kisebbségi önkormányzat által fenntartott felsőoktatási intézmény költségvetési szervként, a Magyar Köztársaságban nyilvántartásba vett egyházi jogi személy, illetve ennek jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége által fenntartott intézmény az egyházi gazdálkodás rendje szerint, míg a magán felsőoktatási intézmény [137. § (1) bekezdése] e javaslatban és a Kormány által meghatározott rend szerint gazdálkodik. A magán felsőoktatási intézmény tevékenységét vállalkozásként, illetve közhasznú szervezatként az arra vonatkozó szabályok szerint is gyakorolhatja. [138. § (2) bekezdése]

Tekintettel arra, hogy a felsőoktatási intézmény létesítése, fenntartása elsődlegesen nem vállalkozási tevékenység, így azok átalakulása, a javaslat 36. §-a szerinti egyesülése, szétválása, a kiválás, a csatlakozás és a beolvadás nem tartozik a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 1. § (1) bekezdése szerinti piaci magatartás körébe, így a törvény szerinti szervezeti egyesülésre, fúziókontrollra vonatkozó vizsgálati, engedélyezési eljárás a felsőoktatási intézmények tekintetében nem alkalmazható.

A 11. §-hoz

A felsőoktatási intézmények kizárólagosan jogosultak a felsőfokú végzettséget és szakképzettséget biztosító képzések folytatására. Ennek egymásra épülő képzési ciklusai az alapképzés, a mesterképzés és a doktori képzés.

A többciklusú képzési rendszer megvalósítása nem minden képzési tartalom esetén lehetséges, erre figyelemmel, egyes, a Kormány által rendeletben meghatározott szakokon a képzést alap- és mesterképzésre nem bontott, egységes rendszerben kell megszervezni.

Az (1)–(2) bekezdésben meghatározottak mellett – felsőfokú végzettségi szintet nem biztosító képzésként – a felsőoktatási intézmények által hallgatói jogviszony keretében kizárólagos jelleggel folytatott képzés a felsőfokú szakképzés és a szakirányú továbbképzés.

A felsőoktatási intézmény a 4. § rendelkezéseivel összhangban külön akkreditációs eljárás nélkül jogosult részt venni a felnőttképzésben.

A felsőoktatás által folytatott valamennyi költségtérítéssel képzés tekintetében a felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. törvényben meghatározott feltételek szerint a

felnőttképzésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, az erre vonatkozó módosító rendelkezést a 173. § tartalmazza.

A 12. §-hoz

Az intézményalapítás joga olyan szervezet létrehozására vonatkozik, amely egyedülként jogosult alapképzés, mesterképzés, doktori képzés folytatására, felsőfokú szakképzésre és szakirányú továbbképzésre, a javaslat szerint kötelezően választható képzési szerkezetben, legalább egy képzési, illetve tudományterületen vagy művészeti ágban több szakon.

A szervezet alapítására vonatkozó minimális követelmények, így a 16. § szerinti alapító okiratban meghatározott feladatokhoz mért személyi, tárgyi és pénzügyi eszközök vizsgálata biztosítja, hogy a felsőoktatási intézmény folyamatosan legyen képes ellátni alapfeladatait.

A működés feltételeinek szabályozása figyelemmel van a javaslat 108. §-ában a felsőoktatás ágazati minőségfejlesztési rendszerére vonatkozó szabályozásra, a Magyar Akkreditációs Bizottságnak [109–111. §] a nyolcévénként végzett értékelő tevékenységére.

A már működő felsőoktatási intézmények tekintetében a felsőoktatási intézményi működés megváltozott szabályaira való átmenetet, illetve a folyamatos további működés lehetőségét a 148. § (4) bekezdése, a 151. § (4) bekezdése biztosítja

Az egyházi felsőoktatási intézmények hitéleti képzése tekintetében a javaslat 139. § (8) bekezdésének c) pontja szerint állami elismerés abban az esetben is adható, ha a képzés egy szakon folyik.

A 13. §-hoz

A hallgatók lakhatási feltételeinek biztosítása, az esélyegyenlőség előmozdítása, a tehetséggondozás érdekében diákotthon, illetve kollégium hozható létre.

A javaslat a gazdálkodásra vonatkozó hatékonysági, ésszerűségi keretfeltételek előírása mellett kötelező jelleggel nem szabályozza a felsőoktatási intézmény oktatási célú szervezeti felépítését, azonban a felsőoktatás működési sajátosságából fakadóan kitér a kollégiumra mint szervezeti egységre és a diákotthonra mint a felsőoktatási intézmény részét nem képező, önálló jogi személyiséggel rendelkező otthonra.

A diákotthoni minőséget az alapító személyi kör behatároltsága, a hallgatók elhelyezésében megnyilvánuló tevékenységi cél és a lakhatási feltételek biztosításában való részvételt meghatározó, felsőoktatási intézménnyel kötött megállapodás adja. A megállapodás ezen túl a 66. § (7) bekezdése szerinti tehetséggondozásra, szakkollégiumi működésre, a felsőoktatási tevékenység folytatásában való részvétellel is kiterjedhet.

Diákotthon létrehozására a felsőoktatási intézményen túl a felsőoktatási intézmény alapítására jogosult személyek, szervezetek jogosultak. A kollégium a felsőoktatási intézmény működési engedélyezésének keretében, a diákotthon a 15. § (10) bekezdése szerinti

nyilvántartásba vételi eljárásban köteles igazolni, hogy a Kormány által meghatározott minimális feltételeknek eleget tesz.

A 14. §-hoz

A felsőoktatási intézmény működésének alapvető dokumentuma az alapító okirat, amely a 16. § szerint meghatározza, hogy az intézmény többek között mely alap- és kiegészítő tevékenység folytatására jogosult, milyen képzési területen, tudományterületen, művészeti ágban, mely képzési szinten folytathat képzést.

Az alapító okirat szerinti feladatokhoz kapcsolódóan a 4. § rendelkezéseivel összhangban a felsőoktatási intézmény további szervezeti egységet, illetőleg intézményt hozhat létre, az adott intézményre vonatkozó külön szabályozásra is figyelemmel, így például a közoktatási intézményt létesítő felsőoktatási intézménynek alkalmaznia kell a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény közoktatási intézményekre vonatkozó rendelkezéseit is. A gyakorló közoktatási intézményre vonatkozó külön szabályokat a 145. § tartalmazza.

A felsőfokú végzettséget biztosító képzések folytatásának kizárólagos jogát a felsőoktatási intézmények számára tartja fenn a javaslat. Ez a rendelkezés azonban csak a végzettséget és szakképzettséget igazoló oklevél vonatkozásában nem tűr kivételt. A képzésben való részvétel lehetősége a 13. § szerinti felsőoktatási intézménnyel kötött megállapodásban foglaltak szerint a diákokthont, illetve a pedagógusképzést folytató felsőoktatási intézmény által fenntartott közoktatási intézményt is megilleti.

A 15. §-hoz

A javaslat 7. §-a széles körben biztosítja a felsőoktatási intézmény alapításának lehetőségét. Ez, valamint a felsőoktatási intézmény tevékenységének, az ahhoz kapcsolódó fenntartói kötelezettségek jellege, a tevékenység eredményeként kiállításra kerülő és általános elismertségre igényt tartó közokirat (oklevél, bizonyítvány) indokolja, hogy ilyen tevékenységet folytató intézmény csak meghatározott engedélyezési eljárást követően kezdhesse meg a működését.

Az engedélyezési eljárásban biztosítani kell az intézmény létrehozásával kötelezettséget vállaló alapító (fenntartó) jogbiztonságát arra nézve, hogy milyen előre meghatározott feltételek teljesítését követően kapja meg a működéshez szükséges engedélyt. Ugyanakkor az engedélyezési eljárást össze kell hangolni a jogalkotás törvényalkotásra vonatkozó sajátos szabályaival, figyelemmel arra, hogy az állami elismerés a törvényalkotás rendje szerint törvényi formában a felsőoktatásról szóló törvény 1. számú mellékletének módosításával történik meg.

A felsőoktatási intézmény működésének előfeltétele a regisztrációs központ által vezetett nyilvántartásba való bejegyzés mellett a működési engedély kiadása és az állami elismerés megléte.

Az engedélyezési eljárás a fenntartó kérelmére indul, a nyilvántartásba vételhez kötelező annak igazolása, hogy a tevékenység megkezdéséhez szükséges arányban a tárgyi és pénzügyi feltételek rendelkezésre állnak, illetve a teljes működéshez szükséges mértékig megteremthetők.

A nyilvántartásba vételt követően a felsőoktatási intézmény jogosulttá válik a tényleges működéshez szükséges valamennyi feltételt biztosító előkészítő tevékenység megtételére. A nyilvántartásba vétellel egyidejűleg a működési engedélyeztetés feltételeiről – figyelemmel a 12. § (2)–(4) bekezdésében, illetve a javaslat 15. § (12) bekezdése szerint a Kormány által meghatározott szabályokra – a regisztrációs központ teljes, tételes tájékoztatást ad. A tájékoztatásban foglalt feltételek teljesülése esetén a működési engedélyt ki kell adni. Utóbb újabb követelmény nem támasztható.

A javaslat eltérően szabályozza a költségvetési szervként – a magyar állam, helyi, illetve országos kisebbségi önkormányzat alapításában – létrejövő felsőoktatási intézmény jogalanyiségának kezdetét, amely az általános nyilvántartási bejegyzési időponttól eltérően – az államháztartás működési rendjéről szóló törvény rendelkezéseinek megfelelően – a törzskönyvi nyilvántartást vezető szerv általi bejegyzéssel veszi kezdetét.

A regisztrációs központ a döntését a 106. §-ban meghatározott rend szerint hozza meg. Az e törvényben nem szabályozott, a felsőoktatási intézmény létesítésére vonatkozó engedélyezési eljárási kérdések tekintetében a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény szabályait kell alkalmazni.

A regisztrációs központ által vezetett közhiteles nyilvántartás a 138. § szerinti közhasznú tevékenység tekintetében közhasznúsági nyilvántartásnak minősül a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény – e törvény 172. §-ával megállapított – 22. § (1) bekezdése szerint.

A 16. §-hoz

A felsőoktatási intézmény működésének alapvető dokumentuma az alapító okirat. Tartalmazza a működési engedélyben foglalt valamennyi, az alapfeladat gyakorlásában jelentőséggel bíró adatot. A 16. § alapító okiratra vonatkozó általános szabályain túl a magán felsőoktatási intézmények tekintetében a 138. § szerint a fenntartó további tartalmi elemeket határozhat meg.

Az alapító okirat tartalmi elemeit a regisztrációs központ tartja nyilván, az abban foglalt adatok változását be kell jelenteni, változás esetén az engedélyezésre vonatkozó 15. § és 106. § szerinti eljárást le kell folytatni.

A költségvetési szervként gazdálkodó felsőoktatási intézményre az államháztartásról szóló törvényt és annak végrehajtási rendeleteit a javaslattal összhangban kell alkalmazni.

A 17. §-hoz

A javaslat az intézményalapítás és átalakítás szabadsága mellett a fenntartói jog átadásának lehetőségét is biztosítja. Az intézményi működés tárgyi, személyi és pénzügyi feltételeit, a működés törvényességét biztosító fenntartói jogosultságot nem állami felsőoktatási intézmény esetén más, erre a 7. § szerint jogosultnak át lehet adni. A fenntartó személyének megváltozása nincsen kihatással az állami elismerésre, az intézmény jogosultságaira és kötelezettségeire, ugyanakkor tekintettel a fenntartó intézményi

működésben játszott meghatározó szerepére az átadásról szóló megállapodáshoz a regisztrációs központ jóváhagyása szükséges, melyet az új fenntartó alkalmassági vizsgálata után a 106. §-ban rögzített szabályok szerinti eljárásban ad meg.

A 18. §-hoz

A felsőoktatás alapfeladatait az intézményrendszerén keresztül valósítja meg. Az előző szakaszokban meghatározott követelmények és eljárás szerint alapított egyetem és főiskola a felsőoktatás két alapintézménye, amely a többciklusú képzési rend keretei között kizárólagosan jogosult bármely fokozaton a képzés folytatására és a végzettségi szintet, illetőleg szakképzettséget igazoló oklevél kiadására, valamint felsőfokú szakképzésre és szakirányú továbbképzésre. Kizárólagosan csak az egyetem megnevezés használatát köti a javaslat a minőséget kifejező – több képzési területen folytatott – mester-, doktori képzéshez és doktori fokozatadáshoz, valamint a minősített oktatók arányához. Ezen főszabálytól meghatározott (hitéleti, művészeti) képzést folytató felsőoktatási intézmények térhetnek el a 139., 144., 148. §-ban foglaltak szerint.

A 19. §-hoz

A felsőoktatási intézmények szervezeti autonómiája nyilvánul meg abban, hogy a javaslat a felsőoktatás alapfeladataihoz, a működéshez és a kiemelt szolgáltatások megvalósításához szükséges szervezet kialakítását intézményi hatáskörbe utalja követelményként támasztva a közvagyon hatékony és felelősségteljes használatát.

A 20. §-hoz

A fenntartói feladatokat átvállaló irányító testület – amelynek elnöke az intézmény egyszemélyi felelős vezetőjeként a rektor – létrehozása az állami felsőoktatási intézményekben kötelező, míg a nem állami felsőoktatási intézmények körében a fenntartó döntésétől függően jön létre.

A képzési és kutatási kérdésekben illetékes intézményi tanácsokat a szenátus váltja fel. A törvényjavaslat a döntéshozatali rendszerben – az állami intézményekben – szétválasztja a stratégiai és szakmai döntéseket, de a részletes szabályozásban biztosítja, hogy az eltérő jellegű, de egymásra hatással lévő döntések a testületek együttműködésével szülessenek. Az összintézményi érdekeket szolgálják az irányító testületben a szenátus és a hallgatói önkormányzat által delegált tagok és a rektor személye.

A rektor feladatainak meghatározása, felelőssége az operatív irányításban, az irányító testület és a szenátus döntéseinek előkészítésében és végrehajtásában hozzájárul a működés biztonságához.

A működés eredményességét, biztonságát és áttekinthetőségét biztosító garanciális elemként épül a szervezetbe a minőségbiztosítás, az információ és az adatkezelés szabályozott rendszere.

A 21. §-hoz

Az átalakult felsőoktatási intézményhálózatban a hallgatói mobilitás, az új képzési szerkezet, a szervezet kialakításában biztosított intézményi szabadság indokolja, hogy minden felsőoktatási intézménynek szervezeti és működési szabályzata legyen. A három elemű szervezeti és működési szabályzatban egységben jelennek meg a szervezeti és működési rend, az alkalmazotti kört érintő foglalkoztatási követelményrendszer és a hallgatói követelményrendszer szabályai, valamint a teljesítendő követelmények, az eljárások, a jogorvoslat rendje, továbbá a minőségfejlesztési program.

A szervezeti és működési szabályzat áttekinthetősége és kezelhetősége érdekében biztosított az egyes témakörök (pl. gazdálkodás) mellékletekben történő szabályozása.

A testületek közötti szabályozott együttműködést jelzi, hogy a szervezeti és működési szabályzatok elfogadása a szenátus, jóváhagyása pedig az irányító testület hatáskörébe kerül.

Garanciális elemként kerültek megfogalmazásra a nyilvánosságra, az érdekeltek tájékoztatására, az információkhoz való hozzájutás biztosítására vonatkozó részletszabályok, és ebben a szellemben rendelkezik a javaslat a felsőoktatási intézmény alapdokumentumának elérhetőségéről, hozzáférhetőségéről.

A 22. §-hoz

A javaslat a működés alapelvei között meghatározza a felsőoktatási intézmény oktatási, kutatási feladatokon túlmutató kötelezettségeit is. A felsőoktatási intézmény képzési tevékenységének középpontjában a hallgatónak kell állnia. Ezért kötelessége megteremteni azokat az egészségügyi, mentális és szociális feltételeket, amelyek garantálják, hogy a hallgató megfelelő körülmények között folytathassa tanulmányait. A feltételek egyúttal az intézményi hallgatói szolgáltatások rendszerének alapját teremtik meg.

A javaslat számos helyen épít be olyan garanciális szabályokat, amelynek célja a lelkiismereti és vallásszabadság biztosítása, az egyenlő bánásmód követelményének megtartása. A felsőoktatási intézmény nem tehet különbséget a nála foglalkoztatottak, illetve a hallgatók között azon az alapon, hogy a hallgató és az alkalmazott milyen világnézethez, valláshoz kötődik. Az e szabályoktól való eltérés lehetőségét a javaslat a 137. és 139. §-okban fogalmazza meg az alapítványi, magán és egyházi fenntartásban működő intézmények esetében.

Törvényi szinten új elemként jelennek meg a tehetséggondozással összefüggő feladatok, valamint a felsőoktatás nyitottsága, az előadások nyilvánossága, amely egyúttal az idősebb korosztály számára az elérhetőséget teszi lehetővé.

A 23. §-hoz

A javaslat meghatározza az állami felsőoktatási intézményekben kötelezően, a magán felsőoktatási intézményben választható módon létrehozandó irányító testület felépítését, létszámát, a tagok minimálisan megkövetelt képzettségét, szakmai gyakorlatát, az összeférhetetlenségre vonatkozó részletes szabályokat.

Az állami felsőoktatási intézményekben létrehozott irányító testület jogosítványait a fenntartó oktatási miniszter, illetve a 140. § (1) bekezdésében meghatározottak esetében a honvédelmi és a belügyminiszter nem vonhatja el.

Állami felsőoktatási intézmény esetében irányító testület létrehozása kötelező. E kötelezettség nem teljesítését az oktatási miniszter a szenátus mulasztása esetén a költségvetési normatív támogatás felfüggesztésével szankcionálhatja a 115. § (8) bekezdése szerint.

Az irányító testület elnöke a felsőoktatási intézmény rektora. A testület tagjai az intézmény autonóm működéséhez szükséges mértékben delegáltak az oktatási miniszter, illetve a szenátus által. A magán, illetve egyházi felsőoktatási intézményekben létrehozott irányító testület vonatkozásában a fenntartó 26. § (4) bekezdése alapján gyakorolható döntési lehetősége az összetétel, a hatáskörök, a juttatások tekintetében szélesebb, azonban az irányító testület felsőoktatási intézmény által delegált tagjaira vonatkozó rendelkezéseket meg kell tartania.

A testület összetétele a felsőoktatási intézménnyel kapcsolatos fenntartói jogokra, az intézményi önigazgatás lehetőségére figyelemmel alakult ki.

A szenátusi delegáltak körében a hallgatói önkormányzat által javasolt személy hallgató nem lehet, figyelemmel a (6) bekezdés összeférhetlenségi szabályaira, így különösen az f) pont szerinti – a rektor kivételével alkalmazandó – az adott intézménnyel fenntartott foglalkoztatási, hallgatói jogviszony tilalmára vonatkozó rendelkezésre.

A közpénz és a közvagyon célszerű és gazdaságos felhasználásának biztosítása céljából a nem állami felsőoktatási intézmények kivételével az irányító testület ülésére a Magyar Államkincstár által delegált gazdasági tanácsadót tanácskozási joggal meg kell hívni.

A 24. §-hoz

A törvényjavaslat meghatározza az irányító testület működésére vonatkozó alapvető szabályokat, a részletszabályok megalkotási rendjét. A rektor személyére történő javaslatlétellel speciális szabályozása biztosítja, hogy az intézmény vezetésében kiemelt szerepet játszó személy kiválasztásában az irányító testület összetételét meghatározó valamennyi szereplő, így a fenntartói delegáltak is szükségszerűen részt vegyenek. A rektori megbízással kapcsolatos döntés meghozatala során az irányító testület elnöke – érintettsége okán – nem szavazhat.

Az üléseken való részvétel törvényi szabályozása a felsőoktatási intézmény kiegyensúlyozott működését, a felsőoktatás szereplőinek megfelelő képviseletét szolgálja.

A 25. §-hoz

Az irányító testület által gyakorolt – alapvetően a fenntartói jogosítványokból származtatott – jogosultságok az intézmény mint gazdasági szereplő, pénzügyi szervezet és intézményrendszer működtetésére, fejlesztésére, a működés ellenőrzésére, az alapfeladat

megvalósítását nem megfelelő módon szolgáló működés korrekciójára vonatkoznak. E jogosultságok jellegét – a kizárólag irányító testületi kezdeményezés alapján gyakorolható, a felsőoktatási intézmény alapító okiratának módosítására, átalakulására, megszüntetésére vonatkozó – fenntartói hatáskörök adják meg.

Az irányító testület a képzési tevékenységet érintő döntéseit a szenátussal együttműködésben hozza meg, így egyetértési jogot gyakorol a szenátus által kezdeményezett képzés indításánál, illetve megszüntetésénél, a szenátus az általa meghatározott intézményi tagozódás alapján szabályozza a szervezeti és működési szabályzatban a működés rendjét.

A 26. §-hoz

A törvényjavaslat az irányító testület működési szabályozásának keretében határozza meg a tagság megszűnésének lehetséges eseteit. A megbízás megszűnik a megbízási idő lejártával, a tag halálával, lemondásával, visszahívásával, elnök esetén a rektori megbízás megszűnésével.

A testület működőképességének fenntartása érdekében lemondás és visszahívás esetén harminc napos határidőhöz kötötten új tag delegálásával ki kell egészíteni a tagságában megfogyatkozott létszámú tanácsot. A delegálás során a szenátus ismételten élhet az adott jelöltre vonatkozó egyszeri kifogásolás jogával.

A 27. §-hoz

A javaslat a felsőoktatási intézmény képzési, kutatási tevékenységének szakmai meghatározása érdekében hozza létre a szenátust, mely testület az intézmény napi tevékenységét megvalósító hallgatói, oktatói, alkalmazotti képviselőkből áll, működésének rendjét meghatározza, elnökét a 137. § (3) bekezdésében foglalt kivétellel maga választja meg.

A magán felsőoktatási intézmények esetében az irányító testület létrehozása nem kötelező. Amennyiben ilyen testület nem működik, úgy a rektor a szenátus elnöki feladatait látja el, azzal a feltétellel, hogy személyét érintő kérdésekben nem szavazhat, a döntés érvényességéhez szükséges szavazati arány kiszámításánál figyelmen kívül kell hagyni.

A szenátus fogadja el a felsőoktatási intézmény mint szakmai szervezet működésére vonatkozó intézményi dokumentumokat, így az intézmény képzési programját, a szervezeti és működési, valamint a doktori szabályzatot. A doktori szabályzat tartalmát a javaslat 65. § (2) bekezdése, 68. §-ának (5) bekezdés a) pontja, 69. § (4) bekezdése határozza meg, a szabályzatot a Magyar Akkreditációs Bizottság véleményezi.

A szenátus fogadja el a minőség és teljesítményelv alapján differenciáló, a törvényjavaslat 97. §-a alapján adható többletjárandóság elveit.

A szenátus hozza létre a felsőoktatási intézmény állandó bizottságait és egyéb tanácsait. A javaslat e bizottságok tekintetében garanciális rendelkezést tartalmaz a hallgatói képviseletre vonatkozóan. A hallgatói ügyekben eljáró bizottságban a képviseletet biztosítani

kell. A tanulmányi, vizsga- és szociális ügyeket intéző állandó bizottságban a hallgatói képviselő legkisebb mértéke ötven százalék.

A 9. §-ban az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése céljából a szenátus esélyegyenlőségi bizottságot hoz létre.

A 28. §-hoz

A javasolt szabályozás meghatározza a szenátus minimális létszámát, a szenátusban képviselői joggal rendelkezők körét, a megbízás ellátására rendelt időt, a döntéshozatal rendjét. A szenátus 27. §-ban meghatározott jogosítványait átruházhatja a felsőoktatási intézmény szervezeti egységeire, az intézményen belül létrehozott testületekre, az oktatók, hallgatók közösségeire. A döntési jog átadása azonban nem járhat azzal, hogy a hallgatói önkormányzat számára döntési részvételt, a képviselő meghatározott módját a szenátusi döntésben biztosító rendelkezések ne legyenek érvényesíthetőek.

A 29. §-hoz

A javaslat az irányítás és vezetés feladatainak és szintjeinek meghatározásánál erősíti az egyszemélyi felelősség rendszerét. Amellett, hogy a felsőoktatási intézmény szakmai kérdéseiben a legfontosabb döntések meghozatalánál biztosítja a testületi döntéshozatalt, a felsőoktatási intézmény élére a rektort helyezi. E szabályozással egységessé válik a felsőoktatási intézmény első számú vezetőjének a megnevezése. Ez a megoldás összhangban van a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. 29. §-ának (3) bekezdésében foglaltakkal, miszerint: „A jogi személy nevében aláírásra a jogi személy képviselője jogosult.” A rektor feladata összetett: felelős az irányító testület, a szenátus munkájának előkészítéséért, továbbá a meghozott döntések végrehajtásáért és ellenőrzéséért. Összhangban a felsőoktatási intézmények működésének alapelveivel a törvény mondja ki a rektor felelősségét az alapító okiratban meghatározott tevékenységekért, a vagyonért, a gazdálkodás hatékonyságáért.

A rektori feladatok indokolják a megbízás feltételei között a vezetési, szervezési és gazdálkodási ismeretek megkövetelését, valamint a választás és visszahívás testületekhez rendelt rendjének meghatározását.

A javaslat 157. §-a meghatározza azokat az átmeneti szabályokat, amelyek biztosítják a felsőoktatási intézmények vezetésének az átalakulását, átalakítását. Figyelembe véve, hogy az átalakulás időszakában nagy jelentőségű a különböző vezetői, döntési szintek együttműködése, a felsőoktatási intézmények életében, működésében a vezetői feladatokban alapvető változások következnek be, ezért a törvény hatálybalépésekor, a megbízással rendelkező rektorok és főigazgatók részére is biztosítani kell az új feladatok vállalásában a döntés lehetőségét.

A 30. §-hoz

A felsőoktatási intézmények működéséhez, működtetéséhez kapcsolódó döntéshozatali rend átalakulásának egyik igen fontos eleme a szervezeti kérdésekben való

döntés lehetősége. A felsőoktatási intézmény a javaslat rendelkezései alapján megkapta a felhatalmazást ahhoz, hogy az alapító okiratában meghatározott feladataihoz igazodó belső szervezetet alakítson ki. Az oktatási, kutatási, továbbá a szolgáltató és funkcionális szervezeti egységek csoportosításában példaként megnevezett szervezeti egységek felsorolása nem jelent taxációt, azzal a megkötéssel, hogy a szervezetalakítás célszerűségét, gazdaságosságát, a hatékonyságot és a szakszerűséget biztosítani kell.

Az intézményi autonómiát erősíti, hogy a szervezeti egységek közül a kar alapítása is intézményi hatáskör, ugyanakkor a karral szemben támasztott követelményeket a Kormány határozza meg. Az agrár- és vidékfejlesztési, valamint az egészségügyi, gyógyító-megelőző feladatokra a javaslatban meghatározottak szerint (141. §, 142. §) centrumok szerveződhetnek, illetőleg a térségi intézményhálózatok létrehozását elősegítő regionális centrum szervezésére is lehetőség nyílik.

A felsőoktatási intézmények országos és térségi kulturális feladatvállalásait, regionális kötődését is erősítik az alapfeladatokra szerveződő, az intézmény szervezeti egységeiként működő közművelődési intézmények (könyvtárak, múzeumok, levéltárak).

A 31. §-hoz

A javaslat a felsőoktatási intézmények tradicionális együttműködési lehetőségeit bővíti, és részben az Európai Felsőoktatási Térség, részben a regionális fejlesztési feladatok érdekeit szolgáló tudásközpontok alakítására ösztönzi a felsőoktatási intézményeket.

A javaslat biztosítja a felsőoktatási intézmények szabad együttműködését. Az együttműködés minden olyan tevékenységre irányulhat, amely szerepel a felsőoktatási intézmény alapító okiratában, és a felsőoktatási intézmény együttműködhet mindenkivel feladatainak végrehajtása, megvalósítása céljából. Kiemelkedő jelentőségűek lehetnek például a gazdálkodó szervezetekkel való együttműködések. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. 685. §-ának c) pontja alapján „gazdálkodó szervezet: az állami vállalat, az egyéb állami gazdálkodó szerv, a szövetkezet, a gazdasági társaság, az egyesülés, az európai gazdasági egyesülés, a közhasznú társaság, az egyes jogi személy vállalata, a leányvállalat, a vízgazdálkodási társaság, az erdőbirtokossági társulat, a végrehajtói iroda, továbbá az egyéni vállalkozó”. Ez a felsorolás egyértelművé teszi, hogy a felsőoktatási intézmények lehetősége megállapodások megkötésére szinte korlátlan.

A javaslat az együttműködési megállapodás megkötésére egyetlen alaki feltételt határoz meg: az írásbeliséget. Egyébként a szerződéskötés szabadságának elve alapján az érdekeltek bármilyen kérdésben szabadon állapodhatnak meg, az együttműködés tartalmi lehetőségeinek felsorolása nem jelent taxációt.

A 32. §-hoz

Magyarország az 1999-ben aláírt Bolognai Nyilatkozatban meghatározott célok elfogadásával kötelezettséget vállalt az Európai Unió versenyképességének biztosítása érdekében az Európai Felsőoktatási Térség kialakításában, ennek részeként a Berliini Kommuniké 2003. évi aláírásával a többciklusú képzési szerkezet 2006-tól történő bevezetésére. A törvényjavaslat ennek megfelelően határozza meg a felsőoktatási

intézmények hatáskörébe tartozó képzési formákat, azok létesítésének kereteit, a képzési időt és a képzésben megszerzhető kreditek számát.

A felsőoktatás jelenleg rövidebb, három-négyéves gyakorlatorientált és a hosszabb, öt-, esetleg hatéves elméletorientált – főiskolai vagy egyetemi szintű végzettséget adó – képzési szerkezetét fokozatosan, felmenő rendszerben a többciklusú képzési szerkezet váltja fel, amelyben az első, három-négyéves képzési ciklust legfeljebb két éves második képzési ciklus követi. Megváltozik a szaklétesítés rendszere. Az alap- és mesterképzés képzési területeit, a képzési ágakat, a szakszerkezetet a Kormány határozza meg, amely szakszerkezet felülvizsgálatával létesíthető új szak.

Az egyes szakok oktatási miniszter által kiadott képzési és kimeneti követelményei – a képzési folyamat leírása helyett – a megszerzett alapfokozat vagy mesterfokozat kimeneti követelményeit, a szakmai sajátosságoktól független, általános ismereteket és szakképzettségnek megfelelő szakmai kompetenciákat (alkalmazási követelményeket), szakmai attitűdöket határozzák meg.

A felsőoktatási intézmények képzési tevékenységüket képzési program alapján végzik. A felsőoktatási intézmények a képzési program részét képező alap- és mesterszakokat, továbbá doktori képzést a Magyar Akkreditációs Bizottság előzetes támogató véleménye alapján indíthatnak. A tanterv elkészítése az intézmény hatásköre.

A továbbképzési rendszer felsőoktatási intézmények hatáskörébe tartozó formája a végzettségi szintet nem módosító, további szakképzettséget nyújtó, oklevéllel záruló szakirányú továbbképzés, amely alap- és mesterképzésre is épülhet.

A felsőoktatási intézmények képzési feladatkörébe tartozik a középfokú végzettségre épülő felsőfokú szakképzés, amelynek ismeretei kreditértékként beszámíthatók az alapképzésbe, illetve az új képzési rendszerben biztosítani kell az alapképzésből a felsőfokú szakképzés irányába történő kilépés lehetőségét is.

A szakképzési törvény rendelkezéseivel összhangban – egyszerűsített és gyorsított akkreditációs eljárásban – felsőfokú szakképzés létesítése a gazdasági (szakmai) kamarával való együttműködés alapján is kezdeményezhető.

A 33. §-hoz

A javaslat meghatározza azokat az alapelveket, amelyek megtartásával a felsőoktatásban megszervezhető a képzés. A teljes idejű (nappali) képzés és a részidős (esti, levelező), valamint a távoktatási formában szervezett képzés munkaidejére vonatkozó minimális követelmények a hallgatók számára biztosítanak garanciát, ugyanis a felsőoktatási intézményeknek a javaslatban meghatározott mértékű felkészítési, felkészülési lehetőséget kell biztosítaniuk a képzésben részt vevő hallgatók számára.

A szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény 27. §-ának (1) bekezdése alapján a felsőfokú szakképzésben is megszervezhető a gyakorlati képzés hallgatói szerződés alapján, amennyiben a gyakorlati képzést a képzési idő legalább huszonöt százalékában összefüggően szervezik meg, továbbá a felsőoktatási intézmény együttműködhet a 31. §-ban foglaltak szerint a felsőfokú szakképzés megszervezésében olyan közoktatási intézménnyel is, amelyik

jellegénél fogva segítséget tud adni a szakmai, elméleti oktatásban és a gyakorlati képzésben is. A felsőoktatás és a gazdaság szorosabb együttműködését mozdítja elő, hogy a gyakorlati képzés munkarendjére vonatkozó minimális követelményeket a felsőfokú szakképzésben is szabályozza a törvény.

A 34. §-hoz

A felsőoktatási intézmény azokat az adatokat tarthatja nyilván, amelyek az intézmény rendeltetés szerű működéséhez, a munkáltatói jogok gyakorlásához, a képzés megszervezéséhez nélkülözhetetlenek.

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény 3. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján személyes adat akkor kezelhető, ha azt a törvény elrendeli.

A személyes adatokra vonatkozó rendelkezések alapján a javaslat meghatározza azokat az adatokat, amelyek kezelhetők a felsőoktatási intézményben. Ahhoz, hogy valamely személyes adat az érintett hozzájárulása nélkül kezelhető legyen, törvényi felhatalmazásra van szükség. Meg kell határozni az adatkezelés időtartamát is. Ez az időtartam szoros kapcsolatban áll azzal, hogy a különböző nyilvántartott adatok alapján lehet figyelemmel kísérni a felsőoktatás által nyújtott szolgáltatások igénybevételét.

Nem igényel törvényi szabályozást mindaz, amely kérdés rendezett, meghatározott a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvényben. Ennek megfelelően a felsőoktatási intézményeknek az adatkezelésnél nemcsak a javaslatban foglaltakat kell alkalmazniuk, hanem az említett törvényt is.

A 35. §-hoz

A javaslat rendelkezései igénylik, hogy a felsőoktatási intézmények által kezelt adatokból létrejöjjön egy információs rendszer, hiszen annak révén lehet figyelemmel kísérni, hogy az egyes szolgáltatásokhoz való hozzáférés feltételei fennállnak-e vagy sem. Az információs rendszer alkalmas arra is, hogy nyilvántartsa a kiadott okleveleket, doktori fokozatokat, a hallgatók által igénybe vett támogatási időt. Figyelemmel kísérhető az adatok alapján az oktatói, tanári, kutatói munkakörben történő foglalkoztatás. A hallgatókhoz és oktatókhoz kapcsolódó központi adatokat az Országos Felsőoktatási Információs Központ tartja nyilván.

A regisztrációs központ a 107. §-ban foglaltak szerint az intézmények működésével kapcsolatos adatokat tartja nyilván. A javaslat meghatározza az adatnyilvántartás és adattovábbítás alapvető követelményeit.

A felsőoktatási intézményekben nyilvántartott és kezelt alkalmazotti és hallgatói személyes, illetve különleges adatokat a törvényjavaslat 2. számú melléklete tartalmazza.

A 36. §-hoz

A felsőoktatási intézményhálózat átalakulása, az új felsőoktatási intézmények létrehozása nem kizárólagosan csak új intézményalapítással, hanem a már működő felsőoktatási intézmények átalakulásával is történhet.

Az intézmények közötti egyesülésnek, szétválásnak, az intézményekbe történő beolvadásnak, az intézményből történő kiválásnak az érintett felsőoktatási intézmény hatékony működését, összehangolt feladatellátását kell elősegíteni, és e folyamatokban garantálni kell az érintett oktatók és hallgatók jogbiztonságát, a szabályozott jogutódlást. Úgyszintén a jogbiztonság érvényesülése érdekében került előírásra a 62. §-ban, hogy a hallgató kérelmére az oklevélben fel kell tüntetni a jogelőd felsőoktatási intézményt akkor, ha a felsőoktatási intézmény szétválás vagy kiválás útján jött létre.

A 37. §-hoz

A felsőoktatási intézmény a regisztrációs központnál vezetett közhiteles nyilvántartásból való törléssel szűnik meg.

Az intézménylétesítési szabadsággal szükségszerűen együtt jár az intézmények megszűnésének lehetősége is. Az intézmény megszűnésében döntő feladata lehet a fenntartónak, mivel a létesítés joga mellett megilleti a megszüntetés joga is. E megszüntetési jog azonban korlátozott, mivel a javaslat felsorolja azokat az okokat is, amelyek fennállása esetén a fenntartó ilyen döntést hozhat. A felsőoktatási intézmény önmagában fenntartója nélkül nem működhet, ezért a fenntartó megszűnése, illetve az adott tevékenység folytatásához való jog megszűnése együtt jár a felsőoktatási intézmény megszűnésével.

Lényeges, a jogbiztonságot erősítő eleme a szabályozásnak, hogy mind a jogutódlással, mind pedig a jogutódlás nélkül történő megszűnés esetében a jogok és kötelezettségek átszármaztatásáról rendelkezik a javaslat.

A fenntartótól függetlenül érvényesek – a megszüntethetőség feltételei között – a gazdaságtalan működést eredményező intézményi hallgatói létszámcsökkenés, az adósságállomány növekedése és a jogszabálysértő működés.

A költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény költségvetési hiányának felszámolására az államháztartásról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni. A költségvetési intézmények esetében a gazdaságtalan működést eredményező intézményi hallgatói létszámcsökkenés esetében a fenntartói döntés-előkészítés kontrollját jelenti, hogy a Kormányt tájékoztatni kell a létszámcsökkenésről.

A felsőoktatási intézmény nyilvántartásból történő törlésére kivételes esetben kerülhet sor a törvény 105. §-ában szabályozott eljárás keretében. A felsőoktatási intézmény nyilvántartásból történő törléséről a törvényességi ellenőrzés keretében, illetve annak eredményeként a bíróság hozhat döntést.

Minden esetben a nyilvántartásból történő jogszerű törlést követően kezdeményezheti az oktatási miniszter a megszünt intézmény törlését a javaslat 1. sz. mellékletéből.

A 38. §-hoz

A javaslat biztosítja a megfelelő tájékoztatást, illetőleg a nyilvánosságot ahhoz, hogy minden érdekelt hozzájusson a felsőoktatást érintő igazgatási, hatósági döntésekhez. Az Oktatási Minisztérium honlapja, illetőleg a Magyar Köztársaság hivatalos lapja bárki számára hozzáférhető, ennek megfelelően minden érdeklődő tudomást szerezhet az őt érdeklő, a felsőoktatás működéséhez kötődő információkról.

A 39. §-hoz

A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 70/F. § (1)–(2) bekezdése szerint: „A Magyar Köztársaság biztosítja az állampolgárok számára a művelődéshez való jogot. A Magyar Köztársaság ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező általános iskolával, képességei alapján mindenki számára hozzáférhető közép- és felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők anyagi támogatásával valósítja meg.”

A javaslat meghatározza azt az eljárási rendet, amely szerint a felsőoktatási intézménybe be lehet jutni. Általános alapelv, hogy a felsőoktatási intézményekbe történő jelentkezésből nem zárható ki senki, aki megfelel a javaslatban meghatározott feltételeknek.

A tervezet szerint főszabályként a nem magyar állampolgárok Magyarországon csak költségtérítéses képzésben vehetnek részt. A tervezet nemzetközi kötelezettségvállalásainkkal összhangban meghatározza a nem magyar állampolgárok közül azt a személyi kört, amely magyar felsőoktatási intézményben államilag finanszírozott képzésben is részt vehet, így például az Európai Gazdasági Térséghez tartozó országok állampolgárait, a menekülteket, menedékeseket stb. A hallgatói jogviszony létesítésének speciális feltétele, hogy a külföldi állampolgárok – akik Magyarországon nem rendelkeznek lakóhellyel – felvételüket követően megszerezzék az idegenrendészeti jogszabályok által előírt beutazásra és tartózkodásra jogosító engedélyt. Ezek a hallgatók a 119. § szerint részesülhetnek támogatásban Magyarországon folytatott tanulmányaik során.

A javaslat szerint a felsőoktatási intézményekbe történő bejutás egyik formája a felvétel, amely jelentkezés alapján történik. A felvételre jelentkező több jelentkezést is benyújthat, amelyeket viszont rangsorolnia kell. A felvétel másik formája az átvétel más felsőoktatási intézményből. Felvételt követően a hallgatói jogviszony beiratkozással jön létre. A különböző felsőoktatási intézményekbe jelentkezők besorolásának feladatait, a jelentkezések országos szintű rangsorba állítását az Országos Felsőoktatási Információs Központ végzi.

Abból következően, hogy a felsőoktatási intézményekbe történő jelentkezésből senki nem zárható ki és képességei alapján mindenki számára hozzáférhető a felsőoktatás, a javaslatban felhatalmazást kap a Kormány az előnyben részesítés követelményeinek meghatározására a hátrányos helyzetű hallgatók, a gyermekük gondozása céljából szabadságon lévők, illetve támogatásban részesülők, valamint a fogyatékkal élő hallgatók csoportjainak tekintetében azzal, hogy az előnyben részesítés nem vezethet a végzettségi szint és szakképzettség megszerzéséhez szükséges alapvető tanulmányi követelmények alóli felmentéshez.

A 40. §-hoz

Hallgatói jogviszony fennállása esetén másik felsőoktatási intézménybe átvétellel lehet bejutni. Az átvétel kétfajta jogkövetkezéssel jár: hallgatói jogviszony keletkezésével és annak megszüntetésével. Ezért teszi lehetővé a javaslat, hogy a hallgatói jogviszony fennállása, megtartása mellett másik hallgatói jogviszony is létrejöhessen vendéghallgatói jogviszony keretében. A javaslat azt is lehetővé teszi, hogy a már hallgatói jogviszonnal rendelkező jelölt egy másik felsőoktatási intézménnyel további (párhuzamos) hallgatói jogviszonyt létesítsen. Addig, amíg vendéghallgatói jogviszony keretében a hallgató a tanulmányaihoz kapcsolódó résztanulmányokat folytat a másik felsőoktatási intézményben, további (párhuzamos) hallgatói jogviszony keretében újabb oklevél vagy bizonyítvány megszerzése céljából létesíthető hallgatói jogviszony.

A hallgatói jogviszony szabályozása összhangban van a kreditrendszerű oktatás követelményeivel, amely szerint a hallgató egyéni tanulmányi rendet alakíthat ki, továbbá a hallgatói tanulmányok állami támogatásával: vendéghallgatói jogviszony keretében államilag támogatott képzésben szerezhetsz ismereteket a jelölt, amennyiben eredetileg államilag támogatott képzésre nyert felvételt. A javaslat 58. §-a értelmében a hallgató részére biztosítani kell, hogy a tanulmányai során az oklevél megszerzéséhez előírt összes kreditmennyiség legalább öt százalékáig szabadon választható tárgyakat vehessen fel, továbbá azt is, hogy államilag támogatott képzésben az összes előírt kreditmennyiséget tíz százalékkal meghaladó kreditértékű tárgyat vehessen fel. Ezen kreditek megszerzésére vendéghallgatói jogviszonyban is lehetőség van, amennyiben a jelölt a vendéghallgatói jogviszony keretében szerzett krediteket be tudja számítani saját tanulmányaiba a felsőoktatási intézmény hozzájárulása alapján.

Államilag támogatott képzésben egy személy tizenkét féléven át folytathat a felsőoktatásban tanulmányokat az 55. §-ban foglaltak szerint. Adott képzési ciklusban a további (párhuzamos) hallgatói jogviszony is lehet államilag támogatott képzés az 53. és 56. §-ban meghatározottak szerint, amennyiben a hallgató ezen idő alatt másik szakra vagy felsőfokú szakképzésre is felvételt nyer. Az átvétel és a vendéghallgatói jogviszony létesítésének szabályait a fogadó felsőoktatási intézmény határozza meg.

A hallgatói jogviszony fennállása esetén újabb beiratkozásra nincs szükség, viszont a kreditrendszerű oktatás követelményeinek megfelelően a hallgatónak jeleznie kell, hogy „aktív” vagy „passzív” félévet vesz-e igénybe, tehát a tanulmányi és vizsgaszabályzatban foglaltak szerint be kell jelentkeznie. Ennek hiányában hallgatói jogviszonya a 76. §-ban foglaltak szerint megszűnik.

A 41. §-hoz

A felsőoktatási intézmények képzési feladatkörébe tartozik a középfokú végzettségre épülő felsőfokú szakképzés, amelynek ismeretei kreditértékként beszámíthatók az alapképzésbe. A felvételre jelentkezés feltétele az érettségi vizsga sikeres teljesítése. A felsőoktatási intézmény határozza meg, hogy a felvételi kérelem elfogadásához az érettségi vizsga egyes vizsgatárgyaiból milyen szintű vizsga letétele szükséges, illetve milyen érettségi vizsgaeredmény, középiskolai tanulmányi eredmény elérése szükséges. Ugyanakkor

meghatározott gyakorlati képzés esetén – a hallgató védelme érdekében, a szakmai és vizsgakövetelményekben meghatározottak alapján – meg kell győződni arról is, hogy az előírt egészségügyi követelmények, pályaalkalmassági, továbbá szakmai alkalmassági követelmények érvényesülnek-e. Ha a felsőfokú szakképzést a felsőoktatási intézmény gazdálkodó szervezettel vagy középiskolával közösen szervezi meg, a szakmai alkalmassági vizsga követelményeit közösen állapítják meg.

A szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény 27. §-ának (1) bekezdése alapján a felsőfokú szakképzésben is megszervezhető a gyakorlati képzés hallgatói szerződés alapján, amennyiben a gyakorlati képzést a képzési idő legalább huszonöt százalékában összefüggően szervezik meg. A rendelkezések szerint nem utasítható el a felsőfokú szakképzésre történő felvétele annak, aki hallgatói szerződést kötött.

A 42. §-hoz

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 9. §-ának (8) bekezdése szerint az érettségi bizonyítvány középiskolai végzettséget tanúsít és a felsőoktatási törvényben meghatározottak szerint felsőoktatási intézménybe való felvételre jogosít. A felsőoktatási intézmény határozza meg, hogy a felvételhez az érettségi vizsga egyes vizsgatárgyaiból milyen szintű követelményekre épülő vizsgát és vizsgaeredményeket kell teljesíteni. A felvételi eljárást 2005-től kezdődően ezen rendelkezések alapján kell megszervezni. A javaslat ehhez a rendelkezéshez kapcsolódóan határozza meg a felvétel feltételeit alapképzésben azzal, hogy ha az alapvető tanulmányi követelmények teljesítéséhez egészségügyi, pályaalkalmassági követelményeknek kell megfelelni, alkalmazni kell a 41. §-ban foglaltakat.

A törvényjavaslat értelmében alapvetően megváltozik a felsőoktatási intézmények és középiskolák kapcsolata. Megszűnik a felsőoktatási intézményekben folyó felvételi eljárás. A felsőoktatási intézmény olyan esetekben kérheti a jelentkezőtől a középiskolai tanulmányok során teljesítettek túl további feltételek meglétének igazolását, ha azokról a középiskolai tanulmányok és érettségi vizsga során nem lehetett meggyőződni (például a művészeti képzésben a tehetség mérése).

Az alapképzésre jelentkezők kérelmét az egyes képzési területre meghatározott egységes felvételi követelmények alapján képzési áganként szakonként kell rangsorba állítani. A Kormány által az 53. §-ban meghatározottak szerint megállapított első évre felvehető államilag támogatott hallgatói létszámkeret intézmények közötti megoszlását a hallgatók jelentkezése fogja meghatározni.

A Kormány felhatalmazást kap, hogy a bejutás további feltételeit szabályozza, meghatározza, hogy pl. a sporteredményeket, középiskolai tanulmányi versenyeken elért eredményeket milyen módon, milyen feltételekkel lehet figyelembe venni.

A 43. §-hoz

A többciklusú képzés második képzési ciklusa a mesterképzés, amelynek feltétele, hogy az alapképzés felkészítsen a mesterképzésre történő tovább lépésére.

Szakirányú továbbképzésbe alapképzésben vagy mesterképzésben szerzett oklevéllel lehet belépni. Doktori képzésre az vehető fel, aki mesterfokozattal rendelkezik.

A felsőoktatásban megszerzett végzettségi szintre épülő mesterképzésre, szakirányú továbbképzésre, doktori képzésre történő felvétel feltételeit a felsőoktatási intézmény határozhatja meg. Az intézményválasztás szabadságát biztosítja, hogy a felvétel feltételeinek meghatározásánál a korábbi tanulmányok elismerését nem lehet attól függővé tenni, hogy a jelentkező melyik intézményben szerezte meg alap- vagy mesterfokozatát. A Kormány minden évben meghatározza az új belépők (felsőfokú szakképzésben, alapképzésben, illetve osztatlan képzésben első évre felvehető) létszámarányát. Az új belépők létszámkeretének harmincöt százaléka léphet tovább mesterképzésre a 53. §-ban foglaltak szerint.

A 44. §-hoz

A javaslat arra tekintettel, hogy a felvétel előfeltételeként nem kizárt vizsga megkövetelése, előírja, hogy a sajátos nevelési igényű, fogyatékkal élő jelentkező esetén a felsőoktatási intézmény biztosítja mindazon kedvezményeket, amelyekről a közoktatásról szóló törvény rendelkezik. A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 30. §-ának (9) bekezdése alapján a sajátos nevelési igényű tanuló részére az állami vizsgákon biztosítani kell az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből, az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján a tanulmányok során az értékelés és minősítés alóli mentesítést, illetve a tanuló az érintett tantárgyak helyett másik tantárgyat választhat az érettségi vizsgán. További követelmény, hogy az érettségi vizsgán biztosítani kell részükre a hosszabb felkészülési időt, írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt, például a számítógép használatát, szükség esetén pedig az írásbeli beszámoló helyett a szóbeli beszámolót, szóbeli beszámoló helyett pedig az írásbeli beszámolót kell biztosítani az érintett részére.

A nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozó jelentkező használhatja anyanyelvét, amennyiben középiskolai tanulmányait is anyanyelvén végezte.

A 45. §-hoz

A javaslat biztosítja a felsőoktatási intézménybe történő bejutás lehetőségét mindazoknak, akik az előírt feltételekkel rendelkeznek. A bejutás mellett az intézményválasztás szabadsága is garantált. Ahhoz azonban, hogy a joggal élni lehessen, megfelelő információkra van szükség. Ezért rendeli el a javaslat – a kialakult gyakorlatnak megfelelően – a Felsőoktatási felvételi tájékoztató elkészítését és közzétételét.

A 46. §-hoz

A javaslat meghatározza a hallgatók egyéni jogait és kötelességeit, valamint a 77., 79. §-ban a hallgatók közösségeinek, a hallgatói önkormányzatok, a hallgatók országos képviselőinek jogait.

A javaslat meghatározza azokat a hallgatói jogokat, amelyek mindenkit megilletnek, aki igénybe veszi a felsőoktatás szolgáltatásait. Hallgatói jogállás keretében folytathatja

tanulmányait az, aki alapképzésben, mesterképzésben, doktori képzésben, felsőfokú szakképzésben vagy szakirányú továbbképzésben vesz részt. A felsőoktatási intézmény által szervezett közoktatás vagy felnőttképzés nem eredményezi a hallgatói jogviszony létrejöttét. A javaslat egyértelművé teszi, hogy az Alkotmányban biztosított jogok nem vonhatók meg, nem korlátozhatók a hallgatói jogviszony keretei között sem. Az Alkotmánybíróság több határozatában foglalkozott az emberi méltóság kérdésével. A 8/1990. (IV. 23.) AB határozat vizsgálta először e kérdéskört. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint „az emberi méltósághoz való jog az ún. „általános személyiségi jog” egyik megfogalmazása. Az általános személyiségi jogot az alkotmánybírósági gyakorlat, annak különféle aspektusaival nevezte meg, nevezetesen a személyiség szabad kibontakoztatásához való jogként, az önrendelkezés szabadságához való jogként, általános cselekvési szabadságként, avagy a magánszférához való jogként definiálta... Az Alkotmánybíróság arra is rámutatott, hogy az általános személyiségi jog „anyajog”, azaz olyan szubszidiárius alapjog, amelyet az Alkotmánybíróság és a bíróságok is felülírhatnak az egyén autonómiájának a védelmére, ha az adott tényállásra a konkrét nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható.”. Az Alkotmánybíróság iránymutatása adja meg a jelentőségét annak, hogy a javaslat meghatározza a hallgatói jogok körében az emberi méltóság érvényesülésének a követelményét.

A hallgatói oldalról vizsgálva igen lényeges előrelépést jelent, hogy a javaslat meghatározza a hallgatói jogviszonyhoz kapcsolódó jogosítványokat. A hallgatók jogaira és kötelezéseire vonatkozó előírások részben a tanulmányokkal összefüggő jogok és kötelezettségek, részben egyéb, a hallgatói jogviszonnyal összefüggő jogok és kötelezettségek. A felsorolás nem tekinthető lezártnak, a legfontosabb elemeket azonban meghatározza a javaslat: például létesítmények, eszközök igénybevételének joga, a tantárgyak megválasztásának joga, a tanulmányok eredményes elvégzéséhez nyújtott különböző szolgáltatások, köztük a tanulmányi és életpálya-tanácsadás, tehetséggondozás, egészségügyi tanácsadás, sport- és szabadidős programok igénybevételének joga, a vendéghallgatói, további (párhuzamos) hallgatói jogviszony létesítésének joga.

A hallgatói jogok között megjelenik a fogyatékkal élők megkülönböztetett ellátásban való részesülésének joga. A felsőoktatásban is általánossá kell válnia, hogy a fogyatékoság miatt hátrányosabb helyzetben lévő hallgató részére meg kell adni azt a segítséget, amely kiegyenlíti a helyzetéből adódó hátrányokat.

Új vonása a felsőoktatásnak, hogy szélesre nyitja a lehetőséget a nemzetközi gyakorlat megismerése előtt, s hallgatói jogként határozza meg az Európai Gazdasági Térség országaiban való képzésbe történő bekapcsolódást.

2001 óta van lehetőség a hallgatói hitel igénybevételére, amelynek célja, hogy minden fiatal számára esélyt teremtsen a felsőoktatásban való részvételre. A törvényjavaslat értelmében a jövőben eltérő feltételek mellett eltérő összegű hitelfelvételre nyílhat lehetőség. A felsőoktatási intézmények szolgáltatása a költségtérítéses képzésre is kiterjed. Ehhez kapcsolódóan a hallgató költségtérítéses képzésben magasabb összegű hitelt vehetne igénybe.

Meghatározza a javaslat azokat a legfontosabb hallgatói jogokat is, amelyek célja a vagyoni, jövedelmi viszonyokból eredő hátrányok csökkentése.

A javaslat rendelkezik a gyakorlati képzéshez, továbbá a tanulmányok melletti munkavégzéshez kapcsolódóan a foglalkoztatásra vonatkozó legfontosabb jogokról.

A hallgatói jogok új köre az érdekérvényesítés és a jogorvoslat joga is. Nem teljesen új jogintézményről van szó, de törvényi szinten egységes keretekbe történő foglalása a javaslatban történik meg első ízben.

A 47. §-hoz

A felsőfokú szakképzésben részt vevő hallgatók helyzete a gyakorlati képzésben hasonló, mint a munkaviszonyban álló munkavállalóké. A foglalkoztatásra vonatkozó rendelkezések azonban a hallgatókra nem terjednek ki, ezért a javaslat felsorolja azokat a rendelkezéseket, amelyeket – a munkavégzésre vonatkozó előírásokkal – a gyakorlati képzésben részt vevő hallgatók foglalkoztatása során is alkalmazni kell. A szakképzésről szóló törvény rendelkezései alapján a gyakorlati képzésbe való bekapcsolódás egyik lehetséges formája, hogy a hallgató szerződést köt a gyakorlati képzés szervezőjével. Ez a megoldás a munkaviszony létesítéséhez hasonlít, mivel létrejön a felek akaratán múlik. A Munka Törvénykönyve tiltja a hátrányos megkülönböztetés minden formáját. Ezt a tilalmat indokolt kiegészíteni a hallgatói szerződés megkötésével kapcsolatos ügyekre is.

A 48. §-hoz

A hallgatói jogviszonynál és a kollégiumi tagsági viszounál a munkaviszonyhoz hasonló együttműködési kötelezettség alakul ki a hallgató és a felsőoktatási intézmény, illetve kollégium között. Indokolt ezért, hogy a hallgatói jogviszonyból, illetve a kollégiumi tagsági viszounból eredő kötelezettségek teljesítéséből származó dolgok feletti vagyoni jogot – külön erre vonatkozó megállapodás hiányában – a felsőoktatási intézmény és a kollégium szerezzék meg, mint a hallgató jogutódja. A vagyoni jogokra történő utalás a birtoklás és a használat jogát jelenti, anélkül azonban, hogy a dologhoz kapcsolódó személyhez fűződő jogokat a felsőoktatási intézmény, illetve a kollégium megszerezne. A vagyoni jogok megszerzése nem jelenti a dolgok korlátlan hasznosítási jogát. Abban az esetben ugyanis, ha a felsőoktatási intézmény, illetve kollégium a vagyoni jogot átruházza, köteles ellenszolgáltatást fizetni a hallgató részére. A szabályozás erre a régi problémára ad megoldást, hogy mi a helyzet abban az esetben, ha a felsőoktatási intézmény a gyakorlati képzés során előállított dolgokat értékesíti. E szabályozással egyértelművé válik, hogy ebben az esetben a hallgató részére – költségekkel csökkentett – megfelelő díjazást kell fizetni.

A felsőoktatási intézményben végzett tanulmányokkal összefüggő kötelezettségek eredményeképpen komoly értéket képviselő művek, dolgozatok készülnek. A törvényjavaslat a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 30. §-ában, valamint a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény 9. §-ának (1) bekezdésében, valamint a 13. §-ának (1) bekezdésében leírtakhoz hasonló megoldást fogalmaz meg. A szerzői jogról szóló törvény rendelkezései szerint eltérő megállapodás hiányában a mű átadásával a vagyoni jogokat a szerző jogutódjaként a munkáltató szerzi meg, ha a mű elkészítése a szerző munkaviszonyából folyó kötelessége. A szerzőt megfelelő díjazás illeti meg, ha a munkáltató a felhasználásra másnak engedélyt ad vagy a művel kapcsolatos vagyoni jogokat másra ruházza át. Hasonló szabályozás található a szolgálati találmányra is. A szolgálati találmányra a szabadalom a munkáltatót illeti meg mint a feltaláló jogutódját. A szolgálati találmány értékesítése esetén a feltalálót találmányi díj illeti meg.

Az alap- és mesterképzésben részt vevő hallgató gyakorlati képzésen történő részvétele esetén a javaslat a hallgatót megillető pénzbeli juttatás mértékét határozza meg, a legkisebb kötelező munkabér százalékos arányához igazítva.

A doktori, illetve mesterképzésben részt vevő hallgató, amennyiben a felsőoktatási intézménynek oktatással, kutatással összefüggő tevékenységében vesz részt, munkát végez, díjazás illeti meg. A doktoranduszszerződés alapján a hallgatót megillető havi munkadíj összege nem lehet kevesebb, mint a legkisebb kötelező munkabér összege.

A 49. §-hoz

A hallgatói jogok és köteleességek alapvetően tanulmányokkal összefüggő jogok és kötelezettségek és egyéb, a hallgatói jogviszonnyal összefüggő jogok és kötelezettségek.

A felsőoktatásban a tanulmányokkal kapcsolatos kötelezettségeket a tanulmányi és vizsgaszabályzat, az egyéb hallgatói jogokat az intézmény szervezeti és működési szabályzata határozza meg. A szolgáltatásokhoz kapcsolódó elvárás a hallgatókkal szemben a felsőoktatási intézmény infrastruktúrájának célszerű használata és ezzel együtt a helyiségek eszközállagának óvása és védelme, ezért fontos a hallgató biztonságát védő intézményi szabályozás, továbbá ezen szabályok megismerése.

Az általános személyiségi jog fogalmi körébe tartozik az emberi méltósághoz való jog, amely az intézményi közösségben a mindennapokban és a hagyományok őrzésében is kötelezettséget jelent a hallgatók számára is.

Az 50. §-hoz

A javaslat a 32. §-ban meghatározza a felsőoktatási intézményekben folytatott képzések képzési idejét. Az egyes képzésekben az oklevél, illetve bizonyítvány megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek számát az egyes szakok, szakképzési programok létesítési dokumentumai (képzési és kimeneti követelményeket meghatározó miniszteri rendelet, a többciklusú képzés szakszerkezetéről szóló kormányrendelet, a miniszteri rendeletben meghatározott szakmai és vizgakovetelmények) határozzák meg.

A kreditrendszerű oktatásban a hallgató egyéni tanulmányi rendet alakíthat ki, így tanulmányait a meghatározott képzési időnél rövidebb és hosszabb idő alatt is befejezheti.

A felsőoktatásban tanulmányokat kezdők tizenkét féléven át folytathatnak tanulmányokat államilag támogatott képzésben. Az államilag támogatott idő azonban nem lehet hosszabb adott tanulmányok esetében, mint a képzési idő (55. §).

A felsőoktatásba belépők keretszámáról és képzési területenkénti arányáról a Kormány dönt. A hallgatók jelentkezésük rangsorolása alapján nyernek felvételt a választott intézménybe. A hallgatói jogviszony beiratkozással jön létre. A hallgatónak az egyéni tanulmányi rend kialakítása során lehetősége van arra, hogy a tanulmányi és vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint többször is szüneteltesse hallgatói jogviszonyát, a tervezetben meghatározott keretek között. Aki tanulmányait váratlan ok miatt, például betegség, szülés miatt nem tudja folytatni, annak hallgatói jogviszonya nem szűnik meg,

hanem szünetel. A javaslat szerint az egybefüggő szüneteltetés időtartama azonban legfeljebb két félév lehet, ha eltérően nem rendelkezik a tanulmányi és vizsgaszabályzat. Az első szüneteltetésre csak az első félév után kerülhet sor, figyelembe véve, hogy az új belépők létszáma korlátozott.

A fegyelmi büntetés követelményeit a 70. § határozza meg. Szünetel a hallgatói jogviszony, ha a hallgatót – büntetésként – eltiltják tanulmányainak folytatásától.

Az 51. §-hoz

A javaslat meghatározza a hallgatói jogok és kötelezettségek legfontosabb körét. Ezeknek a rendelkezéseknek a megjelenése egyértelművé teszi, hogy melyek azok a kérdések, amelyeknek a meg nem tartásáért a hallgatót felelősségre lehet vonni. A hallgatói jogviszony során érvényesülnie kell a jogok és kötelezettségek egységének. A hallgatói jogok és kötelezettségek gyakorlásának módját a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzata határozza meg. A szervezeti és működési szabályzat nem korlátozhatja a törvényben meghatározott hallgatói jogokat. A javaslat a hallgatói jogok között számos juttatáshoz, ellátáshoz való jogosultságot is meghatároz. Ezek igénybevételeinek feltételeit a Kormány szabályozási hatáskörébe utalja a javaslat.

Az 52. §-hoz

A javaslat 13. §-ában foglaltak szerint a hallgatók lakhatási feltételei két módon biztosíthatók: a felsőoktatási intézmény által fenntartott és szervezetéhez tartozó kollégiumban, másrészt az intézményhez nem tartozó diákokthonban. A felsőoktatási intézmény szervezetéhez tartozó kollégiumban – a korábbi szabályozástól eltérően – bármely képzési ciklusban, felsőfokú szakképzésben, szakirányú továbbképzésben tanulmányokat folytató hallgató elhelyezést kaphat, függetlenül annak munkarendjétől. A jogviszony, amely a kollégiumhoz köti a hallgatót, a kollégiumi tagsági jogviszony, s a javaslat értelmében a kollégiumi felvételnél előnyben kell részesíteni a hátrányos helyzetű hallgatót. A kollégisták az alapszolgáltatásokért a Kormány által meghatározott keretek között a komfortfokozathoz igazodó térítési díjat fizetnek, további szolgáltatásokért csak az intézmény szervezeti és működési szabályzatában meghatározott esetben kérhető térítési díj (125. §).

A diákokthonban történő elhelyezés feltételeit a felsőoktatási intézmény és a diákokthon fenntartója között létrejött megállapodás tartalmazza.

Az 53. §-hoz

A javaslat szerint bármely képzési ciklusban, felsőfokú szakképzésben, szakirányú továbbképzésben folyó képzés – akár további (párhuzamos) képzés is – lehet államilag támogatott, függetlenül annak munkarendjétől.

Az államilag finanszírozott helyek számát és ezzel együtt a képzési támogatás forrásigényét a Kormány minden évben az új belépők létszámkeretének meghatározásán keresztül képes befolyásolni, ahol az új belépők létszámkeretének felső határa a 2005. évben megállapított államilag finanszírozott hallgatói létszámkeretnek és a 2005-ben nappali

rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, a középiskolák utolsó évfolyamaira járó tanulók arányának (80%) figyelembevételével meghatározott létszám lehet.

A mesterképzésre, doktori képzésre és szakirányú továbbképzésre felvehető létszáma az új belépők létszámkeretének arányában kerül megállapításra.

Szintén a Kormány határozza meg a hallgatói létszámkeret eloszlását az egyes képzési területek és a képzés munkarendje szerint, amelynek során mérlegelni kell – csakúgy, mint az új belépők létszámkeretének meghatározása során – a hosszú távú munkaerő-piaci igényeket, figyelembe véve a munkaerő-piaci előrejelzéseket, a pályakövetési rendszer tapasztalatait, a diplomás munkanélküliség helyzetét.

Az 54. §-hoz

A javaslat értelmében az, hogy az alapképzésben és felsőfokú szakképzésben valamely intézmény hány államilag finanszírozott hallgatói hellyel rendelkezik, alapvetően attól függ, hogy a felsőoktatásba felvételizők az adott intézményt a jelentkezési lapjukon hányadikként jelölték meg az intézményi rangsorban, illetve attól, hogy milyen eredményt értek el a felvételin.

A mesterképzésben, a szakirányú továbbképzésben és a doktori képzésben az oktatási miniszter határozza meg, hogy hány államilag támogatott hallgatói hellyel rendelkezik a felsőoktatási intézmény.

Az 55. §-hoz

A javaslat 55. §-a az államilag finanszírozott félévek számát szabja meg. Főszabály szerint minden államilag finanszírozott képzésben részt vevő hallgató 12 félévvel gazdálkodhat, amelynek során több szakképzettséget, oklevelet is megszerezhet, ha már oklevelet, illetve bizonyítványt szerzett, de ugyanabban a képzési ciklusban, illetve a felsőfokú szakképzésben csak egyszer lehet államilag támogatott. Az államilag támogatott félévek nyilvántartása a központi nyilvántartás részét képezi.

A kiemelkedő képességű hallgatókat támogatja az a szabály, amelynek értelmében a támogatási idő, illetve a költségtérítéses képzéshez rendelkezésre álló idő számításakor egy félévként kell nyilvántartani, ha a hallgató további (párhuzamos) képzésben vesz részt és így egyidejűleg több szakképzettség, szakképesítés megszerzésére készül fel. Itt is érvényesül azonban az 55. § (2) bekezdésének azon szabálya, hogy aki államilag támogatott képzésben valamely képzési ciklusban záróvizsgát tett, ugyanabban a képzési ciklusban nem vehet részt államilag támogatott képzésben. Azzal, hogy a támogatási idő nem lehet hosszabb, mint az adott tanulmányok képzési ideje, a hallgatónak olyan tanulmányi rendet kell kialakítania, amely mielőbb tanulmányainak befejezéséhez, a szakképzettség megszerzéséhez vezet.

A költségtérítéses képzésben a tanulmányi félévek száma nem korlátozott, hallgatói jogviszonyhoz kapcsolódó és egyéb jogszabályon alapuló juttatást, kedvezményt, szolgáltatást, pl. diákigazolványt azonban nem vehet igénybe, ha a felsőoktatási intézményben megkezdett féléveinek a száma meghaladja a húsz félévet.

Az 57. §-hoz

A felsőoktatásban folyó tanulmányok értékelésével kapcsolatban azon alapvető szabályokat határozza meg a törvényjavaslat, amelyek alapján intézményi szinten rendelkeznek a tanulmányi és vizsgaszabályokról.

A magyar felsőoktatásban a tanév jellemzően őszi és tavaszi félévből áll. Mindegyik félév szorgalmi időszakra és vizsgaidőszakra oszlik, de a szabályozás figyelembe veszi az ettől eltérő (pl. triszemeszteres/évharmados) képzési időszak gyakorlatát is.

A kreditrendszerű oktatásban a tantárgyak lezárása általában félévközi jeggyel vagy vizsgajeggyel történik. Általános az ötfokozatú skála használata. A kreditrendszerű oktatás új értékelési módokat is engedélyezett. Az alternatív értékelési módok felsorolása biztosítja a külföldre irányuló és a külföldi hallgatók Magyarországra irányuló mobilitásához igazodóan a Magyarországon szerzett érdemjegyek szükség szerinti konvertálását.

A tanulmányokkal kapcsolatos követelményekről a felsőoktatási intézmény tájékoztatót köteles közreadni, illetve azok folyamatos teljesítését a leckekönyv igazolja.

Az 58. §-hoz

A felsőoktatásban 2003-tól minden intézményben kreditrendszerű oktatás folyik, amely az Európai Kreditátviteli Rendszerre (European Credit Transfer System) épül. Egy kredit 30 hallgatói tanulmányi munkaóra elvégzésével egyenértékű.

A tanterv egy félévre jutó, egy szemeszternyi munkamennyisége 30 kreditnek felel meg. A kreditrendszerű oktatás részletes szabályait kormányrendelet határozza meg.

A kreditrendszerű oktatás lényegéhez tartozik, hogy a tanulmányi és vizsgaszabályzat keretei között a hallgató maga alakíthatja tanulmányi rendjét.

A hallgató egyéni tanulmányai rendjét kötelező, kötelezően választható és szabadon választható ismeretkörökből állíthatja össze, ez alapján a képzési időnél rövidebb és hosszabb idő alatt is teljesítheti tanulmányi követelményeit. A tanulmányokban való előrehaladást a kreditakkumuláció, az összegyűjtött kreditek száma fejezi ki.

A megszerzett ismeretek összevetésével a korábban végzett tanulmányok beszámíthatók, kreditértékként elismerhetők. A kreditrendszerű oktatás teszi lehetővé az egymásra épülő képzési ciklusokban elsajátított ismeretek beszámítását.

Fontos, hallgatói jogbiztonságot eredményező rendelkezés, hogy új tanulmányi követelmények bevezetésére csak felmenő rendszerben kerülhet sor. Az átmeneti rendelkezések biztosítják a felsőoktatásról 1993. évi szóló LXXX. törvény alapján szerzett végzettségek, szakképzettségek új rendszerű képzésben való elismerését, beszámítását.

Az 59. §-hoz

A különböző képzésekhez egyes tantárgyak követelményeinek kidolgozása, az értékelési formák kiválasztása a felsőoktatási intézmények hatásköre. A kreditrendszerű oktatásban az intézményekben a tantárgyak lezárása általában félévközi jeggyel vagy vizsgajeggyel történik. A vizsgajegy megállapítása a vizsgaidőszakban tett szóbeli vagy írásbeli vizsga alapján lehetséges.

A javaslat azokat a rendelkezéseket fogalmazza meg, amelyeknek egységesen érvényesülnie kell minden felsőoktatási intézmény valamennyi hallgatója tekintetében, illetve amelyeket az intézményi hatáskörbe tartozó tanulmányi és vizsgaszabályzatban is szabályozni kell. A hallgató tanulmányokkal összefüggő joga, hogy a rendelkezések szerint kapjon tájékoztatást az ismeretek ellenőrzésének formáiról, továbbá, hogy megismételhesse sikertelen vizsgáját.

A 60. §-hoz

A javaslat meghatározza a tanulmányokat lezáró vizsgákat. Felsőfokú szakképzésben a szakképzésre vonatkozó rendelkezések szerint a bizonyítvány megszerzéséhez szakmai vizsgát kell tenni. Alap- és mesterképzésben, szakirányú továbbképzésben eredményes záróvizsgát követően vehető át az oklevél. A rendelkezések meghatározzák a záróvizsga feltételeként a végbizonyítvány tartalmát, a záróvizsga részeit, a záróvizsga-bizottság összetételére vonatkozó elvárásokat azzal, hogy minden további szabályozás a felsőoktatási intézmény jogköre.

A 61. §-hoz

Az egyenlő bánásmód követelménye mellett a felsőoktatásban érvényesülnie kell az esélyegyenlőség biztosítása követelményének. Fontos alapelv, hogy a fogyatékkal élő hallgatók részére a felsőoktatási intézmény segítséget nyújtson. E segítségnyújtásnak számos formája lehet, mivel a segítségnyújtásnak minden esetben igazodnia kell az érintett hallgató igényeihez, illetve az adott képzésben folytatott tanulmányokhoz.

A 62. §-hoz

A felsőoktatásban felsőfokú szakképzésben a tanulmányok befejezését igazoló dokumentum a bizonyítvány, alap-, mesterképzésben, szakirányú és doktori képzésben az oklevél. A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény alapján a középfokú oktatás fejlesztésének fontos célja egy idegennyelvből az idegennyelv-ismeret megszerzése. A hallgatói mobilitás, az Európai Közösségben a munkaerő szabad áramlásának elve szükségessé teszi mindenki számára az idegen nyelvek ismeretét és használatát. A javaslat az oklevél megszerzésének feltételeként alapképzésben bármely típusú középfokú, mesterképzésben legalább középfokú „C” típusú nyelvvizsga meglétét várja el. Az oklevélkiadás szabályainak rögzítésén túl a javaslat az oklevelekről központi nyilvántartás vezetését írja elő. Hallgatói oldalról nézve van különös jelentősége annak a szabályozásnak, amely a záróvizsgára bocsátás helyett az oklevél kiállításának előfeltételeként írja elő a nyelvvizsga meglétét. A hallgató a szükséges feltételek teljesülése esetén leteheti a

záróvizsgát abban az esetben is, ha a nyelvvizsgát nem sikerült a záróvizsga megkezdéséig letenni. A nyelvvizsgát hét éven belül le kell tenni ahhoz, hogy az oklevél kiadható legyen.

Amennyiben a munkavállalás során a felsőoktatásban megszerzett ismeretek az egyén számára a végzettségi szintet és szakképzettséget igazoló oklevél nélkül is hasznosíthatók, a felsőoktatásban szerzett tanulmányok elvégzését a végbizonyítvány (60. §) igazolja. A nyelvvizsga követelményeinek teljesítése az oklevél kiadásának feltétele. Nyelvvizsgabizonyítvány hiánya esetén – kérelemre – igazolás adható ki, amely a záróvizsga eredményes letételét igazolja. Végzettséget és szakképzettséget igazoló oklevél azonban csak a nyelvvizsga követelményeinek teljesítését követően adható ki. Ez utóbbiról ugyancsak központi nyilvántartást kell vezetni. A javaslat a végzettségi szintet és szakképzettséget igazoló oklevél kiadását a felsőoktatási intézmény kizárólagos jogaként fogalmazza meg.

A 63. §-hoz

Magyarországon is az Európai Bizottság és az Egyetemi Tanács által ajánlott oklevélmellékletet lehet kiadni. Ezen dokumentum arról ad információt, hogy milyen ismereteket szerzett a hallgató az oklevél megszerzésére irányuló tanulmányai során. Új rendelkezés, hogy az oklevélmellékletet magyar és angol nyelven ki kell adni.

Idegen nyelven folyó képzés esetén az adott nyelven is ki kell adni az oklevelet. Magyar nyelvű képzésben szerzett oklevél idegennyelvű kiadása a hallgató kérelmére és költségére lehetséges. A javaslat az új képzési szerkezetet figyelembe véve határozza meg a szakképzettséget megjelölő és a végzettségi szintet igazoló oklevelek külföldön történő használatához az angol nyelvű jelölést.

A 64. §-hoz

A felsőfokú szakképzésben tett sikeres szakmai vizsga után a szakképzésre vonatkozó rendelkezések alapján adható ki az Országos Képzési Jegyzék szerinti szakképesítést igazoló bizonyítvány. A szakképesítés birtokában jelenhet meg a munkaerőpiacon a bizonyítvány tulajdonosa. A bizonyítványt kiegészítő lap biztosítja a meglévő szakképzettség külföldön történő elismerését. A bizonyítványokról – hasonlóan az oklevelekhez – központi nyilvántartást kell vezetni.

A 65. §-hoz

A törvényjavaslat megőrzi a „kitüntetéses” doktori avatás hagyományát mindazok számára, akik a tanulmányaikat mindvégig kitűnően végezték. Az alma materhez való kapcsolat hagyománya él tovább a díszdiploma intézményi hatáskörben történő adományozásával.

A 66. §-hoz

A felsőoktatásban tanulmányokat folytatók számának emelkedése nyomán kiemelkedő szerepe van a tehetséggondozásnak. A doktori képzés és a tudományos diákköri tevékenység

mellett – a magyar kollégiumi hagyományokat figyelembe véve – a szakkollégiumi tevékenységgel bővül a tehetséggondozási formák lehetősége.

A felsőoktatási intézmény képzési tevékenységének középpontjában a hallgató áll. A hátrányos helyzetű hallgatók sikeres felsőoktatási tanulmányait segítő mentorprogramban a tehetséggondozást is feladatként jelölik meg.

A 67. §-hoz

Az egyetem hagyományos feladatai közé tartozik a tudományos fokozat adományozása: a doktori képzés és a doktori fokozat odaítélése, amelyre a jogot a magyar felsőoktatási intézmények az 1993. évi LXXX. törvény hatálybalépésével nyerték vissza.

A javaslatban meghatározott feltételek megléte esetén a doktori iskola létesítése, doktori tanács létrehozása, a doktori eljárás megszervezése a szenátus döntése alapján az egyetem hatásköre. A rendelkezés a doktori tanács működésével kapcsolatos alapelveket határozza meg.

A 68. §-hoz

A doktori képzés a többciklusú képzés harmadik hat féléves időtartamú ciklusa, amely a doktori fokozat elnyerésére készít fel. A doktori fokozat megszerzése tartalmilag a doktori képzésre alapozó, de attól jogilag és eljárásilag egyaránt független cselekménysorozat, ezért a javaslat rendelkezik a doktorjelölti jogviszonyról és az ehhez kapcsolódó követelményekről.

A 69. §-hoz

A doktori képzés rendszere tanulmányi, kutatási, beruházási tevékenység, amelynek követelményeit az egyetem doktori szabályzata határozza meg. A doktori képzés teljesítéséhez kapcsolódó vizsgakövetelményektől elkülönülő vizsga a – törvényben meghatározott összetételű – vizsgabizottság előtt leteendő doktori szigorlat.

A doktori fokozat megszerzésének feltétele a doktori értekezés, a doktori munka készítése és megvédése.

A képzésben szerzett oklevelekhez, bizonyítványokhoz hasonlóan az odaítélt doktori fokozatokról is központi nyilvántartást kell vezetni.

A doktori képzéssel, doktori fokozat odaítélésével kapcsolatos szabályok megállapítására a felsőoktatási intézmények doktori szabályzatot készítenek, melyek elfogadása a szenátus jogköre.

A 70. §-hoz

A törvényjavaslat a hallgatói fegyelmi eljárás szabályait garanciális jelleggel rögzíti, amelynek rendelkezéseit a kollégiumban is alkalmazni kell.

Fegyelmi eljárásnak csak vétkes és súlyos kötelezettségszegés esetén van helye. A fegyelmi eljárás eredményeképpen csak a külön meghatározott fegyelmi büntetések alkalmazhatók, azzal a megszorítással, hogy a hallgató kötelezettségszegésének szankciójaként szociális támogatást megvonni nem lehet, ugyanakkor a tanulmányi eredmény, vagy eredménytelenség nem lehet befolyással a fegyelmi eljárásra.

A fegyelmi büntetést határozattal kell megállapítani és írásba kell foglalni. Az eljárás megindítását az intézmény vezetője, a rektor, illetve a szervezeti és működési szabályzatban megjelölt személy rendelheti el. Az eljárás indításának időbeli korlátozását jelenti, hogy nem lehetséges az a vétségről való tudomásszerzést követő egy hónapon túl (szubjektív határidő), de akkor sem, ha a tudomásszerzéstől számított határidő még nem telt el, de a vétség elkövetése már több mint három hónapja történt. Az eljárás megindításáról az indok megjelölésével kell értesíteni a hallgatót.

A fegyelmi eljárás lefolytatására, a hallgató meghallgatására, a tárgyalás tartására vonatkozó szabályok a pártatlan, valamennyi körülmény megfelelő mérlegelésével meghozott, gyors döntés megszületését szolgálják. Az eljárást a felfüggesztés esete kivételével egy hónapon belül be kell fejezni.

A 71. §-hoz

A törvényjavaslat elsőfokú fegyelmi jogkör gyakorlójaként a fegyelmi bizottságot jelöli meg azzal, hogy az eljárás indítására a rektor vagy a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott személy jogosult.

A részletes eljárási szabályokat a szenátus által elkészítendő szervezeti és működési szabályzat tartalmazza. A fegyelmi bizottság tagjainak legalább egyharmadát a hallgatói képviselők teszik ki.

A fegyelmi és büntetőeljárás ugyanazon ügyben párhuzamosan nem folyhat. A büntetőeljárás lezárásáig a fegyelmi eljárást fel kell függeszteni.

A fegyelmi eljárást lezáró határozatot, a döntést egy hónapon belül meg kell hozni, végrehajtására azonban csak a 73. § szerinti jogorvoslati eljárást, illetőleg a bírósági eljárást követően van lehetőség.

A hallgató mentesíthető a fegyelmi büntetés még hátralévő idejének lejártá előtt a kiszabott büntetés végrehajtása alól. A mentesítésre a hallgató kérelmére a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott rendben van lehetőség.

A 72. §-hoz

A hallgató által a tanulmányi kötelezettségek teljesítésével összefüggésben a felsőoktatási intézménynek, a gyakorlati képzés szervezőjének jogellenesen okozott kár megtérítésére az általános polgári jogi rendelkezéseket kell alkalmazni azzal, hogy a hallgatói anyagi felelősség korlátozott, gondatlan károkozás esetén a kártérítés a legkisebb munkabér ötven százalékát nem haladhatja meg.

Szigorúbb szabályok szerint, vétkességére tekintet nélkül felel a hallgató az elszámlolási kötelezettséggel átvett dolgokban bekövetkezett károkért is, amennyiben a károsodást nem elháríthatatlan ok idézte elő és az átvett dolog a hallgató őrizetében volt.

A károkozás lehetséges további esetköröként szabályozza a javaslat a kollégium, gyakorlati képzés szervezője által a hallgatónak okozott kár rendezésének a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseit kiegészítő szabályait.

A 73. §-hoz

A Magyar Köztársaság nemzetközi kötelezettségeivel és az Alkotmány rendelkezéseivel összhangban általános jelleggel kerül meghatározásra a hallgató, a felvételi eljárás során a jelentkező által gyakorolható jogorvoslat joga. A § rendelkezései nem alkalmazhatók, ha a hallgató által a felsőoktatási intézménytől igénybe vett szolgáltatás nyújtására külön szerződés keretében kerül sor. (75. §)

A hallgató (a felvételi kérelmek tekintetében a jelentkező) a közléstől, tudomásra jutástól számított tizenöt napos határidőn belül kérhet jogorvoslatot. A jogorvoslati eljárásra a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény – a jelen törvényjavaslat 73. §-a (10) bekezdésében felhívott – rendelkezéseit kell alkalmazni.

A jogorvoslati jogosultság a tanulmányok értékelése tekintetében is biztosított, azzal a megkötéssel, hogy csak külön nevesített körben és feltételekre alapítottnan gyakorolható az.

A jogorvoslati kérelmet a felsőoktatási intézmény vezetője vagy az általa létrehozott bizottság – a szervezeti és működési szabályzatban meghatározottak szerinti rendben és összetételben – bírálja el. A bizottság tagjainak legalább egyharmadát a hallgatói delegáltak adják.

Az eljárás eredményeként a döntés megváltoztatására, megsemmisítésére és a döntéshozó új eljárásra való utasítására is lehetőség van. A döntést határozatba kell foglalni és indokolással kell ellátni. Ellene bírói jogorvoslatnak a közléstől számított harminc napon belül van helye. A bírói felülvizsgálat alapja a jogszabálysértés mellett a hallgatói jogviszonyra vonatkozó rendelkezések sérelme is lehet.

A jogorvoslat eredményeként hozott másodfokú döntés – bírósági felülvizsgálat hiányában – a közléssel jogerős, végrehajtható.

A 74. §-hoz

A javaslat a 9. §-ban meghatározott, az egyenlő bánásmód érvényesítésére vonatkozó követelménnyel összhangban szabályozza az e rendelkezést sértő, fenntartói irányítási (115. §), illetőleg intézményi hatáskörben, vagy a gyakorlati képzés során hozott döntés semmisségét. A semmisségre alapított érvénytelenség megállapításának kezdeményezésére bárki időbeli megkötés nélkül jogosult.

A semmisség megállapítására a 73. § rendelkezéseit kell alkalmazni, a fenntartó, a gyakorlati képzés szervezője esetén a semmisség megállapítását a bíróságtól kell kérni.

A bíróság elrendelheti a normatív költségvetési támogatás folyósításának felfüggesztését, ha az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének következményeit megállapító határozatában foglaltakat az intézmény, illetve fenntartója nem teljesíti.

A 75. §-hoz

Ha a hallgató és az intézménye szolgáltatás nyújtására szerződést kötöttek, vitás ügyekben nem alkalmazhatóak a 73–74. § szerinti jogorvoslat szabályai, ez esetben a szerződésszegés orvoslására bírói út vehető igénybe.

A jogorvoslat jogát kimerítő hallgató jogosult az oktatási jogok miniszteri biztosához fordulni.

A 76. §-hoz

A javaslat felsorolja a hallgatói jogviszony megszűnésének eseteit. A szabályozás kitér a hallgatói jogviszony változásának legfontosabb eseteire (pl. hallgatói tanulmányok módosulása, államilag támogatott időkeret kimerítése, költségtérítéses képzésben az egyénileg vállaltak teljesítésének elmaradása), továbbá figyelembe veszi a felsőfokú szakképzést is, illetve annak kapcsolódását a gazdasághoz, a hallgatói szerződés megkötéséhez. Az egyértelmű szabályozás növeli a hallgatói jogbiztonságát, és fontos elemeket tartalmaz az intézményi döntés meghozatalához.

A javaslat kitér a kollégiumi tagsági jogviszony megszűnésének eseteire is.

A többciklusú képzés bevezetésével összefüggésben mondja ki a törvényjavaslat azt, hogy ugyanazon intézményben – akár megengedve a képzési terület változtatását is – felsőfokú szakképzést követően alapképzésben, valamint alapképzést követően mesterképzésben félév kihagyása nélkül folytatott tanulmányok esetén folyamatos a hallgatói jogviszony.

A 77. §-hoz

A javaslat biztosítja a hallgatói közösségek működését a felsőoktatási intézményekben. A hallgatók a hallgatói önkormányzat tisztségviselőinek megválasztásával döntenek az érdekképviselőket ellátó hallgatói önkormányzat létrehozásáról.

Az önkormányzat érdekképviselői tevékenysége a hallgatókat érintő kérdésekben teljes körű és nem korlátozható.

A hallgatói önkormányzat működésének szabályait, jogainak, gyakorlásának rendjét az alapszabályában határozza meg, amelynek jóváhagyását a szenátus csak akkor tagadhatja meg, ha az jogszabályt sért vagy ellentétes a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatával. A felsőoktatási intézmény – a jogszerű felhasználás ellenőrzési kötelezettsége

mellett – köteles biztosítani a hallgatói önkormányzat működéséhez szükséges feltételeket, amelyben a 133. §-ban foglaltak alapján a költségvetés támogatást biztosít.

Új vonása a javaslatnak, hogy a hallgatói önkormányzat részére is jogorvoslati lehetőséget biztosít, amelynek alapján megnyílik a lehetőség arra is, hogy a hallgatói önkormányzat a bíróság előtt vitassa a felsőoktatási intézmény, illetőleg a fenntartó által hozott döntés jogszerűségét.

A 78. §-hoz

A javaslat a hallgatói egyéni jogok szabályozása (46. §) mellett kollektív jogosítványként biztosítja a hallgatói önkormányzat részére az általános véleményezési és javaslattételi jogosultságot, meghatározza azokat az ügyeket, amelyek nem dönthetők el a hallgatói önkormányzatok nélkül.

Meghatározott szervezetek kialakításánál, a döntéshozatalnál a hallgatói önkormányzat részvételének biztosítása nem mellőzhető. Így például az irányító testület egy tagjára a hallgatói önkormányzat tehet javaslatot (23. §), míg a szenátus munkájában a kialakult hagyományt követve vesznek részt a hallgatói önkormányzat képviselői (27. §).

Új vonása a javaslatnak, hogy önkormányzati jogként jelenik meg a hallgatói szolgáltatások szervezésében való részvétel.

Az egyetértési jog azt jelenti, hogy az adott esetben valamennyi kérdésben közös álláspontra kell jutni a döntéshozónak és az egyetértési jog gyakorlójának. Ennek a közös álláspontra meg kell jelenni írásos vagy hitelt érdemlően dokumentált formában is, mivel a döntéshozóval kapcsolatban – adott esetben – vizsgálni kell a döntéshozatal alapját, jogszerűségét.

A 79. §-hoz

A javaslat az intézményi hallgatók egyéni és a hallgatói önkormányzatok kollektív joggyakorlásának keretei mellett megteremti annak lehetőségét, hogy a hallgatói érdekek megjelenjenek a felsőoktatás egészét érintő döntéshozatali eljárásban.

A javaslat a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciáját, valamint a Doktoranduszok Országos Szövetségét tekinti a hallgatók országos érdekképviselői fórumainak.

Alapvetően a hallgatók szakmai tanulmányi érdekeit szolgáló, de az oktatókat és hallgatókat egyaránt összefogó szakmai szervezetként – az eredmények és a tradíciók alapján – a hallgatók közösségeit szabályozó fejezetben kap helyet az Országos Tudományos Diákköri Tanács.

A javaslat ezen országos fórumok működésének anyagi támogatását a 128. §-ban szabályozza.

A 80. §-hoz

A felsőoktatási intézményekben történő foglalkoztatást a munkáltató jellege határozza meg. A javaslat 4. §-a alapján a felsőoktatási intézmények körétől függően a költségvetési szervként működő, az állam, a helyi önkormányzat vagy országos kisebbségi önkormányzat által fenntartott intézményekben a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvényt, a nem költségvetési szervként működő (egyházi jogi személy, gazdálkodó szervezet, alapítvány vagy közalapítvány által fenntartott) intézményekben a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvényt kell alkalmazni a foglalkoztatásra.

A törvényjavaslat meghatározza a foglalkoztatás közös rendelkezéseit, amelyek minden felsőoktatási intézmény tekintetében érvényesülnek, függetlenül attól, hogy egyébként milyen foglalkoztatási rendelkezések irányadóak az adott intézményben.

A felsőoktatási intézményekben továbbra is oktatói (tanársegéd, adjunktus, egyetemi vagy főiskolai docens, egyetemi vagy főiskolai tanár), továbbá tanári (például nyelvtanár, testnevelőtanár, művésztanár, mérnökstanár), kutatói és a felsőoktatási intézmény munkáját segítő egyéb munkakörök szervezhetők. A felsőoktatási intézményben működő közoktatási, közgyűjteményi, közművelődési, egészségügyi, szociális és egyéb intézményekre, szervezeti egységekre az adott ágazatra, tevékenységre meghatározott rendelkezések az irányadóak.

A felsőoktatási intézmény határozza meg a 21. §-ban foglaltak szerint az intézmény működésére és szervezetére vonatkozó rendelkezéseket. Ennek keretében az ellátott feladatoknak megfelelően további munkaköröket létesíthet. Ilyen feladat például a felsőoktatási intézmény működésének alapelvei (22. §), továbbá a hallgatói jogosultságok (46. §) között szereplő tanulmányi és életpálya-tanácsadás szervezeti kereteinek megteremtése. Az egyes munkakörök betöltésével kapcsolatos követelményeket, eljárásokat az intézmény szervezeti és működési autonómiája keretében – figyelembe véve a törvényjavaslatban az adott munkakör tekintetében meghatározott minimális követelményeket, továbbá a Kormány ezirányú rendelkezését – a foglalkoztatási követelményrendszer szabályozza.

A felsőoktatási intézmények sajátos szervezeti felépítéséből következően lehetőség van arra, hogy az egyes, az intézmény által fenntartott szervezeti egységekben foglalkoztatottak – munkaszerződésben vagy közalkalmazotti kinevezésben meghatározottak szerint – teljes vagy részidejű foglalkoztatás keretében felsőoktatási intézményi feladatokat is ellássanak.

A 81. §-hoz

A felsőoktatási intézményekben történő foglalkoztatást a munkáltató jellege határozza meg. A felsőoktatási intézményekben státuszuktól függően közalkalmazotti jogviszony vagy munkaviszony létesíthető a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény és a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény alapján. A felsőoktatásban az alkalmazás általános feltétele az egyes munkakörökhöz szükséges iskolai végzettségi szint és szakképzettség megléte, továbbá a büntetlen előélet és cselekvőképesség.

A 82. §-hoz

A javaslat meghatározza a felsőoktatási intézményben közalkalmazotti jogviszonyban vagy munkaviszonyban foglalkoztatottakat egyaránt megillető jogokat. E jogosítványok közül kiemelkedő szerepe van a javaslattételi és ehhez kapcsolódóan az érdemi válaszhoz való jognak. A felsőoktatási intézményben foglalkoztatottak joga, hogy részt vegyenek a felsőoktatási intézmény testületeinek megválasztásában, illetve ezen testületek munkájában. A vitás ügyek rendezésére igénybe vehető lehetőségek mellett a javaslat további lehetőségként biztosítja az oktatásügyi közvetítő szolgálat igénybevételét. Ennek célja, hogy a vitás ügy eldöntésében érdekelték megoldják a konfliktusaikat anélkül, hogy külső fórumhoz, bírósághoz kelljen fordulniuk.

Az alkalmazottak kötelezettségeit a felsőoktatási intézményben a szervezeti és működési szabályzat, a foglalkoztatási követelményrendszer és a jogviszony létesítéséhez kapcsolódó munkaköri leírás együttesen határozzák meg. Ezen intézményi dokumentumok rendelkeznek az egyes munkakörök betöltéséhez kapcsolódó sajátos intézményi, szakmai feltételekről, az összeférhetlenségi szabályokról, továbbá a közalkalmazotti jogviszony, illetve munkaviszony keretében – a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményeire figyelemmel – a munkáltatói és munkavállalói (közalkalmazotti) kötelezettségekről, köztük a további munkavégzésre irányuló jogviszony korlátozásáról.

A 83. §-hoz

A felsőoktatásban oktatói feladat oktatói és tanári munkakörben látható el. Oktatói munkakörben – az Európai Közösség irányelveiben foglaltakkal összhangban – nem magyar állampolgár is foglalkoztatható. A korábbi szabályozásnak megfelelően oktatói munkakör egyetemi szintű végzettséggel, illetve mesterfokozattal tölthető be. Ettől eltérni csak a művészeti képzésben lehet, ha a művészeti ágban nem folyik legalább tíz éve mesterfokozatot nyújtó képzés, feltéve, hogy az oktatói munkakör betöltésének a tudományos fokozat megléte nem előfeltétele. A felsőoktatás sajátossága, hogy a tudományos kutatói feladatok ellátására alkalmazottak is részt vehetnek – a munkaszerződésben, illetve a közalkalmazotti kinevezésben meghatározottak szerint, teljes vagy részidőben – az oktatói feladatok ellátásában.

Ha a felsőoktatási intézmény megbízási szerződést köt az oktatói feladatok ellátására, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni. Az oktatási tevékenységet a javaslat azonban olyan személyes szolgáltatásnak tekinti, amely alapvetően kizárja, hogy az oktató helyébe más személy lépjen, ezért korlátozó rendelkezést határoz meg a törvényjavaslat a megbízási szerződés keretében történő alkalmazás tekintetében, illetve a szerződés biztosítja a munkáltató (megrendelő) beleszólási jogát a feladat elvégzésébe. A megbízási szerződés is „névre szóló” szerződés, a megbízott személyesen köteles ellátni feladatát.

A 84. §-hoz

Az oktató a heti teljes munkaidejéből a hallgatókkal történő foglalkozásra, illetve nevelési, oktatási feladatok ellátására legalább heti tíz órát köteles fordítani. A javaslat figyelembe veszi, hogy az oktatói terhelés egyes félévekben eltérő módon alakulhat, továbbá

lehetővé teszi a rugalmas foglalkoztatást azzal, hogy a munkáltató a tanításra fordított időt hozzáigazíthatja az oktatóval szemben támasztott elvárásokhoz, az oktatási, kutatási, vizsgáztatási tevékenységekhez. A tanításra fordított idő fogalma magában foglalja az előadások, szemináriumok feladatai mellett a gyakorlatra és a hallgatók felkészítését szolgáló konzultációkra fordított időt is. A szervezeti és működési szabályzat részét képező, az intézmény szervezeti és működési autonómiája keretében kialakított foglalkoztatási követelményrendszerben kell meghatározni az oktatóval szemben támasztott szakmai, alkalmassági követelményeket, az előmeneteli feltételeket, illetve ennek során elvárt teljesítményekhez kapcsolódó követelményeket, valamint a követelmények teljesítése elmaradásának jogkövetkezményeit.

A felsőoktatási intézmények működőképességének érdekében az oktató után költségvetési támogatás egy intézményben vehető igénybe, függetlenül attól, hogy az oktató további munkavégzésre irányuló jogviszony keretében lát el más intézményben oktatói feladatot.

A 85. §-hoz

A törvényjavaslat megteremti annak a lehetőségét, hogy a felsőoktatási intézmény alkotói szabadságot biztosítson a nála foglalkoztatott egyetemi és főiskolai docenseknek, valamint egyetemi és főiskolai tanároknak. A szabályozás azonban a konkrét kérdések eldöntését a munkáltatóra bízta. Az alkotói szabadságon való részvétel előtt a munkáltatónak és az oktatónak megállapodást kell kötnie az alkotói szabadság alatt elérendő célról, illetve annak elmaradása esetén a jogkövetkezményekről.

A 86. §-hoz

A felsőoktatási törvény meghatározza az oktatói munkaköröket – összhangban a 12. §-sal, amely szerint a képzési formától függően különböző felsőoktatási intézmények jöhetnek létre, továbbá az átalakuló képzési szerkezet következtében valamennyi intézményben elismert minőségi követelményekre tekintettel –, egyetemen és főiskolán is azonos feltétellel létesíthető tanársegédi és adjunktusi munkakör, ugyanakkor mindkét intézményi formában létesíthető főiskolai és egyetemi docensi, illetve tanári munkakör is. A felsőoktatásban az oktatói munkakörök betöltése, ezzel együtt a munkaköri címek elnyerése a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény életkorhoz és iskolai végzettséghez kötött előmeneteli rendszeréhez képest abban tér el, hogy az egymást követő munkakörök követelményeiben fokozatos teljesítményre épülő előmeneteli rendszer érvényesül. A korábbiakhoz képest eltér a szabályozás abban, hogy minden oktatói munkakörben határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony, illetve munkaviszony létesíthető, figyelembe véve az Európai Közösségben a munkavállalói jogbiztonsághoz kötődő alapelveket.

Az oktatói munkakörben végzett tevékenység legfontosabb elveiből megállapítható, hogy az oktatói munkakörben foglalkoztatottak munkaidejének egy része csak a tanításra fordított idő. A munkaidő másik része a munkáltató utasítása szerint egyéb, szakértelmet igénylő feladatra, így különösen a felsőoktatási tevékenységhez kapcsolódó tudományos kutatásra, művészeti tevékenységre, kutatásszervezésre, a hallgatók, oktatók tanulmányi és tudományos munkájának vezetésére fordítható.

A felsőoktatásban az oktatói munkakörben történő alkalmazás együtt jár a munkaköri cím adományozásával, illetve használatával. Az egyetemi tanári és főiskolai tanári kinevezés a miniszterelnök és a köztársasági elnök jogköre. Ezen két cím használatára – más munkaköri címekkel ellentétben – addig jogosult az oktató, míg az egyetemi, illetve főiskolai tanárt a kinevezésre jogosult fel nem menti. A tanársegédi munkakörben az oktató – legfeljebb három évig – munkaköri cím nélkül is foglalkoztatható gyakornokként.

A 87. §-hoz

A minőségi, továbbá a többciklusú képzés követelményeinek megvalósítását ösztönzi, hogy tanársegédi munkakörben a doktori képzés megkezdése, adjunktusi munkakörben a doktori fokozat megszerzésére irányuló doktorjelölti jogviszony létesítése az alkalmazás feltétele. További követelményként határozza meg a javaslat a főiskolai docensi munkakörben történő foglalkoztatásnál a doktori fokozat megszerzését. A törvényjavaslat a korábbiakhoz hasonlóan a tudományos fokozat megszerzéséhez kapcsolódó követelmény mellett meghatározza az egyes oktatói munkakörök betöltésének minimális szakmai követelményeit is.

A foglalkoztatási követelményrendszer az oktatókkal szemben támasztott további elvárásokat is meghatározhatja, amelynek keretei között a felsőoktatási intézmény előírhatja a habilitációt is.

A 88. §-hoz

Az oktatói munkakörök nyilvános pályázat útján tölthetők be. A pályázati eljárás biztosítja, hogy minden érdekelt hozzájusson ahhoz az információhoz, amely ahhoz szükséges, hogy megtalálja az érdeklődésének és felkészültségének megfelelő, az előmenetelt, az érvényesülést segítő szakmai életpályát. A munkakör betöltésére kiírt pályázatok rangsorolása a felsőoktatási intézmény szenátusának hatáskörébe tartozik. A döntést minősített többséggel hozza meg a testület. A rektor a pályázatok közül választva létesíthet munkaviszonyt, közalkalmazotti jogviszonyt, illetve kezdeményezheti a főiskolai vagy egyetemi tanári kinevezést. A javaslat fontos eleme, hogy az intézményben alkalmazott pályázó előnyben részesül a szabályozás folytán a külső pályázóval szemben, ha a rangsorban megelőzi a külső pályázót.

Adott intézményben az oktató munkakörének módosulása a munkaszerződés, illetve közalkalmazotti kinevezés módosításával jár együtt.

A 89. §-hoz

A Magyar Köztársaság Alkotmánya 30/A. §-a (1) bekezdésének i) pontja szerint a köztársasági elnök külön törvényben meghatározott személy vagy szerv javaslatára nevezi ki az egyetemi tanárt.

Ezzel összhangban rendelkezik a törvényjavaslat az egyetemi tanári kinevezés előterjesztéséről, továbbá a főiskolai tanár miniszterelnök által történő kinevezésének kezdeményezéséről.

A kinevezésre javaslatot a fenntartó tehet. Nem állami felsőoktatási intézmény fenntartója az oktatási miniszter útján kezdeményezi az egyetemi, illetve főiskolai tanár kinevezését. Az oktatási miniszter azt vizsgálhatja, hogy megvannak-e a kinevezés jogszabályban meghatározott feltételei. A minimális feltételeket a törvény határozza meg állami és nem állami felsőoktatási intézmény tekintetében egyaránt.

Ezen eljárástól való eltérés lehetősége csak a hitéleti képzéssel összefüggésben biztosított: a hitéleti képzésben alkalmazott oktatónál az egyetemi, főiskolai tanári kinevezéshez nem szükséges a Magyar Akkreditációs Bizottság előzetes szakértői véleményének megszerzése.

A 90. §-hoz

A köztársasági elnök által kinevezett egyetemi tanárral, illetve a miniszterelnök által kinevezett főiskolai tanárral újabb tanári kinevezés nélkül másik felsőoktatási intézmény is létesíthet közalkalmazotti jogviszonyt vagy munkaviszonyt. Az oktatói munkakörök betöltésében érvényesülő előmeneteli rendszerben arra is van mód, hogy további munkavégzésre irányuló jogviszony esetében az oktatót a munkakörétől, illetve munkaköri címétől eltérő alacsonyabb munkakörben is foglalkoztathassák.

A 91. §-hoz

A javaslat az egyes munkakörök betöltéséhez előírt követelmények teljesítését a határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony, munkaviszony keretei között határidőhöz köti.

A tanársegédi munkakör követelményeit a munkavállalást követő harmadik év elteltéig, az adjunktusi munkakör betöltéséhez szükséges feltételeket a nyolcadik év elteltéig teljesíteni kell. A törvény erejénél fogva megszűnik a továbbfoglalkoztatás lehetősége, ha az oktató a munkába állásának napjától számított tizenkettedik év elteltéig nem szerzett tudományos fokozatot. A felsőoktatásban való foglalkoztatás egyik feltétele az előmeneteli követelmények teljesítése, a szakmai, tudományos kutatási tevékenységben teljesítmény felmutatása, ezért indokolt a követelmények teljesítésének ütemezésére vonatkozó rendelkezések alkalmazása. A rendeltetésszerű joggyakorlás követelményeire figyelemmel a munkáltatónak a kinevezési okmányban, illetve a munkaszerződésben meg kell határoznia a munkakör betöltéséhez szükséges követelmények teljesítésének ütemezését, továbbá fel kell hívnia a munkavállaló figyelmét a követelmények teljesítése elmaradásához fűződő jogkövetkezményekre.

A javaslat értelmében nemcsak az oktatói követelmények teljesítésének elmaradása esetén, hanem az ellátandó feladat hiányában felmentéssel, illetve felmondással is megszüntethető az oktató további foglalkoztatása. A rendelkezés a felmentésnél is figyelembe veszi, hogy az oktatói terhelés egyes félévekben eltérő módon alakulhat.

Az egyetemi tanár és főiskolai tanár esetében – a kinevezés és felmentés kivételével – az intézmény vezetője gyakorolja a munkáltatói jogkört. A kinevezési és felmentési jogkör és az egyéb munkáltatói jogkörök elválása miatt szükséges az egyetemi és főiskolai tanárok

felmentésének szabályozása, amely egyúttal garanciát biztosít arra, hogy az egyetemi és főiskolai tanári kinevezés csak a törvényben meghatározott esetekben vonható vissza.

A törvényjavaslat 157. §-a rendelkezik az oktatói munkakörben történő foglalkoztatás átmeneti szabályairól. 2008. szeptember 1-jétől csak a javaslat szerint lehet oktatói munkakört létesíteni. 2008-ig az 1993. évi felsőoktatási törvény rendelkezései szerint és az új követelmények szerint is alkalmazhatók az oktatók. A felsőoktatási intézményben közalkalmazotti jogviszonyban, munkaviszonyban alkalmazott oktatót a törvényjavaslat szerint meghatározott munkakörbe akkor lehet átsorolni, ha az új követelményeket teljesítette, azzal az eltéréssel, hogy az előírt feltételek teljesítéséhez meghatározott időbe az adott oktatói munkakörben eltöltött időt be kell számítani.

A 92. §-hoz

A javaslat meghatározza a felsőoktatási intézménnyel közalkalmazotti jogviszonyban, munkaviszonyban nem álló személynek adományozható címeket.

Továbbra is lehetőség van arra, hogy a nyugdíjba vonult egyetemi és főiskolai tanárnak a felsőoktatási intézmény Professzor Emeritus, illetve Professzor Emerita címet adományozzon.

A felsőoktatásban az oktatás alapvetően közalkalmazotti jogviszonyban, illetve munkaviszonyban történő foglalkoztatás keretében látható el. A törvényjavaslat lehetőséget biztosít azonban arra, hogy az oktatói feladatok ellátásában külső szakemberek is részt vegyenek. A megbízási szerződéssel történő foglalkoztatáshoz nem kapcsolódhat munkaköri cím, mivel a Polgári Törvénykönyv alapján kötött megbízási szerződés a feladat ellátására szól, nem pedig a munkajogban alkalmazott „munkakör” betöltésére. Ezért a felkért, megbízott szakemberek a törvényjavaslatban meghatározott feltételek esetén az intézmény foglalkoztatási követelményrendszerében szabályozott módon, a szenátus döntése alapján magántanári, címzetes egyetemi vagy főiskolai tanári, illetve docensi címet vagy mesteroktatói címet kaphatnak.

Az egyéb oktatói feladatot ellátó, tanári munkakörben foglalkoztatottak esetében nem követelmény a tudományos fokozat megszerzése, illetve szakmai, tudományos teljesítményre épülő előmeneteli követelmények teljesítése. A kiemelkedő gyakorlati munkát végző tanári munkakörben foglalkoztatott oktató számára mestertanári cím adományozható.

A 93. §-hoz

A javaslat alapelvei szerint a felsőoktatás alaptevékenysége az oktatás és a tudományos kutatás, illetve művészeti alkotói tevékenység. A felsőoktatási törvényjavaslat foglalkoztatásról szóló rendelkezéseinek új eleme, hogy meghatározza a kutatói munkaköröket is. A felsőoktatásban a képzéshez szorosan kapcsolódik a tudományos kutatási, fejlesztési feladatok ellátása. A tudományos kutatói munkakörben történő foglalkoztatás jellemzője azonban, hogy a teljes munkaidő túlnyomó többségét a kutatói feladatok ellátására kell fordítani.

A felsőoktatás minőségét, az elért tudományos kutatási eredmények képzésben való megjelenését ösztönzi az a szabályozás, amely lehetővé teszi a kutatók oktatói feladatokba való bekapcsolódását és ennek megfelelően a munkaköri feladatok differenciált meghatározását.

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvényhez kapcsolódóan felhatalmazást kap a Kormány a kutatói munkakörök betöltési feltételeinek szabályozására.

A 94. §-hoz

A felsőoktatásban az oktatással kapcsolatos feladatok ellátásában részt vesznek a tanári munkakörben foglalkoztatottak is, így például nyelvtanárok, testnevelő tanárok, művésztanárok, mérnöktanárok.

A javaslat meghatározza, hogy az egyéb oktatói feladatot ellátó tanároknak a heti teljes munkaidejéből mennyit kell a tanításra, a hallgatókkal történő foglalkozásra fordítani.

A törvényjavaslat a tanári munkakör betöltésénél is figyelembe veszi a felsőoktatás munkarendjét, azt hogy az egyes félévekben eltérően alakulhat a foglalkoztatás, továbbá lehetővé teszi a rugalmas foglalkoztatást. A munkáltató a tanításra fordított időt hozzáigazítja az ellátandó feladatokhoz, az oktatóval szemben támasztott elvárásokhoz. A tanításra fordított idő magában foglalja a hallgatói felkészítés valamennyi formáját. Az értelmező rendelkezésekben foglaltak szerint a konzultáció a felsőoktatási intézmény oktatója által a hallgató részére biztosított, a hallgató tanulmányaival kapcsolatos személyes megbeszélés lehetősége.

A 95. §-hoz

A tanítás, tudományos kutatás szabadságát, a szakmai, módszerbeli önállóságot biztosító egyéni jogok mindazokat megilletik, akik közreműködnek a felsőoktatás feladatainak megvalósításában, így például ugyanezen jogosultságok biztosítottak a tanári munkakörben foglalkoztatottak és az oktatói feladatokat ellátó doktoranduszok számára is. A jogok mellett megfogalmazásra kerültek az oktatásban közreműködők alapvető kötelezettségei is, keretet adva ezzel az intézményi foglalkoztatási követelményrendszer részletszabályozásához.

A képzésben, oktatásban résztvevők alapvető kötelezettsége, hogy munkájuk során a felsőoktatás alapfeladatait, a hallgató tanulmányainak segítését minden esetben kiemelt feladatnak tekintsék.

A törvényjavaslat megteremti azon régi igény teljesítésére vonatkozó jogszabályi feltételeket, mely szerint a felsőoktatásban alkalmazottak is ingyen látogathatják a könyvtárat, múzeumot, más kiállítótermeket, továbbá a közoktatásban alkalmazott pedagógusokhoz hasonlóan hozzájárulást kaphatnak a munkájukhoz szükséges szakirodalom megvásárlásához, illetve könyvtári beiratkozáshoz.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény a közfeladatot ellátó személyt büntetőjogi szempontból fokozott védelemben részesíti, amely azt jelenti, hogy az ő sérelmükre elkövetett bűncselekmény büntetési tétele magasabb, mint az alap büntetési tétel.

A 96. §-hoz

A felsőoktatási intézmények működésének fontos szabályozási elve az intézmények szervezeti és működési, gazdálkodási autonómiájának biztosítása. A felsőoktatási intézmény szervezetének meghatározása és kialakítása intézményi hatáskörbe tartozik, amelyhez az iránymutatás legfontosabb elveit foglalja magában a javaslat az alapító okirat, a szervezeti és működési szabályzat tartalma, a döntéshozatali eljárás, a felsőoktatási feladatokhoz igazodó alapvető szervezeti egységek szervezésének tekintetében. Ehhez igazodóan a vezető megbízások kialakítása is intézményi hatáskör, kivéve a rektor jogkörét, amelyet a 29. § szabályoz.

Az intézményi döntéshozatal korlátját jelenti az a rendelkezés, amelyik meghatározza – az oktatói és kutatói munkakörben alkalmazottak létszámát alapul véve – azt a legmagasabb vezetői létszámot, amelyet költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény nem léphet túl.

A 97. §-hoz

Az oktatói, illetve tudományos kutatói munkakörben foglalkoztatottak – függetlenül attól, hogy munkavállalók vagy közalkalmazottak – nem kaphatnak kevesebb munkabért, illetve illetményt, mint amit az éves költségvetésről szóló törvényben meghatározott egyetemi tanári munkakör I. fizetési fokozatának garantált illetménye alapján állapítanak meg a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény alkalmazásával. Nem alkalmazható ez a szabályozás a megbízási szerződés keretében történő foglalkoztatásnál, tekintettel arra, hogy a polgári jogi szerződésben a felek szabad akarata határozza meg a megállapodás tartalmát.

A szabályozás új eleme, hogy lehetőséget, illetve törvényi garanciát teremt az oktatói, kutatói teljesítmény elismerésére. A javaslat meghatározza a forrás tervezésének kereteit, a forrás felhasználásának munkáltatóra nézve kötelező elveit, ennek keretében az egy munkavállalóra, közalkalmazottra jutó többletjárandóság minimális mértékét.

A 98. §-hoz

A törvényjavaslat meghatározza a felsőoktatás korábbi gyakorlatának és a munkáltatói, munkavállalói jogok és kötelezettségek alapján országosan kialakult érdekvédelmi és érdekegyeztetési rendszernek megfelelően a felsőoktatásban létrehozható fórumokat.

Intézményi érdekegyeztető tanács a felsőoktatási intézmény és az intézményi szakszervezet (szakszervezetek) megállapodása szerint jöhet létre. Létre kell hozni, ha az intézményi reprezentatív szakszervezetek kezdeményezik.

A munkaügyi kapcsolatokat, az élet- és munkakörülményeket, szociális kérdéseket és az intézményrendszert érintő kérdésekben kollektív szerződés kötésére van lehetőség. A

javaslat értelmében – kollektív szerződés esetén – a szervezeti és működési szabályzat részét képező foglalkoztatási követelmények, ezzel együtt az oktatói, kutatói teljesítmény elismerésének elvei, a kollektív szerződés részeként is meghatározhatók.

Az ágazati reprezentatív szakszervezetek képviselőinek, a munkavállalói oldalt képviselő Magyar Rektori Konferenciának és a munkaadói oldalt képviselő minisztériumoknak ma is működő közös fóruma a Felsőoktatási Érdekegyeztető Tanács.

A 99. §-hoz

A törvényjavaslat a felsőoktatással kapcsolatos állami hatáskörökön belül meghatározza a felsőoktatás fejlesztésével összefüggő hosszú távú fejlesztési terv elfogadására jogosult szervezetként az Országgyűlést, amely a fejlesztés irányainak meghatározása mellett az éves költségben meghatározott források biztosításával járul hozzá a felsőoktatási intézményrendszer működéséhez. Az Országgyűlés szerepe meghatározó a felsőoktatási intézmény létesítésére irányuló eljárásban is. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény rendelkezései szerinti eljárásban megadott működési engedélyben foglaltak az állami elismerésről szóló - a felsőoktatásról szóló törvény 1. számú mellékletét módosító - törvény hatálybalépésének napjától gyakorolhatók. A felsőoktatási intézmény regisztrációból való törlésének hatálya azonban nem a felsőoktatási törvény módosításával áll be, mivel a 37. § értelmében a felsőoktatási intézmény a nyilvántartásból való törlés napján szűnik meg.

A 100. §-hoz

A köztársasági elnök által gyakorolható felsőoktatással kapcsolatos jogosítványokat részben az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdésének i) pontja határozza meg. A köztársasági elnök egyetemi rektorra, illetőleg egyetemi tanárra vonatkozó kinevezési és felmentési jogosultsága, a kitüntetéses doktorra avatáshoz való hozzájárulás lehetőségének – a javaslat 65. §-a szerinti tartalommal – a legfőbb közjogi méltóság általi gyakorlása a felsőoktatás történetileg kialakult irányítási rendszerének felel meg, egyúttal jelzése a felsőoktatás társadalmi jelentőségének.

A köztársasági elnök kinevezésre, felmentésre vonatkozó döntését az oktatási miniszter 89. § szerinti előterjesztése alapján, kizárólag a törvényben meghatározott feltételek mérlegelését követően hozza meg.

A 101. §-hoz

A Kormány – a 153. § (1) bekezdése szerinti végrehajtási szabályozási jogosultságok mellett – meghatározó szerepet kap a felsőoktatás fejlesztésének alapját képező fejlesztési terv előkészítésében, annak Országgyűléshez való benyújtásában, a terv végrehajtásáról szóló beszámoló előkészítésében, az államilag támogatott képzésben felvehető hallgatói létszám meghatározásában, annak képzési területenkénti, képzési szintenkénti megosztásában, ösztöndíj alapításában.

A Kormány az államilag támogatott képzésben felvehető hallgatói létszám meghatározására vonatkozó jogosultságát kormányhatározati formában gyakorolja. A Kormány döntését a javaslat 53. § (3) bekezdése szerinti, az új belépők létszámkeretére vonatkozó szabályozás alapján, a közép- és hosszú távú munkaerő-piaci igények mérlegelésével, a gazdasági versenyképesség növelését szolgálva – a Felsőoktatási és Tudományos Tanács 112. § (3) bekezdése szerint kialakított javaslatában foglaltak ismeretében – hozza meg.

A Kormány a felsőoktatás képzési és kutatási minőségének emelése céljából ösztöndíjat alapíthat, illetőleg a már megállapított ösztöndíjak további működését biztosítja. A Kormány által alapított ösztöndíj – külön törvényben meghatározottak szerint – mentes a közterhektől.

A miniszterelnök bízta meg és menti fel a főiskolaként működő felsőoktatási intézmény rektorát, kinevezi és felmenti a főiskolai tanárt, megbízza a Magyar Akkreditációs Bizottság és a Felsőoktatási és Tudományos Tanács elnökét. A miniszterelnök e személyi kérdésekben az oktatási miniszter 89. §, 96. § (7) és (11) bekezdése, valamint 111. § (2) bekezdése és 113. § (2) bekezdése szerinti javaslata alapján hozza meg döntését.

A 102. §-hoz

Az oktatási miniszter ágazati irányítási jogosultsága a felsőoktatási intézmény fenntartójára, az intézmény jellegére tekintet nélkül kiterjed a felsőoktatási intézmények által folytatott valamennyi tevékenységre, koordinálja az ágazat tudománypolitikáját, az erre vonatkozó kormányzati tevékenységet.

A miniszter a felsőoktatásra vonatkozó kormányzati tevékenység elsődleges megvalósítójaként jogosult az ágazatra vonatkozó döntések előkészítésére, az ágazatot érintő tervezetek véleményezésére. Az oktatási miniszter az ágazat irányításának egységességét és a kiszámíthatóságot szolgáló jogosultságát a felsőfokú szakképzés tekintetében a szakképzésről szóló törvény alapján a szakképesítésért felelős miniszterekkel együttesen gyakorolja. Döntései szakmai megalapozását a Magyar Akkreditációs Bizottság és a Felsőoktatási és Tudományos Tanács, valamint a nemzeti és etnikai kisebbségi képzés tekintetében az Országos Kisebbségi Bizottság segíti.

Az Országos Kisebbségi Bizottság a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 98. §-ának (1) bekezdése alapján létrehozott, az oktatási miniszternek a nemzeti, etnikai kisebbségi óvodai neveléssel, iskolai oktatással, kollégiumi neveléssel kapcsolatos döntéseinek előkészítésében közreműködő szakmai testület.

A 103. §-hoz

Az oktatási miniszter ágazati irányítási feladatai egyrészt a felsőoktatás információs és pályakövetési rendszerének, az oktatási jogok érvényesülésének elősegítését szolgáló intézményrendszernek, az oktatási igazgatási szervezetnek a működtetését jelentik, másrészt a szervezéssel kapcsolatosan eljárási jellegűek.

Az oktatási miniszter jogosult előterjesztést tenni a köztársasági elnök, a miniszterelnök részére – nem állami felsőoktatási intézmény esetén a fenntartó által megküldött javaslat ismeretében – a rektori, tanári kinevezésekre.

A miniszter gyakorolja az ágazat egészére vonatkoztatott törvényességi ellenőrzési jogkörét, amelynek részletes szabályait a 105. § határozza meg. A felsőoktatási intézmény törvényes működésére vonatkozó felelősség elsődlegesen a fenntartóé. Ennek alapján elsődlegesen a fenntartói jogot gyakorló személy vagy szervezet a törvényességi ellenőrzés kötelezettje. Állami felsőoktatási intézmények tekintetében a fenntartói jogot gyakorló oktatási miniszter tesz eleget e kötelezettségnek, a 140. § (1) bekezdésében a honvédelmi és a belügyminiszterre meghatározott kivétellel.

A nem állami felsőoktatási intézményeket illetően a miniszter ágazati irányítói jogkörében eljárva a fenntartói működés törvényességét vizsgálja és van kezdeményezési jogosultsága a 105. §-ban meghatározott körben.

Nem szükséges a fenntartói működés előzetes vizsgálata, amennyiben a miniszteri hatáskör gyakorlását a felsőoktatási intézmény által szervezett vizsga eredményének, a kiállított bizonyítványnak, oklevélnek érvénytelenné nyilvánítását illetően a Magyar Akkreditációs Bizottság kezdeményezi.

A 104. §-hoz

A javaslat meghatározza az oktatási miniszter felsőoktatás-fejlesztéssel kapcsolatos feladatait. A miniszter a szakmai ellenőrzés rendszerének működtetése, a felsőoktatási fejlesztési tervek elkészítése mellett, különösen a felsőoktatásban folyó képzés tapasztalatainak értékelését, ennek alapján a képzési szakok szerkezetének rendszeres felülvizsgálatát végzi.

A 108. § szerinti ágazati minőségpolitika meghatározása során érvényesülnie kell a nők arányos szerepvállalása elvének. E rendelkezés a javaslat 9. §-ában meghatározott egyenlő bánásmódra vonatkozó követelménynek, illetve a 27. § (9) bekezdésében meghatározott, a szenátus által létrehozni rendelt esélyegyenlőségi bizottság működési céljának a megvalósulását szolgálja.

A miniszter által működtetett oktatásügyi közvetítő szolgálat a javaslatban biztosított oktatási jogokkal kapcsolatos viták rendezését elősegítő, a közvetítői tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvény hatálya alá nem tartozó vitás ügy rendezésére létrehozott szervezet.

Az oktatási miniszter a 140. § (1) bekezdésében meghatározott kivétellel ellátja az állami felsőoktatási intézmények fenntartói irányításából eredő feladatokat. Az állami felsőoktatási intézmények fenntartói tevékenységére a 115. § szabályai szerint az általános rendelkezésektől eltérő szabályok vonatkoznak. Az állami felsőoktatási intézményben irányító testület létrehozása kötelező. Az oktatási miniszter a költségvetési támogatás felfüggesztésének 115. § (8) bekezdése alapján alkalmazható megfelelő szankcióval élhet abban az esetben, ha a testület létrehozására a szenátus mulasztására visszavezethető okból nem kerül sor.

A kötelező jelleggel létrehozott irányító testületi jogosítványok a fenntartó, így az oktatási miniszter által sem gyakorolhatóak.

A 105. §-hoz

A törvényjavaslat alapján az oktatási miniszter törvényességi ellenőrzést gyakorol a nem állami felsőoktatási intézmények fenntartói tevékenysége felett. Az állam által fenntartott intézmények megfelelő működését elsődlegesen a fenntartói ellenőrzés 115. §-ban szabályozott szabályai biztosítják.

A törvényességi ellenőrzés elsődlegesen a fenntartóra vonatkozik és annak tevékenységén keresztül a felsőoktatási intézményre. Az ellenőrzés nem érinti a más jogszabályok alapján gyakorolható ellenőrzési, felügyeleti jogosítványokat, így különösen nem befolyásolja az ügyészi törvényességi ellenőrzés lefolytatásának lehetőségét.

A törvényességi ellenőrzés eredményeképpen gyakorolható jogosultságok a törvényes működés helyreállítását célozzák, a határidő megjelölésével adott felhívás, a perindítási lehetőség, a vizsgaszervezési jog felfüggesztése elsődlegesen a felsőoktatási intézmény működésének közvetett befolyásolását szolgálják.

A fenntartó felhívására vonatkozó előzetes eljárást nem kell alkalmazni a Magyar Akkreditációs Bizottság indítványára, a javaslat 103. § (2) bekezdése alapján kezdeményezett bírósági eljárás esetén.

Az oktatási miniszter törvényességi ellenőrzésére vonatkozóan a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás szabályairól szóló törvény rendelkezéseit a 151. § (7)–(8) bekezdésében meghatározott szabályoknak megfelelően kell alkalmazni. A bíróság eljárására a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény XX. fejezetének szabályait kell alkalmazni.

A 106. §-hoz

A törvényjavaslat meghatározza a felsőoktatás működésével kapcsolatos, a 15. §-ban, a 36. §-ban szabályozottak során, az alap- és mesterképzés indítása, illetve kar, doktori iskola létesítése, az egyetemi tanári kinevezéssel összefüggő, a 89. § szerinti döntést megelőző eljárások szabályait.

A felsőoktatással kapcsolatos hatósági eljárások, így az intézmény létesítésére, átalakulására vonatkozó elsőfokú eljárások lefolytatására a regisztrációs központ jogosult.

A regisztrációs központ eljárása nem minden esetben szükséges. Nem kerül arra sor, ha alap- és mesterképzés indítása, illetve kar, doktori iskola létesítése esetén a felsőoktatási intézmény által közvetlenül a Magyar Akkreditációs Bizottságtól kért szakértői vélemény támogató, vagy a nemleges véleménnyel az intézmény egyetért. Nézetkülönbség esetén az intézmény döntésétől függően kezdeményezhető a regisztrációs központ elsőfokú eljárása. Amennyiben az első fokon meghozott határozat ellen jogorvoslattal éltek, és a másodfokú eljárásban a Magyar Akkreditációs Bizottság ismételt szakértői véleményt ad, úgy

azt a korábbi szakértői eljárásában nem érintett tagjaiból létrehozott Felülvizsgálati Bizottság jogosult megadni.

Nem kerül sor hatósági eljárásra az egyetemi tanári kinevezéssel kapcsolatos véleménykérés esetén.

A másodfokon eljáró oktatási miniszter a doktori iskola létesítésére irányuló eljárásban a Magyar Akkreditációs Bizottság szakértői véleményéhez kötve van.

A 107. §-hoz

A 15. és 37., valamint a 106. §-ban meghatározott eljárások szervezeti feltételeként a Kormány központi hivatalként működő országos hatáskörű közigazgatási szervet hoz létre, amely ellátja az elsőfokú hatósági feladatokat. A regisztrációs központ irányítását, ellenőrzését az oktatási miniszter végzi, a központ részt vesz a miniszter 105. § szerinti ellenőrzési tevékenységében, ennek eredménye alapján a miniszter intézkedését kezdeményezi. A regisztrációs központ a nem költségvetési szervként működő felsőoktatási intézményekről közhiteles nyilvántartást vezet.

A központ az országgyűlési biztosok megkeresésére vizsgálatot folytat le.

A 108. §-hoz

A javaslat beépíti a felsőoktatás működését meghatározó rendelkezések közé a minőségfejlesztés rendszerét.

A felsőoktatásban az 1993. évi LXXX. törvény alapján jött létre az akadémiai minőség hitelesítését szolgáló Magyar Akkreditációs Bizottság. A felsőoktatási intézményeknek 2001. december 31-éig kellett meghatározniuk a felsőoktatás minőségpolitikai követelményrendszerének megfelelően szervezeti és működési szabályzatukban minőségbiztosítási rendszerüket. Az ágazati minőségfejlesztési rendszer az előzményekre épülően magában foglalja az ágazati minőségpolitika elveit, az intézménylétesítéssel és működéssel kapcsolatos minőség hitelesítését, az intézményi minőségfejlesztési programokat, továbbá a tevékenység elismerésére a minőségi díj alapítását.

Az intézményi minőségfejlesztési programokban kell meghatározni a 21. §-ban foglaltak szerint az intézményvezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési, értékelési, fogyasztóvédelmi feladatokat, továbbá az oktatói munka hallgatói véleményezésének rendjét.

Az intézményi minőségfejlesztési program végrehajtását nyilvánosságra kell hozni az egyetem, főiskola honlapján.

A 109. §-hoz

A javaslat a Magyar Akkreditációs Bizottságot a felsőoktatásban folyó képzés, tudományos kutatás, művészeti alkotó tevékenység minőségének értékelésére, az intézményi

minőségfejlesztési rendszer működésének vizsgálatára létrehozott szakértői testületként határozza meg.

A bizottság tevékenységének középpontjában a felsőoktatási intézmények intézménylétesítésével és működésével kapcsolatos minőségihitelesítés, ezzel kapcsolatos szakértői vélemény adása áll. Ugyanakkor közreműködik az ágazati minőségpolitika elveinek meghatározásában, az intézményi minőségfejlesztési rendszerek értékelésében, az Európai Felsőoktatási Térség minőségfejlesztésre irányuló együttműködéseiben, véleményezi a felsőoktatást érintő jogszabályokat, felsőoktatási szakértői jegyzéket készít és tart nyilván.

A 110. §-hoz

Az intézménylétesítéssel és működéssel kapcsolatos minőségihitelesítési feladatok magukban foglalják az új intézmények létesítésének előzetes véleményezését, alap- és mesterképzésben a szakok indításának véleményezését, az egyetemek és főiskolák képzésének, tudományos tevékenységének nyolcévenkénti értékelését, továbbá a 106. § szerint az intézményi szenátusok által kezdeményezett, a doktori iskolák létesítésére irányuló döntést és az egyetemi tanári pályázatok véleményezését, valamint a külföldi felsőoktatási intézmények magyarországi működése engedélyezésének eljárása során a szakértői vélemény megfogalmazását. A Magyar Akkreditációs Bizottság kezdeményezheti az oktatási miniszternél a 105. § szerint a fenntartói tevékenység ellenőrzését.

A 111. §-hoz

A Magyar Akkreditációs Bizottság független szakmai testület. Tagjai a felsőoktatási intézmények, a Magyar Tudományos Akadémia, egyéb kutatóintézetek, az Országos Köznevelési Tanács, az Országos Kisebbségi Bizottság, a felsőoktatás működésében érdekelt kamarák, országos szakmai szervezetek delegáltjai.

A Magyar Akkreditációs Bizottság jogi személyiségének deklarálásában, a testület kiemelt közhasznú szervezatként történő működtetésében, valamint a tagok és az elnök miniszterelnök által történő kinevezésében, továbbá a 106. §-ban, a felsőoktatási intézmények működésével kapcsolatos eljárásban meghatározott feladat- és jogkörében nyilvánul meg a testület önállósága és szakmai függetlensége.

A bizottság szervezeti és működési szabályzat szerint működik, munkáját titkárság segíti. A javaslat az oktatási miniszternek törvényességi ellenőrzést biztosít és meghatározza, hogy a működés anyagi feltételeit a tárca költségvetésében kell biztosítani.

Az átmeneti rendelkezések garantálják a központi költségvetési szervként működő titkárság átalakítása után az alkalmazottak további foglalkoztatását, a titkárság új feltételek közötti működését.

A 112. §-hoz

A javaslat az oktatási miniszter ágazati feladatkörében megvalósítandó feladatok döntés-előkészítésében közreműködő, véleményező és javaslattevő testületként határozza meg a Felsőoktatási és Tudományos Tanácsot.

A tanács tevékenységének középpontjában a felsőoktatás-fejlesztés, a finanszírozás, a kutatás és a fejlesztés kérdései szerepelnek. A korábbi államigazgatási döntés-előkészítési feladatokat felváltva a felsőoktatás egészét érintő, stratégiai jellegű feladatkörök, a felsőoktatás társadalmi-gazdasági beágyazottsága, az európai gyakorlattal összhangban a felsőoktatás és a munkaerőpiac, a kutatási innováció és gazdaság kapcsolatai határozzák meg a tanács munkáját. Ebből következően a felsőoktatás beiskolázásának, finanszírozásának, költségvetésének kérdései, az általános jogszabály-veleményezési feladatok alkotják a testület munkájának fő irányát.

Új eleme a szabályozásnak a minisztériumokkal történő önálló munkakapcsolat kialakítása, valamint az oktatási jogok miniszteri biztosításának megbízása előtti véleményezési jog gyakorlása.

A 113. §-hoz

A Felsőoktatási és Tudományos Tanács jogi személyiségének deklarálásában, a testület kiemelt közhasznú szervezetként történő működtetésében, valamint a tagok és az elnök kormányfő által történő kinevezésében is megnyilvánul a testület önállósága, szakmai függetlensége.

A függetlenség, valamint a tanács és szakmai szakértői bizottságainak összetétele adhat garanciát arra, hogy a társadalmi, a tudományos és a gazdasági élet közszereplői érdeemben közreműködjenek a felsőoktatás stratégiai feladatainak meghatározásában és abban, hogy megalapozott fejlesztési döntések szülessenek.

A tanács szervezeti és működési szabályzat szerint működik, munkáját a titkárság segíti.

A javaslat az oktatási miniszternek törvényességi ellenőrzési jogkört biztosít és meghatározza, hogy a működés anyagi feltételeit a tárca költségvetésében kell biztosítani.

A 114. §-hoz

A felsőoktatási intézmények vezető testületei az új intézményrendszernek megfelelően szenátussá alakulnak át. A törvény széleskörűen megnyitja a felsőoktatási intézmény létesítésének jogát. A 11. §-ban meghatározottak szerint a képzés szerkezetétől függően több fajta felsőoktatási intézmény jöhet létre, ugyanakkor valamennyi felsőoktatási intézmény – a törvénytervezet értelmében – működésében, a szakmai, igazgatási, gazdasági döntések meghozatalában azonos keretek között végezheti felsőoktatási tevékenységét. Az intézményvezetők rektorként látják el feladataikat.

A teljes intézményrendszer képviselőjét egy, az intézményvezetőkből álló testület, a Magyar Rektori Konferencia látja el a szabályzatában meghatározott működési rend szerint. A konferencia működésének feltételeit az intézmények biztosítják. A felsőoktatási intézményeket képviselő, illetőleg szakembereikből álló két testületet nevesít még a javaslat: az Országos Doktori Tanácsot és az Országos Kredittanácsot.

A 115. §-hoz

A fenntartói jog gyakorlója, a fenntartó felelős az adott intézmény működtetéséhez szükséges tárgyi, pénzügyi és személyi feltételek biztosításáért, ugyanakkor joga és kötelezettsége az intézmény törvényes működésének a fenntartása. A fenntartó erre vonatkozó különleges szerepét a fenntartói jog átadására vonatkozó 17. §-ban található rendelkezések hangsúlyozzák. A fenntartó személyének változása esetén a fenntartóra vonatkozóan külön engedélyezési eljárást folytat le a regisztrációs központ és annak eredménytelensége esetén az átadásról szóló megállapodás jóváhagyását megtagadja.

A fenntartónak a törvényes intézményi működésre vonatkozó joggyakorlása nem lehet visszaélészerű, nem sértheti az intézményi működés autonóm jellegét, így a javaslat a fenntartói joggyakorlás különös korlátait is meghatározza.

A fenntartó döntési jogosultságait az állami felsőoktatási intézmény esetében mindenkor, nem állami felsőoktatási intézményben a fenntartó döntésétől függően létrehozandó irányító testület működése korlátozza. Az intézmény döntésére vonatkozó irányító testületre át nem ruházott fenntartói döntések – így a felsőoktatási intézmény alapító okiratának módosítása, az intézmény átalakulása, megszüntetése – a 25. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint csak az irányító testület kezdeményezésére hozhatók meg.

Az állami felsőoktatási intézményben a fenntartó nem gyakorolhatja az irányító testület jogkörébe tartozó 25. § szerinti jogosítványokat, állami felsőoktatási intézmény esetén irányító testület létrehozása kötelező.

A 116. §-hoz

Külföldi felsőoktatási intézmények akkor működhetnek Magyarországon, ha abban az országban, ahol székhelyük van, államilag elismert felsőoktatási intézménynek minősülnek, és az általuk kiadott okiratokat a származási állam joga szerint államilag elismert felsőoktatási oklevélnek, fokozatnak ismerik el.

Amennyiben a külföldi felsőoktatási intézmény magyarországi működését nem nemzetközi megállapodás szabályozza, az intézménynek a magyarországi működésre vonatkozóan engedélyt kell beszereznie a regisztrációs központtól, mely eljárásban szakértőként működik közre a Magyar Ekvivalencia és Információs Központ, valamint a Magyar Akkreditációs Bizottság. A regisztrációs központ a szakértői vélemények figyelembevételével mérlegelheti az engedély kiadását: amennyiben azt állapítja meg, hogy a kérelmet benyújtó intézmény a származási állam joga szerint államilag elismert felsőoktatási intézmény és az általa kibocsátott oklevél is felsőfokú oklevélnek minősül, azonban ez az oklevél nem feleltethető meg valamely Magyarországon megszerzhető végzettségnek, illetve szakképzettségnek, a központ az engedély kiadását megtagadhatja.

A már – oktatási miniszteri engedéllyel rendelkező – jogszerűen Magyarországon működő külföldi felsőoktatási intézmények 2010. december 31-ig kötelesek lefolytatni az új törvény szerinti engedélyezési eljárást.

Az eddigi tapasztalatok alapján az engedélyezési eljárás előírása szükséges annak biztosítása érdekében, hogy Magyarországon csak olyan külföldi intézmények, szervezetek folytathassanak képzési (felsőoktatási) tevékenységet, amelyeket a származási államban már egy minőségbiztosítási, akkreditációs eljárásban minősítettek és a költségtérítésért valóban olyan oklevélet nyújtanak, amelyeket magyar hallgatóik a későbbiekben hasznosítani tudnak továbbtanulás, illetve a munkaerőpiacon történő elhelyezkedés céljára.

A 117. §-hoz

A magyar felsőoktatási intézmények Magyar Köztársaság területén kívül szervezett székhelyen kívüli képzésének előfeltétele, hogy az oktatási miniszter – a Magyar Akkreditációs Bizottság szakvéleménye alapján – engedélyezze azt. E rendelkezés biztosítja, hogy a magyar felsőoktatási intézmények határon átnyúló képzéseiket a magyar felsőoktatás képzési követelményeivel összhangban szervezzék meg.

A külföldi és magyar felsőoktatási intézmények által szervezett magyar, külföldi vagy közös oklevélhez vezető közös képzések folytatásának feltétele, hogy a közös képzésben részt vevő intézmények a székhelyük szerinti államban államilag elismert felsőoktatási intézmények legyenek, származási államuk joga szerint az általuk kiadott okiratok államilag elismert felsőfokú oklevélnek minősüljenek, valamint, hogy a közös képzésre vonatkozó megállapodásukból egyértelműen kiderüljön, hogy a magyar rendszerbe hogyan illeszkedik a közös képzés.

A 118. §-hoz

A hallgatói mobilitás elősegítése érdekében a magyar állampolgárok külföldi felsőoktatási tanulmányaikhoz különféle támogatást kapnak a magyar államtól. Így az Európai Gazdasági Térséghez tartozó országok felsőoktatási intézményeiben folytatott tanulmányaikhoz hallgatói hitelt vehetnek fel, a tanulmányok folytatásának helyétől függetlenül diákigazolványra válnak jogosulttá, emellett külföldi képzésük finanszírozására az Oktatási Minisztériumtól ösztöndíjat pályázhatnak meg.

A 119. §-hoz

A javaslat szerint a nem magyar állampolgárok főszabályként Magyarországon csak költségtérítéses képzésben vehetnek részt. A javaslat nemzetközi kötelezettségvállalásainkkal összhangban meghatározza a nem magyar állampolgárok közül azt a személyi kört, amely magyar felsőoktatási intézményben államilag finanszírozott képzésben is részt vehet, így például az Európai Gazdasági Térséghez tartozó országok állampolgárait, a menekülteket, menedékeseket stb. A hallgatói jogviszony létesítésének speciális feltétele, hogy a külföldi állampolgárok – akik Magyarországon nem rendelkeznek lakóhellyel – felvételüket követően

megszerezzék az idegenrendészeti jogszabályok által előírt beutazásra és tartózkodásra jogosító engedélyt.

Az államilag finanszírozott képzésben tanulmányokat folytató külföldi állampolgárokat automatikusan azonban nem illetik meg mindazok a szociális juttatások, mint a magyar hallgatókat. Az államilag finanszírozott képzésben részt vevő külföldiek nemzetközi megállapodás alapján jogosultak szociális juttatásokra, valamint a magyar hallgatókkal azonos módon illetik meg a szociális juttatások a Magyarországon élő menekült, menedékes, bevándorolt, letelepedett státuszú hallgatókat, továbbá az európai uniós joggyakorlat alapján az Európai Gazdasági Térséghez tartozó országok migráns munkavállalóit és gyermekeiket is, utóbbiakat állampolgárságtól függetlenül.

A 120. §-hoz

A javaslat a felsőoktatási intézmények alapító okiratában meghatározott feladatok végrehajtásához szükséges gazdálkodási jogosítványokat sorolja fel, szem előtt tartva a közpénzek és közvagyon hatékony felhasználásának követelményeit. E gazdálkodási jogosítványok – mint például a költségvetési szerv vezetőjének az előirányzatok közötti teljes körű átcsoportosítási lehetősége, a felsőoktatási intézmények előirányzati, illetve pénzmaradványának a jogosultsági elszámolást követő görgetése, kincstári vagyon utáni részesedés címen történő befizetési kötelezettség alóli mentesülés (ha azt beruházási, illetve felújítási célra fordítják), hosszú távú (20 éves) kötelezettségvállalás lehetősége – részben az intézmények költségvetési szervként való működéséből erednek, illetve részben többletjogosítványokat jelentenek a más központi költségvetési szervek számára az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvényben biztosítottakhoz képest.

Az állami felsőoktatási intézményeknek a javaslat 120. § (3) bekezdésében szereplő többletjogosítványa, hogy az államháztartásról szóló törvény 18/C. § (6) bekezdésében felsorolt pénzforgalmi számlatulajdonosokhoz hasonlóan az átmenetileg szabad pénzeszközeiket a Magyar Államkincstár hálózatában értékesített állampapírba fektethetik, amely jogosítvány azonban csak a saját bevételek körében érvényesíthető.

Az államháztartási törvényben meghatározottakhoz képest további gazdálkodási többletjogosítvány, hogy az állami felsőoktatási intézmények a vállalkozási tevékenységből származó eredményüknek a társasági adó általános mértékével megegyező százalékát nem kötelesek a központi költségvetésbe befizetni, ha azt alapfeladatainak ellátására, az alapfeladatainak ellátását szolgáló tulajdonszerzésre, illetve a felsőoktatási intézmények hozzájárulásával létrehozandó kockázatfedezeti alapba történő befizetésre fordítják. A tervezet e ráfordítások vonatkozásában több korlátot is meghatároz: a felsőoktatási intézménynek elsősorban a vagyonkezelésében lévő (kincstári) vagyonelemek állagának megóvásáról, illetve azok pótlásáról kell gondoskodnia, és csak ezután tehet szert saját vagyonra, illetve a javaslat szabályozza a kockázatfedezeti alapon való részvétel, abba történő befizetés és az alap forrásai felhasználásának feltételeit.

A 121. §-hoz

A javaslat határozza meg a gazdálkodó szervezetek felsőoktatási intézmények által történő alapítására vonatkozó jogszabályi kereteket. Az állami felsőoktatási intézmények

esetében továbbra is az államháztartási törvény előírása irányadó, azonban gazdálkodó szervezetek a felsőoktatási intézmény saját bevételéből és a tulajdonában lévő (kincstári körön kívüli) vagyonnal a Kormány hozzájárulása nélkül, de a Kormány rendeletében meghatározott módon alapíthatóak.

A költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény alapfeladatainak biztonságos ellátását hivatott szolgálni, hogy az csak olyan gazdálkodó szervezetet hozhat létre, illetve olyan gazdálkodó szervezetben vehet részt, amelyben felelőssége nem haladja meg vagyoni hozzájárulása mértékét, ahol pénzbeli hozzájárulás csak az intézmény saját bevételének terhére teljesíthető, továbbá a felsőoktatási intézmény a gazdálkodó szervezet hiányát csak a kincstárnál vezetett külön célelszámolási számlán kezelt saját bevételéből finanszírozhatja. Szintén garanciális elemként jelenik meg, hogy – az államháztartási törvénnyel összhangban – az állami felsőoktatási intézmény gazdálkodó szervezete további gazdálkodó szervezetet nem alapíthat, és gazdálkodó szervezetben részesedést nem szerezhethet.

A 122. §-hoz

A javaslat meghatározza az intézményfejlesztési és felhalmozási tevékenységeknek – az államháztartási törvény rendelkezéseitől eltérő – szabályait.

Kincstári vagyon értékesítésére továbbra is csak akkor van lehetőség, ha a kincstári vagyonért felelős miniszter jóváhagyja annak a kincstári vagyoni körből történő kikerülését, ugyanakkor e jóváhagyás nem tagadható meg, ha az ingatlan értékesítéséből származó bevétel a felsőoktatási intézmény alapfeladataihoz kapcsolódó felújítási, beruházási és egyéb fejlesztési célra fordítják. Ilyen fejlesztések lehetnek különösen a Public/Private Partnership (PPP) keretében megvalósuló fejlesztések.

A § további rendelkezései a PPP-konstrukcióban megvalósuló fejlesztési projektek feltételeinek megteremtését hivatottak szolgálni.

A 123. §-hoz

A javaslat a felsőoktatási intézmények számára megteremti annak lehetőségét, hogy saját, a kincstári körön kívüli vagyonra tegyenek szert. E felhalmozási tevékenységet azonban csak forrásaik erősen korlátozott körének terhére végezhetik, illetve elsősorban a vagyonkezelésükben lévő kincstári vagyon állagának megőrzéséről kell gondoskodniuk.

Az állami felsőoktatási intézmények hitelt vehetnek fel. E hitel célja csak pályázatokhoz szükséges önrész biztosítása, a pályázati utófinanszírozásból származó likviditási zavar kezelése lehet, illetve az intézményfejlesztési tervben meghatározott feladatokhoz kapcsolódhat. Itt kapcsolódnak össze a saját bevételre, a saját vagyonra, illetve a saját vagyon megterhelésére vonatkozó jogosítványok.

Az éves költségvetésről szóló törvény határozza meg azt a keretösszeget, amelynek mértékéig az állami felsőoktatási intézmények a fenti hitelfelvételen keresztül eladósodhatnak, ezzel tartva kordában az állami szféra adósságállományának növekedését.

A 124. §-hoz

A § az államháztartási törvény azon rendelkezéseit sorolja fel, amelyek alól a központi költségvetési szervként működő felsőoktatási intézményeket az államháztartási törvény és a felsőoktatási törvény költségvetési gazdálkodásra vonatkozó szabályozásai összhangjának megteremtése érdekében mentesíteni szükséges.

A 125. §-hoz

A javaslat meghatározza a felsőoktatási intézmények és azok létesítményei által nyújtott szolgáltatásoknak azon csoportjait, amelyekhez az államilag finanszírozott képzésben részt vevő hallgatók ingyenesen, illetve térítési díj fejében férhetnek hozzá.

A 126. §-hoz

A § tartalmazza, hogy melyek azok a felsőoktatási intézmények által a költségtérítéses képzésben részt vevő hallgatóknak nyújtott szolgáltatások, amelyek ellenértékét a költségtérítés részeként megfizetettnek kell tekinteni, illetve melyek azok, amelyek a költségtérítési díj összegén felül fizetett térítési díj fejében vehetőek igénybe.

A javaslat a költségtérítés minimális díját a szakmai feladatra jutó folyó kiadások egy hallgatóra jutó hányadának arányában állapítja meg. A szakmai feladatra jutó folyó kiadásokat a 147. § értelmező rendelkezése definiálja.

A javaslat megteremti annak lehetőségét, hogy gazdálkodó szervezetek képzési kapacitást vásároljanak a felsőoktatási intézményektől. A hallgatói jogviszony létesítésének ilyen esetekben is előfeltétele, hogy a potenciális hallgató megfeleljen a hallgatói jogviszony létesítésére megfogalmazott – általános – feltételeknek (pl. sikeres felvételi vizsgát tegyen).

A 127. §-hoz

A javaslat meghatározza azokat a forrásokat – fenntartó által biztosított támogatás, az államháztartás alrendszeréből származó támogatás, átvett pénzeszköz és az intézmények államháztartáson kívülről származó bevételei –, amelyek felhasználásával a felsőoktatási intézmények tevékenységüket végzik, gazdálkodnak.

A normatív támogatás rendszerét a Kormány az éves költségvetési törvényben megállapított összeg figyelembevételével határozza meg.

A javaslat szerint a felsőoktatás rendszerének finanszírozása a központi költségvetés terhére szektorsemlegesen, három csatornán keresztül történik – normatív alapon és pályázati úton, valamint megállapodás alapján adható támogatás –, ahol a normatívák összege a nemzetgazdasági bruttó havi átlagkeresethez kötve kerül megállapításra.

A 128. §-hoz

A javaslat határozza meg a központi költségvetés terhére pályázati úton és megállapodás alapján adható támogatások jogcímeit, továbbá bizonyos szervezetek, testületek körében a hallgatói juttatásokhoz biztosított támogatás, illetve a képzési, tudományos célú és fenntartói normatíva keretösszegének arányában rögzíti a megállapodás alapján nyújtható támogatás összegét.

A 129. §-hoz

A törvényjavaslat felsorolja a hallgatói juttatás elemeit, illetve meghatározza az ahhoz nyújtott normatív támogatás számítási módját. A képzési, tudományos célú és fenntartói támogatáshoz hasonlóan a hallgatói juttatások értéke is a tárgyévet megelőző második évre számított, a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett nemzetgazdasági bruttó havi átlagkereset értékéhez kötve kerül megállapításra.

A 130. §-hoz

A javaslat határozza meg a normatív működési támogatások értékének ötven százalékát adó képzési támogatást és a fedezetéül szolgáló előirányzat megállapításának módját.

A képzési támogatás a felsőoktatási intézmény által nyújtott oktatási szolgáltatások megszervezéséhez járul hozzá. A képzési támogatás az államilag támogatott hallgatói létszám és a képzési ciklusokra – a képzés jellegére tekintettel differenciáltan – megállapított normatíva alapján kerül meghatározásra.

A képzési normatíva értékének meghatározása a tárgyévet megelőző második évre számított, a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett nemzetgazdasági bruttó havi átlagkereset értékéhez kötve történik a javaslat 3. számú mellékletében megadott szorzók alkalmazásával.

A 131. §-hoz

A működési támogatások normatív rendszerének második eleme a tudományos célú támogatás, amely a felsőoktatási intézményben folyó képzéssel összefüggő kutatás céljait szolgálja. A tudományos célú támogatás jogcímen rendelkezésre álló összegnek el kell érnie az adott évben a képzési támogatás teljes összegének ötven százalékát.

A támogatás elosztása részben a felsőoktatási intézményekben munkaviszonyban, illetve közalkalmazotti jogviszonyban oktatói és kutatói munkakörben foglalkoztatottak – ideértve az államilag támogatott képzésben részt vevő doktorandusz hallgatókat is – létszámára tekintettel történik. A támogatás elosztásában a minőségi elemet erősíti, hogy a tudományos támogatás jogcímen rendelkezésre álló összeg legalább ötven százalékát a felsőoktatási intézmények kutatási teljesítménye alapján kell elosztani.

A 132. §-hoz

Az állami felsőoktatási intézmények fenntartási költségeihez járul hozzá a fenntartói támogatás. A fenntartói támogatás jogcímen rendelkezésre álló összeg – a tudományos célú támogatáshoz hasonlóan – nem lehet kevesebb, mint az adott évben a képzési támogatás teljes összegének ötven százaléka. A támogatás elosztása a felsőoktatási intézmények által munkaviszonyban, illetve közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatottak létszáma, valamint az államilag támogatott képzésben részt vevő hallgatói létszám alapján történik.

Míg a képzési és tudományos célú támogatások szektorsemlegesek (az államilag finanszírozott férőhelyre felvett hallgatókkal együtt mozognak), addig a fenntartói támogatás csak az állami felsőoktatási intézmények finanszírozását szolgálja.

A 133. §-hoz

Az intézményi hallgatói önkormányzatok működéséhez és feladataik elvégzéséhez a tárgyi és anyagi feltételeket továbbra is a felsőoktatási intézmények vezetése biztosítja a hallgatói normatíva terhére, ugyanakkor a §-ban meghatározásra került annak éves mértéke.

A 134. §-hoz

A javaslat a felsőoktatásban adományozható állami ösztöndíjak részletes feltételeinek meghatározását a Kormány jogalkotási kötelezettségeként szabályozza.

A 135. §-hoz

A javaslat szerint a felsőoktatási intézmények alapfeladataikkal összefüggő beruházási, fejlesztési, képzési kockázatfedezeti alapot hozhatnak létre. A kockázatfedezeti alap a felsőoktatási intézmény fejlesztéséhez, beruházásához nyújthat biztosítékot az üzleti alapú hitel kedvezményes felvételéhez, továbbá a kockázatfedezeti alaphoz finanszírozható az előre nem látható eseményekből bekövetkező károk elhárítása, valamint hozzájárulás teljesíthető a megszűnő felsőoktatási intézmény hallgatói intézményváltásból eredő költségeinek viseléséhez.

A 136. §-hoz

A rendelkezés meghatározza a kockázatfedezeti alap felállításának, ahhoz való csatlakozásnak a feltételeit, továbbá az alapba történő befizetés mértékét, külön részletezve, hogy az állami intézmények mely forrásaik terhére teljesíthetnek befizetéseket. E befizetés forrását költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény esetén a saját bevétel terhére lehet teljesíteni.

A 137. §-hoz

A javaslat széleskörűen megnyitja a felsőoktatási intézmény létesítésének jogát, ugyanakkor meghatározza az egyes fenntartóknak és az általuk fenntartott felsőoktatási intézményeknek a főszabálytól eltérő jogait és kötelezettségeit. A javaslat alapelveként fogalmazza meg azt az elvárást, hogy az állami és helyi önkormányzat által fenntartott felsőoktatási intézmény ne legyen elkötelezett egyetlen vallás vagy világnézet mellett sem. Ezen elvárást a nem állami intézményben csak az államilag támogatott képzésben indokolt követelményként meghatározni.

A magán felsőoktatási intézményekben foglalkoztatottak alapvetően munkaviszonyban látják el oktatói feladataikat, ehhez kapcsolódóan határozza meg a javaslat az eltérő rendelkezéseket. Ugyancsak eltérésre ad lehetőséget a költségtérítéses képzést illetően a rendelkezés. Kitér a szabályozás arra, hogy milyen feltételekkel biztosítható az intézményi érdekegyeztetési fórum, továbbá arra, hogy irányító testület hiányában a szenátus elnöki feladatait a rektor, az irányító testület hatásköreit a fenntartó látja el.

A javaslat meghatározza, hogy a magán, illetve a helyi önkormányzat és az országos kisebbségi önkormányzat által fenntartott felsőoktatási intézmények milyen, a központi költségvetés terhére biztosított támogatásokra és milyen feltételek mellett jogosultak. A bekezdés értelmében a magán, illetve a helyi önkormányzat és az országos kisebbségi önkormányzat által fenntartott felsőoktatási intézmények az állami fenntartásúakkal azonos feltételek mellett jogosultak a hallgatói juttatásokhoz nyújtott, valamint a képzési és tudományos célú normatív költségvetési támogatásokra.

A magán, illetve a helyi önkormányzat és az országos kisebbségi önkormányzat által fenntartott felsőoktatási intézmény szintén az állami felsőoktatási intézményekkel azonos módon és feltételekkel vehet részt a javaslat 128. §-ának (1) bekezdésében meghatározott pályázatokon, továbbá a törvényjavaslat 128. §-ának (2) bekezdése alapján az állami felsőoktatási intézményekkel azonos módon és feltételekkel köthető vele megállapodás.

Ezek az intézkedések hivatottak szolgálni a felsőoktatás rendszerének szektorsemleges finanszírozását.

A 138. §-hoz

A magán felsőoktatási intézmények alaptevékenységüket, azaz az oktatás, a tudományos kutatás, a művészeti alkotó tevékenységeket közhasznú szervezetként vagy vállalkozásként végezhetik.

A magán felsőoktatási intézmények körében az állami felsőoktatási intézményekre, a törvényjavaslat 120–123. §-aiban meghatározott gazdálkodási szabályokat csak akkor kell alkalmazni, ha a felsőoktatási intézmény alapító okirata eltérően nem rendelkezik. Ez ad arra lehetőséget, hogy a fenntartói szándékok érvényesüljenek az intézmény működtetésében.

A rendelkezések értelmében, amennyiben a magán felsőoktatási intézmény feladatai ellátásához kincstári vagyonelemeket is felhasznál, akkor a gazdálkodás során e vagyonelemek körében a kincstári vagyonnal való gazdálkodásra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A javaslat előírja, hogy a magán felsőoktatási intézmény olyan kötelezettségeiért, amelyek teljesítéséhez vagyona nem elégséges, a fenntartó kezességként felel, illetve – a jogok és kötelezettségek átszállására vonatkozóan – rendelkezik a jogutód nélküli megszűnés esetére.

A 139. §-hoz

Az egyházi felsőoktatási intézményekre vonatkozó különös rendelkezések azokat a szabályokat határozzák meg, amelyek az egyházi fenntartó jogosultságából adódóan eltérnek a magán és költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények működésének szabályaitól.

A lelkiismereti és vallásszabadságáról, valamint az egyházakról szóló 1990. évi IV. törvény 17. §-a alapján az egyházi jogi személy elláthat minden olyan nevelési-oktatási tevékenységet, amelyet törvény nem tart fent kizárólagosan az állam, az állami szerv vagy állami intézmény számára. E tevékenység körében az egyházi jogi személy intézményt létesíthet, tarthat fent. E rendelkezésekkel összhangban szabályoz a javaslat. Az Alkotmánybíróság több határozatában foglalkozott az állam és az egyház elválasztásával. Így például a 4/1993. (II. 12.) AB határozat mutatott rá arra, hogy: „Az állam vallási semlegességét kifejezetten előírja és garantálja az Alkotmány 60. § (3) bekezdése, amely szerint a Magyar Köztársaságban az egyház az államtól elválasztva működik. Az elválasztás elvéből az következik, hogy az állam sem az egyházakkal, sem valamelyik egyházzal nem kapcsolódhat össze intézményesen; hogy az állam nem azonosíthatja magát egyetlen egyház tanításával sem; továbbá, hogy az állam nem avatkozik be az egyházak külső-belső ügyeibe, és különösen nem foglalhat állást hitbéli igazságok kérdésében... Mivel az állam éppen azokban a tartalmi kérdésekben nem foglalhat állást, amelyek a vallást vallássá teszik, a vallásról és az egyházzal csak elvont, minden vallásra vagy egyházra egyaránt alkalmazható keretszabályokat alkothat...”

Az egyházi felsőoktatási intézmények a fenti törvény és az egyházak hitéleti és közcélú tevékenységének anyagi feltételeiről szóló 1997. évi XXIV. törvény keretei között gazdálkodnak, ugyanakkor a javaslat lehetővé teszi, hogy közhasznú szervezetként működhessenek. A felsőoktatási intézmény működésének kereteit a felsőoktatási törvény és a fenntartó egyház sajátos rendelkezései adják, szabályzatukat ennek megfelelően határozzák meg.

A fentiekből következően valamennyi egyházi felsőoktatási intézmény tekintetében a törvényjavaslat az általános rendelkezéseitől eltérő foglalkoztatási feltételeket határoz meg az egyenlő bánásmódról szóló törvény keretei között, illetve a 89. §-ban foglaltak szerint tesz javaslatot a főiskolai tanári és az egyetemi tanári kinevezésekre. A felvételre jelentkezés feltételeként is kiköthető az adott vallás elfogadása. Tekintettel van a szabályozás arra is, hogy az egyházi felsőoktatási intézmények többsége csak hitéleti képzést folytat, amely tartalmának, követelményeinek, a képzés személyi feltételeinek meghatározása az egyház jogköre.

A Magyar Köztársaság és az Apostoli Szentszék között létrejött megállapodás alapján a Magyar Katolikus Egyház, továbbá a kormánnyal a felsőoktatási feladatok ellátására megállapodást kötött egyházak által fenntartott felsőoktatási intézmények, illetve a későbbiek során megállapodást kötő intézmények a 127. § szerint az állami felsőoktatási intézményekkel

azonos normatív támogatásra jogosultak – hitéleti és nem hitéleti képzésben is – azzal, hogy a fenntartói kötelezettségekből adódó feladatokat a fenntartó egyház látja el.

A hitéleti képzés sajátosságát figyelembe véve az új, többciklusú képzésben is biztosítja az állam a megállapodás szerinti támogatást. Több olyan egyházi kollégium működik, amelyet egyházi jogi személy jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége tart fenn. A javaslat – az intézmények jogállását nem érintve – a diákokthoz megjelölést használja és az állam a fenntartó feladataihoz továbbra is biztosítja a támogatást.

A 140. §-hoz

Az állami felsőoktatási intézmények körében a katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézmények nem tartoznak az oktatási tárca fenntartói hatáskörébe. A felsőoktatási intézmények szervezete és vezetési rendszere eltér a polgári felsőoktatási intézményekétől, ezért a javaslat tételesen sorolja fel azokat az alkalmazottakra, a hallgatókra vonatkozó elveket, a vagyoni és költségvetési kérdésköröket, ahol a fenntartó tárcák szabályozásai az általános rendelkezésektől eltér.

A javaslat új vonása, hogy a katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézményekben a nem katonai és nem rendvédelmi polgári szakokon is a törvény főszabályai szerint folyhat államilag finanszírozott képzés. A polgári szakokon az államilag finanszírozott helyek biztosításáról a 101. §-ban meghatározottak szerint a Kormány dönt.

A 141. §-hoz

Az orvos- és egészségtudományi képzést folytató felsőoktatási intézmények feladatrendszerében az oktatás, a kutatás és gyógyító-megelőző tevékenység egymástól elválaszthatatlan egységben jelenik meg és az egészségügyi szolgáltatás egyetemi intézményei, a klinikák szervezetenként is a kari struktúra részeként működnek. A javaslat ezért önálló szakaszban foglalja össze azokat a kérdéseket, feladatokat, amelyek a felsőoktatás részeként jelennek meg és amelyekre vonatkoznak az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírásai is.

A felsőoktatási intézmények keretei között folyó egészségügyi szolgáltatás intézményei működési formájukat tekintve lehetnek a felsőoktatási intézmény szervezeti egységei vagy az egyetemtől elkülönült szervezetben működő önálló intézmények. A klinikák az egyetemtől elkülönülten gazdasági társaság vagy közhasznú társaság fenntartásában is működhetnek.

A központi költségvetési szervként működő felsőoktatási intézményben alapvetően a gyógyító-megelőző feladatok teljesítésének védettségét biztosítja az egészségügyi szolgáltató részjogkörben való gazdálkodása, illetőleg az egyetem szervezetén kívüli működés esetében a központi költségvetési szervként történő működés lehetőségének biztosítása.

A javaslat külön taglalja azokat a feladatköröket, amelyek finanszírozása az Országos Egészségbiztosítási Pénztáron keresztül történik, valamint azokat az egészségügy körébe tartozó feladatokat, amelyek finanszírozását az egészségügy fejezetében tervezik meg. Az

egészségügyi feladatokhoz biztosított források, feladattámogatások elkülönült számlán történő kezelését a javaslat biztosítja.

Az orvos- és egészségtudományi képzést folytató felsőoktatási intézményekben az előzőekben jelzett sajátosságok miatt is indokolt annak biztosítása, hogy az oktató és a gyógyító-megelőző feladatokban egyaránt közreműködők esetében a munkaidőalap szabályozott megosztásával történhessen az alkalmazás.

A javaslat a sajátos kettős kötődésű feladatrendszer miatt biztosítja az egészségügyi szolgáltatás irányítását végző magasabb vezetői funkciót és vonja ki az irányító testület hatásköréből az egészségügyi szolgáltatásokkal összefüggő feladatokat (24. §).

Az Egészségügyi Minisztérium részben az egészségügyi szolgáltatás feladatrendszerével, részben az egészségügy szakmai kompetenciájába tartozó feladatok finanszírozásával összefüggésben kap eltérő jogosultságot a gazdálkodás tervezési és ellenőrzési feladataiban, a gazdasági társasági forma létrehozásakor az alapítói közreműködésben, illetőleg az irányító testületekbe történő meghívotti státus biztosításában.

A javaslat a Kormányt hatalmazza fel az egészségügyi feladatokkal összefüggő irányítási és finanszírozási kérdések rendeletben történő szabályozására.

142. §-hoz

A javaslat az orvos- és egészségtudományi képzést folytató egyetemeken a képzés, kutatás és gyógyító-megelőző feladatok egységét biztosítva, valamint az egészségügyi ágazat törvény által meghatározott, a felsőoktatást érintő feladatainak megvalósítása érdekében az egyetemek szervezeti egységeként határozza meg az orvos- és egészségtudományi centrumot.

Az egyetem tanácsa a centrumot akkor hozza létre, ha azt az érintett karok szervezeti egységei kezdeményezik.

A centrum – a működési tapasztalatok figyelembevételével, a jelenlegi szabályozástól eltérően – a klinikákat, az érintett karokat és azokhoz kapcsolódó szervezeti egységeket fogja egységbe. Az egyetem más szervezeti egységeitől eltérően a centrum a törvényben meghatározott körben gyakorolja a vagyonnevelői jogokat és a 141. § (2) bekezdésben a klinikáknak biztosított részjogkörűség és kincstári számla, valamint az előirányzatai feletti rendelkezési jog megilleti a centrumot is. A centrum magasabb vezetői beosztású elnöke hasonló jogosultságokkal rendelkezik, mint azok az egészségügyi szolgáltatásért felelős vezetők, akiket azokban a felsőoktatási intézményekben bíznak meg, amelyekben nem hoznak létre orvos- és egészségtudományi centrumot.

A 143. §-hoz

Az agrártudományi képzést is folytató felsőoktatási intézményekben az agrárképzést folytató karok és e karokhoz kapcsolódó szervezeti egységek az agrárágazati feladataik hatékony megvalósítása érdekében hozhatnak létre agrártudományi centrumot.

A centrum részére biztosított a részjogkörű költségvetési egységként történő működés, az előirányzatainak kincstári számlán történő kezelése, és az elnököt megilleti az előirányzatok feletti rendelkezési jog.

Az elnök magasabb vezetői beosztású vezető és megválasztásának rendjét az intézményi szervezeti és működési szabályzatban kell meghatározni, jogosultságait az orvos- és egészségtudományi centrum elnökéhez hasonlóan a szabályzat határozza meg.

A centrum az agrárágazat körébe tartozó, a törvényben megjelölt feladatainak megvalósításához az agrártárca költségvetésében meghatározott mértékű elkülönített forrásból kap támogatást.

A javaslat a Kormányt hatalmazza fel az agrárfeladatokkal összefüggő irányítási és finanszírozási kérdések rendeletben történő szabályozására.

A 144. §-hoz

A művészeti képzést illetően a tehetségfejlesztés sajátos személyközpontú feladatai, az egyes művészeti ágak eltérő követelményei, a felsőoktatási intézmények, a művészeti intézmények egymásrautaltsága indokolja a különös rendelkezések meghatározását.

Több, kizárólag csak művészeti képzést folytató felsőoktatási intézmény is működik, így az általánostól eltérő rendelkezés, hogy ezen intézmények egy képzési területen folytathatnak képzési és művészeti tevékenységet. A táncművészeti képzés sajátossága, hogy a 13., 14. évfolyamon párhuzamosan folyik a középfokú és a felsőfokú képzés.

Általános alkalmazási feltétel oktatói munkakörben az egyetemi szintű végzettség. Művészeti területen azonban van olyan szakterület, ahol nem folyik egyetemi szintű képzés, ezért az alkalmazás követelményeit ezen feltételek figyelembevételével határozza meg a javaslat. A művészeti képzés sajátossága a művészeti produkció (alkotás, előadás), amely része a tanulmányokat záró záróvizsgának. A művészeti tehetséggondozás indokolja az úgynevezett előkészítő jogviszony meghatározását. A rendelkezések egy részét azonban azokban az intézményekben is alkalmazni kell, amelyek egyéb képzési terület mellett a művészeti képzés feltételeit megteremtették.

Az átmeneti rendelkezések (150. §) 2010-ig biztosítják egyes művészeti díjak elfogadását azon munkakörökben, ahol feltétel a tudományos fokozat megléte.

A 145. §-hoz

A felsőoktatás legnagyobb képzési ága a pedagógusképzés. Különösen a tanárképzés kapcsolódik szorosan valamennyi szakterülethez. Jellemzően a hallgatói összlétszám negyed része tanul valamely pedagógus szakon és a felsőoktatási intézményeknek mintegy a fele folytat pedagógusképzést. Mindezt indokolt a pedagógusképzésre vonatkozó külön rendelkezések meghatározása.

Pedagógusképzésben a gyakorlati képzés az elméleti képzéssel párhuzamosan saját fenntartású közoktatási intézményben vagy a felsőoktatási intézménnyel megállapodás alapján együttműködő iskolában, óvodában folyik.

A pedagógusképzést folytató azon felsőoktatási intézmények közoktatási intézményeire, amelyek a gyakorlati képzéssel összefüggésben közoktatási feladatot is ellátnak, a közoktatásról szóló törvényben foglaltak az irányadóak. Támogatásuk forrása a költségvetési törvény szerinti kétszeres normatív támogatás.

Az oktatási miniszter közoktatással összefüggő ágazati feladatainak ellátásában a pedagógusképzést folytató intézmények is részt vesznek. Ezzel összefüggésben – a felsőoktatási intézményekre építve – regionális szolgáltató és kutatóhálózat létrehozása és működtetése a feladat. A hallgatói, oktatói létszámában megnövekedett, többprofilú felsőoktatási intézményekben a pedagógusképzés több ága is jelen van, ezért a felsőoktatási intézményben a szervezeti és működési szabályzatban meg kell határozni azt a szervezeti egységet, amely koordinálja a pedagógusképzés feladatait.

A többciklusú képzési szerkezetben az egységes tanárképzés egyetemi szinten valósul meg, tanári szakképzettség a második képzési ciklusban, mesterszakon szerezhető. A szakosodási rendszert a közoktatás tantárgyi struktúráját, a közismereti és szakmai tanárképzés szakemberigényét figyelembe véve kell szabályozni.

A 146. §-hoz

A pedagógusképzés sajátos területe a nemzetiségi vagy etnikai kisebbségi pedagógusképzés. Összhangban a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvényben meghatározott, a nemzetiségi és kisebbségi neveléshez, oktatáshoz való jogosultságokkal, továbbá a nemzetiségi és kisebbségi neveléshez és oktatáshoz szükséges személyi feltételek biztosításában vállalt állami kötelezettséggel, a javaslat szerint a felvételi követelményeknek megfelelő jelentkezőknek minden esetben meg kell szervezni a nemzetiségi képzést.

A javaslat a nemzetiségi képzést törvényi szintű szabályozással erősíti meg. Az alapelvek szerint a nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozó hallgató anyanyelvén, illetőleg anyanyelvén és magyarul vagy magyar nyelven folytathatja tanulmányait.

A törvényjavaslat az állami kötelezettségre tekintettel is fontos feladatnak tekinti a kislétszámú szakok, köztük a nemzetiségi vagy etnikai kisebbségi pedagógusképzés szakjai képzésének megkülönböztetett támogatását.

Az oklevél mellett a jövőben nemzeti és etnikai kisebbségi képzés esetében az Európai Bizottság és az Európai Tanács által meghatározott oklevélmelléklet – a hallgató kérésére – az érintett kisebbség nyelvén is kiadható (63. §).

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó magyar állampolgár számára az Oktatási Minisztérium a jövőben pályázati úton elnyerhető ösztöndíj (118. §) nyújtásával kíván segítséget nyújtani az anyanyelven folytatott felsőfokú tanulmányokban való részvételhez. A Magyar Akkreditációs Bizottság nemzetiségi pedagógusképzés tekintetében készített szakvéleményéhez be kell szerezni az országos kisebbségi önkormányzat véleményét.

A nemzetiségi pedagógusképzésre jelentkezők közül előnyben kell részesíteni azt, aki az adott kisebbséghez tartozik.

Az új többciklusú képzésben alapképzésben szakirányként megjelenő nemzetiségi tanító, óvodapedagógus képzésben a kisebbség nyelvét a képzés teljes időtartama alatt oktatni kell.

A 147. §-hoz

A javaslat meghatározza a felsőoktatás képzési és működési tevékenységében használt alapvető felsőoktatás-specifikus fogalmainak a tartalmát. Az értelmező rendelkezések segítik a javaslatban meghatározottak egységes felfogásban történő értelmezését.

A törvényjavaslat a felsőoktatási intézmények alaptevékenységéhez kapcsolódóan több területen kormányrendeleti szintű szabályozásra ad felhatalmazást. Az egyes feladatok végrehajtását meghatározó jogszabályok rendelkezései adnak majd keretet az intézményi szabályzatok elkészítéséhez és a fogalmak egyértelmű használatához.

A felsőoktatás működését meghatározó külön jogszabályokban meghatározott fogalmakat és azok értelmezését a jogalkalmazónak természetesen e törvény rendelkezéseinek érvényesítésénél is figyelembe kell venni.

A 148. §-hoz

A szakasz átmeneti és vegyes rendelkezéseket tartalmaz.

A javaslat rendelkezik a Magyar Köztársaság címerének használatáról a felsőoktatási intézményekben.

Az Idegennyelvű Továbbképző Központ, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Jogi Továbbképző Intézet, valamint a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Közgazdasági Továbbképző Intézet az Oktatási Minisztérium által alapított teljes jogkörrel rendelkező, önállóan gazdálkodó központi költségvetési szervként működtek 2004. december 31-ig. 2005. január elsejétől a továbbképzők az Eötvös Loránd Tudományegyetem, illetve a Budapesti Corvinus Egyetem részeként, önálló jogi személyként, részjogkörű költségvetési egységként működnek tovább.

A főszabálytól eltérően, a Pető András-módszer alapján folyó konduktorképzés felsőoktatási intézményi keretek közötti működését és a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem egyetemként való működését biztosítja a javaslat.

A nyilvános könyvtári ellátásról szóló 1997. évi CXL. törvény szerint az állami egyetemek könyvtárai nyilvános könyvtárak, az ott meghatározott feladataikat nem érinti a törvény hatálybalépése, mint ahogy az Országos Dokumentumellátási Rendszerről szóló 73/2003. (V. 28.) Korm. rendelet is meghatároz további feladatokat az egyetemi könyvtáraknak.

A 149. §-hoz

A javaslat megteremti a folyamatosságot korábbi szabályozás alapján a felsőoktatásban szerzett végzettségek és szakképzettségek, egyes címek, valamint a tudományos fokozat elismerése, viselése tekintetében. A megszerzett végzettségeket és szakképzettségeket illetően általános jogelv, hogy a korábban kiadott oklevelek érvényességét a kiadáskor hatályos jogszabály időközbeni hatályon kívül helyezése nem érinti.

A 150. §-hoz

A 40. életkorban felsőoktatási tanulmányokra jelentkezők jellemzően munka mellett vállalkoznak újabb oklevelet adó képzésre, és gyakran nem is rendelkeznek megfelelő nyelvi előképzettséggel. A felsőfokú tanulmányok mellett a nyelvvizsga-követelmények teljesítése erre tekintettel olyan nehéz feladatot jelent, amely több éves tanulmányok után esetleg mégsem eredményezi a munkakör betöltéséhez szükséges szakképzettség megszerzését. Ezért életkor alapján biztosít felmentést a törvény az állami nyelvvizsga megszerzésének követelménye alól, amely rendelkezés a 2015/2016-ban vizsgát tevők esetében alkalmazható utoljára. Ugyanakkor vannak olyan nyelvigényes, szakmai nyelvvizsgát feltételező képzések, amelyeknél a szakképzettség gyakorlása miatt nem lehet eltérni a nyelvvizsga követelményeinek teljesítésétől.

Az Európa Tanács Közös Európai Referenciakeret hatszintű rendszere az idegennyelvtudás pontosabb mérését teszi lehetővé. A hatszintű mérésre való áttérés motiváló tényező lehet az idegennyelvtudás elmélyítése terén, mivel a magyar akkreditált hármas fokozaton túli szintek elérését is meg tudja mutatni és ezzel további tanulásra ösztönöz. Az Európa Tanács Közös Európai Referenciakeret hatszintű rendszerének és a magyar tradicionális alap-, közép- és felsőfokú nyelvvizsgarendszerének megfeleltethetőségére ad kormányrendeleti felhatalmazást a javaslat.

Az átmeneti rendelkezések között kerül meghatározásra, hogy 2010. december 31-ig tudományos fokozat helyett figyelembe vehetők a jogszabályban meghatározott művészeti díjak, sporteredmények az alkalmazásnál, a felsőoktatási intézmények tevékenységének minőséghitelesítésénél (a Széchenyi- és a Kossuth-díj, az olimpiai játékokon, világbajnokságokon, Európa-bajnokságokon elért első három helyezés elismerése).

A 151. §-hoz

A törvényjavaslat 2005. szeptember 1-jén lép hatályba, azonban rendelkezései alkalmazásának megkezdéséről, az átmenet szabályairól külön rendelkezik. Tekintettel a felsőoktatással kapcsolatos jogviszonyok tartós jellegére a megváltozott szabályozás – főszabály szerint – felmenő rendszerben kerül bevezetésre. Ez kívánja meg azt, hogy a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény és a javaslat rendelkezései – eltérő alanyi, tárgyi körre vonatkozóan – párhuzamosan legyenek hatályban és indokolja a 2005. szeptember 1-je és 2006. szeptember 1-je közötti párhuzamos hatályosságot.

A 152. §-hoz

A törvényjavaslat a felsőoktatási rendszer működőképességének folyamatos fenntarthatóságára figyelemmel határozza meg a Magyar Akkreditációs Bizottság és a Felsőoktatási és Tudományos Tanács 111. és 115. § szabályaihoz igazodó átalakulásának szabályait, a korábban megkezdett képzések folytatásának, ösztöndíjak folyósításának feltételeit.

A 153. §-hoz

A törvényjavaslat rendelkezéseinek végrehajtását szolgáló végrehajtási rendeletek megalkotásának jogosultja és kötelezettje a Kormány, továbbá az oktatási miniszter.

A rendeletalkotási felhatalmazást tartalmazó rendelkezés – ahol ezt a jogbiztonság, egyértelműség követelménye indokolja – a jogalkotásról szóló törvénynek megfelelő tartalommal utal a felhatalmazás tárgyát és kereteit meghatározó korábbi törvényi rendelkezésekre. A felhatalmazást adó e § szerinti és az utalás által felhívott rendelkezéseket egymásra tekintettel kell értelmezni.

A 154. §-hoz

A javaslat az általa kialakított új szervezet és irányítási rendszer bevezetése körében a szenátus megalakulásának, az irányító testület létrehozásának, a szervezeti rendszer új elemei megvalósításának, továbbá a javaslat rendelkezéseinek megfelelően átdolgozott, illetve elkészített szervezeti és működési szabályzat jóváhagyásának rendjét, ütemezését határozza meg.

A 155. §-hoz

A javaslat a felsőoktatási intézmények működésének olyan garanciális, a felvehető hallgatói létszámra, a folytatott képzésre, az alapító okirat tartalmára vonatkozó rendelkezéseit tartalmazza, amelynek bevezetése fokozatosságot igényel. A megváltozott szabályozásból fakadó feladatok ütemezhetőségét biztosítja a teljesítési határidő pontos meghatározása.

156. §-hoz

A törvényjavaslatban meghatározott hatósági tevékenységet folytató regisztrációs központ [107. §] létesítésével, a felsőoktatás legalább hatévenként elkészítendő középtávú fejlesztési tervének első alkalommal történő elkészítésével és a felsőoktatási intézmények pályakövetési rendszerrel [103. § (1) bekezdés ab) pont] összefüggő feladatai megvalósításával kapcsolatos részletszabályokat e § rendezi.

Az intézményi kötelezettség teljesítése a pályakövetési rendszerre vonatkozó oktatási miniszteri intézkedést is feltételezi.

A 157. §-hoz

A javaslat a foglalkoztatás főszabályaihoz igazodóan határozza meg az átmeneti szabályokat. A törvény hatálybalépését követően kell a rektoroknak, főiskolai rektoroknak, főigazgatóknak arról nyilatkozniuk, hogy az új feltételek között az intézményvezetői megbízásuk végéig vállalják-e a rektori feladatok ellátását. A vezetői megbízásuk hátralévő időtartama alatt az új törvény határozza meg jogkörüket, kötelezettségeiket, amely kiegészül az irányító testület létrehozásával, az átmenet feladatainak végrehajtásával, az alapító okirat módosításával, a szabályzatok kidolgozásával, a vezetői megbízások, munkakörök felülvizsgálatával, a képzési program új képzési szerkezetnek megfelelő kidolgozásával.

A javaslat a 91. §-ban foglaltakra tekintettel rendelkezik az oktatói munkakörben történő foglalkoztatás átmeneti szabályairól. 2008. szeptember 1-jétől csak a javaslat szerint lehet oktatói munkakört létesíteni. 2008-ig az 1993. évi felsőoktatási törvény rendelkezései szerint és az új követelmények szerint is alkalmazhatók az oktatók. A felsőoktatási intézményben közalkalmazotti jogviszonyban, munkaviszonyban alkalmazott oktatót a törvényjavaslat szerint meghatározott munkakörbe akkor lehet átsorolni, ha az új követelményeket teljesítette, azzal az eltéréssel, hogy az előírt feltételek teljesítéséhez meghatározott időbe az adott oktatói munkakörben eltöltött időt be kell számítani.

A 158. §-hoz

A törvényjavaslat új eleme a többciklusú képzési szerkezet bevezetése Magyarországon. Magyarország az 1999-ben aláírt Bolognai Nyilatkozatban meghatározott célok elfogadásával kötelezettséget vállalt az Európai Unió versenyképességének biztosítása érdekében az Európai Felsőoktatási Térség kialakításában, ennek részeként a Berliini Komüniké 2003. évi aláírásával a többciklusú képzési szerkezet 2006-tól történő bevezetésére.

A törvényjavaslat meghatározza a felsőoktatási intézmények hatáskörébe tartozó képzési formákat, azok létesítésének kereteit, a képzési időt és a képzésben megszerezhető kreditek számát.

Az átállás rendelkezései szerint 2006-tól általánossá válik a többciklusú képzési szerkezet és a képzési és kimeneti követelmények elfogadását követően a felsőoktatási intézmények – képzési programjuk szerint – csak az új alapszakot indíthatják. A javaslat a felsőoktatásban szerezhető új és régi végzettségi szintek és szakképzettségek között egyúttal megteremti a kapcsolatot azzal, hogy biztosítja a korábban tanulmányokat kezdett hallgatók a tanulmányaiknak a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény szerinti befejezését, valamint a főiskolai szintű végzettséggel rendelkezők mesterképzésre történő jelentkezését, a szakirányú továbbképzési programok új és régi képzésekre épülését, továbbá rendelkezik az új végzettségi szintek külön jogszabályokban meghatározott végzettségi szinteknek való megfeleltetéséről.

A 159. §-hoz

A többciklusú képzés egyes képzési ciklusai egymásra épülően indulhatnak. Ennek ismeretében az új képzési rend szerinti mesterképzés, doktori képzés, szakirányú

továbbképzés indításának feltétele a megelőző képzési ciklus felfutása. A képzés felfutásából következő hatálybalépés alapelveit foglalja egybe a szakasz. A doktori képzés – mint a többciklusú képzés harmadik ciklusa – alapvetően változatlan keretek között folyik a törvény hatálybalépését követően is. A doktori képzésben résztvevők arányának alakulásánál a 53. §-ban meghatározott, új belépőkhöz (felsőfokú szakképzés, alapképzés, osztatlan képzés) viszonyított arányt kell figyelembe venni.

A 160. §-hoz

A törvényjavaslat az egyes intézkedések bevezetése körében rendelkezik a hallgatók jogai és kötelezettségei biztosítását szolgáló szabályok első alkalommal történő alkalmazásáról. E körben határozza meg, hogy az 59. § szabályai szerinti vizsgaidőszakot 2006. szeptember 1-jétől kezdődően kell megszervezni, egyúttal a bevezetést biztosító rendelkezések kitérnek a 62. § által az oklevélre, nyelvi követelményre, a záróvizsga teljesítésére, az oklevél kiadására, tartalmára, a záróvizsga letételét tanúsító igazolásra, az OM-azonosítóra, az Országos Felsőoktatási Információs Központ részére teljesítendő adatközlésre vonatkozó kötelezettségek bevezetési rendjére, ütemezésére.

A 161. §-hoz

A törvényjavaslat az államilag támogatott képzésre vonatkozó, az államilag támogatott képzésbe felvehető keretszámát, az egyes képzési ciklusokban államilag finanszírozott képzésbe felvehető arányát, az államilag támogatott hallgatói helyek intézményi elosztását, a támogatási idő mértékét és nyilvántartását szabályozó rendelkezések alkalmazását a 2006. szeptember 1-jén induló képzések tekintetében rendeli alkalmazni.

Meghatározza a korábban felsőfokú végzettséget szerettek támogatási idejének vélelmezett számítási alapját, ezzel összefüggésben rendezi a juttatások szempontjából számított félévek számát is. A törvényi vélelem megdönthető.

A javaslat rendelkezik a hatálybalépését megelőzően folytatott felsőfokú tanulmányok kreditrendszerű beszámításának kérdéseiről, a jogorvoslati jogra, a hallgatói jogviszony megszűnésére, a felsőfokú szakképzésben a gyakorlati képzést szervező által kötendő felelősségbiztosításra vonatkozó szabályok bevezetési feltételeiről.

A 162. §-hoz

A § értelmében az új belépők létszámkeretének meghatározására vonatkozó, a javaslat 53. § (3) bekezdésében meghatározott szabályokat első alkalommal 2005. évben a 2006/2007-es tanév vonatkozásában kell alkalmazni.

A mesterképzésre, doktori képzésre, szakirányú továbbképzésre felvehető államilag támogatott hallgatói keretszámot az 53. § (4) bekezdésében meghatározott szabályokból adódóan – amelyek értelmében a mesterképzésre felvehető államilag támogatott hallgatói létszámkeret az adott évet megelőző harmadik évben megállapított új belépők létszámkeretének harmincöt százaléka, és az új belépők létszámkerete először a 2006/2007-es tanévre kerül megállapításra – első alkalommal a 2009. év vonatkozásában kell alkalmazni.

A javaslat 53. § (3) bekezdése felső korlátot állapít meg az új belépők létszámkeretére. A korlát számításánál figyelembeveendő arány meghatározásának módját a 162. § (3) bekezdése rögzíti a 2005-ben megállapított államilag finanszírozott hallgatói létszámkeretnek és a 2005-ben nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, a középiskolák utolsó évfolyamaira járó tanulók számának hányadosaként. Ezzel biztosítható, hogy az államilag finanszírozott hallgatói létszám alakulása ne szakadjon el az alapvető demográfiai folyamatoktól.

A § értelmében a felsőoktatásnak a központi költségvetés terhére történő finanszírozására vonatkozó szabályokat először 2005. évben a 2006. évi költségvetés összeállítása során szükséges követni.

A hallgatói hitelre vonatkozó, a javaslat 46. § (8) bekezdésében és 118. § (4) bekezdésében szereplő rendelkezések, továbbá a hallgatói juttatások mértékére vonatkozó szabályok 2006. szeptember 1-jével hatályosulnak, azaz először a 2006/2007-es tanév során kerülnek alkalmazásra.

A 163. §-hoz

A javaslat biztosítja – az állandó oktatói, kutatói karra vonatkozó, a 12. § (4) bekezdésében, a 15. § (12) bekezdésében meghatározott – megváltozott feltételű működésre való fokozatos áttérés, a felkészülés 2008. szeptember 1-ig tartó lehetőségét a nem állami felsőoktatási intézmények számára.

A 164. §-hoz

A felsőoktatással kapcsolatos új eljárási, engedélyezési rend vonatkozásában a javaslat rendezi a felsőoktatási intézmény létesítésére, átalakulására, megszűnésére rendelt és a 106. §-ban szabályozott, a felsőoktatás működésével kapcsolatos további eljárások bevezetését, egyúttal a 2006. augusztus 31-ét megelőzően benyújtott kérelmek tekintetében – 2005. szeptember 1-je, a javaslat hatálybalépése után is – a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény alkalmazását teszi kötelezővé.

A 165. §-hoz

A javaslat az oktatói, kutatói, tanári és más munkakörben történő foglalkoztatás 80–98. §-ban meghatározott szabályival összhangban rendelkezik a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény felsőoktatásra vonatkozó rendelkezéseinek módosításáról, a Kormányt jelölve meg a munkaköri alkalmazás törvényi szabályainak végrehajtását szolgáló jogalkotás kötelezettjeként.

A 166. §-hoz

A Nemzeti Fejlesztési Terv Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Programjának 3.2.2. és 4.1.1. intézkedése végrehajtása során létrejönnek a térségi integrált szakképző központok,

amelyek keretében a szakképző iskolai tanulók gyakorlati képzésében közreműködő központi képzőhelyek fognak működni. A törvényjavaslat célja, hogy a központi képzőhelyek tárgyi feltételeinek fejlesztése közvetlenül támogatható legyen a szakképzési hozzájárulásra kötelezettek részéről és pályázat útján beruházási célú támogatásban is részesülhessenek a Munkaerő-piaci Alap képzési alaprészből.

A térségi integrált szakképző központok hálózatának szélesítése indokolttá tesz olyan törvényi szabályozást is, hogy a képzési alaprész pénzeszközeiből nyilvános pályázat alapján beruházási célú támogatást kaphasson a szakképző iskolát fenntartó, valamint a fenntartóval megállapodást kötött felsőfokú szakképzést folytató felsőoktatási intézmény új térségi integrált szakképző központ létrehozásához.

A törvényjavaslat a gyakorlati tapasztalatok alapján felmerült szabályozási hiányt pótolva felhatalmazza az oktatási minisztert arra, hogy a törvény végrehajtási rendeletében meghatározza a hozzájárulásra kötelezettől közvetlenül kapott fejlesztési támogatás fogadásának és felhasználásának feltételeit.

A 167. § -hoz

A törvényjavaslat a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény és a felsőoktatásról szóló törvényjavaslat közötti összhangot teremti meg azzal, hogy a felsőoktatási intézmény a szakképzés intézményei között feltüntetésre kerül, valamint technikai módosításokat tartalmaz a felsőfokú szakképzés tekintetében.

A szakképzésről szóló törvény módosítása a Nemzeti Fejlesztési Terv Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Programjának 3.2.2. és 4.1.1. intézkedése keretében létrejövő, a térségi integrált szakképző központok keretében működő központi képzőhely szakképzési intézményként való működésének törvényi feltételeit is megteremti. A törvényjavaslatban meghatározásra kerülnek a térségi integrált szakképző központ és a központi képzőhely létrehozásának szabályai. A törvényjavaslat a térségi integrált szakképző központ működésének törvényi szintet nem igénylő szabályozása érdekében felhatalmazást ad a szakmai tanácsadó testület összetételének és működésének jogszabályban történő meghatározására.

A 168. § -hoz

A szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény módosításáról szóló 2003. évi XXIX. törvény 26. § (7) bekezdése rendelkezik arról, hogy a szakképesítésért felelős miniszterek vizsgálják felül az ágazatukba tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeit a 2003. évi XXIX. törvény hatálybalépését követő két éven belül. A törvény 2003. június 7-én lépett hatályba, ezért a határidő 2005. június 7-én lejár. A törvény elfogadását követően indult el a Nemzeti Fejlesztési Terv Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Programjának 3.2.1. intézkedése, amelynek keretében kialakításra kerül az új szakképzési szerkezet és az ahhoz kapcsolódó szakmai és vizsgakövetelmények kidolgozása is megtörténik 2006. augusztus 31-éig. A törvényjavaslat a határidő módosítását tartalmazza annak érdekében, hogy a két feladat összekapcsolható és költséghatékonyan elvégezhető legyen.

A 169. §-hoz

A javaslat pontosítja, illetve kiegészíti a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 12. §-ának (2) bekezdését oly módon, hogy a nevelési-oktatási intézmény, kollégium nem vagyoni, hanem tulajdoni jogot szerez minden olyan, a birtokába került dolog felett, amelyet a tanuló állított elő. A tulajdonjog megszerzésének feltételeit kiegészíti azzal, hogy a birtokába került dolog elkészítéséhez szükséges anyagi és egyéb feltételeket a nevelési-oktatási intézménynek kell biztosítania. A tanulót díjazás akkor illeti meg, ha a nevelési-oktatási intézmény a tulajdonába került dolog értékesítésével, hasznosításával bevételre tesz szert. Kiegészül továbbá a bekezdés azzal, hogy ha az előállított dolog a szellemi alkotások védelme alá esik (Ptk. 86. §), akkor e rendelkezéseket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a szellemi alkotás átadására a munkaviszonyban vagy más hasonló jogviszonyban létrehozott szellemi alkotás munkáltató részére történő átadására vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

A közoktatásról szóló törvény 12. § (4) bekezdése a tanuló díjazására vonatkozó rendelkezéseket pontosítja a (2) bekezdésben megfogalmazott módosításokkal összhangban.

A 170. §-hoz

A javaslat lehetőséget biztosít a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózók rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény kiegészítésével, hogy a magánszemélyek befizetett adójuk egy százalékának felhasználásáról az adóévet követő évben felsőoktatási intézmény mint kedvezményezett javára rendelkezzenek.

A 171. §-hoz

A törvényjavaslat a regisztrációs központ által vezetett közhasznúsági nyilvántartásba – a 107. § (6) bekezdése alapján – közhasznú, kiemelkedően közhasznú szervezetként bejegyzett felsőoktatási intézmény [138. § (1)–(2) bekezdés, 139. § (13) bekezdés], valamint a vállalkozási tevékenységet folytató felsőoktatási intézmény [138. § (1) bekezdés] társasági adófizetési kötelezettségének részletes szabályait a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény módosításával teremti meg.

A 172. §-hoz

A javaslat összhangban a 138. § (1) bekezdésben a magán, illetve a 139. § (13) bekezdésben az egyházi felsőoktatási intézményekre írt rendelkezésekkel, továbbá a Magyar Akkreditációs Bizottságra a 111. § (5) bekezdésben, valamint a Felsőoktatási és Tudományos Tanácsra a 113. § (5) bekezdésében meghatározott működési szabályokkal egészíti ki a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvényt. Figyelemmel van arra, hogy a regisztrációs központ által vezetett nyilvántartás közhasznúsági nyilvántartásnak minősül, így a felsőoktatási intézmények tekintetében az illetékes bíróság által vezetett jegyzék helyett a 107. § (6) bekezdésében meghatározott nyilvántartásba történő bejegyzéssel – a regisztrációs központ mint erre jogosult által – valósul meg közhasznú szervezetté minősítés. A Magyar

Akkreditációs Bizottság, illetőleg a Felsőoktatási és Tudományos Tanács – közhasznúsági nyilvántartásba vétel nélkül – kiemelkedően közhasznú szervezetnek minősül.

A 173. §-hoz

A javaslat a felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. törvény módosításával a felsőoktatási intézményben felnőttképzési szerződés keretében folytatott költségtérítéssel kapcsolatos képzésre vonatkozóan a felnőttképzésre megállapított személyi jövedelemadó-kedvezmény szabályait rendeli alkalmazni.

A 174. §-hoz

A javaslat a koherens szabályozás igényével rendelkezik a kapcsolódó ágazati törvények megfelelő módosításáról.

A törvényjavaslat külön kezeli a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvényt módosító törvényi szabályok hatályon kívül helyezését szolgáló rendelkezéseket [151. § (2)–(3) bekezdés], a felkészülési idő biztosítása végett az Andrássy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetem állami elismeréséről szóló 2001. évi LXVI. törvény és a Közép-európai Egyetem állami elismeréséről szóló 2004. évi LXI. törvény hatályon kívül helyezését szolgáló szabályozást [151. § (4) bekezdés] és a felsőoktatásra vonatkozó megváltozott rendelkezések más törvényekkel való összhangját biztosító módosításokat [165–174. §].

Az előbbiekből kifolyólag e § és a 173. § olyan törvényt is módosít, melyet korábban a javaslat szintén érintett. E körbe tartozik a katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézmények vezetőinek, oktatóinak és hallgatóinak jogállásáról szóló 1996. évi XLV. törvény, melynek 52. §-át a javaslat 151. § (3) bekezdésének bd) pontja helyezi hatályon kívül, ugyanakkor a megváltozott felsőoktatási szabályokkal való összhangot a § módosításai teremtik meg. A külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény 38. § (1) bekezdésének c) pontját a javaslat 151. § (3) bekezdésének bk) pontja helyezi hatályon kívül és e § a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló törvény további rendelkezéseit érinti.